ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

ΕΤΟΣ Α'. 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1924 ΑΡΙΘΜΟΣ 4

Ο ΒΥΡΩΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ

('Απάνθισμα ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ φίλου γραμματέως καὶ συμβούλου Κόμητος Γάμπα)

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν 20 Μαρτίου 1824 (ἕνα περίπου μῆνα πρὸ τοῦ θανάτου του) συνωμιλήσαμεν ἐπί τινα ὥραν περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων καὶ περὶ τῆς ἀπόψεως τοῦ μέλλοντος. Εἶπε δὲ ὁ λόρδος Βύρων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὰ ἑξῆς :

«Ἐλπίζω ὅτι ἐπέστη ὁ καιρὸς ὅπως συνενώσω τοὺς Ἕλληνας. Ἡ πιθανότης περὶ παροχῆς βοηθημάτων καὶ ἡ προσέγγισις τοῦ κινδύνου εἶνε περιστατικὰ εὐνοοῦντα τὸ σχέδιόν μου. Φρονῶ ὅτι ἡ ζηλοτυπία των καὶ ἡ δυσπιστία των πρὸς τοὺς ξένους ἐμειώθησαν. Ἡ ἐμπιστοσύνη τὴν ὁποίαν ἀνέκαθεν ἔδειξα πρὸς αὐτοὺς καὶ ἡ ἐκλογὴ συμπατριωτῶν αὐτῶν διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς φρουρᾶς μου δὲν ἀπέβησαν ἄγονοι.

»Μεγάλοι κίνδυνοι ἐπισπειλοῦν τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διότι φαίνεται ὅτι οἱ Τοῦρκοι θὰ καταβάλουν πολλὰς προσπαθείας ἐναντίον των. Ἐὰν οἱ πληρεξούσιοι ἤθελον διαλυθῇ τρεῖς μῆνας ἐνωρίτερον, θὰ εἴχαμεν τριῶν μηνῶν καιρὸν περισσότερον, ὅπως παρασκευασθῶμεν· αἱ διχόνοιαι θὰ ἔπαυον καὶ θὰ εἴχομεν κατανικήσει πολλὰ ἄλλα ἐμπόδια καθ' ὧν προσκόπτει τὸ ἔργον μας. Διὰ νὰ παρασκευάσωμεν ἐγκαίρως τὴν ἄμυναν, τὸ μόνον ὑπάρχον μέσον εἶνσι νὰ πυκνώσωμεν ὅσα πρὸς τοῦτο μέσα διαθέτει πρὸς τοῦτο ἡ Ἑλλάς, γινώσκομεν δ' ἐκ πείρας ὅτι εὔκολος ἀποβαίνει ἡ στρατολλογία διὰ τῶν χρημάτων. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲν πρέπει νὰ παραμελήσωμεν ὅπως ἐπωφεληθῶμεν ἐκ τοῦ παρόντος, θὰ μεταχειρισθῶ δὲ πᾶσάν μου τὴν ἐπιρροὴν, διὰ νὰ πείσω τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπιτεθοῦν αὐτοὶ ἐντὸς τοῦ χειμῶνος κατὰ τῶν ἐχθρῶν των...

»Ἀδυνατῶ νὰ ὑπολογήσω μέχρι ποίου σημείου δύναται ν' ἀνυψωθῇ ἡ Ἑλλάς. Μέχρι τοῦδε ὑπῆρξε τὸ θέμα τῶν ὕμνων καὶ τῶν ἐλεγειῶν τῶν φανατικῶν καὶ τῶν ἐνθουσιώντων ὑπὲρ αὐτῆς· ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μέλλει νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν πολιτικῶν. Οἱ ἀντίθετοι σκοποὶ καὶ αἱ ζηλοτυπίαι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων θὰ ἐπιδράσουν εὐνοϊκῶς ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων, διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αὐτὴ ἡ κατάστασις θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν οὐδετερότητα τῶν ἰσχυρῶν.

»Νομίζω ὅτι διὰ τῆς προσεχοῦς πολεμικῆς περιόδου θὰ τεθοῦν τὰ θεμέλια τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν δὲ τούτων, ἔνδοξον στάδιον θ' ἀνοιχθῇ ἐνώπιόν μας. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις καθόλου διαφορὰ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, τὸ τοιοῦτο δὲ εἶνε φυσικόν· ἀλλὰ τῶν Τούρκων, συμφώνως μὲ τὸν φυσικὸν ροῦν τῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων, θὰ παρακμάζῃ ἡ ἰσχύς, ἐνῷ οἱ Ἕλληνες μέλλουν ἀνεπιφεύκτως νὰ βελτιοῦνται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Τὸ ἔδαφος εἶνε ἐξαίρετον, διὰ καλλιεργείας δὲ εὐφυῶς διεξαγομένης καὶ διὰ σπόρων ἀγαθῶν, θὰ ἴδω-

μεν πόσον ταχέως αἱ καρποὶ τοῦ πολιτισμοῦ θὰ ὡριμάσουν περὶ ἡμᾶς.

»Εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ Ἀνατολῇ κάποιον κενόν, τὸ ὁποῖον πρέπον εἶνε νὰ πληρωθῇ, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀντίρροπον τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Βορρᾶ. Ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐπλανήθη κατ' ἀρχάς ,θεωρήσασα δυνατὴν τὴν διατήρησιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ἐν τῇ ἀκεραιότητι αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν. Ὁ ἀσυνάρτητος αὐτὸς ὄγκος εἶνε ἤδη σεσηπώς, μέλλει δὲ νὰ διαλυθῇ. Ἐὰν εἶνε δυνατὴ ἡ διατήρησις ποιᾶς τινος ἰσορροπίας ἐν Εὐρώπῃ, ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ. Ὁ κύριος Κάννιγκ, νομίζω, ἐννοεῖ πόσον ὠφέλιμον θὰ ἦτο τοῦτο καὶ σκοπεύει νὰ πράξῃ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅ,τι ἔπραξε καὶ διὰ τὴν Νότιον Ἀμερικήν. Αὐτὸ δὲ θὰ ἦτο καὶ τὸ σωφρονέστερον, καθότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Ἑλλὰς θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρῇ τὴν Ἀγγλίαν ὡς φίλην καὶ μάλιστα ἀφ' ὅτου ἡ Δύναμις αὕτη τελευταίως ἔχει παύσει νὰ κατέχηται ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς αὐξήσεως τῶν ἀποικιῶν της, καὶ ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι τὰ πραγματικά της συμφέροντα συνδέονται στενῶς μετὰ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ἐθνῶν, ὅσα ἐφάνησαν ἄξια νὰ τὴν ἀποκτήσουν. Τοιαύτη δὲ εἶνε καὶ ἡ Ἑλλάς.»

ΜΥΘΩΔΕΙΣ ΦΗΜΑΙ

...Ἐχαίρομεν ἄκραν ὑγείαν καὶ εἴμεθα λίαν φαιδροὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ διάπλου μας ἀπὸ Ἰταλίας εἰς Ἑλλάδα. Ὀφείλομεν δὲ τοῦτο ἐν μέρει εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ ἰατροῦ μας καὶ εἰς τὴν ἐγκράτειαν τὴν ὁποίαν ἐτηρήσαμεν καθ' ὅλον τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον εὑρισκόμεθα ἐν πλῷ. Μόνος ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου δὲν ἐφάνη νηφάλιος κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τέλους συνεμορφώθη μὲ τὴν διαταγήν μας...Ὁ λόδος Βύρων διήρχετο τὰς ὥρας του ἀναγινώσκων. Ἐγευμάτιζε μόνος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐνίοτε δὲ τὴν ἑσπέραν ἔπινεν οἶνον τοῦ Ἄστι ἐλαφρότατον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἓν μόνον ποτήριον ἢ δύο, οὐδέποτε περισσότερον. Ἠρέσκετο ν' ἀστειεύεται ἐνίοτε μετὰ τοῦ πλοιάρχου, εἰς τὸν ὁποῖον κοτώρθωσεν ἐν τέλει νὰ ἐμπνεύσῃ κλίσιν πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν τοιαύτην, οἵαν οὐδέποτε ἀνεμένομεν παρ' αὐτοῦ. Διὰ νὰ σχηματίσουν οἱ ἀναγνῶσται ἰδέαν πρὸς δυσφημίαν τοῦ λόρδου Βύρωνος καὶ τὰ ὁποῖά τινες τῶν βιογράφων του ἐφάνησαν πρόθυμοι ἂν τινὰ περὶ τῶν γελοίων μυθευμάτων ὅσα διεδίδοντο παραδεχθοῦν ὡς πραγματικά, θ' ἀναφέρω ὅτι ὁ νεαρὸς ἰατρός μας Μπροῦνο ὡμολόγησεν ὅτι κατὰ τὰς πρώτας δεκαπέντε ἡμέρας τοῦ ταξειδίου μας συνείχετο διαρκῶς ὑπὸ δεινοῦ φόβου, ἐπειδὴ τοῦ εἶχον εἴπει ὅτι ἐὰν τυχὸν διέπραττε τὸ ἐλάχιστον σφάλμα, ὁ λόρδος Βύρων θὰ διέτασσε νὰ τὸν σπαράξουν οἱ κύνες του, ἢ θὰ παρήγγειλεν εἰς τὸν Τάρταρόν του νὰ τοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλήν. Ἦτο δὲ ὁ Τάρταρος οὗτος ὁ Μπατίστα Φαλσιέρι (Τίτας) ἐκ Βενετίας, θαλαμηπόλας τοῦ Βύρωνος ἀφωσιωμένος.

Ὡσσύτως οἱ κάτοικοι τῆς Κεφαλληνίας ἐφάνησαν ἐκπλαγέντες διὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ εὐπροσήγορον καὶ ἐλλικρινῆ καὶ φαιδρὸν χαρακτῆρα τοῦ λόρδου Βύρωνος, τὸν ὁποῖον εἶχον παραστήσει εἰς αὐτοὺς ὡς ὅλως διαφορετικόν.

ΟΙ ΣΟΥΛΙΩΤΑΙ

Ὅτε ὁ λόρδος Βύρων ἀπεφάσισε ν' ἀποπέμψῃ τοὺς τεσσαράκοντα Σουλιώτας, τοὺς ὁποίους εἶχε μισθώσει (ἐν Κεφαλληνίᾳ) διὰ τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ σῶμα, τοὺς προσεκάλεσε νὰ συνέλθουν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Κοργιαλένια· ἐπωφελήθην δὲ τῆς εὐκαιρίας, διὰ ν' ἀναγνώσω εἰς αὐτοὺς τὴν ἔκθεσιν περὶ τῆς νίκης καὶ τοῦ θανάτου τοῦ συμπατριώτου των Μάρκου Βότσαρη. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἐπροξένουν ἐκ περιτροπῆς, κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἡ θλῖψις καὶ ἡ ὑπερηφάνεια εἰς τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τ' ἀμαυρωθέντα ἐκ τοῦ ἡλίου καὶ ἐκ τῶν καμάτων τοῦ πολέμου. Κατ' ἀρχὰς ἔχυσαν χείμαρρον δακρύων· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξέφρασαν τὴν σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ὅπως μεταβοῦν καὶ συνενωθοῦν μετὰ τῶν ἐπιζησάντων συντρόφων τοῦ Βότσαρη.

Οἱ Σουλιῶται ἐξέμαθον καὶ γινώσκουν καλῶς τὰς λέξεις καὶ τὰς φράσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας καθὼς καὶ εἰς τὴν παλαιὰν εὔκλειαν τῆς Ἑλλάδος... Οὐδέποτε στρέφουν τὸ βλέμμα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὑψοῦνται μέχρι νεφῶν αἱ ἀκρώρειαι τῶν βράχων τοῦ Σουλίου, καὶ οὐδέποτε ἀναφέρουν τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος των, χωρὶς νὰ ὑγρανθοῦν ἐκδακρύων τὰ βλέφαρά των καὶ χωρὶς ὁ στεναγμὸς νὰ ἐκφύγῃ ἐκ τοῦ στήθους των.

Ο ΒΥΡΩΝ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

Διήλθομεν τὸν καιρόν μας διαμένοντες εἰς τὸ χωρίον Μεταξάτα τῆς νήσου Κεφαλληνίας, ὅπως γράφω καὶ ἐν τῷ κειμένῳ. Σπανίως δ' ἐβλέπομεν ἐρχόμενόν τινα ἐκεῖ τὴν ἑσπέραν, ἐξαιρέσει τοῦ ἰατροῦ Στραβολαίμου, ἑνὸς τῶν μᾶλλον εὐϋπολήπτων κατοίκων τῆς νήσου.

Ὁ δόκτωρ αὐτὸς κατώκει εἰς τὸ χωρίον μας, εἶχε δὲ χρηματίσει πρῶτος ἰατρὸς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ὡς ἐκ τούτου ἐγίνωσκε καὶ διηγεῖτο πολλὰ ἀνέκδοτα περὶ τοῦ διαβοήτου ἐκείνου σατράπου. Ἦτο δὲ ὁ ρηθεὶς ἰατρὸς ἄνθρωπος λίαν εὐχάριστος καὶ μᾶς ἔτερπε πολὺ ὁσάκις συνεζήτει ἐπὶ ἰατρικοῦ τινος θέματος μὲ τὸν δόκτωρα Μπροῦνο. Ὁ λόρδος Βύρων, ὅστις εἶχε πάντοτε ἐνώπιόν του τρία ἢ τέσσαρα βιβλία, ἅτινα διέτρεχεν ἀλλεπαλλήλως, ἐφαιδρύνετο συνήθως, ἀρεσκόμενος νὰ ὑπεξάπτῃ τὰς φιλικὰς ἐκείνας συζητήσεις, αἵτινες ὅμως οὐδέποτε παρεξετρέποντο πέραν τῶν ὁρίων τῆς εὐπρεπείας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία, τ' ἀπομνημονεύματα καὶ τὰ μυθιστορήματα ἦσαν τὰ προσφιλέστερα ἀναγνώσματα τοῦ Βύρωνος. Δὲν παρήρχετο ἡμέρα χωρὶς ν' ἀναγνώσῃ μερικὰς σελίδας τοῦ Οὐῶλτερ Σκώττ. Ὁ θουμασμός του πρὸς τὸν σὲρ Οὐῶλτερ ὡς συγγραφέα καὶ ὡς ἄνθρωπον ἦτο ἀπεριόριστος. Ὁσάκις ὡμίλει περὶ αὐτοῦ πρὸς Ἄγγλους, ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ :

«—Ἐὰν ἐγνρίζετε τὸν Σκώττ, θὰ τὸν ἠγαπᾶτε πάρα πολύ. Εἶνε ὁ πλέον εὐάρεστος ἄνθρωπος εἰς τὰς κοινωνικὰς ὁμηγύρεις. Οὔτε ἐπιτετηδευμένος εἶνε, οὔτε γελοῖος. Ἐκ τῶν προτερημάτων του μοῦ ἀρέσκει ἰδίως τὸ ὅτι δὲν ἐπιδεικνύεται ὡς συγγραφεύς.

ΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΝ

Τὸ πλοῖόν του τὸ (συλλαβὸν τὸ ἰονικὸν πλοῖον, τὸ μετσφέρον τὸν Γάμπαν ἐκ Κεφαλληνίας εἰς Μεσολόγγιον), ἦτο ὡραῖον σκάφος, γαλλικῆς κατασκευῆς καὶ ὁ θάλαμός του ἦτο καθαρὸς καὶ ἄνετος. Ἀλλὰ τὰ διαμερίσματα ἔνθα διέμενε τὸ πλήρωμα ἦσαν ἀκάθαρτα ὡς χαιροστάσια. Εἶχε δὲ τότε τὸ πλοῖον πλήρωμα ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν. Ὅτε ὅμως εἶχεν ἐκπλεύσει ἐκ Κων)πόλεως, τὸ πλήρωμά του ἀνήρχετο εἰς ἑπτακοσίους, ἀλλ' οἱ διακόσιοι ἀπέθανον ἐκ νόσων. Ὁ χειρισμὸς τοῦ πλοίου ἦτο ἀνατεθειμένος εἰς πεντήκοντα περίπου Ἰταλούς. Οἱ Τοῦρκοι οὐδέποτε ἀνερριχῶντο εἰς τοὺς ἱστοὺς ἢ τὰ θωράκια, ἐξαιρέσει μιᾶς περίπου δωδεκάδος ἐξ αὐτῶν, οἵτινες διηύθυναν τοὺς λοιποὺς διὰ ραβδισμῶν καὶ μυκώμενοι ὡς ταῦροι. Ἐξ ὥρας κατεγίνοντο μόνον διὰ ν' ἀνελκύσουν τὴν ἄγκυραν.

Εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσω τοὺς στρατιώτας εἰς τὸ φρούριον τῆς Πελοποννήσου (τὸ Ρίον), ἔκρινον δὲ αὐτοὺς ὡς ὁμοίους πρὸς τοὺς ἐντὸς τῆς φρεγάτας· ἡ αὐτὴ ὀκνηρία, ἡ αὐτὴ ἀμάθεια καὶ ἡ αὐτὴ ἀπείθεια ἐπεκράτουν μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐκείνων. Τὰ ὀχυρώματα τοῦ φρουρίου αὐτοῦ ὅπως καὶ τῆς Νουπάκτου καὶ τῶν Πατρῶν ἦσαν τόσον ἀσήμαντα καὶ τόσον ἀμελῶς φρουροῦνται, ὥστε πεντακόσιοι στρατιῶται θὰ ἠδύναντο νὰ τὸ κυριεύσουν ἐξ ἐφόδου ὁποτεδήποτε.

Τὴν ἀρίστην ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀδυναμίας τῶν Τούρκων ἀποτελοῦν αἱ νίκαι τῶν Ἑλλήνων, μολονότι οὗτοι στεροῦνται στρατιωτικῶν μέσων καὶ σπαράσσονται ὑπὸ τῶν διχονοιῶν των.

Η ΑΜΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

Ὁ Ἰουσοὺφ πασσᾶς (διοικητὴς τῶν φρουρίων τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου) ἦτο ἀγαθώτατος ἄνθρωπος, ἀλλὰ δὲν διεκρίνετο οὔτε διὰ τὴν εὐφυΐαν του, οὔτε διὰ τὴν μάθησίν του.

Ἡμέραν τινὰ ἔστειλε νὰ μοῦ ζητήσῃ, ἐὰν εἶχα, νὰ τοῦ πέμψω κανένα χάρτην τῆς Ἑλλάδος· ἐγὼ δὲ τοῦ ἔπεμψα ἕνα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ἀφοῦ τὸν ἐμελέτησε προσεκτικῶς μετὰ τῶν συμβούλων καὶ τῶν γραμματέων του, μοῦ τὸν ἐπέστρεψε, παρακαλῶν νὰ τοῦ δανείσω ἄλλον τινά, περιέχοντα τὴν Πρέβεζαν καὶ τὴν Ρούμελην. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι καὶ ὁ πρῶτος περιεῖχεν ὁλόκληρον τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα !

Η ΔΙΑΙΤΑ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν καὶ τὴν δίαιταν ἐν γένει τοῦ λόρδου Βύρωνος εἰς τὴν Ἑλλάδα, παραθέτω σημείωσιν δοθεῖσαν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἰκονόμον του διὰ τὴν καθημερινὴν δαπάνην τῆς τροφῆς του :

Ἰδοὺ αὐτή, ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ὅτι ἡ ὁλικὴ δαπάνη τῆς ἡμέρας ἀνέρχεται μόλις εἰς ἓν τάλληρον :

Ἄρτος, μία καὶ ἡμίσεια λίτρα,	παράδες	15
Οἶνος	»	7
Ἰχθῦς	»	15
Ἐλαῖαι	»	3
Τὸ ὅλον παράδες		40

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀπετελεῖτο τὸ γεῦμά του. Τὸ δὲ πρόγευμά του συνίστατο εἰς ἓν φλυτζάνιον τεΐου, χωρὶς γάλα καὶ χωρὶς ζάχαριν.

Τὸ κατάλυμά του ἦτο ἐπίσης ἁπλοῦν ὅσον καὶ ἡ τροφή του. Ὁ συνταγματάρχης Στάνωφ διέμενεν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, κατοικῶν εἰς τὸ κάτω πάτωμα. Τὸ διαμέρισμα τοῦ λόρδου Βύρωνος συνίστατο ἐκ δύο πενιχρῶν δωματίων, κειμένων ἄνωθεν τῆς κατοικίας τοῦ συνταγματάρχου.

Ὁ Βύρων κατεκλίνετο εἰς ἓν τῶν δωματίων τούτων, εἰς δὲ τὸ ἄλλο ἐδέχετο τοὺς ἐπισκέπτας. Ἀλλ' ὅμως τὸ δεύτερον αὐτὸ δωμάτιον μετετρέπετο τὴν νύκτα εἰς κοιτῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον κατεκλινόμεθα ἡμεῖς.

Η ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ὅτε οἱ ἐν Ζακύνθῳ καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ φίλοι τοῦ λόρδου Βύρωνος ἔμαθον τὰ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀσθενείας, τὸν παρεκίνουν ἐπιμόνως νὰ ἐπανέλθῃ, ἔστω καὶ προσωρινῶς, εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους. Αὐτὸς ὅμως ἦτο ἀμετακλήτως ἀποφασισμένος νὰ μένῃ ἐκεῖ. Ἔγραφε δὲ τὰ ἑξῆς πρός τινα τῶν ἐν Ζακύνθῳ φίλων του :

«Σᾶς εἶμαι εἰς ἄκρον ὑπόχρεως διὰ τὴν προσφορὰν τῆς αὐτόθι ἐξοχικῆς σας ἐπαύλεως, ὅπως διαμείνω εἰς αὐτήν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας μου ἤθελεν ἀπαιτήσει ν' ἀπομακρυνθῶ ἐντεῦθεν. «Ἀλλὰ δὲν δύναμαι ν' ἀπέλθω ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐνόσῳ μοῦ ἀπομένει—ἢ ἐνόσῳ ἐγὼ νομίζω ὅτι μοῦ ἀπομένει—ἔστω καὶ μία πιθανότης ὅπως φανῶ εἰς αὐτὴν χρήσιμος». Διεξάγεται ἐδῶ παιγνίδιον ἀξίας ἀνυπολογίστου. τοὐλάχιστον κατὰ τὴν κρίσιν μου, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ πασῶς νὰ τὸ ἐγκαταλείψω. Τοῦτο δὲν μ' ἐμποδίζει ν' ἀναγνωρίζω πληρέστατα τὰς δυσχερείας αἵτινες προκύπτουν ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων Ἑλλήνων ἐκ τῶν διχονοιῶν των· ἀλλὰ καθεὶς ἐγέφρων πρέπει νὰ τοὺς κρίνῃ ἐπιεικῶς, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν θέσιν των.»

Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον καθ' ὃν ἐγράφη ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ ὁ λόρδος Βύρων ἐδέχετο τὴν παρὰ τοῦ Ὀδυσσέως γενομένην εἰς αὐτὸν πρόσκλησιν, ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν ἐν Σαλώνοις σύσκεψιν. Ἦτο πλέον ἢ πιθανὸν ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος διενοοῦντο ὅπως, κατὰ τὴν σύσκεψιν ἐκείνην, ἀποφασισθῇ ν' ἀνατεθῇ εἰς τὸν λόρδον Βύρωνα ἡ γενικὴ διεύθυνσις τῶν κοινῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Στερεᾷ. Μάλιστα ἐκυκλοφόρει εὐρέως ἡ φήμη ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ περιεβάλλετο μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ Κυβερνήτου πάσης τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν ἀναλογισθῶμεν δὲ πόσον τὸ κῦρός του θὰ ηὔξανε μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν ἐξ

'Αγγλίας χρημάτων, ἡ τοιαύτη εἰκασία δὲν φαίνεται ἀνυπόστατος.

'Ιδοὺ δὲ τί ἔγραφεν ὁ Βύρων περὶ τοῦ μελετωμένου εἰς Σάλωνα ταξειδίου του.

«Μετά τινας ἡμέρας ὁ Μαυροκορδάτος καὶ ἐγὼ θ' ἀναχωρήσωμεν μετὰ πολυαρίθμου συνοδείας εἰς Σάλωνα, ὅπου μεταβσίνομεν κατ' αἴτησιν τοῦ 'Οδυσσέως καὶ τῶν ὁπλαρχηγῶν τῆς 'Ανατολικῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως κανονίσωμεν τάς τε ἐπιθετικὰς καὶ τὰς ἀμυντικὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς προσεχοῦς ἐκστρατείας.

»'Ο Μαυροκορδάτος σχεδὸν ἀνεκλήθη ὑπὸ τῆς νέας Κυβερνήσεως· ἀλλὰ πιστεύω ὅτι μᾶλλον πρόκειται νὰ τοῦ ἀνατεθῇ ἡ διεύθυνσις τῶν ὑποθέσεων, παρ' ὃν ἀπογυμνωθῇ τῆς ἐξουσίας του. Μοῦ ἔγραψαν ἐντεῦθεν ἢ νὰ μεταβῶ μαζί του εἰς Πελοπόννησον, ἢ ν' ἀναλάβω τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεων ἐδῶ μαζί μὲ τὸν στρατηγὸν Λόντον καὶ ἕνα ἄλλον τῆς ἰδικῆς μου ἐκλογῆς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ συμβουλίου μου. 'Ο 'Ανδρέας Λόντος εἶνε πολαιός μου φίλος. 'Εγνωρίσθημεν κατὰ τὴν νεανικήν μας ἡλικίαν, ὅτε ἤλθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὸ πρώτην φοράν.

»Θὰ μοῦ ἦτο δύσκολον νὰ δώσω ὁριστικὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην.«***"Αλλως τε ἐγὼ εἶμαι διατεθειμένος νὰ ἐξυπηρετήσω τοὺς "Ελληνας ὑπὸ οἱανδήποτε ἰδιότητα ἐπιθυμοῦν αὐτοί, εἴτε διοικῶν εἶμαι, εἴτε διοικούμενον, μοῦ εἶνε τελείως ἀδιάφορον ἀρκεῖ νὰ δύναμαι νὰ εἶμαι εἰς αὐτοὺς χρήσιμος***».

Η ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΟΥ

Τὸ κατωτέρω σχέδιον τοῦ «Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου» φανερώνει ποῖαι ἦσαν αἱ ἀρχαὶ ὑφ' ὧν ὁ λόρδος Βύρων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐφρόνουν ὅτι ἔπρεπε νὰ διέπηται ὁ τύπος ἐν Ἑλλάδι.

«**Σχέδιον**.... 'Αποβλέποντες εἰς τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον πάντες οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ αἰσθάνονται ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων, τινὲς τῶν ἀναλαβόντων τὴν προστασίαν τῆς ἱερεᾶς ταύτης ἰδέας ἀπεφάσισαν νὰ προβοῦν εἰς τὴν δημοσίευσιν ἑβδομαδιαίας ἐφημερίδος ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος.»

»Θὰ δεχόμεθα εὐγνωμόνως εἰς αὐτὴν τὰς ἀνακοινώσεις ἀνδρῶν οἱασδήποτε ἐθνικότητος καὶ οἱσσδήποτε πολιτικῆς ἀποχρώσεως. Τὰ ἄρθρα αὐτῶν θὰ δημοσιεύωνται εἰς τὴν γλῶσσαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀρχικῶς ἐγράφησαν, ἢ εἰς ἐκείνην διὰ τῆς ὁποίας ἀνεκοινώθησαν εἰς τοὺς ἐκδότας τοῦ φύλλου.

»Ἡ ἐκλεγεῖσα διὰ τὴν ἐφημερίδα ταύτην ἐπιγραφὴ εἶνε τὸ ἑξῆς χωρίον τοῦ 'Ομήρου :

"Ημισυ γὰρ ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς
ἀνέρι εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλειον ἦμαρ ἕλπσιν.

«Ἔπομεν ἤδη ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἀνήκομεν πολιτικὴν φατρίαν· ἀλλ' εἴμεθα ἄνδρες ἐλεύθεροι καὶ φρονοῦμεν ὅτι ἡ δημοσιότης εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς δικαιοσύνης. Αὐτὴ ὀφείλει ν' ἀνάσσῃ εἰς τὴν σύγκλητον καὶ εἰς τὰ δικαστήρια, πρὸ πάντων δὲ νὰ ὑπηρετῇ ὡς ὄργανον τὴν κοινὴν γνώμην. «Ἡ ἐλευθεροτυπία εἶπεν ὁ Χιοὺμ (Hume) τόσον ὀλίγα ἔχει ἐλαττώματα, ὥστε πρέπει ν' ἀπαιτῆται ὡς κοινὸν δικαίωμα παρὰ παντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.»

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Αἱ ἑξῆς λεπτομέρειαι περὶ τῆς τελεσθείσης ἐν Μεσολογγίῳ κηδείας ἀνεγράφησαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 φύλλον τοῦ «Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου.»

«'Ο νεκρὸς ἐκομίσθη ἐκ τῆς οἰκίας ἔνθα κατώκει εἰς τὸν ναὸν τοῦ 'Αγίου Νικολάου παρὰ τὰ τείχη. Ἡ ἐκφορὰ ἐγένετο οὕτω· Δύο σειραὶ στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς, συμποσουμένων ἴσως εἰς 1200, ἦσαν παρατεταγμέναι καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ, ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ τεθνεῶτος μέχρι τοῦ ναοῦ· οἱ ἄνδρες ἔφερον τὸ ὅπλον μὲ τὸ στόμιον ἐστραμμένον πρὸς τὴν γῆν.

»Προηγεῖτο ὁ ἐπίσκοπος μετὰ πολλῶν ἱερέων, οἵτινες ἔφερον τὸν σταυρὸν ψαλμῳδοῦντες.

»'Ηκολούθει εἷς λόχος τακτικοῦ πεζικοῦ, διοικούμενος ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Λύπτον (Lypton)· ἀνήκων εἰς τὸ ἐπικουρικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ὁ εὐγενὴς λόρδος διωργάνωσε καὶ τοῦ ὁποίου ἦτο συνταγματάρχης διοικητής. 'Ηκολούθει ὁ πρίγκηψ Α. Μαυροκορδάτος, πρόεδρος τοῦ νομοθετικοῦ Σώματος, γενικὸς διοικητὴς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος κλπ., συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κόμητος Πέτρου Γάμπα, ἀντισυνταγματάρχου τοῦ σώματος τοῦ διοργανωθέντος ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου. Μετ' αὐτοὺς ἐφέρετο τὸ φέρετρον, βασταζόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἀξιωματικῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος, ἤτοι τοῦ κυρίου Χέσκεθ (Hesketh) λοχαγοῦ, ὑπασπιστοῦ τοῦ λόρδου, τοῦ Οὐΐντερ (Winter) ὑπολοχαγοῦ, Ρόσνερ, ὑπολοχαγοῦ, ὑπασπιστοῦ τοῦ σώματος, Βασίλη, γενικοῦ διερμηνέως. Τούτους διεδέχοντο ἕτεροι τέσσαρες ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ Ἕλληνες, ἤτοι οἱ κύριοι 'Αλέξανδρος Βλαχόπουλος, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, Νότης Βότσαρης, Τσόγκας κ.λ.π.

»Ἐπὶ τοῦ φερέτρου εἰκονίζετο τὸ οἰκόσημον τοῦ εὐγενοῦς λόρδου· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἔκειντο τὰ ὅπλα του, τὸ κράνος του καὶ στέφανος ἐκ δάφνης. "Ηρχετο ὄπισθεν τοῦ φερέτρου ὁ ἵππος του, σκεπασμένος μὲ πένθιμον κάλυμμα, παρ' αὐτὸν δὲ ὁ στρατιώτης ὑπηρέτης του καὶ οἱ λοιποὶ θεράποντες τοῦ οἴκου του. Περὶ τὸ φέρετρον δὲ καὶ ὄπισθεν ἠκολούθουν οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τὴν πομπὴν ἔκλειε λόχος ἀτάκτων στρατιωτῶν ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Λάμπρον Ζέρβαν. Σουλιώτην καὶ ἄλλοι τινὲς ὁπλαρχηγοὶ προσκεκολλημένοι εἰς τὸ τακτικὸν σῶμα. Τὸ φέρετρον φθάσαν εἰς τὸν ναὸν ὑπεδέχθη ὁ ἀρχιεπίσκοπος "Αρτης κ. Πορφύριος, ἐψάλη δὲ αὐτόθι ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία. Κατὰ διαλείμματα ἐρρίπτοντο πυροβολισμοὶ τηλεβόλων καὶ τουφεκίων. Ἐξ τηλεβόλα τοῦ τακτικοῦ σώματος ἦσαν πρὸς τοῦτο παρατεταγμένα εἰς τὴν ἐγγὺς πλατεῖαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ λοχαγοῦ Στέλτζμπεργ, ἀποδώσαντα τὰς νενομισμένας τιμάς, δι' εἰκοσιπέντε πυροβολισμῶν.

«Μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ἀπήγγειλε λόγον ἐπικήδειον ὁ κύριος Σπ. Τρικούπης, προκαλέσας ἄφθονα δάκρυα εὐγνωμοσύνης καὶ θλίψεως εἰς τὴν ὁμήγυριν.»

Μπάμπης "Αννινος

ΕΙΣ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΡΔ ΜΠΑΪΡΟΝ

(Στροφαὶ ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ Σολωμοῦ)

Λευτεριά, γιὰ λίγο πᾶψε
Νὰ χτυπᾷς μὲ τὸ σπαθί·
Τώρα σίμωσε καὶ κλάψε
Εἰς τοῦ Μπάϊρον τὸ κορμί.

—

Καὶ κατόπι ἂς ἀκλουθοῦνε
"Οσοι ἐπράξανε λαμπρά·
'Αποπάνου του ἂς χτυποῦνε
Μόνον στήθια ἡρωϊκά.

—

Πρῶτοι ἂς ἔλθουν οἱ Σουλιώ-
[ταις,
Κι' ἀπ' τὸ λείψανον αὐτὸ
"Ας μακραίνουν οἱ προδέτες,
Καὶ ἀπ' τὰ λόγια ποῦ θὰ πῶ.

—

Φλάμπουρα ὅπλα τιμημένα,
"Ας γυρθοῦν κατὰ τὴ γῆ,
Καθὼς ἤτανε γυρμένα
Εἰς τοῦ Μάρκου τὴ θανή,

—

Ποῦ βαστοῦσε τὸ μαχαίρι,
"Οταν τοῦ λειψε ἡ ζωή,
Μέσ' στὸ ἀνδρόφονο τὸ χέρι
Καὶ δὲν τ' ἄφινε νὰ βγῇ.

—

'Αναθράφθηκε ὁ γενναῖος
Στῶν ἁρματων τὴν κλαγγή·
Τοῦτον ἔμπνευσε. ὄντας νέος
Μιὰ θεὰ μελῳδική . . . .

—

Συχνὰ ἐβράχνιασε ἡ μ.λιά του
Τραγουδῶντας λυπηρὰ
Πῶς σ' τὸν ἥλιον ἀποκάτου
Εἶνε λίγη ἐλευθεριά . . . .

—

'Αλλ' ἡ Ἑλλὰς νὰ ξαναζήσῃ
"Ηταν ἄξια, καὶ νὰ ἰδῇ
'Ο ἐρχομὸς νὰ τὴν τιμήσῃ
Τοῦ 'Υψηλότατου Ποιητῆ.

—

"Εστεκε στὸ μισημένο
Τὸ ζυγὸ μ' ἀραθυμιά·
Τὸ ποδάρι εἶχε δεμένο,
'Αλλὰ ἐλεύθερη καρδιά.

—

Ἐκαθότουν εἰς τὰ ὄρη
'Ο Σουλιώτης ξακουστός·
Νὰ τὸν διώξῃ δὲν ἠμπόρει
Πεῖνα, δίψα καὶ ἀριθμός . . .

—

"Ακου, Μπάϊρον πόσον θρῆνον
Κάνει, ἐνῷ σὲ χαιρετᾷ
'Η Πατρίδα τῶν 'Ελλήνων·
Κλαίγε, κλαίγε, 'Ελευθεριά...

—

Τόνε βλέπω ! Τοῦ προβαίνουν
"Αλλα φάσματα γοργά,
Ποῦ ἀκατάπαυστα πληθαίνουν
Σφόδρα, καὶ εἶνε 'Ελληνικά.

—

Γιὰ τὴν ποθητὴ 'Ελλάδα
Τόσο πρόθυμα ρωτοῦν,
Σὰν νὰ ἐζήτααν τὴ γλυκάδα
Τοῦ φωτὸς νὰ ξαναϊδοῦν . . .

—

'Κειὸς σεβάσμια προχωρῶντας
Καὶ μὲ ἀνήσυχαις ματιαῖς,
Τὰ προσώπατά κυττῶντας
Καὶ κυττῶντας ταῖς πληγαίς:

—

'Η Δικόνια καταστρέφει
Τὴν 'Ελλάδα· ἂν νικηθῇ,
Μὰ τὸν κόσμο ποῦ μᾶς ἔχει
Τ' ὄνομά σας ξαναζῇ.

(1824

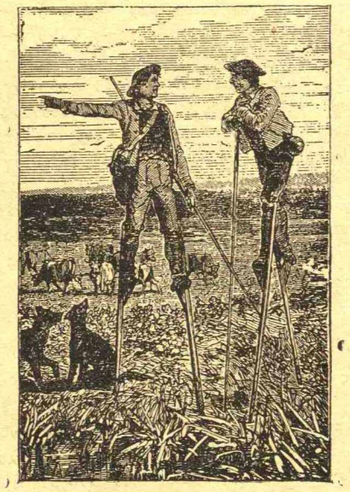

Εἰς τὰς Λάνδεις τῆς Γαλλίας. 'Η χαμηλὴ ἀκτὴ τοῦ Γασκονικοῦ κόλπου, σχηματίζει πληκτικὰς καὶ ἀγόνους πεδιάδας αἱ ὁποῖαι καλοῦνται λ ά ν δ ε ι ς. 'Αποτελοῦνται ἐν μέρει ἀπὸ ἄμμον καὶ ἐν μέρει ἀπὸ ἕλη, ἡ δὲ βλάστησίς των εἶναι μόνον σπαρτά, ἐρῖκαι καὶ ὀλίγη χλόη. Εἰς τὰς Λάνδεις κατοικοῦν μόνον ποιμένες οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ διασχίζουν ἐλεύθερα τὰ ἕλη βαδίζουν ἐπάνω εἰς ὑψηλὰ κοντάρια καὶ ἀναπαύονται ἐπὶ ὥρας ὄρθιοι ἐπάνω εἰς αὐτὰ στηριζόμενοι εἰς

ΔΕΜΙΡ—ΚΑΠΟΥ

'Ιστορία ἑνὸς καφέ.

Τὸ τραῖνον, ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τῆς Γευγελῆς—πρώτου σερβικοῦ τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν πρὸς τὸ Βελιγράδιον γραμμὴν — παίρνει μίαν ζωηρότητα θυμοειδοῦς ἵππου, ὁ ὁποῖος διέρχεται καλπαστικὸς μέσα ἀπὸ δροσερὰ τοπεῖα. 'Αριστερᾶ, εἰς ἀπόστασιν ἀρκετῶν χιλιομέτρων, μία ἀλλεπάλληλος σειρὰ χαμηλῶν βουνῶν ἐλίσσεται, κυφοῦται, χαραδρώνεται, κολποῦται, δαντελλώνεται, ταινιοῦται εἰς διακυμάνσεις πολυπτύχους ἐπὶ τῆς πλατείας ἐσθῆτος τῆς γῆς, μὲ πόρπας θαμνοπλέκτους ἢ θυσάνους ἀπὸ πεῦκα, ποὺ κατέρχονται κροσσωτὰ μέχρι τῆς παρυφῆς τοῦ δρόμου. Τὸ βλέμμα καὶ ὁ νοῦς ἀντικρύζουν εἰς τὰ πυργωτὰ ὑψώματά των, ὡς νὰ τὰ ἐκάρφωσεν ἐκεῖ μὲ ὑπομονὴν τὸ ἐπιμελέστερον χέρι τῆς Μηχανικῆς, τὰ ἀληθινὰ ἀπρόσβλητα σύνορα τῆς στρατηγικῆς ὀροθεσίας. Ἡ δέκα μόλις χιλιόμετρα πρὸ τῆς Γευγελῆς Ἑλληνικὴ Γουμένιτσα, μὲ τοὺς μικροὺς πρὸς ἀνατολὰς λοφίσκους της, ἀφ' ὅπου πρὸ μικροῦ κατήρχοντο φάλαγγες εὐζώνων ἀπὸ τὸ ἐκεῖ στρατόπεδον, ἀφήνει τὴν ἐντύπωσιν γυμνοῦ στήθους εἰς μονομαχίαν πρὸς ἱππότην σιδηρόφρακτον. 'Αλλὰ τὰ βουνὰ σταματοῦν ἐπὶ τέλους καὶ κατέρχονται ἁπαλὰ πρὸ τοῦ κάμπου, ὡς νὰ θέλουν ν' ἀνακουφίσουν τὴν Ἑλληνικὴν ταξειδιώτριαν ψυχήν. Καὶ ἀρχίζει ἡ ἐξέλιξις τῶν ἠρέμων γραφικῶν τοπείων. "Ηδη δεξιὰ ὁ Βαρδὰρ μὲ τοὺς φιλοπαίγμονας μαιανδρισμούς του, μὲ τοὺς ὁποίους ἤρχισε νὰ χαριτολογῇ πρὸς τὴν παροχθίαν του βλάστησιν, εὐθὺς μόλις ἐξήλθομεν τῆς Θεσσαλονίκης, ἐπῆρε τὴν ἔντονόν του κίνησιν, τῆς ὁποίας τὸ τραγοῦδι ἀπετύπωσε μέσα εἰς ζωντανοὺς πολεμικοὺς στίχους ἡ σερβικὴ ποίησις. Τὰ γοργά του νερὰ μὲ τὸ φαιὸν χρῶμα, τὸ ὁποῖον τῷ δανείζουν τὰ λασπώδη παραποτάμια τῶν βουνῶν καὶ τὸ ἀνατάραγμα τῆς ἰλύος τῆς κοίτης του, ροχθοῦν καὶ παφλάζουν καὶ ἐκσποῦν καὶ κατατέμνονται ἀπὸ μικρὰς εἰς τὸ μέσον νησίδας, ὁλόγυρα τῶν ὁποίων ἡ θεὰ φύσις ἐπύκνωσε μὲ τοὺς σπόρους, ποὺ φέρουν καὶ ποτίζουν δροσιστικὰ τὰ ρεύματα, ἐρωτευμένα συμπλέγματα θάμνων καὶ ἀναδενδράδας, ὅπου κελαϊδοῦν πτηνά. Καὶ εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ ποταμοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ κατερχομένη δεξιὰ ὄχθη παρακολουθεῖ ἐπὶ μακρὸν συντριφευτικὴ τὴν γραμμὴν τοῦ σιδηροδρόμου, πεῦκα καὶ πλατανοι καὶ λεῦκαι καὶ ὅλη ἡ πλουσία ποικιλία τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων στηλώνεται πρὸς τὸν οὐρανόν, ριπίζεται εἰς ἐναέριον χορὸν πρασίνου, κύπτει καὶ φιλεῖ μὲ εὐγνωμοσύνην τὸ περαστικὸν χαιρέτισμα τοῦ ἀφροστεφοῦς κυματιδίου ἢ θωπεύει μὲ κάποιον θαλερὸν κλῶνον τὴν εἰς τὸ παράθυρον ἔκπληκτον μορφὴν τοῦ ταξειδιώτου.

Καὶ τὸ τραῖνον ἀνέρχεται. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κατὰ μῆκος τῆς γραμμῆς εἰς συντόμους ἀποστάσεις, μονάδες Σέρβων μιξοπολίων ἐθνοφρουρῶν, εἴτε ἀποσπάσματα τοιούτων εἰς τὰ δύο ἄκρα κάθε γεφύρας, μὲ τὸ ἔνδυμα τοῦ κάμπου καὶ τὸ χνουδωτὸν κωνοειδὲς κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἵστανται ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰ

·γων θάμνων ἑτοιμάζει μὲ λαμπύρισμα τὸ γεῦμα, φέρουν ὅπλα κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ τραίνου, καὶ ἐν ἀφελείᾳ χωρικῶν χαιρετοῦν μὲ σεβασμὸν κανένα ὑψηλὸν χονδρὸν ταξειδιώτην, ὁ ὁποῖος ἔτυχε νὰ ἔχῃ στρατιωτικὴν μορφήν.

Δὲν ἔχει ἀκόμη ἐκραγῇ ὁ πόλεμος πρὸς τὴν Βουλγαρίαν. Οὔτε ἴσως ἀναμένεται τόσον ἐγγύς. Μία εἰρηνικὴ κατάκτησις εἰς γαλήνην καὶ ἀφοβίαν δεσπόζει τώρα καθ' ὅλην τὴν μακεδονικὴν αὐτὴν χώραν, ὅπου τὸ χυθὲν ἐκ τοῦ πρώτου πολέμου αἷμα ἐχρησίμευσε καὶ αὐτὸ διὰ τὴν γοργοτέραν ὁλόγυρα ἀνάδοσιν τῆς χλόης, μέσα εἰς τοὺς ὀργιώδεις ἐναγκαλισμοὺς τῆς ὁποίας ποίμνια καὶ ἀγέλαι ἵππων ἔρχονται νὰ βοσκήσουν ἀνέμελα ὑπὸ τὸ τραγοῦδι τῆς φλογέρας. Καὶ οἱ Σέρβοι, ἥσυχοι καὶ αὐτοὶ καὶ ἀνέμελοι, ὅπως καὶ τὰ βοσκήματά των, μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς συμμαχίας, ἄφησαν μέσα εἰς τοὺς ἀφυλάκτους κάμπους μόνους φύλακας τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐγέννησεν ἡ μοιραία βλάστησις τῶν ἰδίων κάμπων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἰς τὸ Κριβολὰκ καὶ Γευγελῆ τοὺς ἐσάρωσε πρὸς στιγμὴν ἀργότερα τὸ ἐξαφνικὸν κύλισμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ βουνοῦ...

— ΔΕΜΙΡ ΚΑΠΟΥ !

Ἐπεράσαμεν πρὸ ὀλίγου τὰς δύο κυκλωπείους ράχεις τοῦ ὑψικορύφου ὄρους, διὰ μέσου τῶν ὁποίων κυλίεται ὁρμητικώτερος ἐδῶ ὁ Βαρδάρ. Τὸ ρεῦμα του εἰς τὴν κατωφέρειάν του σύρριζα τῶν καθέτων βράχων, τοὺς ὁποίους ἐστίλπνωσε τὸ ἀκούραστόν του πέρασμα εἰς τὸ πέρασμα τὸ ἀκούραστον τῶν χρόνων, πλουτίζεται τώρα ἀπὸ τὰ νερὰ τὰ ταραχώδη κάποιου παραποτάμου, τοῦ ὁποίου τὴν εὐρεῖαν κοίτην δένει εἰς τὰς δύο ὄχθας πελώρια γέφυρα.

Εἰς τὸ τέλος τῆς γεφύρας εἶνε ὁ σταθμός.

— Δεμίρ Καποῦ, ἐπαναλαμβάνει δυνατὰ ὁ ὁδηγός.

— Πόσην ὥραν σταματᾷ ἐδῶ τὸ τραῖνον ;

Μία ἀδιάγνωστος ἀπάντησις εἰς γλῶσσαν σερβικήν.

Ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῇς μὲ τὸν Σέρβον εἰς ἄλλην γλῶσσαν παρὰ τὴν μητρικήν του. Δι' ἐκεῖνον ἄλλη δὲν ὑπάρχει. Ἕνας συνοδός μου, ὁ ὁποῖος κοκορεύεται ὅτι ἐγνώρισέ ποτε τὴν ρωσσικήν, προσπαθεῖ μὲ τὴν συγγένειαν τῶν φθόγγων νὰ μᾶς ἑρμηνεύσῃ τὸν γριφώδη γρυλλισμόν :

— Εἶκοσι λεπτά.

Καὶ ὁ ἄλλος, ὁ ἀνατολίτης, ὁ ἄνθρωπος τῆς Μοίρας καὶ τῆς εὐπιστίας, τρίβει μὲ χαρὰν τὰς χεῖράς του:

— Τόση ὥρα παραφθάνει δι' ἕνα καφέ !

Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μὲ τὸν ταξειδιωτικόν μου σκοῦφον εἰς ἕνα εἰσώγειον δωμάτιον, εἶδος καὶ ταβέρνας καὶ οἰκήματος, τὸ ὁποῖον μαζὺ μὲ τὸ πλαγίως γραφεῖον τοῦ σταθμάρχου, ἀπετέλει τὴν μόνην ὁρατὴν οἰκοδομήν.

— Καφέ.

Ἕνα μαῦρον ὑπόγλυκον νερό, τὸ ὁποῖον ἐκόχλασε πρὸ μικροῦ βραδέως μέσα εἰς πολὺ ὕποπτον τενεκέδενον δοχεῖον, μοῦ παρουσιάσθη ὡς ἐξευτελιστικὴ παραποίησις ἀπολαυστικοῦ ἀνατολικοῦ ὀνείρου. Καὶ ὀνειροπολῶ εἰς στάσιν μακαρίαν : Ὦ ! μαγευτικὴ Ἀνατολή, μὲ τὴν τρυφὴν τῆς χλιδῆς σου, τὴν νωθρὰν γλυκύτητα τῆς καθιστικῆς ζωῆς σου, τοὺς ἀχνώδεις καπνοὺς τοῦ ναργιλέ σου, τὸ σιωπηλὸν μυστήριον τῆς ρέμβης σου, ἡ ὁποία ζωγραφίζει εἰς τὸ βάθος μαύρους ὀφθαλμοὺς καὶ ἄσπρας πάνω ἐπὶ τοῦ βαθουλωτοῦ σοφᾶ ἢ πλησίον εἰς τὸ φλοίσβισμα γωχελοῦς αἰγιαλοῦ, ποίας εὐτυχίας ἐξυφαίνεις κάτω ἀπὸ τὸν γλαυκόν σου οὐρανόν, τὰς ὁποίας δὲν ἐγνώρισεν οὔτε θὰ γνωρίσῃ ἡ γοργόφτερος ζωὴ τῆς πάλης, τῆς κινήσεως, τοῦ νοῦ, τῶν ταξειδίων, καὶ τοῦ πόθου πρὸς τὸ ἄγνωστον, τὸ ἄπειρον, τὸ τρέχον αἰωνίως δίχως λόγον πρὸς τὸ τέρμα τὸ ἄτερμον, πρὸς τὸν θάνατον !...

Κάποιον ὀξὺ σύριγμα τῆς ἀτμομηχανῆς, ὡς ἀπάντησις ἀπρόσκλητος, μὲ ἀποσπᾷ τοῦ ρεμβασμοῦ μου. Σπεύδω νὰ πληρώσω τὴν ἀξίαν τοῦ μέλανος ζωμοῦ μὲ σερβικὸν χαρτονόμισμα καὶ περιμένω τὸ ὑπόλοιπον. Ἀλλ' οἱ γρυλλικοὶ φθόγγοι ἐξακολουθοῦν. Ἡ οἰκοκυρὰ εἰς τὸν πάγκον χειρονομεῖ ἀρνητικῶς. Οἱ δύο τρεῖς θαμῶνες εἰς τὸ βάθος, οἱ ὁποῖοι ἐρρόφουν τὸ κρασί των, μεσολαβοῦν διὰ νὰ ἐπαυξήσουν μόνον τοὺς ἰδίους γρυλλισμοὺς καὶ τὰς ἀρνητικὰς χειρονομίας. Ἐννοῶ πῶς εἶμαι πλέον κρατημένος ὀφειλέτης, χωρὶς νὰ εἰμπορῶ νὰ πληρώσω τὴν ὀφειλήν μου μὲ τὸ πλουσιώτερόν μου νόμισμα. Κάποια ἀνατολικὴ τιμιότης μὲ ἐμποδίζει ἀκόμη νὰ ὁρμήσω ἔξω, νὰ διασκελίσω τὸ κατώφλιον, νὰ πετάξω πρὸς τὸ τραῖνον χωρὶς νὰ πληρώσω. Ἄλλος ὀξὺς συριγμός. Ἡ ταβέρνα, ὁ σταθμός, τὸ πλάτωμα εἶνε πλέον κενά. Μία τελευταία μου προσπάθεια πρὸς συνεννόησιν εἰς γλῶσσαν ἀνάμικτον ἀποτυγχάνει καὶ αὐτή. Ὁ Ἀνατολίτης ρίπτει ἐπὶ τέλους τὸ χαρτονόμισμα μὲ θυμὸν εἰς τὸν πάγκον καὶ τὸ βλέμμα μ' ἔκστασιν πρὸς τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμήν. Τὸ τραῖνον πλέον ἐκκινεῖ, φεύγει, χάνεται μ' ἕνα τελευταῖον σύριγμα ἀποδοκιμασίας. Ὁ Ἀνατολίτης ἐξορμᾷ, τρέχει, προσκαλεῖ, παρακαλεῖ, ἀγωνιᾷ, ἀπελπίζεται, σκοντάφτει, πέφτει. Οἱ ἀτμοὶ τῆς ἀτμομηχανῆς, ὅπως πρὸ ὀλίγου τοῦ ὀνείρου του, σκεπάζουν τώρα τὴν νωθρὰν ἠλιθιότητα...

Ὅταν ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλάτωμα μὲ ἀργὸν τὸ βῆμα, κάθιδρως, ἀποσβολωμένος, ὡσὰν νὰ διέπραξα καμμίαν κακὴν πρᾶξιν, ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον, ὁ ὁποῖος ἐδιπλασίαζε τὸν ἐξαφνικόν μου πυρετόν, ἤμην σύντριμμα ἐκλύσεως. Παρετήρησα τὸν ἑαυτόν μου καὶ τὰ πέριξ. Μόνος, χωρὶς ἄλλο μου ἐφόδιον παρὰ τὰ ἐλαφρὰ ἐνδύματά μου, μὲ τὰς ἀποσκευάς μου ταξειδευούσας ἐρήμην πρὸς τὰ Σκόπια, ἄλαλος—ἀφοῦ ἦτο περιττὴ τῆς γλώσσης μου ἡ χρῆσις, — ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν βαρὺν ὄγκον τῶν τεφροχρόων βράχων τοῦ σιδηροπούλου ὄρους, ποὺ τὸ ἔφραττεν ὁ ποταμός, εἰς χώραν μακρυνὴν γεμάτην ἱστορικῶν πολεμικῶν ἀναμνήσεων καὶ κενὴν πάσης ἀνθρωπίνης συνοχῆς. Ὁμολογουμένως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων ἐπιδρομῶν τὸ μέρος αὐτὸ ὑπῆρξεν ἕνα μεγάλον ἐμπόδιον πορείας...

Τότε διὰ πρώτην φορὰν μοὶ ἀπεκαλύφθη ἡ ἁπλοϊκὴ εὐγένεια τῆς σερβικῆς ψυχῆς.

Ὡς μὲ εἶδον ἐπιστρέφοντα μὲ πικρόχολον μειδίαμα αἱ δύο τρεῖς ἀπολειπόμεναι παρὰ τὸν σταθμὸν ἀνθρώπινοι ὑπάρξεις, — ὁ σταθμάρχης, ἡ νοικοκυρὰ τοῦ καφενείου μὲ τὸ γελαστόν της κοριτσάκι, ποὺ ἀνθοῦσε εἰς κρῖνα καὶ τριαντάφυλλα ἀπὸ τὴν δροσερότητα τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἕνας ἀεικίνητος ἐπαρχιώτης, ὁ ὁποῖος ἐμετροῦσε τὴν ὥραν ἐκείνην νομίσματα, — ἐπῆραν τὴν ὄψιν συνεγόχων κάποιας ἀδίκου συμφορᾶς. Ἡ νοικοκυρὰ λύουσα τὰ χέρια ἐπὶ τέλους εἰς κίνημα οἴκτου, ἔσπευσε νὰ μοῦ προσφέρῃ ἕνα κάθισμα, ἐνῷ μοῦ ἐπέστρεφε τὸ νόμισμά μου. Ὁ ἐπαρχιώτης ἔπαυσε τὸ μέτρημά του. Τὸ κορίτσι

μὲ ἐκύτταζε μὲ μάτια ἕτοιμα ν' ἀφήσουν ἕνα δάκρυ συγκινήσεως. Καὶ ὁ νεαρὸς σταθμάρχης ἔκπληκτος μ' ἐπλησίασε πρὸς συνεννόησιν. Πάλιν γρυλλισμοί.

Τότε ἐνεθυμήθην τὴν ὀντότητά μου, εἰς τὴν λέξιν ποὺ κάποιος Γάλλος εἰς τὰ περασμένα χρόνια μεθηρμήνευσεν ὑβριστικά. Καὶ ὡς Ἀλμαβίβας, μὲ πολλὴν μεγαλοπρέπειαν, ἐπέδειξα τὴν ἄδειάν μου, τὴν ὁποίαν μοῦ εἶχεν ὅταν ἀνεχώρουν προμηθεύσει ἡ σερβικὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία.

— Γκρίσε ; μὲ ἠρώτησε τώρα ὁ σταθμάρχης, χαιρετῶν με στρατιωτικῶς καὶ τείνων χαρωπὸς τὰ δύο του χέρια εἰς φιλικὸν σφίξιμον, ποὺ τὸ ἔσπρωχνεν ἡ ἠλεκτρισμένη ἀπὸ εἰλικρίνειαν ψυχή του.

— Γκρίσε, Ἕλλην, ἀπαντῶ, εὐλογῶν ἀπὸ ψυχῆς τὴν συμμαχίαν τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἀδελφώσεως.

— Γκρίσε—Σέρβ. Σὲρβ—Γκρίσε, ἐπαναλαμβάνει ὁ σταθμάρχης, ἐπικυρῶν εἰς ὥραν ἀληθῶς κατάλληλον τὰς ἐννοίας Βενιζέλου—Πάσιτς.

Ἕνας τελευταῖος γρυλλισμὸς ἠκούσθη ἀνὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ σταθμοῦ καὶ μία συμπαθὴς μορφὴ ἀξιωματικοῦ ἐφάνη ἀπὸ πέραν, σπεύδουσα μὲ φιλίαν παλαιὰν πρὸς τὸ μέρος μας. Ἦτο ὁ λοχαγὸς τοῦ ἀποσπάσματος τῆς ἐθνοφρουρᾶς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤμην ἰδικός των, ἤμην Σέρβος. Ἡ καρδιὰ τοῦ λαοῦ συνέπαλλε μὲ τὸν νοῦν τῶν Κυβερνήσεων.

***

Τὸ τραπέζι ἦτο ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῆς φιλοξενίας. Μία ὀρεκτικὴ σοῦπα μὲ πολὺ πιπέρι καὶ κρομμύδι, κρέας κατσικιοῦ ποὺ ἐμύριζε θυμάρι τοῦ βουνοῦ, χόρτα καταπράσινα μὲ τὴν φρεσκάδα, τὴν ὁποίαν τοὺς ἐχάρισαν τὰ ὁλόγυρα ρυάκια, μία γαβάθα πυκνοῦ κατάσπρου γιαγουρτιοῦ ἀπὸ πρωτόγαλα ἀρνάδας ποὺ ἐβέλαζεν ὀλίγον παρὰ κάτω, καὶ νωπότατον τυρὶ ἀπὸ τὴν πλησίον ἐκεῖ στάνην, συνοδευμένον ἀπὸ... δυὸ κόμπους σκόρδου. Ἀδύνατον νὰ ἐννοηθῇ εἰς τὴν Σερβίαν φάγωμα τυριοῦ χωρὶς σκόρδον. Οχι μόνον εἰς τὰς χωρικὰς καλύβας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ καλὰ ξενοδοχεῖα. Δι' αὐτὸ καὶ στρέμματα ὁλόκληρα γῆς μέσα εἰς τὰς ἀχανεῖς κοιλάδας καὶ εἰς τὰς κατωφερείας τῶν πλευρῶν τῶν λόφων πρασινίζουν ἀπὸ τὴν πυκνήν των βλάστησιν. Τόσον ποὺ εἰς τὰς συνήθεις ἀγορὰς τῆς Κυριακῆς τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων, τὸ συχνότερον ἐμπόρευμα πρὸς πώλησιν εἰς καλάθια, σάκκους, ἢ εἰς δέσμας βουνωτὰς ἐπὶ τῆς ψάθης, εἶνε τὰ εὐώδη των κεφάλια. Οὔτε εἰμπορεῖ οὔτε πρέπει νὰ ἐκπλήξῃ εἰς τὴν ὁμιλίαν ὁ σκορδόγεμος ἀχνὸς ἀριστοκράτιδος κυρίας, ἡ ὁποία σᾶς προσφέρει μὲ εὐγενικὰ φιλοφρονήματα τὸ τσάϊ εἰς τὸ ἤρεμον ἑσπερινὸν σκιόφως τοῦ εὐγενικοῦ της σαλονιοῦ. Διότι ἡ ἔκπληξις θὰ ἦτο ἀμοιβαία...

Ἔπειτα ὁ λοχαγὸς διέταξεν ἓξ ρωμαλέους στρατιώτας νὰ ἁρμόσουν ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τὴν τερεζίναν, πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν φυλακείων. Καὶ ὅταν ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν ἐμπροσθίαν θέσιν καὶ ἤρχισε διὰ τῶν στιβαρῶν ἐκείνων δώδεκα χειρῶν τὸ γύρισμα τῶν γοργοκινήτων τροχῶν, ὡσὰν ἀπὸ τὴν ὁρμὴν ἀτμομηχανῆς, πρὸς τὴν γέφυραν καὶ πέραν, τότε ὅλαι αἱ εὐωδίαι τῆς κοιλάδος, καὶ ἡ δρόσος τοῦ ποταμοῦ καὶ αἱ ὀρειναὶ ριπαὶ τοῦ ἀνέμου, καὶ αἱ ἁρμονίαι τῶν κελαδημάτων καὶ τῶν βελασμάτων καὶ χρεμετισμῶν μᾶς ἐγέμισαν τὸ βλέμμα καὶ τὰ στήθη καὶ τὸ πρόσωπον, μέχρι τοῦ κυματισμοῦ τῆς κόμης εἰς τὸ γοργοφτέρωμα τῆς τερεζίνας, ἀπὸ τὴν κατάνυξιν τοῦ ἁγίου ὕμνου, τὸν ὁποῖον ἔψαλεν ἡ φύσις, εἰς τὸ χρύσωμα τῆς δύσεως, πρὸς τὸν Ἄπειρον Θεόν.

Ἀλλὰ ἡ νύξ μὲ τὸν ἀστροκέντητον μανδύαν της ἐσκέ-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

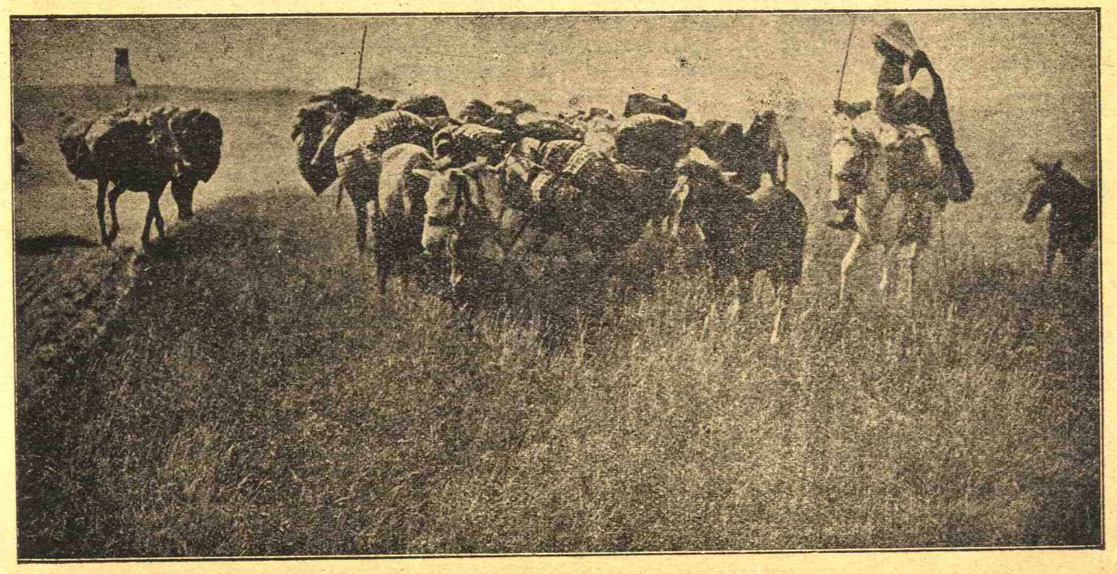

Πεδιὰς Θεσσαλονίκης. Τὸ ἄγριον χόρτον εἶναι τόσον μεγάλον καὶ πυκνὸν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Θεσσαλονίκης ὥστε νὰ χώνεται πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἕως τὴν μέσην.

πασε τὰ ἴα ἐπὶ τῶν βουνῶν καὶ τὴν καταπράσινον ἔκτασιν τοῦ κάμπου. Τώρα ὅλα ἡσυχοκοιμοῦνται ἄφωτα καὶ ναρκωμένα γύρω εἰς τὸν σκοτεινὸν σταθμόν, μὲ τὸν χαμηλὸν φανόν του, ὡς κανδήλαν. Ἡ εἰρήνη τῆς ζωῆς, ὕστερον ἀπὸ τ' ἀστραπηβολήματα τοῦ χθὲς πολέμου, ἐξακολουθεῖ τὸ ἀνθρώπινόν της ἔργον. Ἕνας φύλαξ σκύλος ὑλακτεῖ μὲ τὸν μακρυνὸν ἀντίλαλόν του ἀνὰ τοὺς ψιθύρους τῆς χαράδρας, καὶ οἱ γρύλλοι, ὡς ξενύχτηδες, ἀρχίζουν τὸν νανουρισμὸν τοῦ τραγουδιοῦ των. Καὶ εἰς τῆς βαθείας σιωπῆς τὴν ἄχναν τὸ χαμένον εἰς τὸ σκότος κύλισμα τοῦ ποταμοῦ μᾶς ἔρχεται ρυθμικὸν καὶ ὑπναλέον, ὡς τὸ φίλημα ἡσύχου φλοίσβου εἰς ἀμμώδη παραλίαν.

Ἔξαφνα εἰς τὴν γαλήνην τῆς νυκτὸς ἀκούεται ἐκεῖ πλησίον ἡ μελαγχολικὴ φωνὴ τοῦ Γούζλα.

Εἰς τὴν ρεμβὴν σκέψιν μου ὁ ἀξιωματικὸς ἀνέγνωσε τὴν νοσταλγίαν. Καὶ ἠθέλησε νὰ πνίξῃ, εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὴν χαράν, τῆς νυκτὸς τὴν πλῆξιν. Καὶ ἐνῷ ὁ συμπαθὴς σταθμάρχης μέσα εἰς τὸ διπλανὸν τηλεγραφεῖον εὑρίσκετο εἰς συνεννόησιν μὲ τὸν σταθμὸν τῆς Γευγελῆς διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἑσπερινοῦ τραίνου, τάχα διὰ λόγους σοβαρᾶς ὑπηρεσίας, καὶ μὲ τὸν τηλεγραφητὴν Σκοπίων διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἀποσκευῶν μου, ὁ ἀξιωματικὸς ἐκάλει μὲ διαταγὴν τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τὰς σκηνάς των εἰς ξεφάντωμα νυκτερινόν.

Δύο τρία φανάρια ἐστόλισαν εὐθὺς τὴν πλατεῖαν τοῦ σταθμοῦ. Τὸ μικρὸν καπηλεῖον, ἀπὸ τὸ ἁπαλὸν χέρι τῆς κόρης τῶν ἀγρῶν, ἐπῆρε Κυριακάτικην εὐπρέπειαν. Ἕνα μεγάλο λαγῆνι μαύρου κρασιοῦ ἐχύθη εἰς τριάκοντα τενεκεδένια ποτήρια. Οἱ στρατιῶται, ἄλλοι κατὰ γῆς σταυροπόδι, ἄλλοι εἰς τοὺς πάγκους καὶ ἄλλοι εἰς τὰ ὀλίγα καθίσματα, ἤνοιξαν τὰ μάτια γελαστά, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκοίμιζαν πρὸ ὀλίγου τὰ ὄνειρα τοῦ τακτικοῦ καταυλισμοῦ. Ὁ σκύλος ἦλθε τώρα πλησιέστερα, ἀφοῦ ἦτο περιττὴ ἡ φύλαξίς του, μέσα εἰς τὸν θόρυβον· καὶ οἱ γρύλλοι ἐσιώπησαν εἰς τὸν ζόφον τῶν ἀμόρφων θάμνων, ὡς νὰ ἐφοβήθησαν τὴν ξενυκτικὴν ἀντιπολίτευσιν.

Καὶ ἐπάνω εἰς τὰς τεντωμένας χορδὰς τοῦ ξυλίνου Γούζλα, ἕνας δεκανεὺς μὲ τὰ μάτια μελαγχολικὰ σκυμμένα πρὸς τὴν γῆν, σύρει ἁπαλὰ καὶ ρυθμικὰ τὸ μικρὸν δοξάρι του. Ὁ Γούζλας κλαίει καὶ ἀναστενάζει καὶ πονεῖ κάτω ἀπὸ τὴν τρεμουλιαστὴν θωπείαν τοῦ συννεφιασμένου τρουβαδούρου τῶν ἀγρῶν. Κάποιο ξέσπασμα ψυχῆς προμηνύεται σιγὰ σιγά, ἀπὸ δὲ τὸ νευρικὸν μουρμούρισμά του ὁ δεκανεὺς τώρα ἀρχίζει τὸ τραγοῦδί του. Ἀπὸ τὸ ναρκωτικὸν μοτίβο ξεπετοῦν καὶ δονοῦν τὴν νυκτερινὴν γαλήνην μέχρι τῆς χαράδρας δυνατοὶ τόνοι ὁρμῆς καὶ πάθους. Τὸ Κόσοβον γυρεύει τὴν ἐκδίκησίν του. Ἐπτακόσια τόσα χρόνια — τὸ τραγοῦδι τὸ μοιρολογεῖ — πέρασαν ἀπ' τὴν ἡμέρα τοῦ χαμοῦ του. Ἡ Σερβία ἔμεινε στὸν κόσμον πειὰ κλαμένη χήρα. Ἐσκοτίσθηκεν ὁ ἥλιός της. Ὁ Μαρίτσας, ὁ Βαρδὰρ ἐστείρευσαν στὰ μάτια της τ' ἀστείρευτα. Οἱ καϋμοί της πληγωμένα χώματα χωρὶς σταυροὺς γιὰ τὰ παιδιά της. Χαλασμένες, ἀρπαγμένες, ἀλλαγμένες μὲ τὸ Θεὸ ποὺ δὲν ἦταν ἴδικός των, ἡ παληές τους Ἐκκλησίες. Τὰ σπήτια της θράκια καὶ καπνός. Ραγιᾶς ὁ καβαλάρης τῆς σερβικῆς δόξας Μάρκος, ὁ Βασιληᾶς Λάζαρος προυμιτισμένος μὲς στὰ αἵματα. Κι' ὁ παληκαρᾶς κι' ἀφέντης τοῦ Σπαθιοῦ, ὁ Μίλος ἕνα παραμῦθι πειὰ ποὺ κλαίει τὰ σκόρπια του κόκκαλα στοὺς τέσσαρας ἀνέμους... Μὰ ἡ ὥρα τῆς μεγάλης πληρωμῆς θὰ ἐρθῇ, ἦρθε πειά. Ἡ μοιρολοΐστρα χήρα νά! ἐπέταξε τοὺς μαύρους πέπλους της στὸ καινούργιο ξαναχάραγμα τοῦ ἥλιου, μπρὸς ἀπὸ τὰ μαῦρα σύννεφα ποὺ σκορπίσθηκαν μακρυὰ καὶ πέρα ἀπὸ τὰ θεώρατα βουνά. Ξαναρχίζει τὸ παληὸ τραγοῦδί της, ποὺ πρωτάρχισαν οἱ καπετάνιοι μὲς στὴς ράχιες καὶ πλαγιές. Ὁ Βαρδάρ, ὁ Σαῦος, ὁ Μαρίτσας μουγκρίζουν τώρα μέσα στὴς γοργὲς νότες τοῦ Γούζλα καὶ στὰ λόγια τὰ ὁρμητικά. Ἡ γῆ ξαναβρῆκε τοὺς σταυροὺς καὶ τὸ ξαναφύτευμα τῶν κάμπων της πλάϊ στὰ λευκὰ σπιτάκια, ποὺ προσμένουν τὴς καινούργιες γέννες τῆς ζωῆς. Καὶ τὸ τίναγμα τοῦ Γούζλα ὁλοὲν θεριεύει σὰν ποτάμι πλημμυρῶντας καὶ φουσκώνοντας τὴς ὁλόγυρα ψυχές. Ἡ φωνὴ τοῦ δεκανέα, μὲς στὸ ἄτακτό της ὕψωμα παραφωνεῖ, ἁλμυρίζεται ἀπὸ ἕνα δάκρυ ποὺ ἐκύλισε στὸ στόμα. Ἄλλα δάκρυα στὰ μάτια τῶν στρατιωτῶν... σὰν ρυάκια γιὰ τὸν ὑμνημένο ποταμό. Ἔξαφνα στὴν ἄψα τῆς μεγάλης παραζάλης, ἕνα κρὰχ ἀπὸ τὸν Γούζλα, ὡσὰν ξέσπασμα ἐμψύχων νεύρων ἀπ' ἀνθρώπινο κορμί. Μιὰ χόρδα του ἔσπασε μὲ κρότο, ὡσὰν ὅπλου μακρυνοῦ, καὶ στριφογυρίζοντας ἐτύλιξε δετὰ τὸ ξύλο, ποὺ ἀκόμη ἐντατάνιζε τρεμουλιαστὸ στὸ τρεμουλιασμένο χέρι του. Ντούπ! Καὶ ὁ Γούζλας ἐπετάχθηκε ἐπάνω εἰς τὸν μπάγκο. Ἦτο περιττός. Ἡ ψυχή του πειὰ σκορπίσθηκε καὶ ἐγέμισεν ὡς πέρα τὴν Παληὰ Σερβία. Τί νὰ κάνῃ πειὰ τὸ μοιρολόϊ της;...

Τότε ἀπὸ τὴν ἄφωνη σειρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀρχίζει ζωντανὴ ἡ φωνὴ τῆς Σφυράϊκας. Ὁ καλάμινος αὐλὸς ἔρχεται νὰ σκορπίσῃ τὸν ἑορτασμὸν καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὴν μέθην τῶν ψυχῶν. Ἕνα νέο λαγῆνι κρασιοῦ καὶ ἄλλο ἀφροστεφάνωμα τῶν τριάντα ποτηριῶν. Μερικὰ χέρια παλαμίζουν συντροφευτικὰ μὲ τὸν ρυθμὸν τοῦ αὐλιστοῦ. Οἱ ἄλλοι στρατιῶται, ὁ καθείς των μὲ τὸ δεξιό του χέρι εἰς τὸν ὦμον τοῦ γείτονος, τακτοποιοῦνται εἰς γραμμήν, ἕτοιμοι μὲ κάποιον ἀκόμη σεβασμὸν πρὸς τὸν λοχαγόν των, τοῦ ὁποίου περιμένουν τὴν διαταγὴν μὲ τὰ βλέμματά των εἰς ἓν βλέμμα. Τὰ πόδια μὲ τὸ πέλμα ἀπειθοῦν εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ νοῦ, κινοῦνται, συμμαζεύονται, ταράσσονται, κτυποῦν, ἀνοίγονται ὅπως ἀλόγου ποὺ ἐξῆλθε πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὸν σταῦλον. Ὁ λοχαγὸς ἐπὶ τέλους μειδιᾷ, ἀποθέτει τὸ πηλίκιόν του εἰς τὸν πάγκον, καὶ ὁμότιμος καὶ φίλος τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς, ὅπως ἦτο χθὲς καὶ εἰς τὸν πόλεμον.

Καὶ ἀρχίζει ὁ χορός. Τὰ πόδια τῶν θυμοειδῶν ἀνδρῶν τροχάζουν τωρα ἀνυπότακτα ἐπὶ τῆς γῆς, ἔξω ἀπὸ τὰ ἐγκαταλελειμμένα των ἀντίσκηνα εἰς τὸ ἀχανὲς τοῦ ζόφου. Ἡ γραμμὴ καμπυλώνει, ἑλίσσεται, ἁλυσσιδοῦται, πλησιάζει ἀντιμέτωπον τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν οὐράν, καὶ πάλιν μηκύνεται, ἁπλοῦται, κανονίζεται, διὰ νὰ ἐπαναρχίσῃ τοὺς αὐτοὺς μαιανδρισμούς. Εἰς ταὐτόχρονον κάμψιν τῶν γονάτων, ὡς εἰς πρόσταγμα πυροβολισμοῦ, τὰ πέλματα τῶν πεντήκοντα ποδῶν κτυποῦν μὲ ὁρμητικὸν δοῦπον τὸ ἔδαφος, ἐνῷ ἰαχαὶ χαιρετισμοῦ πρὸς τὴν χαράν, ὅπως εἰς πολεμικὴν ἐπίθεσιν, ἐξωθοῦν τὰ νεῦρα εἰς ἀκράτητον πτέρωμα. Ἡ φωνὴ τῆς σφυράϊκας χάνεται καὶ σβύνει εἰς τὴν παραζάλην τοῦ κροτοθορύβου. Μία ἄλλη μὲ τὸν τόνον ὀξυφώνου σπεύδει εἰς βοήθειάν της. Καὶ ἡ βουκολικὴ ὀρχήστρα τῶν πευκογεμίστων ρουμανιῶν καὶ τῶν ἀνθισμένων ὄχθων προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσῃ μὲ τὴν ἁρμονίαν της τὸ μένος τῆς παράφρονος ὀρχήσεως. Οὕτω γίνεται καὶ εἰς τὴν τρελλὴν χαρὰν τῆς μάχης. Ὁ λοχαγός, παρασυρμένος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν δίνην τῆς ποδοσυρμῆς, ἡ ὁποία παρακούει εἰς προστάγματα, χαμηλώνει πρὸς τὴν γῆν, κλίνει μὲ τὸ ἕνα γόνυ του καμπτόν, ἐνῷ ἁπλώνει τὸ ἄλλο εἰς γραμμὴν ὁριζοντίαν, πρὸς στιγμὴν σμικρύνεται καὶ εὐθὺς ἐλαστικεύεται, πηδᾷ, διασκελίζει μὲ ρυθμὸν τὸ ἔδαφος, κι' ἐνθουσιασμένος παρασύρει, ὅπως εἰς ὁμοβροντίαν, τοὺς προθύμους στρατιώτας του. Ὁ σερβικὸς τώρα χορὸς παίρνει ἀπὸ τὸν ρωσσικὸν ἀδελφόν του τὴν παταγώδη ποικιλίαν του. Ὁ πόθος ὀνειρεύεται κρόταλα καὶ τάσια καὶ κλαγγὴν ὀργάνων, ἕνας στρατιώτης χάνεται ἐπὶ στιγμὴν καὶ ἐπιστρέφει κρατῶν τὸ ταμποῦρλον τοῦ λόχου. Ἕνας ἄλλος, μὲ πρωτογενῆ τέχνην, σμίγει τὸν ἦχον δύο δίσκων. Αἱ σφυράϊκες, ἕτοιμες νὰ διαρραγοῦν ἀπὸ τὸ φύσημα, ἀγωνιοῦν μὲ τοὺς τόνους των μέσα εἰς τὴν πάλην τῶν βημάτων, τῶν ἁλμάτων, τῶν παλαμῶν, τῶν δούπων, τῶν ἰαχῶν καὶ τῶν ἤχων. Ἕνα τελευταῖον κίνημα τοῦ λοχαγοῦ καὶ ἐπακολουθεῖ ὁμόχρονος στάσις, ὡς εἰς προσοχήν. Ὁ χορός, παραταθεὶς ἐπὶ μακρόν, ἔληξε πλέον, καὶ οἱ στρατιῶται κάθιδροι, εὐτυχισμένοι, χαρωποί, ἑτοιμάζονται διὰ μεταβολήν.

Ἀλλὰ τότ' ἐπηκολούθησε κάτι τοῦ παραμυθιοῦ. Εἰς τὸ ἥσυχον ξεψύχημα τῆς ἑορτῆς μία ἔξαφνα δυνατὴ φωνὴ εἰς τὸ βάθος τῆς σκιᾶς τῶν δένδρων ἀνετάραξε τὰ νεῦρα καὶ τὰ βλέμματα:

— Ζήτω ἡ Σερβία!

Ἔστρεψα τὰ μάτια ἔκπληκτα, ὅπως ἀπὸ ὄνειρον, εἰς τὸ μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ. Ἦτο ὁ μετρητὴς τῶν νομισμάτων, ὁ ὁποῖος ὄρθιος ἐρρόφα μαζὺ μὲ τὸ κρασί του τὴν ὁλόγυρα ἀπόλαυσιν.

— Γειά σας τ' ἀδέρφια, ἐφώναξε τώρα ἐντονώτερα!

Καὶ διέταξε σερβιστὶ νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ λαγῆνι καὶ τὸ ἀφροστεφάνωμα.

Εἰς τὴν ἀφασίαν — δι' Ἕλληνα παρακαλῶ — τῶν τόσων ὡρῶν, τὰ ἐξαφνικὰ ἐκεῖνα λόγια ἦσαν ὅ,τι τὸ ἡλιοχάραγμα διὰ τὰ κρυμμένα ἄφωνα πουλιὰ εἰς τὰ σκοτεινὰ φυλλώματά των.

Ποῦ λοιπὸν εὑρισκόμην; Ἁπλούστατα: Μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων ἐκείνων ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι ἐμετρῶντο ἐπὶ τῶν δακτύλων, — τοῦ σταθμάρχου, τῆς καπήλου καὶ τῆς κόρης της, διότι οἱ στρατιωτικοὶ ἦσαν διαβατικοί, ὅπως καὶ τ' ἀντίσκηνά των, — ὁ τέταρτος δὲν εἰμποροῦσε παρὰ νὰ ἦτο φυσικώτατα Ἕλλην. Πῶς εὑρέθη, τί ἤθελε, πόθεν ἐκυλίσθη καὶ κατέληξεν εἰς τὸ μακρυσμένον ἐκεῖνο μέρος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε οὔτε τὴν ἀξίωσιν χωριοῦ, αὐτὸ πλέον εἶνε τὸ μυστήριον τῆς πλάνητος Ἑλληνικῆς κυριαρχίας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀδυσσέως μέχρι τῆς ὥρας τοῦ αἰφνιδιαστικοῦ αὐτοῦ ξεφωνητοῦ, τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ συγκεντρωμένον, ἀλλὰ καὶ νομαδικὸν συνάμα, τὸ ἀκίνητον, ἀλλὰ καὶ ἀεικίνητον, τὸ σφικτοκολλημένον εἰς τὴν γῆν του, ἀλλὰ καὶ δινούμενον μέσα εἰς τὰ ταλαντεύματα τοῦ πλοίου του, τὸ θαυμάζον τὴν Ἀκρόπολίν του, ἀλλὰ καὶ ὀνειρευόμενον τὰ ξένα, τὸ ἐδῶ ὑπάρχον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ παρόν, καὶ ἄλλοτε ἀφομοιοῦν, ἄλλοτε ἀφομοιούμενον, ἀλλὰ πάντοτε σωζόμενον καὶ τρέχον ὅπως ἡ νεροσυρμή, ποὺ κινδυνεύει νὰ χαθῇ εἰς τὸν ὠκεανόν, ἀλλὰ καὶ δροσίζει καὶ γεννᾷ εἰς τὸ πέρασμά του ἄνθη καὶ καρποὺς καὶ χλόην, ἔφερε καὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἀπὸ κάποιο παράσυρμα τῆς δουλεύτρας Τύχης εἰς τὴν ὄχθην αὐτὴν τοῦ Βαρδάρ. Ἦτο ὁ μοιραῖος, ὁ κλητός, ὁ ἀπαραίτητος διὰ τὸ ἐμπόριον, διὰ τὴν ἐπικοινωνίαν, διὰ τὴν ζωήν. Ὁ ξένος

καὶ ὁ ἐντόπιος· ὁ κατακτητὴς καὶ ὁ ὑπήκοος· ὁ δίδων ἓν καὶ λαμβάνων πέντε· ὁ ἀλλοῦ κατοικῶν καὶ ἐδῶ διαμένων· ὁ νοσταλγῶν καὶ ὑποφέρων καὶ μονάζων, ἀλλὰ καὶ γλεντῶν καὶ πλουτίζων καὶ ἐξασφαλίζων τὸ μέλλον, τὸ σπῆτι, τὴν φυλήν, τὴν διαιώνισιν τοῦ Γένους, τὸ ὁποῖον οὕτως ἔζησε διὰ μέσου τῶν τρικυμιῶν, τῶν πολέμων καὶ τοῦ ζόφου τοῦ ζυγοῦ, καὶ ὑπελάνθανε καὶ ἀνέπνεε καὶ ἀνέκυπτε καὶ ἐπάλαιε καὶ ἠνδροῦτο καὶ ἐπανεστάτει καὶ ἀνερριχᾶτο, ὡς ἀλώπηξ, ὡς πρόβατον, ὡς λέων ἐπάνω εἰς τὰ βουνὰ διὰ νὰ ἴδῃ τὸν ἥλιον τῆς Δόξης νὰ φωτίζῃ μακρὰν τὴν Πατρίδα του, τὸ Γένος μὲ καλιμαῦχι, μὲ φέσι, μὲ καλπάκι, μὲ μανδῦλι, μὲ πῖλον, μὲ μαλλια σκορπισμένα εἰς τὸν ἄνεμον, ἀλλὰ καὶ μ' ἐγὼ καὶ θέλησιν καὶ ἐγκαρτέρησιν, ἕως ὅτου ἐμεσουράνησε τὸ φῶς τῆς Μεγαλουργίας.

Ὡρισμένως ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐν μικρογραφίᾳ ἦτο ἡ Ἑλλάς.

Διατί ἔκρυψε τὴν Ἑλληνικότητά του μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης; Μυστήριον τοῦ νοῦ.

Διατὶ ἐξαίφνης τὴν ἀπεκάλυψεν; Ἔκρηξις τοῦ κρατῆρος τῆς ψυχῆς τῆς αἰωνίας!..

Ἡ φρόνησις τῷ ἐπέβαλε τὴν σιωπήν. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τῷ ἐπρόσταξαν τὸ ἀκράτητόν της ἐπιφώνημα.

Δι' ἐμὲ ἦσαν καὶ τὰ δύο τὸ ἀγκάλιασμα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς μὲ τὸν ἥλιον ποὺ χρυσώνει τὸν Παρθενῶνα.

Καὶ τὰ ἐφίλησα εἰς ἓν ἀδελφικὸν φίλημα, τὸ ὁποῖον ἐχαιρέτουν τώρα αἱ ὁλόγυρα σλαυϊκαὶ σπονδαί...

Ὅταν ἐτελείωσεν ἡ μακρὰ ἐκείνη τοπικὴ κινηματογραφικὴ ταινία τῶν ὀργάνων, τῶν χορῶν, τῶν ἀσμάτων καὶ τῆς εὐωχίας, τὸ μεσονύκτιον εἶχεν ἤδη παρέλθει πρὸ πολλοῦ. Ἡ κάπηλος ἐχάθη εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιόν της διὰ νὰ μὴ τῇ ἐπαναδώσω πλέον τὸ νόμισμα. Τὸ γελαστὸ κοριτσάκι μοῦ ἔδωκε μερικὰ λουλούδια τοῦ ἀγροῦ καὶ μοῦ ηὐχήθη τὸ εὐοιωνότερον καλὸ ταξεῖδι. Ὁ λοχαγός, ὁδηγῶν τοὺς ἀδελφικῶς χαιρετῶντάς με ἄνδρας του, μοῦ ἔσφιξε θερμὰ τὸ χέρι καὶ μοῦ ἐπανέλαβε —μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἕλληνος συντρόφου του—τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ σταθμάρχης ἐπροφασίσθη ἐργασίαν καὶ μοῦ ἐδάνεισε τὴν κλινην του. Καὶ ἕνας στρατιώτης ἐτάχθη σιγηλὸς φρουρὸς ὅπως μ' ἐξυπνήσῃ ὅταν θὰ διήρχετο ἐκεῖθεν τὸ αὐγερινὸν τραῖνον.

Ἔπειτα εἰς τὸν ὕπνον τὸν βαθύν μου, μ' ἕνα ὄνειρον καλπάζοντος κατάσπρου ἵππου ποῦ διήρχετο διὰ μέσου δαφνοφύτου ἀτέρμονος δρόμου, κάποιο χέρι μὲ ἤγγισεν ἐλαφρὰ ἐπὶ τοῦ ὤμου. Ἦτο ὁ ἄγρυπνος φρουρός. Ἐννόησα ὅτι ἔφθασε τὸ τραῖνον καὶ ἐξῆλθον πρὸς τὸ πλάτωμα. Μία σκιὰ εἰς τὴν σιωπὴν τῆς φύσεως μέσα εἰς τὴν ψυχρὰν δρόσον ποῦ κατήρχετο ἀπὸ τὸ βουνόν, ἐπλανᾶτο τώρα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σταθμοῦ. Ἦτον ὁ αἰώνιος πλάνης, ὁ Ἕλλην, ὁ ἄγνωστος τῆς χθὲς καὶ ὁ συγγενὴς ὁ αἰώνιος, ἀφ' ὅτου ἡ Τρῳὰς συνηδέλφωσεν εἰς τὰς τριήρεις τὴν ἰσχὺν τῆς Ἑλληνικῆς ἀλληλεγγύης.

Ὁ ἐγκάρδιος χαιρετισμός του ἦτο ὁ ἀντίλαλος τῆς ἀρχαίας θρυλλικῆς ψυχῆς καὶ ὁμοῦ τὸ ἴδιον ἄσβεστον τραγοῦδι τῆς σημερινῆς καὶ τῆς αὔριον...

Μιχαὴλ Ἀργυρόπουλος

ΟΥΑΛΤΕΡ ΣΚΟΤΤ

Η ΚΥΡΑ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ

Ὅταν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Σκωτίας (1) Ἰάκωβος ὁ Ε' ἦτο ἀκόμη παιδί. Εἶχεν ὡς φίλον του καὶ σύμβουλόν του ἕναν ἄνθρωπον ἀπὸ τοὺς ἰσχυροτέρους ἄρχοντας τοῦ βασιλείου του, τὸν Ἰάκωβον Δούγλας, τὸν ὑπερήφανον, πλούσιον καὶ ἐπίφοβον κόμητα, ὁ ὁποῖος ἕνεκα τῆς ἀνδρείας του ὠνομάζετο «Σιδηροβραχίων».

Ἀλλ' ὁ κόμης αὐτὸς Ἰάκωβος Δούγλας εἶχε καὶ ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι τὸν κατηγόρησαν εἰς τὸν Βασιλέα. Ὁ δὲ Βασιλεύς, ἐπειδὴ ἦτο ἀκόμη παιδὶ καὶ δὲν εἰμποροῦσε νὰ κρίνῃ ποῖον ἦτο τὸ καλόν, ἐπίστευσεν εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἐχθρῶν καὶ προέγραψε τὸν κόμητα Δούγλας.

Εἰξεύρετε δὲ καλὰ τί σημαίνει προγραφή.

Σημαίνει ὅτι ὁ Δούγλας ἦτο κατασκασμένος νὰ ἀφίσῃ τὸ σπίτι του, τὰ χωράφια καὶ τὴν περιουσίαν του, ὅτι δὲν εἰμποροῦσε πλέον, ἐν καιρῷ πολέμου, νὰ πολεμήσῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Βασιλέως, οὔτε ἐν καιρῷ εἰρήνης νὰ κυνηγᾷ καὶ νὰ ἑορτάζῃ μαζὶ μὲ τὸν Βασιλέα του καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας· ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ ὅλα καὶ μακρὰν ἀπὸ τὴν αὐλὴν καὶ ἀπὸ τὰς πόλεις, νὰ ζητήσῃ καταφύγιον εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ ἄγρια σπήλαια τῆς Σκωτίας.

Ἔφυγε λοιπὸν καὶ ὁ Δούγλας, φέρων μαζί του μόνον τὴν κόρην του Ἑλένην, ἡ ὁποία ἦτο ἀκόμη εἰς τὴν κούνιαν (διότι ἡ μητέρα της εἶχεν ἀποθάνῃ χωρὶς ν' ἀφίσῃ ἄλλο τέκνον εἰς τὸν Ἰάκωβον Δούγλας) καὶ μαζὶ με τὸν Ἀλλὰν Βάν, τὸν κιθαρῳδόν του, ὁ ὁποῖος ἦτο παλαιὸς ὑπηρέτης καὶ ἀφοσιωμένος εἰς τὸν κύριόν του τόσον εἰς τὴν εὐτυχίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν.

Ὁ Ἰάκωβος Δούγλας ἐσκέπτετο, καὶ δικαίως, νὰ εὕρῃ ἕνα καταφύγιον εἰς τὴν ὀρεινὴν ἐπαρχίαν τῆς Ὑψηλῆς Χώρας, πρὸς Δυσμὰς τῆς Σκωτίας. Ὁ νέος καὶ ἰσχυρὸς ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων, ὁ Ροδρῖγος Δόν, τοῦ προσέφερε τὴν βοήθειαν καὶ τὴν προστασίαν του.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ροδρίγου, ἡ κόμησσα Μαργαρίτα, ἦτο ἀδελφὴ τῆς μακαρίτισσας συζύγου τοῦ κόμητος Δούγλας. Ἀνέλαβεν αὐτὴ λοιπὸν νὰ ἀναθρέψῃ τὴν Ἑλένην καὶ τὴν ἀνέθρεψεν ὡς ἰδικήν της ἐντελῶς κόρην.

Μέσα εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ὑψηλῆς Χώρας εὑρίσκετο μία ὡραία λίμνη, ἡ ὁποία ὠνομάζετο λίμνη τῆς Κατερίνας. Βράχοι ὑψηλοί, ἀπόκρημνοι καὶ μαγευτικὰ δάση περιβάλλουν τὴν λίμνην αὐτήν, ἐνῷ εἰς τὴν ἐπιφάνειάν της φέρει πολλὰ νησάκια σκεπασμένα μὲ δένδρα.

Εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ νησάκια αὐτά, οἱ ὑπήκοοι τοῦ Ροδρίγου κατεσκεύασαν μίαν στερεὰν ξυλίνην οἰκίαν, ὅπου ἡ κόμησσα Μαργαρίτα, ἡ Ἑλένη καὶ αἱ γυναῖκες τῆς φυλῆς εἰμποροῦσαν νὰ κατοικοῦν μὲ πᾶσαν ἀσφάλειαν, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἄνδρες ἔφευγον εἰς τὸ κυνήγιον ἢ εἰς καμμίαν ἐκστρατείαν.

Ἀπὸ τότε, ἡ νῆσος αὐτὴ ὠνομάσθη νῆσος τῆς Ἑλένης. Καὶ ἀκριβῶς ἐκεῖ ἔζησεν ἡ Ἑλένη μαζὶ μὲ τὴν θείαν της καὶ ἐγίνετο ὅσον προχωροῦσαν τὰ χρόνια μία ὡραία καὶ φαιδρὰ Σκωτίς, ἐνῷ ὁ Ροδρῖγος καὶ οἱ πολεμισταί του ἐπήγαιναν νὰ λεηλατήσουν τὴν πεδιάδα καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀκόμη, καίοντες τὰ σπαρτά, σφάζοντες τοὺς κατοίκους, ἁρπάζοντες τὰ ποίμνια· διότι καὶ ὁ Ροδρῖγος ἐπίσης ἦτο ἐξωρισμένος καὶ δι' αὐτὸ τώρα ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ὁ νεαρὸς Βασιλεὺς Ἰάκωβος ἔφθασεν εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν καὶ εἶχε τὸ παλάτι του εἰς τὴν Στίρλιγγ. Ἀπ' ἐκεῖ συχνάκις, ὅταν ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ἐξήρχετο νὰ κυνηγᾷ ἐλάφους, συνοδευόμενος ἀπὸ λαμπρὰν καὶ φαιδρὰν συνοδείαν. Ἐκυνηγοῦσε δὲ ἐλάφους εἰς τὰ δάση τῆς Δυτικῆς Σκωτίας, ὅπου εἶνε καὶ ἄφθονοι αἱ ἔλαφοι.

Ἡ βασιλικὴ ἀκολουθία, μολαταῦτα, ἐφρόντιζε νὰ μὴ προχωρήσῃ πολὺ πρὸς δυσμάς, πλησίον εἰς τὰ κτήματα τοῦ Ροδρίγου Δόν, διότι τὸ ὄνομα τοῦ λῃστρικοῦ αὐτοῦ ἀρχηγοῦ ἦτο ὁ τρόμος τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης.

Μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κυνήγι διήρκεσε περισσότερον ἀπὸ τὸ σύνηθες, ἡ δὲ ἔλαφος ἦτο ταχυτέρα καὶ ἡ ἡμέρα θερμοτέρα, οἱ κυνηγοὶ ἕνας ἕνας ἄφισαν τὴν καταδίωξιν τῆς ἐλάφου καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔμεινε μόνον ἕνας ἱππεύς, καταδιώκων τὴν ἔλαφον.

Ἀλλ' ὁ ἱππεὺς αὐτὸς ἦτο τόσον ἀπορροφημένος μὲ τὴν καταδίωξιν τῆς ἐλάφου, ὥστε δὲν παρετήρησεν ὅτι εἶχε προχωρήσει παραπολὺ πρὸς δυσμάς, μέσα εἰς ἄγνωστον ἔδαφος.

Ὁ ἱππεὺς αὐτὸς ἦτο ὁ Βασιλεύς, ὁ ὁποῖος ἔτρεχε μὲ τὸν ἵππον του πάντοτε εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τὴν ἔλαφον. Ὁ δυστυχὴς ἵππος ἦτο τόσον κουρασμένος, ὥστε ὁ Βασιλεὺς ἐπερίμενεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ πέσῃ· καὶ ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν στιγμὴν αἱ δυνάμεις ἐγκατέλειψαν τὸ ζῷον, τὸ ὁποῖον ἐκλονίσθη καὶ ἔπεσεν. Ὁ Βασιλεὺς ἐγονάτισε, διότι ἀγαποῦσε τὸν ἵππον του· ἀλλ' ἐξ ἄλλου δὲν εἶχε καιρὸν διὰ νὰ χάσῃ εἰς περιποιήσεις πρὸς τὸ ζῷον. Τότε παρετήρησε διὰ πρώτην φοράν, ὅτι εἶχε περιπλανηθῇ, ὅτι πεινοῦσε καὶ ὅτι ἐβράδυασε πλέον. Ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὰ σκυλλιά του καὶ ἀναρριχώμενος εἰς τοὺς βράχους, ἐβγῆκεν ὅσον τὸ δυνατὸν γρήγορα ἀπὸ τὰ στενὰ ἐκεῖνα, καὶ ἤρχισε ν' ἀναβαίνῃ εἰς ἕνα λοφίσκον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἔβλεπε τὸν δρόμον, ποὺ ὡδηγοῦσεν εἰς τὸ Στίρλιγγ.

Ὅταν ἔφθασεν ὅμως εἰς τὴν κορυφήν, μία ἐπιφώνησις ἐκπλήξεως ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰ χείλη του, διότι εἶχεν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ μάτια του μίαν λίμνην, ἡ ὁποία σπινθηροβολοῦσεν ὑπὸ τὸ χρυσοῦν φῶς τοῦ δύοντος ἡλίου, τὴν λίμνην τῆς Κατερίνας. Κατ' εὐθεῖαν ἀμπροστά του εὑρίσκετο ἡ νῆσος τῆς Ἑλένης, ἀλλ' ἡ πυκνότης τῶν δένδρων ἐμπόδιζε νὰ φαίνεται τὸ σπίτι.

Εἰς τὸ τέλος ὁ Βασιλεὺς ἐσήμανε τὸ κυνηγετικὸν κέρας του μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἐλπίζων ὅτι θὰ τὸν ἤκουε κανένας ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους του. Ὡς ἀπάντησιν εἰς τὸ σάλπισμά του εἶδε νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος του μία βάρκα, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλένη, ὀρθία, προσπαθοῦσε νὰ μάθῃ ἀπὸ ποῦ προήρχετο ὁ ἦχος.

— Μπάρμπα Μαλκόμ, ἐφώναξε πολλάκις κατὰ συνέχειαν.

Ἀλλὰ καμμία ἀπάντησις δὲν τῆς ἦλθεν. Ἐπροχώρησε τότε πρὸς τὴν παραλίαν καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς εἶπε μὲ ὀλίγας λέξεις ὅτι ἦτο ἕνας κυνηγὸς ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόρδου Μόρεϋ (διότι ἤθελε νὰ μείνῃ ἄγνωστος) καὶ ὅτι ἐζήτει τὴν φιλοξενίαν της, ἐπειδὴ ἔχασε τὸν δρόμον του.

Ἡ Ἑλένη ἐκωπηλάτησε τότε πρὸς τὴν παραλίαν, καὶ ἔκαμε νεῦμα εἰς τὸν ξένον διὰ νὰ μπῇ μέσα εἰς τὴν βάρκαν.

— Σᾶς περιμέναμεν, εἶπεν. Ὁ γέρω Ἀλλὰν Βάν, ὁ κιθαρῳδός μας, ὠνειρεύθηκεν ὅλην τὴν νύκτα δι' ἐσᾶς, διὰ τὸν πεθαμένον ἵππον σας καὶ διὰ τὴν εὐκίνητον ἔλαφον· μᾶς εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα ἕτοιμες νὰ ὑποδεχθῶμεν ἕνα ξένον αὐτὸ τὸ βράδυ. Ἐγέλασα ἐγὼ μὲ τὰς προφητείας του, προσέθεσεν ἡ Ἑλένη, ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐμπόδισε καθόλου διὰ νὰ ἑτοιμάσωμεν ἕνα κρεββάτι μὲ βρύα καὶ νὰ σφάξωμεν μίαν ὄρνιθαν διὰ νὰ σᾶς ἑτοιμάσωμεν τὸ βραδυνὸ φαγί.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τῆς Ἑλένης κατεμάγευσαν τὸν Βασιλέα, ὁ ὁποῖος δὲν ἐζήτει ἄλλο καλύτερον παρὰ νὰ προσκληθῇ ἀπὸ τὴν Ἑλένην καὶ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν νῆσον. Μεγάλη δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις τοῦ Βασιλέως ὅταν ἡ Ἑλένη τὸν ὡδήγησεν ἀπὸ ἕνα μυστικὸ μονοπάτι διὰ μέσου τῶν δένδρων καὶ τοῦ ἔδειξε τὴν ξυλίνην καλύβην, ἡ ὁποία ἐχρησίμευεν ὡς σπίτι.

Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, μὲ τοίχους στολισμένους ἀπὸ κέρατα ἐλάφων, ἀπὸ νεφάλια καὶ δέρματα ἀγριοχοίρων, δὲν ὑπῆρχε κανένας, ἐκτὸς τοῦ γέρω Ἀλλὰν Βάν.

Ἐνῷ ὁ Βασιλεὺς διήρχετο τὸ κατώφλιον, ἕνα βαρὺ σπαθὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸν τοῖχον. Ἐνῷ τὸ ἐσήκωνεν, εἶπεν εἰς τὴν Ἑλένην :

— Εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν ἕνα μόνον ἄνθρωπον ἐγνώρισα ποὺ εἰμπορεῖ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἕνα παρόμοιον μεγάλο σπαθί.

Λέγων δὲ τοὺς λόγους τούτους ὁ Βασιλεὺς ἐσκέπτετο τὸν ἐξόριστον κόμητα Ἰάκωβον Δούγλας, τὸν σιδηροβραχίονα. Ἡ Ἑλένη ἀπεκρίθη μὲ ὀλίγα λόγια ὅτι τὸ σπαθὶ αὐτὸ ἦτο τοῦ πατρός της καὶ ἔστρεψεν ἀλλοῦ τὴν ὁμιλίαν, παρουσιάζουσα εἰς τὸν ξένον τὴν κόμησσαν Μαργαρίταν, ἡ ὁποία τοῦ εὐχήθηκε σοβαρῶς τὸ «καλῶς ὥρισες» καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ καθίσῃ νὰ φάγῃ.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ φαγητοῦ ὁ Βασιλεύς, παρὰ πολὺ περίεργος, ἔκαμε χιλίας ὑποθέσεις περὶ τοῦ τί νὰ ἦσαν αἱ δύο αὐταὶ φιλόξενοι γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τοὺς τρόπους των, ἀπὸ τὸ ὕφος των, ἐφαίνοντο ὡσὰν κυρίαι ἀριστοκρατικαί, χωρὶς νὰ ὁμοιάζουν καθόλου πρὸς χωρικάς.

Ἤρχισε λοιπὸν τὴν ὁμιλίαν του μὲ τὸ νὰ λέγῃ κατὰ πρῶτον εἰς αὐτὰς ὅτι ὠνομάζετο Φίτστζαίμς, ἱππότης τοῦ Σνάουδον. Τὸ ὄνομα αὐτὸ ἦτο τὸ ψευδώνυμον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐταξείδευε πολλάκις ὁ Βασιλεύς· ἀλλ' ἡ Ἑλένη δὲν εἴξευρε τίποτε δι' αὐτὸ καὶ ἐνόμισεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μ' ἕνα ἁπλοῦν ἱππότην.

Ἔπειτα ὁ Βασιλεὺς ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὰ ὀνόματα τῶν δύο γυναικῶν, ἀλλ' ἡ Ἑλένη εἶπε μὲ ἕνα ἐλαφρὸ γέλοιο :

— Ὦ ! ἡμεῖς εἴμεθα παράξενα πλάσματα, μάγισσες, ἐὰν τὸ θέλετε· περνοῦμε τὸν καιρόν μας μὲ τὰ τραγούδια καὶ ρίχνομεν τὴς μοῖρες τῶν περιπλανωμένων ἱπποτῶν.

Καὶ ἔπειτα ἄρχισε νὰ τραγουδάῃ, ἐνῷ παρακαλοῦσε τὸν Βασιλέα νὰ λησμονήσῃ ὅ,τι εἶδε καὶ νὰ κοιμηθῇ χωρὶς καμμιὰ φροντίδα καὶ χωρὶς κανένα φόβον εἰς τὴν ὀρεινὴν κατοικίαν των, ὅπου κανένας δὲν εἰμποροῦσε νὰ κάμῃ κανὲν κακόν. Ὅταν ἐτελείωσε νὰ ὁμιλῇ, σιγύρισε τὴν σάλαν, ἅπλωσε τὰ βρύα ἐπάνω εἰς τὸ πάτωμα καὶ ὁ Βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ πλαγιάσῃ χωρὶς νὰ πάρῃ καμμίαν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησίν του.

Ἀλλὰ δὲν εἰμπόρεσε νὰ κοιμηθῇ ἥσυχα. Εἶδε τρομερὰ ὄνειρα, ὅτι τὸ σπίτι ἐκαίετο, ὅτι ὁ ἵππος του ἀπέθνησκεν, ὅτι ἡ βάρκα ἐβυθίζετο εἰς τὴν λίμνην, ὅτι ἐνικᾶτο εἰς μίαν μάχην καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Εἰς ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ ὄνειρα ἔβλεπε πάντοτε τὸ γιγάντιον ἀνάστημα τοῦ κόμητος Ἰακώβου Δούγλας, ὁ ὁποῖος τὸν ἀπειλοῦσε μὲ τὸ μακρὺ σπαθί, τὸ ὁποῖον ἔπεσεν ἀπὸ τὸν τοῖχον ὅταν ὁ Βασιλεὺς εἰσήρχετο.

Εἰς τὸ τέλος ὠνειρεύθη ὅτι εὑρίσκετο μόνος μέσα εἰς ἕνα δάσος μὲ τὴν Ἑλένην καὶ ὅτι τῆς ἐξωμολογεῖτο τὸν ἔρωτά του. Ἅπλωσε τὸ χέρι του διὰ νὰ πιάσῃ τὸ δικό της, ἀλλ' ἔπιασε μόνον ἕνα κρύο μανίκι. Μὲ τὰ μάτια διάπλατα ἀπὸ τὸν τρόμον, εἶδε τότε τὴν Ἑλένην νὰ μεταμορφώνεται εἰς ἕνα πολεμιστήν, ὁ ὁποῖος τὸν ἀντίκρυζε μ' ἕνα ὕφος ἄγριον, ἐνῷ ἀκόμη ὡμοίαζε πρὸς τὴν νεαρὰν Ἑλένην.

Ταλκίπωρε Βασιλεῦ ! Ὅταν τὴν πρωΐαν ἐξύπνησε, δὲν ἐννοοῦσε καθόλου ἐὰν ἀνεπαύθη κατὰ τὴν περασμένην νύκτα. Χωρὶς νὰ εἰπῇ ὅμως τίποτε διὰ τὰ ὄνειρά

(1) Ἡ Σκωτία ἀπετέλει ἰδιαίτερον βασίλειον ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ μάλιστα ἐπολέμησεν ὁλόκληρα ἔτη διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Εἰς τὸ τέλος ὅμως συνηνώθη μὲ τὴν Ἀγγλίαν.

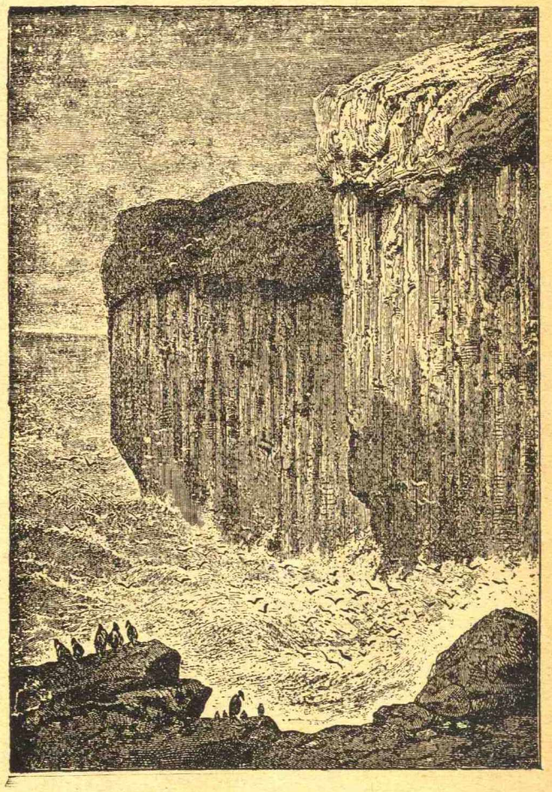

Ἀκταὶ Σκωτίας. — *Ἡ Σκωτία εἶναι χώρα ὀρεινή. Τὰ παράλιά της εἶναι πολὺ ἀνώμαλα καὶ ἡ θάλασσα εἰσχωρεῖ βαθύτατα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ σχηματίζει φιόρδ. Εἰς τὴν εἴσοδον τῶν φιόρδ βλέπει κανεὶς πελωρίους ἀποκρήμνους βράχους, εἰς πολλοὺς δὲ ἐκ τούτων ἐστήθησαν φάροι. Περιώνυμος εἶναι ὁ φ ά ρ ο ς τοῦ Κ ώ δ ω ν ο ς περὶ τοῦ ὁποίου διηγοῦνται ὅτι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐκρέματο κώδων ἀπὸ τοῦ βράχου, ὁ ὁποῖος ὅταν ἔκαμνε τρικυμίαν ἐκινεῖτο ἀπὸ τὰ κύματα.*

του εἰς τὴν Ἑλένην καὶ εἰς τὴν Μαργαρίταν, τὰς ηὐχαρίστησεν εὐγενῶς διὰ τὴν φιλοξενίαν των.

Καὶ θὰ ἔμενεν εὐχαρίστως περισσότερον χρόνον ἐκεῖ εἰς τὴν ξυλίνην καλύβην· ἀλλὰ γρήγορα παρετήρησεν ὅτι αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι δὲν ἐσκέπτοντο καθόλου, οὔτε εἶχον σκοπὸν νὰ τὸν κρατήσουν. Μόλις ἐπρογευμάτισεν, αἱ δύο γυναῖκες τὸν ἐπεβίβασαν εἰς τὴν βάρκαν μαζὶ μ' ἕναν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας των, ὁ ὁποῖος ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ δείξῃ τὸν δρόμον διὰ νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν Ὑψηλὴν Χώραν καὶ ἔπειτα μὲ πολλὰς καὶ διαφόρους εὐχὰς περὶ ὑγείας, εὐτυχίας, ἱπποτικῆς δόξης καὶ τιμῶν, τὸν παρεκάλεσαν «νὰ λησμονήσῃ τὸ ἀπομεμονωμένον νησί».

Μόλις ἀνεχώρησεν ὁ Βασιλεὺς ἠκούσθησαν ἤχοι κεράτων καὶ ἐφάνησαν αἱ βάρκες τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων, γεμάται ἀπὸ πολεμιστάς, μὲ ἀπαστραπτούσας στολάς.

Ἦτο δὲ πραγματικῶς ὡραῖον τὸ θέαμα νὰ βλέπῃ κανένας τὰ ὅπλα ν' ἀστράπτουν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰς πρωϊνὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, καὶ τοὺς μουσικοὺς καθισμένους εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς βάρκας καὶ νὰ παίζουν διάφορα πολεμικὰ ἐμβατήρια (μὰρς) τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων, ἐνῷ ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς πολεμιστὰς τραγουδοῦσε μ' ὅλην τὴν φωνήν του πρὸς τιμὴν τοῦ ἀρχηγοῦ μὲ τὰ πυκνὰ φρύδια, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ Ροδρῖγος Δόν.

Καὶ ὁ τελευταῖος αὐτός, ἀκίνητος καὶ αὐστηρός, ἐκάθητο εἰς τὴν πρῴραν τῆς πρώτης βάρκας.

Ἡ κόμησσα Μαργαρίτα ὥρμησε πρὸς τὴν παραλίαν πρὸς συνάντησίν του. Ὅσον διὰ τὴν Ἑλένην, αὐτὴ μόλις ἤκουσεν ἕναν ἦχον κέρατος, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ὅτι ἤρχετο ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν γῆν, ἐπήδησεν εἰς τὴν βάρκαν της καὶ διηυθύνθη ζωηρῶς πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶχε συναντήσει τὴν προηγουμένην ἡμέραν τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον ἱππότην.

Εὗρεν ἐκεῖ τὸν πατέρα της, τὸν κόμητα Δούγλας, συνοδευόμενον ἀπὸ ἕναν γέρον, ὀνομαζόμενον Μαλκὸμ Γκρήμ· καὶ οἱ τρεῖς ἀνέβηκαν εἰς τὴν βάρκαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν κατοικίαν.

Ἐνῷ περιπατοῦσαν, ὁ Δούγλας διηγήθηκεν ὅτι τὴν προηγουμένην ἡμέραν, ἐνῷ κυνηγοῦσεν, ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ εἰς τὰ χέρια τῆς συνοδείας τοῦ λόρδου Μόρεϋ, ὅτι τὰ σκυλλιὰ τοῦ λόρδου τὸν κατεδίωξαν καὶ ὅτι ὁ Μαλκὸμ Γκρήμ, ἂν καὶ φίλος τοῦ Βασιλέως Ἰακώβου, ἐτόλμησε νὰ ὁδηγήσῃ τὸν κυνηγὸν μέχρι τῆς λίμνης τῆς Κατερίνας, ἂν καὶ θὰ ἐθύμωνε πολὺ ὁ Βασιλεύς.

Ἡ Ἑλένη εἶξευρε τὴν αἰτίαν· ὁ Μαλκὸμ τὴν ἀγαποῦσε τρυφερά, ὅπως καὶ ἐκείνη· ἀλλὰ τὸ πάθος αὐτὸ δὲν ἦτο εὔκολον νὰ μὴ ἐμποδισθῇ ἀπὸ κανένα, διότι ὁ Ροδρῖγος ἀγαποῦσε καὶ αὐτὸς τὴν Ἑλένην. Καὶ ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν τὴν ζητοῦσε παντοῦ μὲ τὰ βλέμματά του, ἐξετάζων μὲ προσοχὴν τὴν ἀκολουθίαν τῆς μητρός του κομήσσης Μαργαρίτας.

Ὑπερήφανος καὶ ἀποφασιστικὸς ὅπως ἦτο, δὲν εἰμποροῦσε νὰ κρύψῃ τὸ μῖσος του, τὸ ὁποῖον ἠσθάνετο κατὰ τοῦ Μαλκόμ· μολαταῦτα, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ διαφυλάξῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του ὡς εὐγενοῦς, ὑπεδέχθη ὅλους μὲ εὐγένειαν.

Ὅλα κατ' ἀρχὰς ἐπήγαιναν καλά· ἀλλὰ μετὰ τὸ φαγητὸν ὁ Ροδρῖγος ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ζητοῦσε μίαν συμβουλὴν ἀπὸ τὸν κόμητα Ἰάκωβον Δούγλας.

—Ὁ Βασιλεύς, εἶπε, ἔφερε τὸν πόλεμον μέχρι τῶν βουνῶν μας καὶ ἐφόνευσε πολλὰς ἐλάφους, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν φυλήν μας. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἑτοιμάζει μίαν ἐκστρατείαν ἐναντίον μας καὶ θέλει τὸν θάνατόν μας· χθὲς ἡ ἀκολουθία τῶν κυνηγῶν του εὑρέθη εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο. Τὸ κυνῆγι εἶναι μόνον ἕνα καλὸ πρόσχημα, διὰ νὰ εἰμπορῇ εὔκολα νὰ κατασκοπεύῃ τὴν χώραν μας καὶ νὰ μᾶς συλλάβῃ εἰς τὴν παγίδα.

» Ἂς ἑνώσωμεν λοιπὸν τὰς δυνάμεις μας· ἐὰν εἴξευραν ὅτι ὁ κόμης Δούγλας εἶναι μὲ τὸ μέρος μου, πολλοὶ εὐγενεῖς θὰ ἄφιναν τὸν Βασιλέα καὶ θὰ ἤρχοντο μὲ μᾶς· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ κερδίσωμεν τὴν νίκην».

Καὶ πραγματικῶς, μ' ὅλην τὴν φιλίαν ποὺ τοὺς συνέδεεν, ὁ Δούγλας ποτὲ δὲν πῆρε μέρος εἰς τὰς σκληρὰς ἐκστρατείας καὶ τὰς λεηλασίας, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ Ροδρῖγος, οὔτε ἠθέλησε νὰ καταπατήσῃ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του.

—Ἐπὶ πλέον, εἶπεν ὁ Ροδρῖγος, ἐὰν συγκατανεύετε εἰς τὴν πρότασίν μου, δόστε μου τὴν Ἑλένην διὰ σύζυγόν μου καὶ τίποτε πλέον δὲν εἰμπορεῖ νὰ μᾶς χωρίσῃ ποτέ.

Ὁ Ροδρῖγος ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, διότι ἀγαποῦσε εἰλικρινῶς τὴν Ἑλένην· ἀλλ' ἡ Ἑλένη δὲν τὸν ἀγαποῦσε καθόλου ἐξ αἰτίας τοῦ ἀθώου αἵματος, τὸ ὁποῖον εἶχε χύσει ὁ Ροδρῖγος κατὰ τὰς σφαγὰς ποὺ ἔκαμνεν εἰς τὴν πεδιάδα.

Ὁ Δούγλας τὸ εἶξευρεν αὐτό· καὶ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν θὰ ἐδέχετο ποτὲ νὰ κτυπήσῃ τὸν Βασιλέα καὶ ὅτι δὲν εἰμποροῦσε νὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς ἕναν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαποῦσεν αὐτή.

Ὁ νεαρὸς ἀρχηγός, προσβληθεὶς βαρέως, μετέφερε τὴν ὀργήν του ἐναντίον τοῦ Μαλκὸμ Γκρήμ. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ οἱ δύο ἦλθαν στὰ χέρια, ἀλλ' ὁ Δούγλας τοὺς ἐχώρισε διὰ τῆς βίας. Βλέπων μὲ βλέμμα περιφρονητικὸν τὸν Ροδρῖγον, ὁ Μαλκὸμ βγῆκε μὲ μεγάλα βήματα ἀπὸ τὴν σάλαν, εἶπε δὲ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ εἶναι χρεώστης πρὸς τὸν Ροδρῖγον εἰς τὸ τίποτε, οὔτε εἰς μίαν βάρκαν καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός· ἔπειτα ἔφθασεν εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην κολυμβῶν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Στίρλιγγ, ὅπου διέμενεν ὁ Βασιλεὺς μὲ τὴν αὐλήν του.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν πρωΐ, ὁ Ροδρῖγος καὶ οἱ πολεμισταί του συνηθροίσθησαν πλησίον μιᾶς μεγάλης φωτιᾶς εἰς τὴν παραλίαν τῆς νήσου τῆς Ἑλένης. Κοντὰ εἰς τὴν φωτιὰν ἐκάθητο ἕνας γέρων καλόγηρος τῶν δασῶν, ἡμιάγριος, ὀνομαζόμενος Βριάν.

Ὁ καλόγηρος αὐτὸς Βριὰν εἶχε πλησίον του ἕνα σωρὸν ἀπὸ ξύλα βγαλμένα ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖον, ὅπου κοιμοῦνται οἱ ἀρχαῖοι ἀρχηγοὶ τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων. Μὲ τὰ ξύλα αὐτὰ ὁ Βριὰν κατεσκεύασεν ἕνα ἐλαφρὸν σταυρόν, τοῦ ὁποίου ἐβύθισε τὰ τέσσαρα ἄκρα μέσα εἰς τὸ πῦρ καὶ ἔπειτα ἔσβυσε τὴν φλόγα, βυθίζων τὸν σταυρὸν μέσα εἰς τὸ αἷμα τράγου, πρὸ ὀλίγου σφαγμένου.

Ὁ σταυρός, τὸν ὁποῖον ἑτοίμαζεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὠνομάζετο «Πύρινος Σταυρός». Ὅταν ἕνας ἀρχηγὸς ἐπιθυμοῦσε νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον, ἕνας ἱκανὸς δρομεὺς ἔφερε τὸν σταυρὸν διὰ μέσου τῶν ὀρέων καὶ τῶν κοιλάδων, διὰ νὰ προσκαλέσῃ ὅλους τοὺς ἄνδρας τῆς φυλῆς, οἱ ὁποῖοι εἰμποροῦσαν νὰ φέρουν ὅπλα, καὶ νὰ τοὺς παραγγείλῃ νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὸν ἀρχηγόν των.

Ὅταν πλέον ὁ δρομεὺς ἐκουράζετο, ἔδιδε τὸν σταυρὸν

εἰς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ποὺ θὰ συναντοῦσε, ἔφθανε νὰ ἦτο ἱκανὸς δρομεύς. Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ φέρῃ τὸν σταυρὸν εἰς ὅλην τὴν χώραν καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πρόσκλησιν εἰς τὰ ὅπλα.

Ὅταν ἐτελείωσε τὸν σταυρόν του, ὁ Βριὰν τὸν ἐσήκωσε ὑψηλὰ καὶ ἀνεθεμάτισεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι, προδόται τῆς φυλῆς, δὲν θὰ ὑπήκουον εἰς τὰς διαταγάς· ἔπειτα ὁ Ροδρῖγος ἔδωσε τὸν σταυρὸν εἰς τὸν Μαλίς, τὸν ἀφοσιωμένον ὑπηρέτην του, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρησεν ἀμέσως διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν φρικώδη ἀποστολήν του.

Ὅταν ὁ Μαλὶς ἐκουράσθη πλέον, συνήντησεν εἰς τὸν δρόμον του ἕναν τάφον καὶ ἔδωσε τότε τὸν σταυρὸν εἰς ἕναν νέον, ὁ ὁποῖος ἦτο υἱὸς τοῦ θαμμένου εἰς ἐκεῖνον τὸν τάφον ἀνθρώπου.

—Ἡ συνέντευξις θὰ γίνῃ εἰς τὸ λειβάδι τοῦ Λαμπρίκ τοῦ εἶπε.

Χωρὶς νὰ διστάσῃ, οὔτε νὰ ἐρωτήσῃ διὰ τίποτε, ὁ νέος ἀνεχώρησε τρεχάτος· ὅταν διατάττῃ ὁ Ροδρῖγος ὅλοι πρέπει νὰ ὑπακούουν εἰς αὐτόν.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τί ἔκαμνεν ὁ Δούγλας; Εἶχεν ἀποχαιρετίσει τὸν Ροδρῖγον καὶ τὴν μητέρα του καί, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὴν Ἑλένην καὶ ἀπὸ τὸν Ἄλλαν Βάν, εἶχεν ἀφήσει τὴν νῆσον.

Ὁ Δούγλας εἶξευρε πραγματικῶς τὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον ἠσθάνετο κατ' αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἐσκέπτετο ὅτι τὸ καλύτερον διὰ τὸν Ροδρῖγον ἦτο νὰ μὴ τὸν εὕρισκεν ἐκεῖ ὁ Βασιλεύς. Δι' αὐτὸ πῆγαν καὶ οἱ τρεῖς καὶ κατέφυγον εἰς μίαν ἀπομεμονωμένην πεδιάδα.

Ἡ Ἑλένη καὶ ὁ κιθαρῳδὸς ἔμειναν κρυμμένοι ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, ἐνῷ ὁ Δούγλας ἀνεχώρησε διὰ τὸ Στίρλιγγ. Ὁ κόμης ἐσκέπτετο, ὅτι, ἐάν, προτοῦ ἀκόμη κηρυχθῇ ὁ πόλεμος μεταξὺ τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων καὶ τοῦ Βασιλέως, κατώρθωνε νὰ ἴδῃ τὸν Βασιλέα, βεβαίως θὰ τὸν διεφώτιζεν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ προελαμβάνετο ὁ πόλεμος καὶ τότε ὁ Ροδρῖγος, ἡ φυλή του, ἡ κόρη του Ἑλένη εἰμποροῦσαν νὰ ζητήσουν συγγνώμην ἀπὸ τὸν Βασιλέα καὶ νὰ τὴν ἐπιτύχουν.

Ὅταν ὁ ἥλιος ἔδυεν, ὁ Πύρινος Σταυρὸς εἶχεν ἐκπληρώσει τὴν ἀποστολήν του καὶ ὅλοι οἱ πολεμισταὶ τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων, συνηθροισμένοι εἰς τὸ λειβάδι τοῦ Λαμπρίκ, περιέμενον τὸν ἀρχηγόν των, ὁ ὁποῖος ἔφθασεν ὀλίγον ἀργότερα.

Ὁ Ροδρῖγος, ὁ ὁποῖος ἀγαποῦσε τρελλὰ τὴν Ἑλένην, ἄργησε πολὺ εἰς τὴν κοιλάδα, ἐλπίζων ὅτι θὰ εἰμποροῦσε νὰ τὴν ἴδῃ ἀκόμη μίαν φορά· ἔπειτα ὅταν τὴν ἄκουσε νὰ ψάλλῃ τὴν ἑσπερινὴν προσευχήν της, ὁ πολεμιστὴς κόμης μὲ τὸ πρόσωπον συβαρὸν ἐτυλίχθη εἰς τὸν μανδύαν του καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πίκραν εἰς τὴν καρδίαν ἀπεμακρύνθη μὲ μεγάλα βήματα διὰ νὰ συναντήσῃ τὴν φυλήν του.

Αἱ διαταγαί του εἶχον ἐκτελεσθῇ κατὰ γράμμα. Αἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά, οἱ γέροντες, ἄνευ ἐξαιρέσεως, ὡδηγήθησαν εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην νῆσον τῆς Ἑλένης καὶ αἱ βάρκαι, μὲ τὰς ὁποίας τοὺς ὡδήγησαν, ἐσύρθησαν εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ μὴ εἰμπορέσῃ κανεὶς ἐχθρὸς νὰ περάσῃ τὴν λίμνην καὶ νὰ μπῇ εἰς τὴν νῆσον.

Οἱ πρόσκοποι ἔφεραν τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ Βασιλεὺς Ἰάκωβος ἔβιδε συμπόσια εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Στίρλιγγ, ἀλλὰ ὁ στρατὸς εἶχε προχωρήσει πρὸς δυσμάς, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῶν λόρδων Μὰρ καὶ Μόρεϋ καὶ ὅτι ἕνας κατάσκοπος μετεμφιεσμένος εἰς κυνηγόν, ἀφοῦ ἦλθεν ἀπὸ τὸ Στίρλιγγ καὶ κατεσκόπευσε καλὰ τὸ ἔδαφος τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸ Στίρλιγγ.

Μόλις ἔμαθε τοῦτο ὁ Ροδρῖγος διέταξε νὰ φυλάττουν καλὰ ὅλα τὰ στενά, τὰ μονοπάτια, τὰ καρτέρια καὶ νὰ συλλάβουν τὸν κατάσκοπον, ἐὰν ἤρχετο καὶ πάλιν. Ἐπειδὴ ὁ καλόγηρος Βριὰν ἐπροφήτευσεν ὅτι εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν θὰ κερδίσῃ τὸ κόμμα ἐκεῖνο ποὺ θὰ χύσῃ πρῶτον αἷμα, ὁ Ροδρῖγος ἐσκέφθη, ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὁ ἑαυτόν τὴν νίκην ἦτο νὰ συλλάβουν τὸν κατάσκοπον καὶ νὰ τὸν φονεύσουν.

Ὁ ὃθεν κατάσκοπος αὐτὸς δὲν ἦτο ἄλλος παρὰ ὁ Βασιλεύς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλένη καὶ ἡ κόμησσα Μαργαρίτα ἦσαν τόσον ἀνυπόμονοι διὰ νὰ χωρισθοῦν.

Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἠγάπησε τὴν Ἑλένην, τόσον πολύ, ὥστε ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τάχιστα εἰς τὸ Στίρλιγγ, ἐδωροδόκησε τὸν ὁδηγόν, τὸν ὁποῖον τοῦ εἶχε δώσει ἡ Ἑλένη, καὶ ὁ Βασιλεὺς ὡδηγήθη ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸ μέρος, ὅπου εὑρίσκετο αὐτή.

Ἡ Ἑλένη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὑρίσκετο εἰς τὸ Σπήλαιον τῶν Ἐλάφων, κλαίουσα διὰ τὸν θάνατον, ὁ ὁποῖος ἀπειλοῦσε τὸν πατέρα της καὶ ἐπὶ πλέον ἀνήσυχος διὰ τὸν Μαλκὸμ Γκρήμ, ὅταν εἶδε νὰ παρουσιάζηται καὶ πάλιν πρὸς μεγάλην ἔκπληξίν της καὶ λύπην ὁ Φίτστζαϊμς, Ἱππότης τοῦ Σνάουδον.

Ἐπειδὴ ἤξευρε τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διέτρεχεν ὁ ἱππότης ἐὰν ὁ Ροδρῖγος, ἢ κανένας ἄλλος ἀπὸ τὴν φυλὴν τῶν Ἀλπίνων τὸν ἔβλεπεν, ἡ Ἑλένη τὸν παρεκάλεσε νὰ φύγῃ ἀμέσως καὶ νὰ μὴ ἐμπιστεύεται εἰς τὸν ὁδηγόν του, «ὁ ὁποῖος, εἶπε, θὰ σὲ παραδώσῃ ἀμέσως εἰς τὸν Ροδρῖγον, ἐὰν ὑποπτευθῇ ὅτι εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ ἀρχηγοῦ του».

Ἀλλ' ὁ Φίτστζαϊμς δὲν ἐλογάριαζε τὸν κίνδυνον· ἐξωμολογήθη τὸν ἔρωτά του εἰς τὴν νεαρὰν κόρην καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν Βοκάσλην: Ἐκεῖ ἦσαν ἕτοιμα τὰ ἄλογα διὰ νὰ μεταβοῦν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ Στίρλιγγ, «ὅπου, εἶπε, ἔχω ἀρκετὴν ἐπιρροὴν εἰς τὸν Βασιλέα καὶ εἰμπορῶ νὰ σὲ προστατεύσω καὶ σένα καὶ τοὺς ἰδικούς σου.»

Ἡ Ἑλένη τοῦ ἀπεκρίθη χωρὶς περιστροφάς, ὅτι δὲν εἰμποροῦσε νὰ ὑπανδρευθῇ, ἐπειδὴ ὁ πατήρ της ἦτο προγεγραμμένος καὶ ἐπειδή, ἐξ ἄλλου, θὰ ὑπανδρεύετο κάποιον Μαλκὸμ Γκρήμ, ὁ ὁποῖος εἶχε κάμει πολὺ μεγάλας θυσίας πρὸς χάριν της καὶ τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε καὶ αὐτή.

Ὁ Φίτστζαϊμς ἀνεστέναξεν· ἔπειτα, ἀφοῦ ἔβγαλεν ἕνα δακτυλίδι ἀπὸ τὸν δάκτυλόν του, εἶπεν:

—Ἑλένη, τὸ δακτυλίδι αὐτὸ μοῦ τὸ ἔδωσεν ὁ Βασιλεὺς ὡς ἀμοιβήν, διότι τοῦ ἔσωσα μιὰ μέρα τὴν ζωήν. Μοῦ εἶπεν ἐπίσης ὅτι, ἐάν ποτε ἐπεθύμουν καμμίαν χάριν ἀπ' αὐτόν, ἔπρεπε νὰ τοῦ εἰπῶ δι' αὐτὴν χωρὶς νὰ συστέλλωμαι καθόλου καὶ ἀμέσως θὰ ἐξετελεῖτο ἡ χάρις μου, ἂν ἔστελλον ὀπίσω τὸ δακτυλίδι αὐτό.

» Δὲν μοῦ χρειάζεται τίποτε· πάρε λοιπὸν τὸ δακτυλίδι αὐτό, πήγαινε εἰς τὸ Στίρλιγγ νὰ εὕρῃς τὸν Βασιλέα καὶ ζήτησέ του ὅ,τι θὰ θελήσῃς.»

Καὶ ἐνῷ ἔλεγε τὰ λόγια αὐτά, ἐπέρασε τὸ δακτυλίδι εἰς τὸν δάκτυλόν της, ἐφίλησε τὸ χέρι της καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως.

Ὅπως εἶχε φοβηθῇ ἡ Ἑλένη, ὁ ὁδηγὸς τοῦ Βασιλέως ἦτο ἕνας προδότης, ὁ ὁποῖος ὡδήγουσε τὸν Βασιλέα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν Ροδρῖγον, ὅταν, ἐνῷ περνοῦ-

σαν ἀπὸ ἕναν κρημνόν, συνήντησαν τὴν τρελλὴν Λευκήν, ἡ ὁποία τραγουδοῦσε καὶ γελοῦσε.

Ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἠρώτησε τὸν ὁδηγόν, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Μουρδόχ, ποία ἦτο ἡ γυναῖκα αὐτή, οὗτος ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο μία νέα Σκωτὶς τῆς πεδιάδος, τὴν ὁποίαν εἶχαν αἰχμαλωτίσει κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου της· ὁ θάνατος τοῦ συζύγου της, προσέθεσε, τὴν ἔκαμε νὰ χάσῃ τὸ λογικόν της.

Καὶ πραγματικῶς, ἡ τρελλὴ ἐκείνην τὴν στιγμὴν τραγουδοῦσε τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἐπωφελουμένη μιᾶς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ὁδηγὸς εἶγεν ἐστραμμένον ἀλλοῦ τὸ πρόσωπόν του, ἤγγισε τὸν βραχίονα τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ἔκαμε νεῦμα, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμπιστεύεται εἰς τὸν Μουρδόχ.

Ὁ Βασιλεὺς Ἰάκωβος ἐφώναξεν εἰς τὸν ὁδηγὸν νὰ σταματήσῃ καὶ ἔσυρε τὸ ξίφος του· ἀλλ' ὁ Μουρδόχ, ἐνῷ ἐπέστρεφεν, ἔρριψεν ἓν βέλος ποὸς τὸν Βασιλέα καὶ ἐτοάπη εἰς φυγήν. Τὸ βέλος δὲν ἔπιασε τὸν Βασιλέα, ἀλλὰ τὴν Λευκήν.

Τρελλὸς ἀπὸ τὸν θυμόν του ὁ Βασιλεὺς κατεδίωξε τὸν δολοφόνον, τὸν ἐφόνευσε καὶ ἔπειτα ἐπέστρεψε πλησίον τῆς δυστυχοῦς Λευκῆς, ἡ ὁποία, ἀποθνήσκουσα, τοῦ διηγήθη τὴν ἱστορίαν της καὶ ἐνῷ τοῦ ἔβιδε μίαν δέσμην ἀπὸ ξανθὰς τρίχας, αἱ ὁποῖαι ἀνῆκον εἰς τὸν σύζυγόν της, τὸν ἔβαλε νὰ ὁρκισθῇ εἰς τὴν πίστιν του ὡς εὐγενοῦς νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Ροδρῖγον διὰ τὸν φόνον τοῦ συζύγου της.

Ὁ Βασιλεὺς ὡρκίσθη καὶ ἀφοῦ ἔβαλε τὴν δέσμην μὲ τὰς τρίχας εἰς τὸ καπέλλο του, πῆρε τὸν δρόμον διὰ τὸ Στίολιγγ.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε πλέον ὁδηγόν, δὲν εἶξευρε τὸν δρόμον. Ἐπὶ πλέον, ὅπως τὸν εἶχεν εἰδοποιήσει ἡ Λευκή, παντοῦ τὸν παρεφύλαττον. Εἰς τὸ τέλος, εἰς μίαν καμπὴν ἑνὸς βράχου, εὑρέθη ἐνώπιον ἑνὸς ὀρεσιβίου σκεπασμένου μὲ τὸν μανδύαν του, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο κοντὰ εἰς μίαν φωτιάν. Ἦτο ὁ Ροδρῖγος.

Ὁ Βασιλεὺς δὲν πεσιέμενε πλέον ἄλλο τίποτε ἀπὸ τὸν θάνατον, ἀλλὰ ὁ Ροδρῖγος ἦτο ἱππότης καὶ μόλις ἀνεγνώοισε τὸν Βασιλέα ἀπὸ τὴν ζώνην καὶ ἀπὸ τὰ σπειρούνια του, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν φονεύσῃ ἀμέσως ὡσὰν κανένα κοινὸν κατάσκοπον.

Τοῦ ἔδωσε νὰ φάγῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ.

— Ἔπειτα, εἶπε, τὴν πρωΐαν θὰ σᾶς ὁδηγήσω μέχρι τῶν προφυλακῶν τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων· ἐκεῖ, ὡς δύο εὐγενεῖς ἱππόται, θὰ μονομαχήσωμεν καὶ οἱ δύο, διότι βιάζομαι νὰ μάθω ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς θὰ ἔχῃ πρῶτος τὸ αἷμα τοῦ ἀντιπάλου του.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐγνώρισε καθόλου τὸν Ροδρῖγον καὶ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ κανένα ἀκόλουθον τοῦ Ροδρίγου.

Ἐνῷ ἐβάδιζαν, συζητοῦσαν τὸ ζήτημα, ἐὰν ἡ φυλὴ τῶν Ἀλπίνων ἔπρεπε ἢ ὄχι νὰ τιμωρηθῇ ἀπὸ τὸν Βασιλέα. Ὁ Φίτστζαίϊμς ὑπεστήριζεν ὅτι ἔπρεπε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, διότι ὁ Ροδρῖγος ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην του, ἕνας λῃστὴς καὶ οἱ ὀπαδοί του ἦσαν μία συμμορία κλεπτῶν.

— Ἂν καὶ εἶμαι μόνος, προσέθεσεν ὁ Βασιλεύς, θὰ ἐπεθύμουν διὰ μίαν στιγμὴν νὰ εὑρεθῶ ἀντιμέτωπος μὲ τὸν Ροδρῖγον καὶ μὲ τὴν συμμορίαν του.

— Ἀφοῦ τὸ θέλετε, ἂς γίνῃ καὶ αὐτό, ἀπεκρίθη ὁ Ροδρῖγος καὶ ἐσφύριξε δυνατά.

Εἰς τὴν στιγμήν, ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὰ δένδρα, ἀπὸ τοὺς βράχους, ἀπὸ τὰ βρύα, βγῆκαν ἄνδρες ὡπλισμένοι, ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ μέρους ἐκείνου.

— Ἰδού, εἶπεν ὁ Ροδρῖγος, οἱ πολεμισταὶ τῆς φυλῆς τῶν Ἀλπίνων καὶ ὁ Ροδρῖγος Δὸν εἶμαι ἐγώ.

Ὁ Βασιλεύς, μολονότι ἐξεπλάγη, δὲν ἔδειξεν ὅμως κανένα σημεῖον φόβου. Ὁ Ροδρῖγος ἔκαμεν ἕνα σημεῖον καὶ οἱ πολεμισταὶ ἔγιναν ἄφαντοι, ἐνῷ οἱ δύο ἄνδρες ἐξακολουθοῦσαν τὸν δρόμον των πρὸς τὸν ποταμὸν Κοαλαντόλ.

Κατόπιν τῆς γενναιοφροσύνης αὐτῆς τοῦ Ροδρίγου, ὁ Βασιλεὺς εὐχαρίστως θὰ ἐσυμφιλιώνετο μὲ τὸν Ροδρῖγον, μ' ὅλον τὸν ὅρκον, τὸν ὁποῖον εἶχε κάμει πρὸς τὴν τρελλὴν Λευκήν· ἀλλ' ὁ Ροδρῖγος, τὸν ὁποῖον ἐβασάνιζε πάντοτε ἡ προφητεία τοῦ καλογήρου Βριάν, ἐπέμενε νὰ μονομαχήσῃ.

Οἱ δύο τότε ἀντίπαλοι ἔκαμαν μίαν λυσσώδη μονομαχίαν.

Ὁ Ροδρῖγος ἦτο ἰσχυρότερος, ἀλλ' ὁ Φίτστζαίϊμς ἦτο ἱκανώτερος μονομάχος καὶ εἰς τὸ τέλος, ἐνῷ ὁ Φίτστζαίϊμς ἐνόμιζεν ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ τελευταία ὥρα του, ὁ Ροδρῖγος, ποὺ εἶχε χάσει πολὺ αἷμα, ἐλιποθύμησε καὶ ἡ μονομαχία ἐτελείωσε.

Εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμήν, οἱ ἱππόται τοῦ Βασιλέως, οἱ ὁποῖοι τὸν ζητοῦσαν παντοῦ, παρουσιάσθησαν ἔφιπποι. Ὁ Βασιλεὺς τοὺς ἀπηγόρευσε πᾶσαν ἐρώτησιν καὶ διέταξε τοὺς ἱππότας του νὰ ἐπιδέσουν τὰς πληγὰς τοῦ Ροδρίγου καὶ νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ Στίρλιγγ, ὅπου καὶ θὰ τὸν περιποιοῦντο· ἔπειτα ἵππευσε τὸν ἀγαπημένον του ἵππον, καί, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς δύο ἱπποκόμους του, ὁ Βασιλεὺς Ἰάκωβος ἀνεχώρησε καλπάζων διὰ τὸ Στίρλιγγ, ὅπου κατὰ τὴν μεσημβρίαν θὰ ἐγίνοντο γυμνάσια βολῆς διὰ τόξου, εἰς τὰ ὁποῖα φυσικῷ τῷ λόγῳ ἔπρεπε νὰ παραστῇ ὁ Βασιλεύς.

Ἡ πόλις καὶ ἡ ἔπαυλις τοῦ Στίρλιγγ εὑρίσκοντο ἐπὶ ἑνὸς ὑψώματος καί, ἐνῷ ἐπλησίαζον, ὁ Βασιλεὺς παρετήρησεν ἕναν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἀνέβαινε μὲ κόπον τὸν λόφον, ἕναν ἄνθρωπον μὲ κόμην ἀσπρίζουσαν, μὲ σῶμα ἰσχυρόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὸν κόμητα Δούγλας.

Κατὰ βάθος ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐμίσει τὸν κόμητα, ἀλλ' εἶξευρεν ὅτι ἦτο ὑπερήφανος καὶ ὅτι ὁ λαὸς τὸν ἀγαποῦσεν ἀκόμη, δι' αὐτὸ ἔκρυψε τὰ αἰσθήματά του καὶ εἶπεν εἰς τοὺς ἀκολούθους του νὰ τὸν προσέχουν καλά, διότι ὁ ἐπαναστάτης κόμης Δούγλας δὲν ἦτο μακράν. Ἔπειτα ἐπροχώρησε πρὸς τὴν ἔπαυλιν διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τοῦ λαοῦ.

Ὁ Δούγλας ἀνέβη τὸν λόφον σιωπηλῶς καὶ λυπημένος. Ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι ἑτοιμάζοντο γυμνάσια, ἐπεθύμησε νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐτά.

Εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς βολῆς διὰ τοῦ τόξου, τὰ βέλη διεπέρασαν τὸ κέντρον τοῦ στόχου καὶ ὁ Βασιλεύς, ψυχρῶς, ἀπένειμε τὸ βραβεῖον, ἕνα ἀργυροῦν βέλος.

Ἔπειτα ἦλθεν ἡ σειρὰ τῆς πάλης σώματος πρὸς σῶμα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Δούγλας ἐνίκησεν ὅλους τοὺς ἀντιπάλους του καὶ ἐνῷ τὸ πλῆθος τὸν χειροκροτοῦσεν, ὁ Βασιλεύς, ἀπαθής, τοῦ ἔδωσεν ὡς βραβεῖον ἕνα χρυσοῦν δακτυλίδι.

Ἦλθε τότε ἡ σειρὰ τῶν στρατιωτῶν νὰ ἀγωνισθοῦν εἰς τὴν λιθοβολίαν. Ὅταν ὅλοι ἐτελείωσαν, ὁ Δούγλας ἔβγαλεν ἀπὸ τὴν γῆν μίαν πελωρίαν πέτραν καὶ τὴν

ἔρριψε πολὺ πέραν τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχαν φθάσῃ οἱ στρατιῶται.

Τὰ χειροκροτήματα ἦσαν ἀκατάπαυστα καὶ ζωηρότατα καὶ ὁ λαός, ἐνῷ ἔβλεπε μὲ προσοχὴν τὸν ἐπίφοβον αὐτὸν ἀνταγωνιστήν, εἶπε μὲ πᾶσαν βεβαιότητα ὅτι οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δούγλας.

Χωρὶς ἕναν ἐπαινετικὸν λόγον ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἔδωσεν ἕνα πουγγὶ γεμάτο χρυσᾶ νομίσματα· ἀλλ' ὁ Δούγλας, μ' ἕνα περιφρονητικὸν χαμόγελον, ἐπέταξε τὰ χρυσᾶ νομίσματα εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους.

Βλέπων τότε ὁ Βασιλεὺς ὅτι ὁ ἐνθουσιασμὸς διὰ τοὺς ἀγῶνας κατέπεσε, διέταξε νὰ ἀφήσουν μίαν ἔλαφον, τὴν ὁποίαν θὰ κυνηγοῦσαν τὰ σκυλλιὰ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς. Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, ἡ Λούφρα, τὸ λαγωνικὸ τοῦ Δούγλας, τὸ εὐνοούμενο σκυλλὶ τῆς Ἑλένης, τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦσε πάντοτε τὸν κύριόν του, ὥρμησε μ' ἕνα πήδημα καὶ ἀφοῦ προσπέρασε τὰ σκυλλιὰ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ἀνέτρεψε τὴν ἔλαφον. Ἀμέσως ἕνας ὑπηρέτης τοῦ Βασιλέως ἐπροχώρησε καὶ ἐκτύπησε τὴν Λούφραν μὲ θυμόν, ἐνῷ ὁ Δούγλας, ἐξαγριωθεὶς ἀπὸ τὴν κακοποίησιν τοῦ ἀγαπημένου ζώου του, ἔρριψε τὸν βασιλικὸν ὑπηρέτην κατὰ γῆς μὲ μιὰ τρομερὴ γροθιά.

Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ ἐγινεν αἰτία ἑνὸς ἀληθινοῦ θορύβου. Ὁ Βασιλεὺς Ἰάκωβος διέταξε νὰ ὁδηγήσουν τὸν Δούγλας εἰς τὴν φυλακήν· ἀλλὰ τὸ πλῆθος, ὑπερήφανον διὰ τὰ κατορθώματα τοῦ Δούγλας, ἔσπευσε τριγύρω του, ἀρνούμενον νὰ τὸν ἀφήσῃ διὰ νὰ τὸν φυλακίσουν.

Ὁ Δούγλας παρεκάλεσε τότε τὸ πλῆθος νὰ σιωπήσῃ, λέγων ὅτι εἶχεν ἔλθει μὲ εἰρηνευτικὰς προθέσεις, χωρὶς νὰ περιμένῃ ἄλλο τίποτε ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἡσυχίαν τῆς πόλεως ἕνεκα αὐτοῦ.

Ἐπέτυχε μὲ τόσην εὐγένειαν, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ στρατιῶται τοῦ Βασιλέως, ἐνῷ ὡδηγοῦσαν τὸν κόμητα εἰς τὴν φυλακήν, παρακαλοῦσαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του· ὁ δὲ Βασιλεὺς Ἰάκωβος ἐζήλευσε τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ παλάτι μὲ τὴν λύσσαν εἰς τὴν καρδίαν του.

Ἐκεῖ ἡ πρώτη του φροντὶς ἦτο νὰ στείλῃ ἀγγελιαφόρους πρὸς τοὺς κόμητας Μὰρ καὶ Μόρεϋ διὰ νὰ τοὺς διατάξῃ νὰ μὴ πολεμήσουν καὶ νὰ εἰδοποιήσουν τὴν φυλὴν τῶν Ἀλπίνων ὅτι ὁ ἀρχηγός των Ροδρῖγος ἦτο αἰχμάλωτος τοῦ Βασιλέως καὶ ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς πολεμιστάς του δὲν θὰ πάθαινε τίποτε, ἐὰν ἐπέστρεφεν εἰρηνικῶς εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἀλλ' αἱ ὁδηγίαι αὐταὶ τοῦ Βασιλέως ἔφθασαν πολὺ ἀργά· ὅταν ὁ ἀγγελιαφόρος ἔφθασεν εἰς τὰ βουνά, οἱ δύο στρατοὶ πολεμοῦσαν μὲ μανία, χωρὶς νὰ εἶναι γνωστὸν ποῖος νικοῦσε.

Τὴν νύκτα αὐτήν, ἐνῷ οἱ φρουροὶ στρατιῶται τῆς βασιλικῆς ἐπαύλεως τοῦ Στίρλιγγ τραγουδοῦσαν γύρω στὴν φωτιά, ἕνας ἀξιωματικὸς ἔφθασεν ἀπὸ τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, φέρων τὴν Ἑλένην καὶ τὸν Ἀλλὰν Βάν.

Οἱ στρατιῶται αὐτοὶ ἦσαν ταραχοποιοὶ καὶ ἀγροῖκοι, ἀλλ' ἡ Ἑλένη ἔδειξε τὸ δακτυλίδι καὶ ἐζήτησε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν Βασιλέα. Μόλις ἀνεγνώρισε τὴν βασιλικὴν σφραγίδα ὁ φρουρὸς ἀξιωματικός, ἐπεριποιήθη μὲ μεγάλην εὐγένειαν τὴν Ἑλένην καὶ τὴν ἔβαλε νὰ καθήσῃ μέχρι τῆς αὐριανῆς πρωΐας εἰς ἕνα μεγαλοπρεπὲς διαμέρισμα, διὰ νὰ περιμείνῃ νὰ ἴδῃ τὸν Βασιλέα.

Ὁ Ἀλλὰν Βὰν ἐζήτησε τότε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν ἀρχηγόν του (ἤθελε νὰ εἰπῇ διὰ τὸν κόμητα Δούγλας)·

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

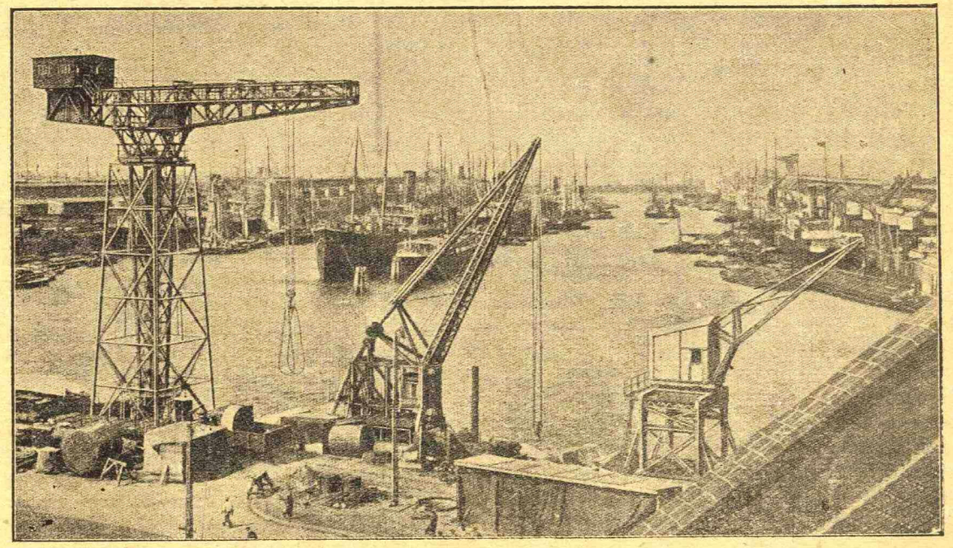

Ὁ Λιμὴν τοῦ Ἀμβούργου.—Εἶναι ὁ πρῶτος λιμὴν τῆς Γερμανίας καὶ ὁ τρίτος τοῦ Κόσμου (πρῶτος τὸ Λονδῖνον, δεύτερος ἡ Νέα Ὑόρκη), καὶ εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἔλβα 105 χιλιόμετρα ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του. Διαιρεῖται εἰς 14 μικροτέρους λιμένας μὲ τεραστίας ἐγκαταστάσεις διὰ τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν, ἕκαστος τῶν ὁποίων εἶναι δι' ὡρισμένα ἐμπορεύματα. Ἡ εἰκὼν δεικνύει τὸν λιμένα τοῦ αὐτοκρ. Γουλιέλμου, ὁ δὲ ὁρατὸς τεράστιος γέρανος ὀνομάζεται γίγας. Ἔχει ὕψος 32 μέτρων καὶ σηκώνει βάρος 150 τόνων.

ἀλλ' ὁ φρουρὸς ἀξιωματικὸς ἐνόμισεν ὅτι ἤθελε νὰ ἰδῇ τὸν Ροδρῖγον Δὸν καὶ τὸν ἔφερε, προτοῦ νὰ ἐννοήσῃ ἀκόμη ὁ Ἀλλὰν Βὰν περὶ τίνος ἐπρόκειτο, εἰς ἕνα σκοτεινὸν δωμάτιον, ὅπου ἠγωνία ὁ περίφημος ἀρχηγός.

Ὁρμητικὸς ὁ Ροδρῖγος ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῆς φυλῆς του, περὶ τῆς μάχης, περὶ τῆς Ἑλένης καὶ ἔπειτα διέταξε τὸν κιθαρῳδὸν νὰ χορδίσῃ τὴν κιθάραν του καὶ νὰ τοῦ ζωγραφίσῃ τὴν μάχην μὲ τὴν μουσικήν.

Ὁ κιθαρῳδός, τρέμων, ὑπήκουσε καὶ ἤρχισε νὰ περιγράφῃ μὲ τὸ ἆσμα καὶ μὲ τὴν συνοδείαν τῆς κιθάρας τὴν τρομερὰν μάχην. Ἀλλ' ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ἀγγελιαφόρου τοῦ Βασιλέως, ἐσταμάτησε τὴν περιγραφὴν τῆς μάχης, ἀφοῦ ἔρριψεν ἕνα βλέμμα πρὸς τὸν πληγωμένον Ροδρῖγον.

Ἔπειτα μ' ἕνα ἀναστεναγμόν, ἄφησε τὴν διήγησιν ἀτελῆ, διότι ὁ ἀρχηγὸς δὲν εἰμποροῦσε πλέον νὰ τὸν ἀκούσῃ. Ὁ Ροδρῖγος, ἐνῷ ἤκουε τὴν περιγραφὴν τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς μάχης, εἰς τὸν ἦχον τῆς πολεμικῆς μουσικῆς, τὴν ὁποίαν ἀγαποῦσεν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο εἰς τὸν κόσμον, ἡ ἀνήσυχος ψυχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλπίνων ἐπέταξεν.

Ὁ Ροδρῖγος ἦτο νεκρός.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν, ἡ Ἑλένη ἐσηκώθη μὲ τὴν ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ φόβον καὶ λύπην, διότι ἔμαθεν ὅτι ὁ Ροδρῖγος, ὁ Δούγλας καὶ ὁ Μαλκὸμ ἦσαν ὅλοι αἰχμάλωτοι καὶ ἐφοβεῖτο νὰ συναντηθῇ μὲ τὸν Βασιλέα Ἰάκωβον.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἦλθαν νὰ τὴν εἰδοποιήσουν ὅτι κάποιος ἱππότης ἤθελε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ· ὁ ἱππότης ἐκεῖνος ἦτο ὁ Φίτστζαΐϊμς, Ἱππότης τοῦ Σνάουδον, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θρόνου. Κατατεταραγμένη ἀπὸ τὴν λύπην ἡ Ἑλένη ἐσήκωσε τὸ κεφάλι της ὅταν ὁ Φίτστζαΐϊμς ἐσταμάτησε, καὶ ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὸν Βασιλέα.

Τότε ὅμως εἶδεν ὅτι ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἵσταντο ἀσκεπεῖς καὶ μόνον ὁ ἱππότης, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν βραχίονα ἐστηρίζετο αὐτή, ἔφερε τὸν πτερωτὸν πίλον του καὶ κατάλαβεν ὅτι ὁ Ἱππότης τοῦ Σνάουδον δὲν ἦτο ἄλλος ἢ ὁ Βασιλεὺς τῆς Σκωτίας.

Ἔπεσε τότε εἰς τὰ γόνατα καὶ ἔδειξε τὸ δακτυλίδι, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τὴν ἐσήκωσε καὶ τὴν ἐβεβαίωσεν ὅτι τὸν Δούγλας τὸν εἶχε συγχωρήσει πλέον.

— Τί ἐπιθυμεῖς ἀκόμη ; προσέθεσεν ὁ Βασιλεύς.

Ἡ Ἑλένη ἐζήτησε τότε νὰ συγχωρήσῃ τὸν Ροδρῖγον.

Ὁ Βασιλεὺς ἀπεκρίθη :

— Αὐτὸν τὸν ἐσυγχώρησεν ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων. Ὁ Ροδρῖγος ἀπέθανεν. Ἄλλον κανένα θέλεις νὰ σώσῃς ;

Ἡ Ἑλένη ἐκιτρίνισε χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

— Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, εἶπεν ὁ Βασιλεύς, προχώρει Μαλκόμ», ἐνῷ δὲ ὁ Μαλκὸμ ἐγονάτιζεν ὁ Βασιλεὺς ἐξηκολούθησε : «Μαλκόμ, γιὰ σένα κανένας δὲν ἐζήτησε χάριν· δι' αὐτὸ δὲν σὲ συγχωρῶ καὶ θὰ ζήσῃς σιδηροδέσμιος· τώρα θὰ σὲ παραδώσω εἰς τὸν δεσμοφύλακα».

Καὶ ἐνῷ ὡμιλοῦσεν ὁ Βασιλεύς, ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν λαιμόν του τὴν χρυσῆν ἁλυσίδα καὶ τὴν ἐπέρασεν, ὡς σιδηρᾶ δεσμά, εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Μαλκόμ, τὸ δὲ ἄκρον μὲ τὸ κλειδὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὰ χέρια τῆς Ἑλένης χαμογελῶν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ κυρία τῆς Λίμνης ἔγινε σύζυγος τοῦ Μαλκὸμ Γκρὴμ καὶ ἀνέλαβεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Σκωτίας τὴν θέσιν, ἡ ὁποία τῆς ἔπρεπε.

LAUFCADIO HERN

ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΟΥ ΑΝΑΤΕΛΛΟΝΤΟΣ ΗΛΙΟΥ

Ἐξ ὅλων τῶν Εὐρωπαίων λογοτεχνῶν, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον ὡς θέμα τὴν ζωὴν τῶν Ἰαπώνων ὁ Λευκάδιο Χέρν εἶναι ἀναμφισβητήτως ὁ ἐμβριθέστερος ἑρμηνευτὴς αὐτῆς· ἐνῷ τὸ ὕφος του ἔχει ποιητικὰ θέλγητρα ἀπαράμιλλα, τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζουν ὅλοι οἱ κριταὶ αὐτοῦ καὶ ἰδίως οἱ Ἀμερικανοί, ὅπου εἶναι λίαν προσφιλὴς συγγραφεύς. Τὰ ἰδιαίτερα μάλιστα αὐτοῦ θέλγητρα τοῦ ὕφους του, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πολὺ συνήθη εἰς τοὺς Ἄγγλους συγγραφεῖς, τὰ ἀποδίδουν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν φύσιν ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος, ὅπου εἶδε τὸ φῶς ὁ Χέρν, γεννηθεὶς ἐν Λευκάδι ὡς υἱὸς Ἄγγλου ὑπαλλήλου ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς προστασίας τῶν Ἰονίων νήσων, ἐξ οὗ καὶ τὸ Lafcadio, ἤτοι Λευκάδιος, τὸ ὁποῖον προσέθηκε εἰς τὸ ὄνομά του, προσφιλῆ διατηρήσας πάντοτε ἀνάμνησιν τῆς χώρας τῆς γεννήσεώς του. Ὁ Λευκάδιο Χέρν ἔζησε πολλὰ ἔτη εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὡς καθηγητὴς τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας εἰς ἀνωτέρας σχολάς. Διὰ νὰ γνωρίσῃ δὲ καλλίτερα τὸν ἰαπωνέζικον λαὸν ἐνυμφεύθη καὶ Ἰαπωνέζαν γυναῖκα. Ἔγραψε περὶ Ἰαπωνίας πολλὰ βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν περιορίζεται νὰ μᾶς διασκεδάσῃ μὲ τὰ παράξενα τῆς ἰαπωνέζικης ζωῆς, ὅπως ὁ Πιὲρ Λοτί, ἀλλὰ φιλοδοξεῖ νὰ γνωρίσῃ εἰς ἡμᾶς κατὰ βάθος τὴν ψυχολογίαν καὶ τὴν νοοτροπίαν τοῦ ἐν πολλοῖς ἀξιοθαυμάστου ἰαπωνέζικου λαοῦ, εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις.

Τὰ διηγήματα, τῶν ὁποίων μετάφρασιν παρέχομεν, ἐκπροσωποῦντα θαυμασίως τὸ χαριτόβρυτον καὶ εὐφάνταστον ὕφος τοῦ Χέρν, ἔχουν καὶ τοῦτο τὸ προσὸν ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα περὶ Ἰαπωνίας ἔργα αὐτοῦ, — τῶν ὁποίων γνωστότερα εἶναι τὰ «Κόκορο», «Βλέμματα εἰς τὰ ἰδιαίτερα τῆς Ἰαπωνίας» καὶ «Σταχυολογήματα εἰς τοὺς Βουδαϊκοὺς ἀγρούς», — ὅτι μᾶς δίδουν ἐν σχετικῇ συντομίᾳ ποικιλίαν ἐκλεκτῶν καὶ ἐμπνευσμένων εἰκόνων ἀπὸ τὴν ἰαπωνέζικην ζωήν.

ΟΝΕΙΡΟ ΘΕΡΙΝΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

I

Τὸ πανδοχεῖον μοῦ φάνηκε παράδεισος καὶ οἱ σερβιτόρες οὐράνια πλάσματα. Τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὸ ὅτι ἐρχόμουνα ἀπὸ ἕνα ἀνοικτὸν λιμένα, ὅπου εἶχα καταφύγει διὰ νὰ ζητήσω τὰς ἀναπαύσεις εὐρωπαϊκοῦ ξενοδοχείου ἐφωδιασμένου μὲ ὅλας τὰς «νεωτέρας τελειοποιήσεις». Ἑπομένως τὸ νὰ εὑρεθῶ καὶ πάλιν μέσα σὲ μιὰ γκιουκάτα καθισμένος ἐπάνω σὲ δροσερὰ καὶ μαλακὰ στρωσίδια μὲ γλυκόφωνα κορίτσια νὰ μὲ σερβίρουν καὶ νὰ ἔχω γύρω μου ὅλο ὡραῖα πράγματα ἦτο γιὰ μένα ἀπολύτρωσις ἀπὸ τὰ χάλια τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος. Ἐπρογευμάτισα μὲ βλαστάρια ἀπὸ μπαμποῦ καὶ βολβοὺς λωτοῦ καὶ μοῦ ἔδωκαν καὶ μιὰ βεντάλια γιὰ ἐνθύμηση. Ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴ βεντάλια ἦτο ζωγραφισμένο μοναχὰ ἕνα μεγάλο κῦμα, ποῦ ξεσποῦσε ἀφρισμένο στὴν ἀκρογυαλιά, καὶ ψηλὰ μερικὰ θαλασσοπούλια νὰ διασχίζουν ἐν ἐκστάσει τὸν γαλάζιο οὐρανό. Ἡ θέα ὅμως αὐτῆς τῆς εἰκόνος ἄξιζε ὅλον τὸν κόπον τοῦ ταξειδιοῦ. Ἦτο μέθη φωτός, ἀστραπὴ κινήσεως, θρίαμβος ἀνέμου, ὅλα μαζύ : Ὅταν τὴν ἐκύταξα μοῦ ἦλθε νὰ βγάλω μιὰ φωνή.

Ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς κέδρινες κολῶνες τοῦ μπαλκονιοῦ διεφαίνετο ἡ πόλις ὤμορφη μὲ τὸ τεφρό της χρῶμα κα-

θώς ἀκολουθοῦσε εἰς τὸν σχηματισμόν της τὴν γραμμὴν τῆς παραλίας — καὶ κιτρινοβαμμένα καΐκια νὰ κοιμοῦνται νωθρὰ στὸ νερὸ — καὶ τὸ στόμιον τοῦ κόλπου ἀνάμεσα ἀπὸ πρασινωποὺς ἀπόκρημνους βράχους — καὶ παραπέρα ἡ φλόγα τοῦ καλοκαιριοῦ ὡς τὸν ὁρίζοντα. Ἐκεῖ εἰς τὸν ὁρίζοντα διεκρίνοντο σχήματα βουνῶν ἀμυδρά, ὅπως αἱ παλαιαὶ ἀναμνήσεις. Καὶ ὅλα αὐτὰ πλὴν τῆς τεφρᾶς πόλεως καὶ τῶν κιτρινοχρώμων πλοίων καὶ τῶν πρασινιζόντων βράχων ἦσαν γαλάζια.

Μὰ ἔξαφνα μιὰ φωνὴ ἁπαλή, σὰν νὰ βγαίνῃ ἀπὸ καμπάνα ποῦ τὴ χτυπάει ὁ ἀγέρας, ἄρχισε νὰ κουδουνίζῃ λόγια φιλοφρονητικὰ μέσα στὸ ὀνειροπόλημά μου καὶ μοῦ τὸ διέκοψε. Ἐγύρισα καὶ εἶδα ὅτι ἡ κυρία τοῦ καταστήματος εἶχεν ἔλθει νὰ μὲ εὐχαριστήσῃ διὰ τὸ τσαντάϊ * καὶ ἔπεσα μπροστά της. Ἦτο πολὺ νέα καὶ τρέλλα νὰ τὴν βλέπῃς — σὰν τὰ κορίτσια καὶ τὶς γυναῖκες τῆς Κουνισάδας, ποὺ εἶνε σὰν μαμούδια καὶ σὰν πεταλοῦδες. Καὶ ἀμέσως μοῦ ἦλθε ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου : γιατὶ τὸ ὡραῖον εἶνε ἐνίοτε προάγγελος λύπης.

Μὲ ἐρώτησε ποῦ ἐντίμως ἐσκόπευα νὰ ὑπάγω, γιὰ νὰ μοῦ παραγγείλῃ μιὰ κουρούμα. Καὶ ἀπήντησα :

«Εἰς τὸ Κουμαμότο. Ἀλλὰ πολὺ ἐπιθυμοῦσα νὰ μάθω τὸ ὄνομα τοῦ ξενοδοχείου σας, γιὰ νὰ τὸ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε».

«Τὸ ξενοδοχεῖον μου, εἶπε, εἶνε σεπτῶς ἄσημον καὶ αἱ ὑπηρέτριαί μου ἐντίμως σκαιαί. Ἀλλὰ τὸ σπῆτι ὀνομάζεται τὸ Σπῆτι τοῦ Οὐρασίμα. Καὶ τώρα πάω νὰ παραγγείλω μιὰ κουρούμα».

Ἡ μουσικὴ τῆς φωνῆς της ἔσβυσε· ἀλλὰ ἐγὼ ἔνοιωσα νὰ μὲ περιβάλλῃ μιὰ μαγικὴ ἀτμόσφαιρα — σὰν τὸ ἀνατρίχιασμα ποῦ αἰσθανόμεθα ὅταν μᾶς γγίξῃ τὸ ροῦχο φαντάσματος. Γιατὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομα τῆς ἱστορίας ἑνὸς τραγουδιοῦ, ποῦ μαγεύει τοὺς ἀνθρώπους.

II

Ἅμα τὴν ἀκούσητε αὐτὴν τὴν ἱστορία δὲν θὰ ἠμπορέσητε νὰ τὴν λησμονήσητε ποτέ. Κάθε καλοκαῖρι, ὁσάκις εὑρίσκομαι εἰς παραθαλάσσιον μέρος — ἰδίως ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε γλυκὸς καὶ ἥσυχος — μοῦ ἔρχεται ὅλη τὴν ὥρα ἐπιμόνως στὸ νοῦ. Ὑπάρχουν παρὰ τῷ λαῷ διάφοροι αὐτῆς ἐκδόσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμπνεόμενοι οἱ καλλιτέχναι παρήγαγον ἀπειρίαν ἔργων. Ἐξ αὐτῶν ὅμως τὴν μεγαλητέραν ἐντύπωσιν κάμνει καὶ ἡ παλαιοτέρα ὅλων εἶνε ἐκείνη ποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ «Μανυεφουσίφου», ποιητικὴν συλλογὴν τοῦ πέμπτου ἢ τοῦ ἐννάτου αἰῶνος. Ἀπὸ τὴν παλαιὰν αὐτὴν παραλλαγὴν ὁ μὲν διαπρεπὴς λόγιος Ἄστον τὴν μετέφρασεν εἰς τὸ πεζόν, ὁ δὲ διαπρεπὴς λόγιος Τσάμπερλαιν εἰς τὸ πεζὸν καὶ εἰς στίχους. Νομίζω ὅτι ὑπὸ τὴν θελκτικωτέραν αὐτῆς μορφὴν παρουσιάζεται εἰς τὴν διασκευὴν τοῦ Τσάμπερλαιν ἕνεκα τῶν θαυμασίων εἰκόνων ὑπὸ ἐγχωρίων καλλιτεχνῶν. Μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ μπροστά μου θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς διηγηθῶ καὶ ἐγὼ τὸ παραμῦθι μὲ δικά μου λόγια.

Ἐδῶ καὶ χίλια τετρακόσια δεκαὲξ χρόνια ἕνας μικρὸς ψαρᾶς, ὁ Οὐρασίμα Ταρὼ ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν παραλίαν τοῦ Σουμινόγε μὲ τὴν βάρκα του.

Ἡ μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ ἦσαν τότε ὅπως καὶ τώρα —ὅλο νύστα, ἡ ἀτμόσφαιρα διαφανὴς μὲ ὀλίγα μόνον κάτασπρα σύγνεφα νὰ κρέμωνται ἀπάνω ἀπὸ τὸν καθρέφτην τῆς θαλάσσης. Τότε καὶ οἱ λόφοι ἦσαν οἱ ἴδιοι— βαθυκύανοι ἁπαλοὶ σχηματισμοί, ὅπου ἐχάνοντο εἰς τὸ γαλάζιο φόντο τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ οἱ ἄνεμοι ἦσαν νωθροί.

Καὶ λοιπὸν τὸ παιδί, τεμπέλης καὶ αὐτό, ἄφησε τὴν βάρκα νὰ τὴν πάρῃ ὁ καιρὸς ἐκεῖ ποῦ ψάρευε. Ἤτανε μιὰ παράξενη βάρκα, ἀχρωμάτιστη καὶ χωρὶς τιμόνι, καὶ εἶχε σχῆμα ποῦ ἴσως δὲν τὸ εἴδατε ποτέ. Καὶ ὅμως, καὶ ὕστερα ἀπὸ χίλια τετρακόσια χρόνια, ἠμπορεῖ ἀκόμα νὰ ἰδῇ κανεὶς τέτοιες βάρκες κάτω εἰς τὴν Ἰαπωνικὴν Θάλασσαν, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν παλαιοὶ συνοικισμοὶ ψαράδων.

Ἀφοῦ ἐπερίμενε πολλὴ ὥρα, ὁ Οὐρασίμα ἔπιασε κάτι καὶ τὸ ἐτράβηξε ἐπάνω. Ἀλλ' εὑρέθηκε νὰ εἶνε μιὰ χελῶνα.

Μὰ ἡ χελῶνα εἶνε τὸ ἱερὸν ζῶον τοῦ Δράκοντος Θεοῦ τῆς Θαλάσσης, καὶ ζῇ χίλια χρόνια — μερικοὶ μάλιστα λένε δέκα χιλιάδες. Ὥστε νὰ τὴν σκοτώσῃς εἶνε μεγάλη ἁμαρτία. Τὸ παιδὶ μὲ προσοχὴ τὴν ἐξαγκίστρωσε ἀπὸ τὴν πετονιά του καὶ τὴν ἄφησε νὰ φύγῃ μὲ μίαν προσευχὴ πρὸς τοὺς ξεούς.

Ἀλλὰ δὲν ἔπιασε τίποτε ἄλλο, καὶ ἡ θάλασσα καὶ ὁ ἀέρας καὶ ὅλα γύρω ἦσαν πολὺ πολὺ σιωπηλά. Καὶ μιὰ μεγάλη νύστα τὸν κατέλαβε καὶ ἀπεκοιμήθη εἰς τὴν βάρκα του, ποῦ τὴν εἶχε πάρει ὁ καιρός.

Τότε μέσα ἀπὸ τὴν ὀνειρόπλαστη ἀγκαλιὰ τῆς θάλασσας ἐβγῆκε μιὰ ὡραία κόρη — ἀκριβῶς ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ βιβλίου τοῦ καθηγητοῦ Τσάμπερλαιν — ντυμένη στὰ κόκκινα καὶ μπλοῦ, μὲ μακρυὰ μαῦρα μαλλιὰ νὰ κυματίζουν πίσω ἕως τὰ πόδια της, ὅπως ἦταν ἡ μόδα γιὰ μιὰ πριγκηποποῦλα ἐδῶ καὶ χίλια τετρακόσια χρόνια.

Γλυστρῶντας ἐπάνω στὸ νερὸ μαλακὰ σὰν ἀέρας, ἦλθε, ἐστάθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ παιδὶ εἰς τὴν βάρκα, τὸ ἐξύπνησε μὲ ἕνα ἐλαφρὸ κτύπημα καὶ τοῦ εἶπε :

«Μὴν ξαφνίζεσαι. Ὁ πατέρας μου, ὁ Δράκοντας ὁ Βασιληὰς τῆς Θάλασσας, μὲ ἔστειλε ἐδῶ, γιὰ τὴν καλωσύνη ποῦ ἔδειξες, ποῦ ἄφησες σήμερα τὴ χελῶνα. Καὶ τώρα θὰ πᾶμε εἰς τὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, εἰς τὸ νησὶ ἐκεῖ, ποῦ ὁ ἥλιος ποτὲ δὲν βασιλεύει· καὶ ἐγὼ θὰ γίνω ἡ λουλουδένια γυναῖκά σου, ἂν θέλῃς : καὶ θὰ ζήσωμε εὐτυχισμένοι γιὰ πάντα».

Καὶ ὁ Οὐρασίμα ὅσο τὴν ἐκύταζε τόσο περισσότερο ἐθιαμλένονταν· γιατὶ ἦταν ὠμορφώτερη ἀπὸ κάθε ἄλλη γυναῖκα καὶ δὲν ἠμποροῦσε παρὰ νὰ τὴν ἀγαπήσῃ. Τότε ἐκείνη ἐπῆρε τὸ ἕνα κουπὶ καὶ αὐτὸς τὸ ἄλλο καὶ ἐτράβηξαν μαζὺ — ἀκριβῶς ὅπως ἠμπορεῖτε νὰ ἰδῆτε καὶ σήμερα ἀκόμη κάτω εἰς τὴν μακρυνὴν δυτικὴν ἀκτήν, ἄνδρα καὶ γυναῖκα νὰ τραβοῦν τὰ κουπιὰ μαζύ, ὅταν οἱ ψαροποῦλες πετοῦν εἰς τὸ χρυσὸ ἡλιοβασίλεμμα.

Ἐκωπηλάτησαν μαλακὰ καὶ γρήγορα ἀπάνω εἰς τὰ σιωπηλὰ γαλανὰ νερὰ, βάνοντας πλώρη κατὰ τὴ νοτιά, —ὡς ποῦ ἔφθασαν εἰς τὸ νησί, ὅπου ὁ ἥλιος ποτὲ δὲν βασιλεύει, — καὶ εἰς τὸ παλάτι τοῦ Δράκοντα, τοῦ Βασιληᾶ τῆς Θάλασσας.

(Ἐδῶ τὸ κείμενον τοῦ μικροῦ βιβλίου αἰφνιδίως χάνεται ἀπ' ἐμπρός σας ἐνῷ διαβάζετε, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἡ σελὶς γεμίζει μὲ κυματοειδεῖς γραμμὰς εἰς χρῶμα μπλὲ ἀνοικτόν· καὶ πέραν ἀπὸ αὐτάς, εἰς ἕνα ἐξωτικὸν ὁρίζοντα, φαίνεται ἡ ἐκτεταμένη χαμηλὴ καὶ ἁπαλὴ ἀκτὴ τῆς νήσου καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ ἀειθαλῆ φυλλώματα ὑψοῦνται αἱ ὀξεῖαι κορυφαὶ τῶν στεγῶν — τῶν στεγῶν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Θεοῦ τῆς Θαλάσσης — ὅπως εἰς τὰ πα-

(*) Μικρὸ φιλοδώρημα ποῦ κάμνει κάθε ἐπιβάτης μόλις φθάσῃ εἰς ἕνα ξενοδοχεῖον.

λάτια τοῦ Μικάδου Γιουριάκου, πρὸ χιλίων τετρακοσίων δεκαὲξ ἐτῶν.)

Ἐκεῖ ἀλλόκοτοι ὑπηρέται ἤλθον νὰ τοὺς ὑποδεχθοῦν, ντυμένοι τὴν ἐπίσημον στολὴν — θαλάσσια ὄντα, τὰ ὁποῖα ἐχαιρέτουν τὸν Οὐρασίμα ὡς τὸν γαμβρὸν τοῦ Δράκοντα Βασιληᾶ.

Ὥστε ἡ κόρη τοῦ Θεοῦ τῆς Θαλάσσης ἔγινε νύφη τοῦ Οὐρασίμα· καὶ οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν μὲ ἐκθαμβωτικὴν μεγαλοπρέπειαν· καὶ εἰς τὸ Παλάτι τοῦ Δράκοντα ἦτο μεγάλη χαρά.

Καὶ κάθε μέρα τὸν ἐπερίμεναν τὸν Οὐρασίμα νέες ἐκπλήξεις καὶ νέες χαρές — ἐκπλήξεις, ποῦ ἔφερναν ἀπάνω μέσα ἀπὸ τὰ τρίσβαθα οἱ ὑπηρέται τοῦ Ὠκεανείου Θεοῦ — χαρὲς τῆς μαγεμένης ἐκείνης χώρας, ὅπου ὁ ἥλιος δὲν βασιλεύει ποτέ. Καὶ ἔτσι ἐπέρασαν τρία χρόνια.

Ἀλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ θαυμάσια πράγματα, τὸ ψαρόπουλο ἔνοιωθε πάντοτε ἕνα βάρος στὴν καρδιά του, ὅταν συλλογιζότανε τοὺς γονεῖς του, ποῦ τὸν ἐπερίμεναν μοναχοί. Ὡς ποῦ δὲν βαστάχτηκε στὸ τέλος καὶ παρακάλεσε τὴν γυναῖκά του νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πάγῃ γιὰ λίγο στὸ σπῆτι του ὡς ποῦ νὰ πῇ δυὸ λόγια στὴν μάννα του καὶ στὸν πατέρα του, καὶ ἀμέσως νὰ γυρίσῃ κοντά της.

Ἐκείνη ἅμα ἄκουσε αὐτὰ ἔβαλε τὰ κλάματα καὶ ἐξηκολούθησε γιὰ πολὺ καιρὸ νὰ κλαίῃ σιωπηλά. Ὕστερα τοῦ εἶπε : «Μιὰ καὶ θέλεις νὰ πᾷς, βέβαια καὶ πρέπει νὰ πᾷς. Αὐτὸ μὲ φοβίζει παρὰ πολύ· μὲ φοβίζει πῶς σὰν φύγῃς δὲν θὰ ξαναϊδοθοῦμε ποτέ. Ἀλλὰ θὰ σοῦ δώσω ἕνα μικρὸ κουτὶ νὰ πάρῃς μαζύ σου. Μ' αὐτὸ θὰ μπορέσῃς νὰ γυρίσῃς πίσω, ἂν κάμῃς ὅ,τι θὰ σοῦ πῶ. Μὴν τὸ ἀνοίξῃς. Ἄκουῦς ; νὰ μὴν τὸ ἀνοίξῃς, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ. Γιατὶ ἂν τὸ ἀνοίξῃς δὲν θὰ μπορέσῃς ποτὲ νὰ γυρίσῃς πίσω καὶ δὲν θὰ μὲ ξαναϊδῇς ποτέ».

Τότε τοῦ ἔδωσε ἕνα μικρὸ κουτὶ ἀπὸ λακὲ δεμένο μὲ ἕνα μεταξωτὸ κορδόνι. (Καὶ αὐτὸ τὸ κουτὶ ὑπάρχει ἕως τὰ σήμερα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καναγγάβα, κάτω στὴν θάλασσα· καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ ναοῦ φυλάττουν ἐκεῖ καὶ τὴν πετονιὰ τοῦ Οὐρασίμα Ταρώ, καὶ μερικὰ περίεργα κοσμήματα, ποῦ ἔφερε μαζύ του ἀπὸ τὸ βασίλειο τοῦ Βασιληᾶ τοῦ Δράκοντα.)

Ἀλλὰ ὁ Οὐρασίμα καθησύχασε τὴν γυναῖκά του καὶ τῆς ὑποσχέθηκε, ὅτι δὲν θὰ ἄνοιγε ποτὲ τὸ κουτὶ καὶ οὔτε θὰ ἐξέσφιγγε ποτὲ τὸ κορδόνι. Ἔπειτα ἔφυγε μέσα εἰς τὸν ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ, ἀπάνω ἀπὸ τὴ βαθειὰ κοιμισμένη θάλασσα· καὶ τὸ σχῆμα τοῦ νησιοῦ, ὅπου τὸ καλοκαίρι ποτὲ δὲν σώνεται, λίγο λίγο ἔσβυσε πίσω του σὰν ὄνειρο· καὶ εἶδε πάλιν μπροστά του τὰ βουνὰ τῆς Ἰαπωνίας, νὰ ξεχωρίζουν μές' στὴ λευκὴ φλόγα τοῦ βορεινοῦ ὁρίζοντος.

Ἐπὶ τέλους ἐγλύστρησε καὶ πάλιν μέσα εἰς τὸν κόλπον τῆς πατρίδος του καὶ εὑρέθηκε καὶ πάλιν ὀρθὸς ἔξω στὴν ἀμμουδιά. Ἀλλὰ καθὼς ἐκύταζε γύρω τὰ ἔχασε μὲ τὰ σωστὰ καὶ ἔμεινε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

Τὸ μέρος καὶ ἦτανε τὸ ἴδιο καὶ δὲν ἦτανε. Τὸ σπητάκι τὸ πατρικό του εἶχε ἐξαφανισθῇ. Ἦτανε τὸ χωριό· ἀλλὰ τὰ σπήτια ἦταν ὅλα ἀλλοιώτικα, καὶ τὰ δένδρα ἦτανε ἀλλοιώτικα, καὶ τὰ χωράφια, καὶ αὐτὰ ἀκόμα τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ ἐνθυμοῦντανε σχεδὸν τίποτε δὲν ὑπῆρχε : Ὁ Σιντοϊκὸς ναὸς ἐφαίνετο ὅτι εἶχε κτισθῇ σὲ ἄλλη θέσι· ἀπὸ τὶς γύρω πλαγιὲς ἔλειπαν τὰ δάση. Μονάχα τὸ μουρμούρισμα τοῦ μικροῦ ποταμιοῦ ποῦ διέσχιζε τὸν συνοικισμὸν καὶ τὰ σχήματα τῶν βουνῶν παρέμεναν ἀκόμη τὰ ἴδια. Ὅλα τὰ ἄλλα ἦσαν ξένα καὶ νέα. Τοῦ κάκου ἐπροσπάθησε νὰ βρῇ τὸ σπῆτι τῶν γονέων του καὶ οἱ ψαράδες τὸν ἐκύταζαν καὶ δὲν μποροῦσε νὰ θυμηθῇ, ἐὰν εἶχε ἰδῇ ποτέ του πρωτήτερα κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα.

Ἐκεῖ περνοῦσε ἕνας ἄνθρωπος πολὺ γέρως, ἀκουμβῶντας σ' ἕνα ραβδί, καὶ ὁ Οὐρασίμα τὸν ἠρώτησε ποῦθε πᾶνε στὸ σπῆτι τῆς οἰκογενείας Οὐρασίμα. Ἀλλὰ ὁ γέρως ἐκύταξε ἔκπληκτος καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐρώτηση πολλὲς φορὲς καὶ ὕστερα ἀνέκραξε :

«Οὐρασίμα Ταρώ ! Ἀπὸ ποῦθε εἶσαι ποῦ δὲν ξέρεις τὴν ἱστορία ; Οὐρασίμα Ταρώ ! Μπά, μὰ εἶναι περισσότερο ἀπὸ τετρακόσια χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ πνίγηκε καὶ εἰς τὸ νεκροταφεῖον ὑπάρχει τὸ μνημεῖον ποῦ τοῦ ἔστησαν εἰς ἀνάμνησιν. Εἰς αὐτὸ τὸ νεκροταφεῖον εἶναι καὶ οἱ τάφοι ὅλων τῶν δικῶν του — εἰς τὸ παλαιὸν νεκροταφεῖον ποῦ δὲν τὸ μεταχειρίζονται πλέον. Οὐρασίμα Ταρώ ! Πῶς μπορεῖς νὰ εἶσαι τόσον χαμένος γιὰ νὰ ρωτᾷς ποῦ εἶνε τὸ σπῆτι του ;» Καὶ ὁ γέρως ἀπεμακρύνθη τρεκλὰ τρεκλὰ γελῶντας μὲ τὴν κουταμάρα τοῦ ἀνθρώπου ποῦ τὸν ἠρώτησε.

Ἀλλὰ ὁ Οὐρασίμα ἐπῆγε εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ χωριοῦ — τὸ παλαιὸν νεκροταφεῖον ποῦ δὲν τὸ μετεχειρίζοντο πλέον — καὶ ἐκεῖ βρῆκε τὸ δικό του τὸ μνῆμα καὶ τὰ μνήματα τοῦ πατέρα του, τῆς μάννας του καὶ τῶν συγγενῶν του καὶ τὰ μνήματα πολλῶν ἄλλων ποῦ ἐγνώριζε. Ἦσαν τόσον παλαιά, τόσον χορταριασμένα, ποῦ μὲ πολλὴ δυσκολία ἠμποροῦσε νὰ διαβάσῃ τὰ ὀνόματα.

Τότε ἐκατάλαβε ὅτι ὑπῆρξε θῦμα κάποιας παραδόξου πλάνης καὶ ἐγύρισε πίσω πρὸς τὴν παραλίαν, κρατῶν διαρκῶς εἰς τὸ χέρι του τὸ κουτί, ποῦ τοῦ εἶχε δώσει ἡ κόρη τοῦ Θαλασσίου Θεοῦ. Ἀλλὰ ποία ἦτο αὐτὴ ἡ πλάνη ; Καὶ τί νὰ εἶχε μέσα αὐτὸ τὸ κουτί ; Ἡ τάχα δὲν μποροῦσε ὅ,τι εἶχε μέσα τὸ κουτὶ νὰ εἶνε ἡ αἰτία τῆς πλάνης ! Ἡ ἀμφιβολία ἔβαλε κάτω τὴν πίστη. Μὲ ἀπερισκεψίαν παρέβη τὴν ὑπόσχεση ποῦ εἶχε δώσει εἰς τὴν ἀγαπημένην του. Ἔλυσε τὸ μεταξωτὸ κορδόνι — ἄνοιξε τὸ κουτί.

Ἀμέσως, χωρὶς κανένα κρότον, ἐπετάχτηκε ἀπὸ μέσα ἕνας ἄσπρος ψυχρὸς φασματώδης ἀτμός, ἐσηκώθηκε στὸν ἀέρα σὰν ἕνα καλοκαιριάτικο σύγνεφο καὶ διηυθύνθη γρήγορα πρὸς νότον ἀπάνω ἀπ' τὴν σιγανὴ θάλασσα. Δὲν ὑπῆρχε τίποτε ἄλλο μέσα στὸ κουτί.

Καὶ ὁ Οὐρασίμα τότε κατάλαβε ὅτι κατέστρεψε μοναχὸς τὴν εὐτυχία του, ὅτι δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐπανέλθῃ ποτὲ πλέον εἰς τὴν ἀγαπημένην του, τὴν κόρην τοῦ Βασιληᾶ τοῦ Ὠκεανοῦ. Καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ χτυπιέται καὶ νὰ φωνάζῃ γοερῶς εἰς τὴν ἀπελπισίαν του.

Ἀλλὰ αὐτὰ γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα. Καὶ ἀμέσως ἄλλαξε. Ἕνα παγερὸν ρῖγος διεπέρασε ὅλον του τὸ αἷμα· τὰ δόντια του ἔπεσα" ὅλα· τὸ πρόσωπόν του ἐζάρωσε· τὰ μαλλιά του ἔγιναν κάτασπρα σὰν τὸ χιόνι· τὰ μέλη του ἀπεσκελετώθησαν, αἱ δυνάμεις του ἐξέλιπον· ἐσωριάστηκε ἀπάνω στὸν ἄμμο νεκρὸς ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τετρακοσίων χειμώνων.

Τώρα εἰς τὰ ἐπίσημα χρονικὰ τῶν Αὐτοκρατόρων εἶνε γραμμένο ὅτι «κατὰ τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Μικάδου Γιουριάκου, ὁ μικρὸς Οὐρασίμα ἐκ Μιδζουνογέ, τῆς περιφερείας Γιόζα, τῆς ἐπαρχίας

Τάνγκο, ἀπόγονος τῆς θεότητος Σχιμανέμι. ἀπεδήμησεν εἰς τὰ Ἡλύσια (Hôrai) μέσα σὲ μιὰ ψαρόβαρκα». Κατόπιν τούτου δὲν ὑπάρχουν νεώτεραι εἰδήσεις περὶ τοῦ Οὐρασίμα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς βασιλείας τριάκοντα καὶ ἑνὸς αὐτοκρατόρων καὶ αὐτοκρατειρῶν — ἤτοι ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος. Καὶ ἔπειτα τὰ χρονικὰ ἀναγγέλλουν ὅτι «κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Τεντσίγιο, τῆς βασιλείας τοῦ Μικάδου Γκο—Ζιάνβα, ὁ μικρὸς Οὐρασίμα ἐπέστρεψεν, ἀλλὰ ἀνεχώρησε καὶ πάλιν ἀμέσως χωρὶς κανένας νὰ ξέρῃ διὰ ποῦ».

III

Ἡ νεραϊδόπλαστη διευθύντρια ἐπανῆλθε γιὰ νὰ μοῦ πῇ ὅτι ὅλα ἦσαν ἕτοιμα, καὶ ἐπεχείρησε νὰ σηκώσῃ τὴν βαλίτζα μου στὰ λεπτά της χέρια — τὸ ὁποῖον δὲν τὴν ἄφησα νὰ κάμῃ γιατὶ ἦτανε βαρειά. Ἐκείνη ἐγέλασε, μὰ ἐθεωροῦσε ντροπὴ νὰ κουβαλήσω μόνος μου τὴν βαλίτζα, καὶ ἐφώναξε ἕνα θαλασσινὸν μὲ κινεζικὰ γράμματα στὴν πλάτη του. Ὑπήκουσα εἰς αὐτήν· καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ μὴ λησμονήσω τὸ ἀνάξιον σπῆτι, παρὰ τὴν σκαιότητα τῶν κοριτσιῶν. «Καὶ θὰ πληρώσητε τὸν κουρουμάγια,* εἶπε, μόνον ἑβδομῆντα πέντε σέν».

Ἐχώθηκα μέσα στὸ ἀμαξάκι· καὶ σὲ ὀλίγα λεπτὰ ἡ μικρὰ πόλις μὲ τὸ σταχτὶ χρῶμα ἐχάθηκε πίσω ἀπὸ μίαν καμπήν. Ὁ δρόμος ποῦ ἐτρέχαμε ἦτανε ἄσπρος καὶ κάτω ἐφαίνετο ἡ θάλασσα. Δεξιὰ ἦταν βράχοι ἀπόκρημνοι, χρῶμα ἀνοιχτὸ καφέ· ἀριστερὰ τὸ ἀχανὲς καὶ ἡ ἀκτή.

Ἔτσι διέτρεξα ἱκανὰ μίλια κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς μὲ τὸ μάτι ἐστραμμένον πρὸς τὸ ἄπειρον φῶς. Ὅλα ἦσαν βουτηγμένα στὸ μπλοὺ — ἕνα μπλοὺ θαυμάσιον, ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνο ποῦ ἀνάβει καὶ σβύνει μέσα στὴν καρδιὰ ἑνὸς μεγάλου ὀστράκου. Τὸ ζωηρὸν γαλανὸν τῆς θάλασσας συναντοῦσε τὸ ξεθωριασμένο γαλανὸ τοῦ οὐρανοῦ μὲ μίαν λάμψιν τοῦ μετάλλου ποῦ τήκεται, καὶ μεγάλα γαλάζια σχήματα — τὰ βουνὰ τοῦ Χίγκο — ἐξεχώριζαν ἀκάμεσα στὴν φλόγα, σὰν μεγάλα κομμάτια ἀπὸ ἀμέθυστο. Ὁποία γαλανὴ διαφάνεια ! Ὁ γενικὸς χρωματισμὸς διεκόπτετο μόνον ἀπὸ τὴν ἐκθαμβωτικὴν ἀσπράδα ποῦ εἶχαν μερικὰ σύγνεφα τῆς ζέστης, κουλουριασμένα σὲ μιὰ μακρυνὴ κορυφὴ καὶ ἀκίνητα σὰν φαντάσματα. Ἔρριχναν κάτω στὸ νερὸ κάτι χιονάτες καὶ τρεμουλιαστὲς ἀνταύγειες. Καϊκάκια ποῦ ἔφευγαν μακρὰν ἐφαίνονταν σὰν νὰ τραβοῦσαν πίσω τους μακρυὲς λωρίδες— τὶς μόνες ὀξεῖες γραμμὲς μέσα εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ὁμιχλώδη δόξαν. Ἀλλὰ τί θεῖα σύγνεφα ! Ἄσπρα καὶ λαμπικαρισμένα πνεύματα ἀπὸ σύγνεφα, ποὺ κάθησαν νὰ ἀναπαυθοῦν στὸ δρόμο ποῦ πήγαιναν εἰς τὴν μακαριότητα τῆς Νιρβάνας ! Ἡ ἴσως ἡ ἀντάρα ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ κουτὶ τοῦ Οὐρασίμα ἐδῶ καὶ χίλια χρόνια.

Τὸ κουνούπι ποῦ εἶνε μέσα στὴν ψυχή μας ἐπέταξε πέρα πρὸς τὸ κυανοῦν αὐτὸ ὄνειρον τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἡλίου — ἐγύρισε πίσω εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Σουμινόγε βομβίζοντας διὰ μέσου τῶν φαεινῶν φασμάτων χιλίων τετρακοσίων καλοκαιριῶν. Σὰν νἄνοιωσα ἀποκάτω μου καρίνα πλοίου ποῦ παράδερνε στὸ νερό. Ἦτανε ἡ ἐποχὴ τοῦ Μικάδου Γιουριάκου. Καὶ ἡ Κόρη τοῦ Βασιληᾶ τοῦ Δράκοντα μοῦ εἶπε ποῦ ἀνατρίχιασα : «Τώρα θὰ πᾶμε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, ὅπου ὅλα εἶνε πάντα γαλάζια». «Γιατὶ πάντα γαλάζια ; ἐρώτησα. «Γιατί, εἶπε, βάνω ὅλα τὰ σύγνεφα μέσα στὸ Κουτί». «Ἀλλὰ ἐγὼ πρέπει νὰ πάω σπῆτί μου», ἀπήντησα ἀποφασιστικά. «Τότε, εἶπε, θὰ πληρώσῃς τὸν κουρουμάγια μόνον ἑβδομῆντα πέντε σέν».

Μεθ' ὃ ἐξύπνησα μέσα εἰς τὸ Ντόγιο, ἢ τὴν Περίοδον τῆς Μεγαλητέρας Ζέστης, κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἕκτον ἔτος τοῦ Κεϊτζί — καὶ εἶδα ὡς ἀπόδειξιν τῆς χρονολογίας τὴν σειρὰν τῶν τηλεγραφικῶν στύλων ποῦ ἐξετείνετο ὅσο ἔβλεπε τὸ μάτι ἀπὸ τὸ πρὸς τὴν ξηρὰν μέρος τοῦ δρόμου. Ἡ κουρούμα διέτρεχε ἀκόμη τὴν ἀκτὴν ἐμπρὸς στὸ αὐτὸ γαλανὸ ὅραμα οὐρανοῦ.βουνοκορυφῶν καὶ θαλάσσης· ἀλλὰ τὰ ἄσπρα σύγνεφα εἶχαν ἐξαφανισθῇ ! —καὶ πλάγι στὸ δρόμο δὲν εἴχαμε πλέον βράχους, ἀλλὰ χωράφια ἀπὸ ρύζι καὶ κριθάρι ποῦ ἔφταναν ἕως εἰς τοὺς μακρυνοὺς λόφους. Οἱ στύλοι τοῦ τηλεγράφου ἐπέσυραν πρὸς στιγμὴν τὴν προσοχήν μου, διότι στὸ ἀπάνω σύρμα καὶ μόνον στὸ ἀπάνω ἦσαν ἀραδιασμένα μικρὰ πουλιά, κυτάζοντα πρὸς τὸν δρόμον καὶ πρὸς ἡμᾶς, χωρὶς νὰ τὰ ἀνησυχῇ καθόλου τὸ πέρασμά μας. Ἤμεναν ἐντελῶς ἥρεμα, ἡμεῖς εἰμεθα δι' αὐτὰ ἁπλῶς περαστικὰ φαινόμενα. Ἦτανε κατὰ ἑκατοντάδας στὴ γραμμὴ γιὰ πολλὰ μίλια. Καὶ δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἀνακαλύψω κανένα μὲ τὴν οὐρά του γυρισμένη πρὸς τὸν δρόμον. Γιατὶ ἐκάθηντο ἔτσι καὶ τί παρατηροῦσαν ἢ τί ἐπερίμεναν δὲν ἠμπόρεσα νὰ μαντεύσω. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκουνοῦσα τὸ καπέλλο μου καὶ ἐφώναζα γιὰ νὰ τὰ σκιάξω. Τότε μερικὰ ἐσηκώνοντο, ἐφτερούγιζαν γύρω τσιτσιρίζοντα καὶ ἐκάθηντο πάλιν εἰς τὸ σύρμα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὅπως πρῶτα. Τὰ πλεῖστα δὲν κατεδέχοντο νὰ μὲ λάβουν ὑπ' ὄψει.

Τὸ ὀξὺ κροτάλισμα πούκναν ἡ ρόδες ἐπνίγηκε μέσα σ' ἕνα βαθύτερο κτύπο, καὶ ἐνῷ διεσχίζαμε ἕνα χωριό, τὸ μάτι μου ἐπῆρε ἕνα πελώριο ὄργανο ἀποκάτω ἀπὸ ἕνα ὑπόστεγο ποῦ τὸ κτυποῦσαν ἄνθρωποι γυμνοί.

Τρεῖς χαριτωμένες Ἰαπωνίδες.

(*) Αὐτὸς ποῦ σέρνει τὸ ἀμαξάκι.

«Ἔ, κουρομάγια ! ἐφώναξα, ἐκεῖνο τί εἶνε ;»

Αὐτός, χωρὶς νὰ σταματήσῃ, ἐφώναξε εἰς ἀπάντησιν:

«Παντοῦ τώρα τὸ ἴ"ιο πρᾶμα εἶνε. Πολὺν καιρὸ τώρα βροχὴ δὲν ἔχει γίνει : ἔτσι στοὺς θεοὺς προσευχαὶ γίνονται καὶ ἄργανα κτυπιοῦνται».

Ἐπεράσαμε τρέχοντας καὶ μέσα ἀπὸ ἄλλα χωριά· καὶ εἶδα καὶ ἄκουσα καὶ ἄλλα ἄργανα διαφόρων μεγεθῶν καὶ ἀπὸ ἄλλα χωριουδάκια ἀφανῆ καὶ χωμένα μίλια μακρυὰ μέσ' στὰ χρυσίζοντα χωράφια τοῦ ρυζιοῦ καὶ ἄλλα ἄργανα ἀπαντοῦσαν σὰν τὴν ἠχώ.

IV

Ἔπειτα ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ ὁ Οὐρασίμα. Μοῦ ἤρχοντο στὸ νοῦ αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ποιήματα καὶ αἱ παροιμίαι, εἰς τὰ ὁποῖα φαίνετσι ἡ ἐπίδρασις τοῦ θρύλλου ἐπὶ τῆς φαντασίας μιᾶς φυλῆς. Μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ μιὰ χορεύτρια ἀπὸ τὸ Ἰτζοῦμο, ποὺ εἶχα ἰδῇ σ' ἕνα συμπόσιο νὰ παίζῃ τὸ μέρος τοῦ Οὐρασίμα, μὲ ἕνα μικρὸ κουτὶ λακέ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβγῆκε κατὰ τὴν τραγικὴν στιγμὴν ἕνα νεφύδριον ἀπὸ θυμίαμα τοῦ Κ'ότο. Ἐσυλλογίσθηκα πόσον ἀρχαῖος ἦτο ὁ ὡραῖος αὐτὸς χορὸς — καὶ κατὰ συνέπειαν πόσαι γενεαὶ ἀπὸ χορευτρίας εἶχον παρέλθει — καὶ συνεπῶς ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε σκόνη ὑπὸ ἀφηρημένην ἔποψιν· τὸ ὁποῖον πάλιν μὲ ἔφερε νὰ σκεφθῶ τὴν συγκεκριμένην σκόνη, ποῦ ἀνετάραξε μὲ τὰ σανδάλιά του γιὰ τόσην ὥρα ὁ κουρομάγια, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχα νὰ πληρώσω μόνον ἑβδομῆντα πέντε σέν. Καὶ ἀποροῦσα πόση ἀπὸ τὴ σκόνη αὐτὴ μποροῦσε νὰ εἶνε παλαιὰ σκόνη ἀνθρωπινὴ καὶ κατὰ πόσον εἰς τὴν αἰωνίαν τάξιν τῶν πραγμάτων ἡ κίνησις τῶν καρδιῶν ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ μεγαλητέραν συνέπειαν, παρὰ ἡ κίνησις τῆς σκόνης. Ἔπειτα ἡ προγονική μου ἠθικὴ ἤρχισε νὰ ἐξανίσταται καὶ προσεπάθησα νὰ πείσω τὸν ἑαυτόν μου ὅτι ἕνας θρύλλος, ὅπου ἔζησε χίλια χρόνια, ἀναλαμβάνων νέον γόητρον μὲ κάθε αἰῶνα ποῦ παρέρχεται, θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἐπιζήσῃ μόνον δυνάμει κάποιας ἀληθείας ποῦ ἔχει μέσα του. Ἀλλὰ ποίας ἀλήθειας ; Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν θὰ ἠμποροῦσα νὰ βρῶ ἀπάντησιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν.

Ἡ ζέστα εἶχε γίνει ἀφόρητος· καὶ ἐφώναξα : «Ἔ. κουρομάγια ! ὁ λάρυγξ τῆς Φιλαυτίας εἶνε ξηρός· νερὸ ἐπιθυμητὸ εἶνε».

Ἐκεῖνος, ἐξακολουθῶντας νὰ τρέχῃ, ἀπήντησε :

«Τὸ χωριὸ τοῦ Μεγάλου Γυαλοῦ ἀπὸ μέσα — ὄχι μακρυὰ — μεγάλη γούρνα εἶνε. Ἐκεῖ καθαρὸ σεπτὸ νερὸ θὰ δοθῇ».

Ἐφώναξα πάλιν :

«Ἔ, κουρομάγια ! ἐκεῖνα τὰ μικρὰ πυλιὰ ὅτον ἀφορᾷ, γιατὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πάντα εἶνε γυρισμένα ;»

Ἐκεῖνος, τρέχοντας ἀκόμη γρηγορότερα, ἀπήντησε :

«Ὅλα τὰ πουλιὰ γυρισμένα στὸν ἄνεμο κάθονται».

Ἐγέλασα πρῶτα γιὰ τὴν κουτσμάρα μου· ἔπειτα γιὰ τὸ ἀδύνατο μνημονικό μου, καθόσον ἐνθυμήθηκα ὅτι κάποτε μοῦ εἶχαν πῇ αὐτὸ τὸ πρᾶμα κάπου ὅταν ἤμουνα παιδί. Ἴσως καὶ τὸ μυστήριον τοῦ Οὐρασίμα νὰ ὤφειλε τὴν γένεσίν του εἰς τὴν λήθην.

Καὶ πάλιν μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ ὁ Οὐρασίμα. Εἶδα τὴν Κόρην τοῦ Βασιλῆ τοῦ Δράκοντα νὰ καρτερῇ τοῦ κάκου εἰς τὸ παλάτι, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐξωραΐσει γιὰ νὰ τὸν δεχθῇ — καὶ τὸ ἄσπλαχνο γύρισμα τοῦ Συγνέφου, ποῦ ἀνήγγειλε τὸ τί εἶχε συμβῇ — καὶ τὰ ἄξεστα θαλάσσια πλάσματα μέσα στὶς βαρειὲς στολές τους ποῦ προσπαθοῦσαν συμπονετικὰ νὰ τὴν παρηγορήσουν. Ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικὴν ἱστορία δὲν ὑπῆρχε τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ· καὶ ὅλος ὁ οἶκτος τοῦ κόσμου ἦτον γιὰ τὸν Οὐρασίμα. Καὶ ἄρχισα νὰ συζητῶ μὲ τὸν ἑαυτόν μου ἔτσι :

Εἶνε σωστὸ νὰ οἰκτείρωμεν ἐν γένει τὸν Οὐρασίμα ; Βέβαια ἐσυγχίσθη ἀπὸ τοὺς θεούς. Ἀλλὰ ποιὸς δὲν συγχίζεται ἀπὸ τοὺς θεούς ; Καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ τί ἄλλο εἶνε παρὰ μία σύγχισις ; Καὶ ὁ Οὐρασίμα μέσα εἰς τὴν σύγχισίν του ἀμφέβαλε περὶ τῆς προθέσεως τῶν θεῶν καὶ ἄνοιξε τὸ κουτί. Ἔπειτα ἀπέθανε χωρὶς καμμίαν ἐνόχλησιν καὶ ὁ κόσμος ἔδρυσεν ἱερὸν εἰς αὐτὸν ὡς Οὐρασίμα Μῖο-τζίν. Πρὸς τί λοιπὸν αὐτὸς ὁ οἶκτος ;

Τὰ πράγματα εἶνε πολὺ διαφορετικὰ διὰ τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν τῶν Εὐρωπαίων. Ὅταν ἀπειθήσωμεν εἰς τοὺς θεούς μας, πρέπει νὰ παραμένωμεν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ καὶ νὰ γνωρίσωμεν τὴν λύπην καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διαστάσεις καὶ εἰς ὅλους αὐτῆς τοὺς βαθμούς. Δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ἀποθάνωμεν ὁπωσδήποτε ἐν ἀνέσει καὶ εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν καλυτέραν στιγμήν : πολὺ δὲ ὀλιγώτερον εἶνε ἀνεκτὸν νὰ γίνωμεν μετὰ θάνατον μικροὶ θεοὶ δικαιωματικῶς. Πῶς ἠμποροῦμεν νὰ οἰκτείρωμεν τὴν μωρίαν τοῦ Οὐρασίμα ἀφοῦ ἔζησε τόσον καιρὸν μαζὶ μὲ ὁράτους θεούς;

Ἴσως τὸ γεγονὸς ὅτι τὸν οἰκτείρομεν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ αἴνιγμα. Ὁ οἶκτος αὐτὸς ὀφείλει νὰ εἶναι οἶκτος τοῦ ἑαυτοῦ μας, κατὰ συνέπειαν ὁ θρύλλος ἐνδέχεται νὰ εἶνε ὁ θρύλλος μυριάδων ψυχῶν. Μᾶς ἔρχεται στὸ νοῦ ἀκριβῶς σὲ μιὰ ὡρισμένη ἐποχή. ποῦ τὸ φῶς εἶνε γαλανὸ καὶ ὁ ἄνεμος φυσάει ἁπαλά — καὶ ἔρχεται πάντοτε σὰν μιὰ παλαιὰ ἐπίπληξις. Ἔχει παρὰ πολὺ στενὴν σχέσιν πρὸς μίαν ὡρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ πρὸς τὸ αἴσθημα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς, ὥστε νὰ μὴ σχετίζεται πρὸς κάτι πραγματικὸν εἰς τὴν ζωήν μας ἢ εἰς τὴν ζωὴν τῶν προγόνων μας. Ἀλλὰ τί ἦταν αὐτὸ τὸ πραγματικὸν κάτι ; Ποῦ ἦταν τὸ νησὶ μὲ τὸ ἀτελείωτο καλοκαίρι ; Καὶ τί ἦταν τὸ συγγενφάκι μέσα στὸ κουτί ;

Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀπαντήσω εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις. Τοῦτο μόνον γνωρίζω, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε καθόλου καινούργιο :

Ἔχω ἀνάμνησιν ἀπὸ κάποιο μαγικὸ μέρος καὶ μαγικὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη ἦσαν μεγαλήτερα καὶ λαμπρότερα ἀπὸ τώρα. Ἐὰν αὐτὸ ἤτανε σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ ἢ σὲ ἄλλη ζωή, πρωτητερινή δὲν ἠμπορῶ νὰ πῶ. Ξέρω ὅμως ὁ οὐρανὸς ἦταν πολὺ περισσότερο γαλάζιος, καὶ πολὺ χαμηλότερος — ἀπάνω κάτω ὅπως ὅταν φαίνεται νὰ γγίζῃ τὰ κατάρτια τῶν πλοίων ποῦ ταξειδεύουν εἰς τὰ νερὰ τοῦ ἰσημερινοῦ. Ἡ θάλασσα ἦταν ζωντανὴ καὶ μιλοῦσε καὶ ὁ ἄνεμος μ' ἔκανε νὰ ξεφωνίζω ἀπὸ χαρὰ ὅταν μὲ ἐγγίζε. Μιὰ ἢ δυὸ φορὲς σὲ ἄλλα χρόνια, σὲ μέρες θεσπέσιες ποῦ ἔζησα ἀπάνω στὰ βουνά, ὠνειρεύθηκα γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα ὅτι ἐφυσοῦσε ὁ ἴδιος ἀέρας — ἀλλ' ἦτον ἁπλῶς μιὰ ἀνάμνηση.

Ἐπίσης εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τὰ σύγνεφα ἦσαν θαυμάσια καὶ μὲ χρωματισμοὺς ποῦ δὲν ἔχουν ὀνόματα — χρωματισμοὺς ποῦ μοῦ προξενοῦσαν πεῖναν καὶ δίψαν. Ἐνθυμοῦμαι ἐπίσης ὅτι ἡ μέρες ἦσαν διαρκῶς πολὺ μεγαλήτερες ἀπὸ τὶς σημερινές καὶ ὅτι κάθε μέρα μοῦ παρουσίαζε νέα θαύματα καὶ νέας διασκεδάσεις. Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ χώρα καὶ ὁ καιρὸς ἐκυβερνώντανε ἀπὸ Μιάν, ἡ ὁποία δὲν ἐσκέπτετο παρὰ μὲ τί τρόπον νὰ μὲ κάμῃ εὐτυχῆ. Καμμιὰ φορὰ δὲν ἔστεργα νὰ γίνω εὐτυχής, καὶ αὐτὸ τῆς προξενοῦσε λύπην, μολονότι ἦταν θεά — καὶ ἐνθυμοῦμαι ὅτι προσπαθοῦσα μὲ κάθε τρόπον νὰ εἶμαι τελειμμένος. Ὅταν ἡ ἡμέρα ἐπερνοῦσε καὶ πρὶν νὰ βγῇ τὸ φεγγάρι ἁπλωνόντανε στὴ γῆ ἕνα σιγανὸ φῶς, θὰ μοῦ ἔλεγε παραμύθια ποῦ μὲ ἔκανε νὰ ἀνατριχιάζω ἀπὸ ἡδονὴ ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ ποδάρια. Ποτέ μου δὲν ἤκουσα ἄλλα παραμύθια, ἔστω καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ τόσον ὡραῖα. Καὶ ὅταν ἡ ἀπόλαυσι ἔφθανε εἰς τὸ ἔπακρον θὰ μοῦ τραγουδοῦσε κανένα μικρὸ ἐξωτικὸ τραγουδάκι, τὸ ὁποῖον πάντα μὲ ἀπεκοίμιζε. Μὰ κάποτε ἤρθε καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ χωρισμοῦ· καὶ ἔκλαψε καὶ μοῦ εἶπε γιὰ ἕνα συλαχτὸ ποῦ μοῦ ἔδωκε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸ χάσω ποτὲ ποτέ, γιατὶ θὰ μὲ κρατοῦσε πάντα νέον καὶ θὰ μοῦ ἔδιδε τὴν δύναμιν νὰ γυρίσω πίσω. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν γύρισα πίσω. Καὶ τὰ χρόνια ἐπέρασαν· καὶ κάποια μέρα ἀνεκάλυψα ὅτι εἶχα χάσει τὸ φυλαχτὸ καὶ εἶχα γηράσει εἰς γελοῖον βαθμόν.

Λ

Τὸ χωριὸ στὸ Μεγάλο Γυαλὸ εἶνε στοὺς πρόποδας ἑνὸς πρασινωποῦ βράχου κοντὰ στὸ δρόμο καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ δωδεκαριὰ καλύβια μαζωμένα γύρω ἀπὸ μιὰ λοῦτσα πετρώδη, τὴν ὁποίαν σκιάζουν πεῦκα. Ἡ λοῦτσα εἶνε πλημμυρισμένη ἀπὸ κρύο νερὸ ποῦ φέρνει ἕνα ρέμα κατ' εὐθεῖαν μέσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ βράχου —ἀκριβῶς ὅπως ὁ κόσμος φαντάζεται ὅτι ἕνα ποίημα ἔπρεπε νὰ βγαίνῃ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ ποιητοῦ. Προφανῶς ἦτο μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ ποτίμησιν ἐσταματοῦσαν οἱ ταξειδεύοντες, ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὶς πολλες κοροῦμες καὶ ἄπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἀνεπαύοντο ἐκεῖ. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα ἦσαν πάγκοι· καὶ ἀφοῦ ἔσβυσα τὴ δίψα μου ἐκάθησα νὰ καπνίσω καὶ νὰ κυτάξω τὶς γυναῖκες ποῦ ἔπλεναν καὶ τοὺς ταξειδιῶτες ποῦ ἐδροσίζοντο στὴ λοῦτσα, ἐνῷ ὁ κουρομάγιας μου ἔβγαλε τὰ ροῦχά του καὶ ἄρχισε νὰ ρίχνῃ κουβάδες κρύο νερὸ ἀπάνω του. Ἔπειτα μοῦ ἔφερε τσαΐ ἕνας ἄνδρας νέος μὲ ἕνα μωρὸ στὴν ράχη του· καὶ ἐγὼ ἐπεχείρησα νὰ παίξω μὲ τὸ φωρό, τὸ ὁποῖον εἶπε «Ἄ, μπά !»

Αὐτοὶ εἶνε οἱ πρῶτοι φθόγγοι ποῦ βγάζει ἕνα μωρὸ Ἰαπωνέζάκι. Ἀλλ' εἶνε καθαρῶς Ἀνατολίτικοι καὶ εἰς τὸ Ρωμάζι ἔπρεπε νὰ γραφοῦν Ἄμπα. Καὶ ὡς μία αὐθόρμητη ἔκφρασις τὸ Ἄμπα εἶνε ἐνδιαφέρον. Εἰς τὴν Ἰαπωνέζικη γλῶσσα τῶν παιδιῶν εἶνε ἡ λέξις ἡ σημαίνουσα «χαίρετε» — ἀκριβῶς ἡ τελευταία λέξις ποὺ θὰ ἐπεριμέναμε νὰ προφέρῃ ἕνα νήπιον κατὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς αὐτὸν τὸν ψεύτικον κόσμον. Πρὸς ποῖον ἢ πρὸς τί ἀπευθύνει ἡ μικρὰ ψυχὴ αὐτὸ τὸ χαίρετε ; — πρὸς φίλους, εἰς μίαν πρωτητερινὴν κατάστασιν ὑπάρξεως τῶν ὁποίων ἔχει πρόσφατον τὴν ἀνάμνησιν ; — πρὸς συντρόφους τοῦ ζοφεροῦ ταξειδιοῦ της ποῦ κανεὶς δὲν ξέρει ἀπὸ ποῦ ; Κάμνοντες τοιαύτας θεωρίας δὲν διατρέ-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑΝ

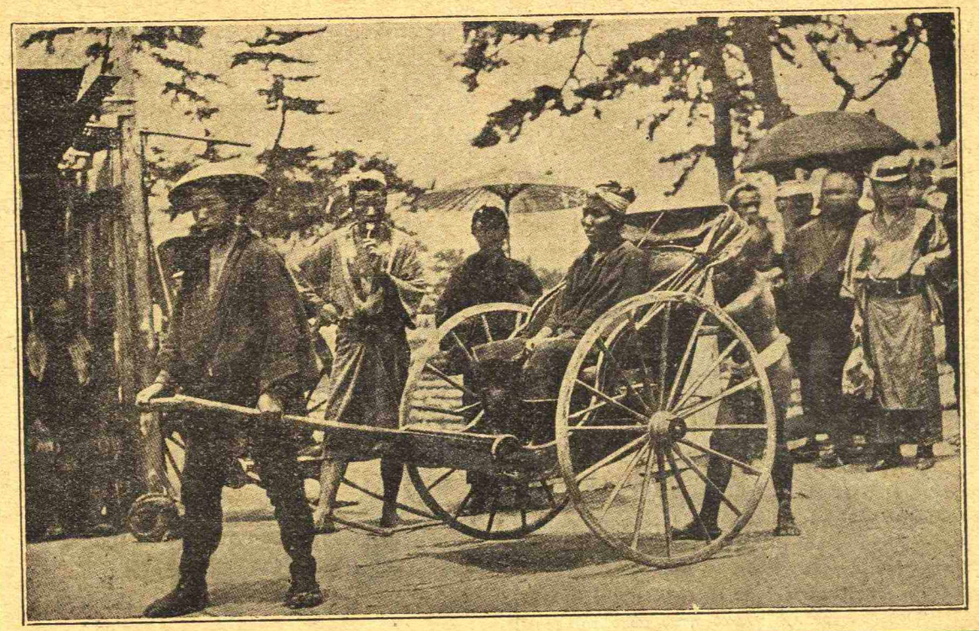

Μία Ἰαπωνέζικη ἅμαξα. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἀντὶ ἁμαξῶν χρησιμοποιοῦν ἕνα εἶδος χειραμαξίων τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται «Κουρούμα». Αὐτὸς ποῦ σέρνει τὴν «Κουρούμα» λέγεται Κουραμάγιας καὶ τρέχει σὰν ἄλογο.

χομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἀσεβήσωμεν, ἀφοῦ τὸ παιδὶ δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ μᾶς πῇ τὴν γνώμην του. Τί σκέψεις ἔκαμνε κατὰ τὴν μυστηριώδη ἐκείνην στιγμὴν τῆς πρώτης ὁμιλίας, θὰ ἔχῃ λησμονήσει πολὺ πρὶν γίνῃ ἱκανὸς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς ἐρωτήσεις.

Χωρὶς νὰ τὸ περιμένω μιὰ ἀλλόκοτη ἀνάμνησις μοῦ ἦλθε — ἀναστήθηκε ἴσως ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ νέου μὲ τὸ μωρὸ — ἴσως ἀπὸ τὸ κελλάρυσμα τοῦ νεροῦ εἰς τὸν βράχον : ἡ ἀνάμνησις μιᾶς ἱστορίας :

Ἐδῶ καὶ πολὺν καιρὸν ἐζοῦσε κάπου μέσα στὰ βουνὰ ἕνας πτωχὸς ξυλοκόπος μὲ τὴν γυναῖκά του. Ἦσαν πολὺ γέροι καὶ δὲν εἶχαν παιδιά. Κάθε μέρα ὁ ἄνδρας ἐπήγαινε μόνος εἰς τὸ λόγγο νὰ κόψῃ ξύλα, ἐνῷ ἡ γυναῖκά του ἐκάθητο στὸ σπῆτι καὶ ὕφαινε.

Μιὰ μέρα ὁ γέρως ἐπροχώρησε περισσότερο μέσα στὸ λόγγο ἀπ' ὅ,τι συνείθιζε, γιὰ νὰ βρῇ κάποιο ὡρισμένο εἶδος ξύλα, ὁπότε ἔξαφνα εὑρέθηκε εἰς τὸ χεῖλος μιᾶς πηγῆς ποῦ δὲν εἶχε ἴδει ποτέ του πρωτήτερα. Τὸ νερὸ ἤτανε παραδόξως διαυγὲς καὶ κρύο, καὶ αὐτὸς ἐδιψοῦσε, γιατὶ ἔκανε ζέστη καὶ εἶχε δουλέψει πολύ. Ἔτσι κι' αὐτὸς ἔβγαλε τὸ μεγάλο ψάθινο καπέλλο του, ἐγονάτισε κάτω καὶ ἐπῆρε μιὰ καλὴ ρουφηξιά. Τὸ νερὸ ἐκεῖνο ἐφάνηκε ὅτι τὸν ἐδρόσισε κατὰ λίαν ἀσυνήθη τρόπον. Ἔπειτα εἶδε τὸ πρόσωπόν του μέσα στὴν πηγὴ καὶ ἐτινάχτηκε. Ἦταν βέβαια τὸ πρόσωπόν του, ἀλλ' ὄχι ἔτσι, ὅπως ἐσυνείθιζε νὰ τὸ βλέπῃ μέσα στὸν παληὸ καθρέπτη τοῦ σπητιοῦ του. Ἦτο τὸ πρόσωπον ἑνὸς πολὺ νέου ἀνθρώπου ! Δὲν ἠμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ τὰ μάτια του. Ἔβαλε καὶ τὰ δυό του χέρια στὸ κεφάλι του, ποῦ ἦταν ἐντελῶς φαλακρὸ μιὰ στιγμὴ πρωτήτερα. Ἦτον γεμάτο ἀπὸ πυκνὰ μαῦρα μαλλιά. Καὶ τὸ πρόσωπόν του εἶχε γίνει λεῖον σὰν νἄταν παιδί, ὅλες οἱ ρυτίδες εἶχαν ἐξαφανισθῆ. Συγχρόνως ἀνεκάλυψεν ὅτι ἐγέμισε ὅλος μὲ νέας δυνάμεις. Ἐκύταζε ἔκπληκτος τὰ μέλη του, τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολὺν καιρὸν εἶχαν συρρικνωθῇ ἀπὸ τὴν ἡλικίαν· εἶχαν προσλάβει τώρα ὡραῖον σχῆμα καὶ ἦσαν τεντωμένα ἀπὸ τοὺς πυκνοὺς νέους μῦς. Χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ εἶχε πιῇ ἀπὸ τὴν «Πηγὴ τῆς Νεότητος» καὶ αὐτὸ ποῦ ἔπιε τὸν εἶχε μεταμορφώσει.

Πρῶτα ἄρχισε νὰ πηδάῃ καὶ νὰ φωνάζῃ ἀπὸ χαρά· ἔπειτα ἔτρεξε σπῆτι, ὅπου ἔφθασε γρηγορότερα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ στὴ ζωή του. Ὅταν ἐμπῆκε μέσα ἡ γυναῖκά του ἐτρόμαξε — γιατὶ τὸν πῆρε γιὰ κανέναν ξένον· καὶ ὅταν τῆς ἐξήγησε τὸ θαῦμα δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸ πιστεύσῃ ἀμέσως. Ἀλλ' ὕστερα ἀπὸ πολὺ κατώρθωσε νὰ τὴν πείσῃ ὅτι ὁ νέος ποὺ ἔβλεπε μπροστά της ἦτο πραγματικῶς ὁ ἄνδρας της· καὶ τῆς εἶπε ποῦ ἦταν ἡ πηγὴ καὶ ἂν θέλῃ νὰ πάῃ ἐκεῖ μαζύ του.

Ἐκείνη τότε εἶπε : «Ἔγινες τόσο νέος καὶ τόσο ὄμορφος, ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ ἐξακολουθήσῃς νὰ ἀγαπᾷς μιὰ γρηά· ὥστε πρέπει νὰ πιῶ κ' ἐγὼ λιγάκι ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ἀμέσως. Ἀλλὰ δὲν κάνει νὰ λείψωμε καὶ οἱ δύο συγχρόνως ἀπὸ τὸ σπῆτι. Μὲ καρτερεῖς ἐδῶ, νὰ πάω μιὰ στιγμή». Καὶ ἔτρεξε στὸ λόγγο μονάχη της.

Εὑρῆκε τὴν πηγὴ καὶ ἐγονάτισε κάτω καὶ ἄρχισε νὰ πίνῃ. Ὦ ! πόσο δροσερὸ καὶ γλυκὸ ἦταν αὐτὸ τὸ νερό ! Ἔπινε καὶ ἔπινε καὶ ἔπινε καὶ ἐσταμάτησε νὰ πάρῃ ἀναπνοὴ γιὰ νὰ ξαναρχινήσῃ πάλιν.

Ὁ ἄνδρας της τὴν ἐπερίμενε ἀνυπομόνως· ἐφαντάζετο ὅτι θὰ τὴν ἰδῇ νὰ γυρίσῃ πίσω μεταβεβλημένη σὲ μιὰ νόστιμη λεπτὴ κοπέλλα. Ἀλλὰ δὲν ἐγύριζε πίσω καθόλου. Αὐτὸ τὸν ἀνησύχησε, ἔκλεισε τὸ σπῆτι καὶ πῆγε νὰ ἰδῇ τί ἀπέγινε.

Ὅταν ἔφτασε στὴν πηγή, δὲν ἦταν πουθενά. Ἦταν ἕτοιμος νὰ γυρίσῃ πίσω, ὅταν ἄκουσε σὰν κάτι νὰ κλαίῃ ἀνάμεσα στὰ ψηλὰ χορτάρια ἐκεῖ σιμὰ στὸ νερό. Ἔψαξε καὶ ἀνεκάλυψε τὰ ροῦχα τῆς γυναικός του καὶ ἕνα μωρό, ἕνα πολὺ μικρὸ μωρουδάκι, ἴσως ἓξ μηνῶν.

Γιατὶ ἡ γρηὰ εἶχε πιῇ παραπολὺ ἀπὸ τὸ μαγικὸ νερό· ἔπιε τόσο, ὅπου ἐπέρασε τὴν νεάτητα καὶ ἔφθασε εἰς τὴν καθ' αὐτὸ νηπιακὴν ἡλικίαν.

Ἐπῆρε τὸ παιδὶ στὴν ἀγκαλιά του. Τὸ μικρὸ τὸν ἐκύταζε μὲ ἀπογοήτευσιν καὶ ἀπορίαν. Τὸ ἔφερε σπῆτι— κι' ὅλη τὴν ὥρα κάτι τοῦ μουρμούριζε — στὸ μυαλό του ἐγύριζαν παράξενες μελαγχολικὲς σκέψεις.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὕστερα ἀπὸ τοὺς περὶ Οὐρασίμα ρεμβασμούς μου, τὸ ἐπιμύθιον αὐτῆς τῆς ἱστορίας μοῦ ἐφάνηκε ὀλιγώτερον ἱκανοποιητικὸν ἀπὸ ἄλλοτε. Διότι, ὅταν πέσωμε μὲ τὰ μοῦτρα εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς, δὲν γινόμεθα νέοι.

Γυμνὸς καὶ δροσισμένος ἐπανῆλθεν ὁ κουρομάγιας καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἕνεκα τῆς μεγάλης ζέστης δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον, ἀλλ' ὅτι εἶχεν εὕρει ἄλλον δρομέα γιὰ νὰ μὲ πάγῃ τὸ ὑπόλοιπον τῶν εἰκοσιπέντε μιλίων ποῦ εἴχαμε συμφωνήσει. Γιὰ ὅσο δρόμο αὐτὸς ἔκαμε, ἤθελε πενῆντα πέντε σέν.

Ἔκανε πράγματι πολὺ ζέστη — περισσότερον ἀπὸ 100 * βαθμούς, ὅπως ἔπειτα ἔμαθα· καὶ ἀπὸ μακρυὰ ἤρχετο συνεχῶς, σὰν νὰ ἦταν ὁ σφυγμὸς αὐτῆς τῆς ζέστης, ὁ ἦχος ἀπὸ μεγάλα ἄργανα, ποῦ κτυποῦσαν γιὰ τὴ βροχή. Καὶ μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ ἡ Κόρη τοῦ Βασιλῆᾶ τοῦ Δράκοντα.

«Ἐκείνη μοὖπε ἑβδομῆντα σέν, παρετήρησα· ἀλλ' ὅ,τι ὑποσχέθηκες δὲν τὸ ἔκαμες. Μ' ὅλον τοῦτο ἐγὼ θα σοῦ δώσω ἑβδομῆντα πέντε σέν, γιατὶ φοβοῦμαι τοὺς θεούς».

Καὶ πίσω ἀπὸ ἕνα ἀκόμη ξεκούραστον δρομέα ἔτρεξα μέσα στὸ ἀπέραντο καμίνι — πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἀκούοντο τὰ μεγάλα ἄργανα.

Μετάφρασις *Κ. Γερογιάννη*

(*) 100 βαθμοὶ Fahrenheit ἰσοδυναμοῦν πρὸς 37,7. Κελσίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ 1850

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΔΥΟ ΓΑΛΛΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Ε'.

Μερικαὶ πληροφορίαι σύντομοι περὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τῶν ἠθῶν τῶν Ἀθηναίων κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους νομίζει ὅτι εἶνε ὡσαύτως χρήσιμοι εἰς τοὺς σημερινοὺς ἀναγνώστας.

Ἡ ζωὴ τῆς πόλεως κατὰ τὴν ἡμέραν ἔσφυζεν ἰδίως περὶ τὴν διασταύρωσιν τῶν δύο κεντρικῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἑρμοῦ. Εἰς αὐτὰς πρὸ πάντων εὑρίσκοντο τὰ διάφορα ἐμπορικὰ καταστήματα ὁπόθεν ἄρρενες καὶ θήλεις ἐπρομηθεύοντο τὰ χρειώδη. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἦσαν ἀποκλειστικῶς ἀποθῆκαι ὑφασμάτων καὶ κοσμημάτων καὶ εἰδῶν πολυτελείας ἐν γένει. Δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ὅτι εἰς τὸ ἄνω τμῆμα τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, τὸ ἀπὸ τῆς Καπνικαρέας μέχρι τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἐκεῖ ὅπου σήμερον δεσπόζει τὸ κράτος τῆς κομψῆς ἀμφιέσεως καὶ τοῦ στολισμοῦ καὶ τὸ αἰώνιον θῆλυ πορεύεται εἰς τὸ καθημερινὸν προσκύνημα τῶν ἰδιοτροπιῶν τοῦ συρμοῦ, ὑπῆρχον ἀκόμη, μέχρι πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν καὶ ἔλαττον ἴσως μεταξὺ ἄλλων ἐργαστηρίων καὶ πρατηρίων καὶ δύο τρία παντοπωλεῖα, εἰς τὰ πρόθυρα τῶν ὁποίων τὸ ρυπαρὸν μπακαλόπουλον διελάλει—ὁποία βεβήλωσις!—Τῆς μοσχομυρωδάτες σαρδέλλες ! Παρὰ δὲ τὴν ὁδὸν Αἰόλου εὑρίσκοντο σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ κυριώτερα ζαχαροπλαστεῖα καὶ καφενεῖα. Ἐκ τούτων τὸ ἐπισημότερον ἦτο τὸ ἱστορικὸν καφενεῖον τῆς Ὡραίας Ἑλλάδος, ἱδρυθὲν ἀρχικῶς παρά τινος ἰταλοῦ πρόσφυγος. Ἡ πελατεία του ἦτο πολυάριθμος· δημοσιογράφοι, δικηγόροι, ἐπιστήμονες, λόγιοι, πολιτευόμενοι, ἔμποροι, στρατιωτικοί, ἐπαρχιῶται καὶ ξένοι συνέρρεον ἐκεῖ καὶ ἀπετέλουν οἱονεὶ τὸν Ἄρειον Πάγον τῆς Κοινῆς Γνώμης· ἐκεῖ ἀνεκοινοῦντο τὸ πρῶτον καὶ ἐκεῖθεν διεδίδοντο αἱ σπουδαιότεραι εἰδήσεις τῆς ἡμέρας καὶ ἐκεῖθεν ἐξεπορεύετο τὸ ναυσμα τῶν ἑκάστοτε πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναβρασμῶν· ἐκεῖ ἀνεγινώσκοντο αἱ ἐφημερίδες εἰς ἐπήκοον πολλάκις καὶ διεξήγοντο σφοδραὶ πολιτικαὶ συζητήσεις, μαζὺ δὲ μὲ αὐτὰς καὶ πείσμονες ἀγῶνες δομίνου καὶ ζατρικίου· εἰς οὓς ὁποίους διεκρίνοντο μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν ὁ βοῶν ἀγαθῶς δικηγόρος Στεφανίδης καὶ εἷς περίεργος τύπος, φωνακλᾶς καὶ θυμώδης ὁ γάλλος Νεβίλ. Εἰς τὴν πλησίον μικρὰν πλατεῖαν τοῦ Ἀναβρυτηρίου ἢ Δημοπρατηρίου εὑρίσκοντο ἄλλα λαϊκὰ καφενεῖα, εἰς ἓν δ' ἐξ αὐτῶν ἐσύχναζον κατὰ προτίμησιν οἱ γηραιοὶ ἀγωνισταί, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς τελευταίους ἐπιζήσαντας τὸν Γιαννικώσταν, τὸν Βόρην ὡς καί τινα ἄλλον, ηὐτύχησα νὰ ἴδω καὶ ἐγὼ ἐκεῖ πρὸ πεντηκονταετίας. Ἀλλὰ εἴκοσιν ἔτη πρότερον ἦσαν ἀκόμη πολυάριθμοι, συνήρχοντο δ' ἐκεῖ συνομιλοῦντες περὶ τῶν γεγονότων τοῦ Ἀγῶνος διηγούμενοι τὰς ἀναμνήσεις των, σχολιάζοντες τὰ γεγονότα καὶ προσαρμόζοντες εἰς αὐτὰ τὰς προφητείας τοῦ Ἀγαθαγγέλου. Οἱ ἐπισημότεροι αὐτῶν παρακολουθοῦντο καὶ ὑπὸ τοῦ ψυχογυιοῦ των, οἱ ὁποῖοι ὡς ἄλλοι Ἑστιάδες, εἶχον σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἐπιμέλειαν νὰ διατηροῦν ἄσβεστον τὸ πῦρ τῶν τσιμπουκίων καὶ τῶν ναργιλέδων τῶν κυρίων των· ἐνθυμοῦμαι δὲ ὅτι τὸ δάπεδον τῶν καφενείων ἐκείνων ἦτο κατάστικτον, μαῦρον σχεδὸν ἐκ τῶν καυμάτων τῶν προερχομένων ἐκ τῶν καταπιπτόντων εἰς τὰς σανίδας ἀνθράκων τῶν λουλάδων. Πολλάκις ἤκουσα τὸν ἀείμνηστον φίλον καὶ συνεργάτην μου Δημήτριον Κορομηλᾶν λέγοντα ὅτι, ὡς ἐγίνωσκεν ἐκ διηγήσεως τοῦ πατρός του, ὅτε ἐκτίζετο κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα ἡ γνωστὴ παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος πατρική του οἰκία, ἥτις ἐθεωρεῖτο τότε μέγαρον, οἱ διερχόμενοι ἐκεῖθεν ἀγωνισταί, βλέποντες αὐτὸν ἐπιστατοῦντα περὶ τὴν οἰκοδομήν, τὸν ἐταλάνιζον διὰ τὴν ἀφροσύνην του λέγοντες :

—Κουκκουβάγιες θὰ λαλήσουν εἰς τὸ σπίτι σου, κὺρ Ἀνδρέα! Διότι ἐθεώρουν ὡς ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν των ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἔμελλε νὰ μετατεθῇ εἰς Κων)πολιν, συμφώνως πρὸς τοὺς χρησμοὺς καὶ ἑπομένως αἱ Ἀθῆναι ἔμελλον νὰ ἐρημωθοῦν !

Ὀλίγον περαιτέρω τοῦ Δημοπρατηρίου ἔκειτο ἡ κατὰ τὸ 1884 ἀποτεφρωθεῖσα Παλαιὰ Ἀγορὰ καὶ παρ' αὐτὴν οἱ Στρατῶνες ἐξ οὗ ἡ κίνησις ἦτο μεγάλη καὶ ἀδιάκοπος εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς πόλεως.

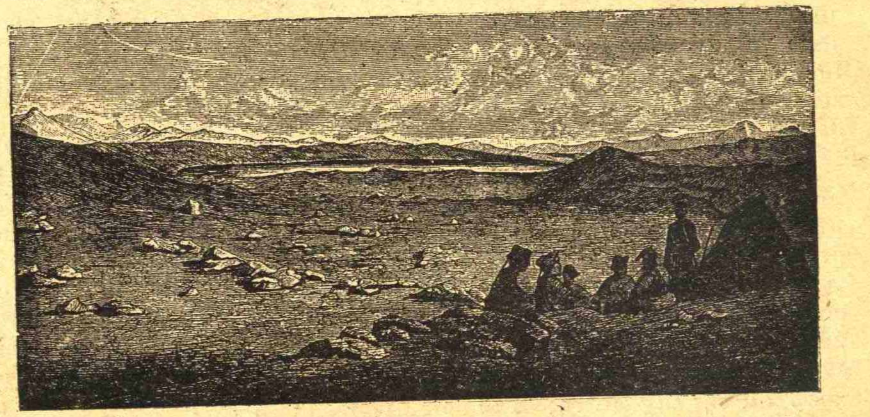

Εἰς τὸ ὀροπέδιον Θιβέτ. Τὸ Θιβὲτ θεωρεῖται ἡ πρώτη κοιτὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἶναι ἀπέραντον ὀροπέδιον μέσου ὕψους 5,000 μέτρων περίπου. Πρωτεύουσα τοῦ Θιβὲτ εἶναι ἡ *Λάσσα*, πόλις ἱερὰ καὶ ἕδρα τοῦ *Δαλάϊ Λάμα*, τοῦ ὑπερτάτου ἄρχοντος τῆς Βουδδικῆς θρησκείας. Ἡ Λάσσα ἔχει 16,000 πολίτας καὶ 20,000 ἱερεῖς. Τὸ Θιβὲτ ἔνθα εὕρηται ἐν ἰσχύϊ ἡ πολυανδρία καὶ δὴ εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις, εἶναι χώρα ἐλάχιστα γνωστή, πλὴν δὲ ἱεραποστόλων τινῶν οὐδεὶς κατώρθωσε νὰ φθάσῃ μέχρι Λάσσας. Ἀνήκει εἰς τὴν δημοκρατίαν τῆς Κίνας.

Εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς ὁδοῦ Αἰόλου ἡ πόλις ἔληγε παρὰ τὴν σημερινὴν πλατεῖαν Δημοτ. Θεάτρου εἰς τὴν γωνίαν ἔνθα κεῖται νῦν τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Στέμματος εὑρίσκετο ὁ στρατὼν τοῦ Πυροβολικοῦ, ὅθεν καὶ ἡ θέσις ἐλέγετο «Τὰ Κανόνια». Ὀλίγον περαιτέρω ἦτο καφενεῖον διευθυνόμενον παρά τινος Χάφτα, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξεν τὸ πρῶτον κύτταρον οὕτως εἰπεῖν, τοῦ δημιουργηθέντος ἀργότερα κυψελώδους συστήματος τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀποκληθέντων Χαυτείων. Εἰς τὴν γωνίαν δὲ ὁπόθεν ἀρχίζει ἡ ὁδὸς Πατησίων, ὅπου νῦν τὸ ξενοδοχεῖον «Βικτωρία» ἔκειτο ἕτερον μικρὸν καὶ ταπεινὸν καφενεῖον καταστὰν περιώνυμον γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «τῶν Γερόντων», καταφύγιον ἡλικιωμένων ἀρχολεσχῶν. Τὸ πραγματικόν του ὅμως ὄνομα ἦτο «Τῶν Εὖ Φρονούντων», διεσῴζετο δὲ μέχρι πρὸ τριακονταπέντε ἐτῶν, μνημονευόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ Σουρῆ εἰς τὰ πρῶτα ἐκδοθέντα φύλλα τοῦ Ρωμηοῦ διὰ τοῦ στίχου: «Καφενεῖον Εὖ Φρονούντων—νύκτα μέρα συζητούντων».

Αἱ μόναι διασκεδάσεις ἦσαν περίπατος εἰς τὴν ὁδὸν Πατησίων καὶ αἱ συναυλίαι τῆς μουσικῆς τῆς Φρουρᾶς εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως κατὰ τὴν Κυριακήν, ἐνίοτε δὲ καὶ δὶς τῆς ἑβδομάδος, εἰς τὰς ὁποίας συνέρρεε, ὅλος ὁ τότε κομψὸς κόσμος, ἐνεφανίζετο δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς βασιλίσσης ἐφιππος μετὰ τῆς ἀκολουθίας των. Θέατρον ὑπῆρχε ἓν καὶ μόνον, τὸ καταδαφισθὲν τοῦ Μπούκουρη, λειτουργοῦν δὲ κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον μὲ ἰταλικὸν μελόδραμα, Καὶ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι ἐθεώρουν μέγα ἀπόκτημα, διηγεῖται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς ὁ πατὴρ ὅτι ὅτε μετὰ μίαν δεκαετίαν καὶ πλέον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς περὶ ἧς γράφομεν, ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας' ἐξεπλάγη βλέπων ὅτι ἡ ἐρώτησίς του ἂν ὑπάρχῃ καὶ ἄλλο θέατρον εἰς τὴν πόλιν ἐπροκάλει ἀπορίαν.

Ἐν τούτοις ὑπῆρχον καὶ μερικὰ ἄλλα περίεργα πράγματα εἰς τὰ ὁποῖα ἠρέσκοντο τότε οἱ τόσον ὀλιγαρκεῖς κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν· ἐκ τῶν σημειώσεών μου ἀρύομαι καὶ τὴν ἑξῆς εἴδησιν ἀρκετὰ χαρακτηρικὴν τῶν ἀφελῶν ἠθῶν τῆς ἐποχῆς. Ἡ ἐφημερὶς «Ταχύπτερος Φήμη» εἰδοποίει τοὺς ἀναγνώστας της ὅτι τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς εἰς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ καὶ εἷς πολίτης ἐπρόκειτο ν' ἀνυψώσουν μέγαν χάρτινον ἀετὸν ἀπὸ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Ἁγίας Εἰρήνης καὶ προσεκάλει αὐτοὺς νὰ παρευρεθοῦν καὶ τὸ τερπνὸν αὐτὸ θέαμα !

Ἀλλ' ἐν γένει ὁ βίος τότε, ἁρμοζόμενος εἰς τὸν ρυθμὸν τῶν ἁπλῶν καὶ ἀνεπιτηδεύτων τῶν ἐγχωρίων ἠθῶν, διέρρεεν ὁμαλῶς καὶ ἡσύχως, αἱ τέρψεις του δὲ ἔφερον χαρακτῆρα μᾶλλον ἐνδόμυχον καὶ οἰκογενειακόν. Ὁ λαὸς ἠρκεῖτο εἰς τὰς κοινὰς καὶ θεσπισμένας δημοσίας τελετὰς τῶν βασιλικῶν καὶ ἐθνικῶν καὶ τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ τῶν ἐξ ἔθους καθιερωμένων πανηγύρεων οἷαι αἱ τῶν Ἀπόκρεω καὶ τῆς λαϊκωτάτης Καθαρᾶς Δευτέρας, ὅτε ἀπὸ τῆς προηγουμένης ὁ κῆρυξ διελάλει. τὴν περίφημον ἔμμετρον πρόσκλησιν

Μασκαράδες καὶ πολίτες,
Στὶς Κολῶνες νὰ βρεθῆτε.

Ἡ τῆς Τρίτης τῆς Διακαινησίμου, εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Θησείου, ἡ τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ. Ἡ ἀριστοκρατία εἶχε τὰς ἐσπερίδας της, ἰδίως εἰς τοὺς ἀκμάζοντας ἀκόμη Φαναριωτικοὺς οἴκους, ἔνθα ἐπεκράτει ἡ πατροπαράδοτος εὐγένεια καὶ κομψὴ καὶ στωμύλη συνδιάλεξις ἧς ἦτο οἰκεία ἡ γαλλικὴ γλῶσσα, ἐσύγχαζον δὲ διὰ τοῦτο κατὰ προτίμησιν οἱ παρεπιδημοῦντες ξένοι ἀνευρίσκοντες αὐτόθι ποιά τινα ἀτμόσφαιραν δυτικοῦ πολιτισμοῦ· ἐνῷ οἱ ἐγχώριοι ἀρχοντικοὶ οἶκοι τῶν προυχόντων ἔμενον προσηλωμένοι εἰς τὴν εὐλαβῆ τήρησιν τῶν πατρίων ἐθίμων. Ἡ δὲ πολυάριθμος ἀστικὴ τάξις διήρχετο τὰς ὥρας τῆς ἑσπερινῆς ἀνέσεως μὲ τὴν μετριόφρονα ***βεγκέραν*** συγγενικὰς καὶ φιλικὰς συναθροίσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπαίζοντο τὰ ἀθῶα παιγνίδια τῆς συναναστροφῆς ποικιλλόμενα καὶ ὑπὸ μουσικῆς ἀπολαύσεως. Ἐπειδὴ δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὰ πιάνα ἐστιάνιζον καὶ ἀκόμη περισσότερον οἱ πιανίσται ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτῶν ἀνεπλήρου συνήθως ἡ ἁπλοϊκὴ κιθάρα, συνοδεύουσα τὸ ᾄσμα τοῦ μᾶλλον καλλιφώνου μέλους τῆς ὁμηγύρεως. Ἦσαν δὲ τὰ τοιαῦτα ᾄσματα εἴτε πρωτότυπα προϊόντα αἰσθηματικὰ ἐγχωρίων στοιχουργῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ διασώζονται εἰς τὰς παλαιοτέρας Ἀνθολογίας, μελοποιούμενα ὑπὸ τῶν συγχρόνων των μουσικῶν, εἴτε μεταφράσεις ᾀσμάτων ἐκ τῶν παριστανομένων εἰς τὸ θέατρον ἰταλικῶν μελοδραμάτων, οἷον τῆς «Νόρμας», τῆς «Λουκίας» κλπ. ἐκπονούμεναι ὑπὸ ποιητῶν δοκιμωτέρων, ὅπως ὁ Ἰω. Σκυλίτσης καὶ ἄλλοι.

Τὴν ἐκ τῆς διασκεδάσεως ταύτης ἐντύπωσιν διερμηνεύουν οἱ ἀφελέστατοι στίχοι, ἐπὶ τοιούτου ᾄσματος ψαλλομένου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τοὺς ὁποίους πρὸ ἐτῶν ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματος ἀγαθοῦ πρεσβύτου, θαμῶνος τῶν τότε ἀθηναϊκῶν συναναστροφῶν, καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Τὶ ὡραῖα ποὖνε τὸ βράδυ,
Ὅταν βγαίνει τὸ φεγγάρι,
Ἕνας νέος ν' ἀκομπανιάρῃ
Καὶ μιὰ νέα νὰ τραγουδῇ.

Ἠρίθμει δὲ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1851 γενομένην ἀπογραφήν. 24754 κατοίκους, ἡ δὲ τοῦ Πειραιῶς 5247, ὁ νομὸς Ἀττικῆς 87962 καὶ τὸ Κράτος ἐν συνόλῳ 998.266. Ὡς πρὸς τὴν δίαιταν καὶ τὴν δαπάνην, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρω τὸ ἑξῆς περιστατικόν. Κατ' Αὔγουστον τοῦ 1852 ὁ τάδε διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας παρέθηκε ***μέγα δεῖπνον*** εἰς τοὺς ὑπουργούς, εἰς τὸν Κ. Τζαβέλλαν, τὸν Γαρδικιώτην Γρίβαν καὶ τὸν Σκοῦφον καὶ ἡ ἐφημερὶς ***Ἀθηνᾶ*** ἀναφέρουσα τὸ γεγονός, ἔκρινε καλὸν νὰ σημειώσῃ μετὰ θαυμασμοῦ ὅτι ἡ δαπάνη τοῦ δείπνου ἀνῆλθεν εἰς 130 δραχμάς ! σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ τιμὴ τῆς δραχμῆς τοῦ Ὄθωνος ἦτο κατὰ 10 ο)ο μικροτέρα τοῦ σημερινοῦ φράγκου !

Τοιαῦται ἦσαν αἱ Ἀθῆναι τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ἐπισκέπτοντο αὐτὴν οἱ δύο γάλλοι συγγραφεῖς. Μετὰ τὴν παρέμβασιν δὲ ταύτην, ἐπανερχόμεθα εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐνταῦθα διατριβήν των.

Μπάμπης Ἄννινος

ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΓΑΜΟ

Τὸ ζήτημα ἦτο τὸ ἑξῆς :

Ἔπρεπε νὰ ὑπάγω εἰς τοὺς γάμους τῆς Ἄθελ Σῆκομπ, ἢ ὄχι ;

Καὶ ἐσυζητοῦσα τὸ πρᾶγμα μὲ τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλὰ πάντοτε ἔμενα ἀναποφάσιστος.

Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, νὰ ὑπάγω εἰς τοὺς γάμους τῆς Ἄθελ μ' ἐκεῖνον τὸν Ροζεντσθάϊχ, ὁποῦ μοῦ ἦτο τόσον ἀντιπαθητικὸς καὶ μὲ τὸν ὁποῖον ἐκείνη—πρᾶγμα ἀκατανόητον !—ἐφαίνετο τόσον πολὺ ἐρωτευμένη δὲν ἦτο βέβαια δι' ἐμὲ πρᾶγμα εὐχάριστον. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πάλιν, ἦτο ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ Ἄθελ θὰ ὑπανδρεύετο πάντοτε τὸν Ροζεντσθάϊχ, εἴτε ἤμουν ἐγὼ παρὼν καὶ τὴν ἐκύτταζα, εἴτε ἔστρεφα τὸ κεφάλι μου καὶ ἐκύτταζα ἀλλοῦ. Καὶ αὐτὸ χωρὶς νὰ λογαριάσωμεν ὅτι ἡ Ἄθελ θὰ εἶχεν ὅλον τὸ δικαίωμα ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀπουσίαν μου εἰς κἄποιαν ζηλοτυπίαν.

Λοιπὸν ναί !...θὰ ὑπάγω. Ἀλλὰ ἔπειτα ;...ἐκείνη ἡ ἐκκλησία ἡ γεμάτη κόσμον !...ἐκείνη ἡ γελοία τελετὴ τοῦ γάμου, ἐκεῖνο τὸ σύνολον ἐν γένει τῆς ἑορτῆς, τὸ ὁποῖον πάντοτε μοῦ ἐπείραζε τὰ νεῦρα !....

Ἤμουν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς σκέψεώς μου, ὅτε εὑρέθην ἀπέναντι ἑνὸς καφενείου, ἕνας δὲ μικρὸς ἐφημεριδοπώλης μοῦ ἔχωσεν ὑποκάτω ἀπὸ τὴν μύτην μίαν ἐφημερίδα. Ἐκύτταξα τὸ ὡρολόγι μου καὶ εἶδα ὅτι ἡ περίστασις μοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἔλθω εἰς ἕνα κἄποιον συμβιβασμόν. Ἡ ὥρα ἦτο τέτοια, ὥστε καὶ ἂν ἀκόμη ἔπερνα ἁμάξι, θὰ ἔφθανα ἀργὰ εἰς τὴν θρησκευτικὴν τελετήν. Λοιπὸν τόσον καὶ τόσον, τὸ προτιμότερον ἦτο νὰ ἔμβω εἰς τὸ καφενεῖον, νὰ διαβάσω τὴν ἐφημερίδα μου καὶ κατόπιν νὰ ὑπάγω ἥσυχα ἥσυχα μὲ τὰ ποδαράκια μου εἰς τὴν κατοικίαν τῆς οἰκογενείας Σῆκομβ, ὅπου θὰ ἔφθανα ἀρκετὰ ἐγκαίρως ὥστε νὰ συγχαρῶ τὴν νεόνυμφον—μὲ συγχαρητήρια κἄπως εἰρωνικά, βέβαια, αὐτὸ τὸ εἶχα ὑπ' ὄψει —καὶ νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἀναχώρησιν τοῦ εὐτυχισμένου ζεύγους διὰ τὸν σταθμὸν τῆς Βικτωρίας, ὁπόθεν θὰ διηυθύνοντο εἰς Δόβερ, διὰ νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Γαλλίαν.

Τὴν στιγμὴν ὁποῦ ἤνοιγα τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος, σταματήσας πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν θύραν τοῦ καφενείου, ἐπέρασεν ἀπ' ἐμπρός μου ἕνας νέος, κομψῶς ἐνδυμένος, φρεσκοξυρισμένος, τὸν ὁποῖον ἀορίστως ἐνθυμούμουν ὅτι κἄπου τὸν εἶχα ἰδεῖ. Πράγματι καὶ αὐτὸς μ' ἐκύτταζεν, ἔμεινε διὰ μίαν στιγμὴν διστακτικὸς ἂν ἔπρεπε νὰ μοῦ ὁμιλήσῃ, καὶ ἔπειτα ἐπροχώρησε.

—Φαίνεται ὅτι μὲν γνωρίζει, εἶπα μέσα μου...Ποῖος νὰ εἶνε αὐτὸς ὁ περίδρομος ;...

Πρέπει νὰ ξεύρετε ὅτι ὡς πρὸς τὰ ὀνόματα ἡ μνήμη μου εἶνε ἀτυχεστάτη.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ἤμουν μέσα εἰς τὸ καφενεῖον, στηριζόμενος εἰς τὸ τραπέζι καὶ διατρέχων τὴν ἐφημερίδα μὲ ἓν βλέμμα, ὅταν κἄποιος ὀπισθοῦ ἐκάθητο δίπλα μου καθὼς ἀπέθετε τὸ ποτῆρι του εἰς τὸ τραπέζι, μ' ἔσπρωξεν εἰς τὸν ἀγκῶνα.

—Συγγνώμην, μοῦ εἶπεν.

Ἀνύψωσα τὸ βλέμμα καὶ ἀνεγνώρισα τὸν νέον, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν θύραν εἶχεν ἑλκύσει τὴν προσοχήν μου.

—Μπᾶ !... κύτταξε !...ἀνέκραξεν ἐκεῖνος. Ἐσεῖς εἶσθε ;... εἶσθε τῷ ὄντι σεῖς ;

Μ' ἕνα μου νεῦμα καὶ μειδιῶν τὸν ἐβεβαίωσα ὅτι ἤμουν ἐγώ.

—Μὰ πῶς δὲν εἶσθε εἰς τὸν γάμον τῆς δεσποινίδος Σῆκομβ ; ἐξηκολούθησεν ὁ νέος. Ἐγὼ ἐνόμιζα πῶς θὰ ἤσθε ἐκεῖ ἀφεύκτως.

—Νὰ σᾶς 'πῶ...ἀπήντησα. Θὰ ὑπάγω, ἀλλὰ κατήργησα τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐλπίζω νὰ φθάσω εἰς τὴν ὥραν τῆς σαμπάνιας.

—Τὸ ἴδιο κ' ἐγώ ! ἀπήντησε. Τότε πηγαίνομε μαζί, αἴ ; τί λέγετε ;

Ἐδέχθην ἀμέσως. Ἐφαίνετο σύντροφος εὐχάριστος καὶ ἤμουν βέβαιος ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ μοῦ ἔδιδε ἀφορμὴν νὰ ἐξακριβώσω ποῖος ἦτο.

—Πολλὴ ἐπίδειξις καὶ ὀλίγη οὐσία εἶνε αὐτὸ τὸ συνοικέσιον· δὲν σᾶς φαίνεται ;

Καὶ μοῦ ἐπρόσφερεν ἕνα σιγαρέτον, λέγων :

—Καπνίζετε ;

Ἐπῆρα ἕνα σιγαρέτον ἀπὸ τὴν σιγαροθήκην ὁποῦ μοῦ ἐπρότεινεν. Ἡ σιγαροθήκη αὐτὴ ἔφερε χαραγμένα τὰ ἀρχικὰ γράμματα Φ. Ρ.

Ὁ νοῦς μου διέτρεχεν ἤδη τὰς σελίδας τοῦ «Ὁδηγοῦ τοῦ Λονδίνου». Τί ἐπώνυμον τάχα νὰ ἦτα αὐτό ; Ρίτσαρδ ; Ρόβισσον ; Ράμσεϋ ;..."Οχι !...

—Θέλετε ν' ἀνάψετε ; μὲ ἠρώτησε, προσφέρων μου τὴν μεταλλίνην σπιρτοθήκην του.

Ἔφερε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν μίαν ὄψιν χαραγμένον ἕνα στέμμα οἰκοσήμου, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἕνα σύμπλεγμα τὸ ὁποῖον μο ὑφάνη ὅτι ἀπηρτίζετο ἀπὸ τὰ γράμματα M. T. K.

Τὸ πρόβλημα ἐξηκολούθει νὰ εἶνε σκοτεινόν.

—Ναί !... ἀλλὰ λέγουν ὅτι τὸ μισὸν Λονδῖνον θὰ παρευρεθῇ εἰς αὐτὸν τὸν γάμον, ἀπήντησα...Καὶ τὰ περιοδικὰ τῆς μόδας τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα θὰ γράφουν ὅπως συνήθως ὅτι : «ὁ πλοῦτος τῶν γαμηλίων δώρων ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὸ πλῆθος αὐτῶν»...

—Ὦ, εἶπεν ἐκεῖνος τινάσσων τὴν στάκτην τοῦ σιγάρου του μὲ ὕφος συλλογισμένον, ὅσον δι' αὐτὸ ἡ Ἄθελ τὸ ἀξίζει...

Ἐσκέφθην ὅτι θὰ τὸν εἶχα συναντήσει εἰς τὸ σπίτι τῆς οἰκογενείας Σῆκομπ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἤμουν ἐρωτευμένος μὲ τὴν Ἄθελ καὶ δὲν ἐχόρταινα νὰ τὴν κυττάζω. Ἐτόλμησα λοιπὸν νὰ τοῦ εἴπω :

—Ἔχομεν κάμποσον καιρὸν νὰ ἰδωθῶμεν...Ἐπεῖς εὑρίσκεσθε πάντοτε...ἐκεῖ ποῦ εἶσθε ;

—Πάντοτε εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἐλᾶτε καμμιὰ φορὰ νὰ μὲ βρῆτε... Τὴν Κυριακὴν τὸ πρωΐ, χάριν λόγου, εὑρίσκομαι πάντοτε εἰς τὸ σπίτι... Καὶ τὸ Σάββατον τὸ βράδυ συνήθως ἔρχονται μερικοὶ φίλοι...

Ἀπὸ τὴν ἔκφρασιν τῶν ματιῶν του εἶδα πῶς ἐκατάλαβεν ὅτι δὲν ἤξευρα ἀκόμη ποῖος ἦτο.

—Ὁμολογήσατε ὅτι ἐξεχάσετε τὸ ὄνομά μου ! εἶπεν· ὁμολογήσατέ το!...

—Ναί, ἔστω !...ἀλλὰ μὴ μὲ παρεξηγήσετε, σᾶς παρακαλῶ. Τὸ ὁμολογῶ.

Ἤρχισε νὰ γελᾷ καὶ νὰ καγχάζῃ μὲ τόσην φαιδρότητα, ὥστε καὶ ἐγὼ ἠναγκάσθην νὰ τὸν μιμηθῶ.

—Ἄ !....πάντοτε σεῖς εἶσθε πολὺ παράξενος ἄνθρωπος. Αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν θὰ σᾶς εἰπῶ τὸ ὄνομά μου. Βαλθῆτε νὰ τὸ βρῆτε μόνος σας. Ὤ ! ἔχετε καιρὸν ἕως ποῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Σῆκομπ ! Ἂν ἐνθυμηθῆτε πῶς μὲ λένε πρὶν νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ, καλά. Ἀλλέως...

Καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ καγχάζῃ.

Δὲν ἠμπόρεσα ὅμως νὰ τὸ ἐνθυμηθῶ. Καὶ μοῦ ἐφαίνετο περιεργότατον πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ λησμονήσω τὸ ὄνομα ἑνὸς συντρόφου τόσον εὐχαρίστου.... Ἤμουν, ὅπως προεῖπα, κἄπως βαρύθυμος ἐξ αἰτίας τοῦ γάμου τῆς Ἔθελ—τῆς θυσίας τῆς Ἔθελ, ὅπως τὴν ὠνόμαζα κατὰ τὰς αἰσθηματικάς μου ὡρας· ὁ φίλος μου ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ μὲ φαιδρύνῃ μέχρι τῆς στιγμῆς ὅτε ἡ ἅμαξά μας ἐμβῆκε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἄλλων ἁμαξῶν, αἱ ὁποῖαι ἤρχοντο εἰς τὸ σπίτι τῶν Σῆκομπ.

—Τώρα ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν. Ἐξαίρετα. Ἔτσι θὰ φανῇ πῶς ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἐκεῖ, εἶπεν ὁ φίλος μου.

Ἐμβήκαμεν μέσα. Ἡ Ἔθελ, ἡ ὁποία εἶχε γείνει ἤδη κυρία Ἔθελ Ροζεντσβάϊχ καὶ ἑκατομμυριοῦχος, ἐδέχετο τὰ συγχαρητήρια τῶν προσκεκλημένων ὀρθία ἔμπροσθεν τῆς θερμάστρας τοῦ σαλονιοῦ, ἐδέχθη δὲ καὶ τὰς ἰδικάς μου εὐχὰς μὲ τὴν πλέον ἄψογον ἀδιαφορίαν. Σημειῶ ἐν παρενθέσει ὅτι τὸ φιλοφρόνημά μου αὐτὸ δὲν εἶχε διόλου τὴν εἰρωνικὴν χροιὰν ὁποῦ προέβλεπα. Ὁ ἄγνωστος φίλος μου μὲ παρηκολούθει ἀπὸ σιμά, καὶ καθυπέβαλε τὰ ἰδικά του συγχαρητήρια ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ ἐμέ. Οἱ λόγοι του ἦσαν πολὺ εὐγενικοὶ καὶ ἡ Ἔθελ τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι μὲ πολλὴν συμπάθειαν.

—Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος ; τὴν ἠρώτησα, ἀφοῦ ἐκεῖνος ἀπεμακρύνθη.

—Μά !...ἀπήντησεν ἡ Ἔθελ χώνουσα τὴν μυτίτσαν της (ἐκείνην τὴν αὐθάδη καὶ ἀξιολάτρευτον μυτίτσαν) μέσα εἰς τὴν ἀνθοδέσμην της, ξεύρω κ' ἐγώ! Θὰ εἶνε κανένας φίλος τοῦ Χάρρυ, ὑποθέτω...

Καὶ στραφεῖσα πρὸς μίαν κυρίαν, τῆς εἶπε :

—Σᾶς εἶμαι πολὺ ὑπόχρεως, λαίδη Ἔδουαρδ !... τὸ δῶρόν σας ἦτο πολὺ κομψόν.

Μὲ αὐτὸ ἔλαβα τὸ διαβατήριόν μου πλέον καὶ παρασυρόμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν προσκεκλημένων ἀπεμακρύνθην. Συνήντησα δὲ τὸν ἄγνωστον σύντροφόν μου, ὅστις ἔπινε μὲ τὴν ἡσυχίαν του ἕνα ποτήρι σαμπάνιαν.

—Δὲν πηγαίνομε νὰ ἐπιθεωρήσωμεν τὰ δῶρα ὁποῦ ἔγειναν εἰς τοὺς νεονύμφους ; μοῦ εἶπε. Νὰ ἰδοῦμε τοὐλάχιστον ἂν καὶ τὰ δικά μας εἶνε εἰς καλὴν θέσιν τοποθετημένα.

—Ἄ !... ἀλήθεια !... τοῦ εἶπα ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ μίαν αἰφνίδιαν ἰδέαν, τί δῶρον ἐστείλετε σεῖς ;

—Ὤ ! ἕνα πιτοτένιο πρᾶγμα...ἕνα δοχεῖον δι' ἐπισκεπτήρια ἀσημένιον.

—Πᾶμε νὰ ἰδοῦμε, εἶπα.

Καὶ ἐσυλλογίσθην ὅτι ἀπὸ τὸ ἐπισκεπτήριον ποῦ θὰ ἦτο ἐπάνω εἰς τὸ δῶρον, θὰ ἐμάνθανα τὸ ὄνομά του ἐπὶ τέλους.

Αὐτὸς ὅμως ἐννόησε τὸν σκοπόν μου,καὶ ὅταν ἐξήλθομεν μὲ ἀρκετὸν κόπον ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ἐστράφη πρὸς ἐμὲ γελῶν καὶ μοῦ εἶπεν :

—Ὄχι, ὄχι ! δὲν θέλω νὰ σὲ ὑποβοηθήσω περισσότερον· σᾶς δίδω ἀκόμη προθεσμίαν ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, ἐὰν δὲν μὲ ἀναγνωρίσητε μετὰ ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας.

Ἐτριγυρίσαμεν καμπόσην ὥραν μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦσαν ἐκτεθειμένα τὰ δῶρα, ἔπειτα ἐχωρίσθημεν δι' ἕνα διάστημα ἀπὸ τὸν συνωστισμὸν καὶ κατόπιν ἀνταμώσαμεν πάλιν τὴν στιγμὴν ὁποῦ ἐκύτταζα τὸ ἰδικόν μου δῶρον—ἕνα σερβίτσιο τοῦ φαγητοῦ διὰ ψάρι μὲ δίσκον καὶ κοπτῆρα ἀσημένιον—τὸ ὁποῖον εἶχα στείλει εἰς τὴν Ἔθελ. Τὸ δῶρόν μου μοῦ ἐφάνη πενιχρὸν καὶ τιποτένιο καὶ δὲν ἀνταπεκρίνετο καθόλου εἰς τὸ αἴσθημα ὁποῦ μὲ κατεῖχε. Πόσον ἐκφραστικώτερον δῶρον ἦτο, λόγου χάριν, τὸ περιδέραιον ἀπὸ διαμάντια τοῦ κυρίου Χίμαν Χαμενστάϊν ! Ἡ ἄϋδουσα ἦτο ἀσφυκτικῶς γεμάτη. Ἤρχισα νὰ πλήττω· ἡ ἑορτάσιμος ἐκείνη συνάθροισις διὰ τοὺς γάμους τῆς Ἔθελ δὲν μοῦ ἦτο εὐχάριστος, καὶ ἀπεφάσισα νὰ φύγω.

Κατεγινόμουν ν' ἀνοίξω δίοδον ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος, διὰ νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὴν αἴθουσαν, ὅταν ἕνας ἄνθρωπος μὲ ἁπλῆν ἐνδυμασίαν ἀπέθεσε τὸ χέρι του ἐλαφρὰ εἰς τὸν ὦμόν μου καὶ ἐψιθύρισεν :

—Ἔχω κάτι νὰ σᾶς εἰπῶ· ἐλᾶτε μαζί μου, παρακαλῶ, δι' ὀλίγας στιγμάς.

Ἐσυγκατένευσα καὶ τὸν ἠκολούθησα.

Μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα κατώρθωσε ν' ἀνοίξῃ δρόμον μέσα εἰς τὸ πυκνὸν πλῆθος καὶ μὲ ὡδήγησεν εἰς ἕνα δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐγνώριζα ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς ἱματιοθήκη τοῦ στρατηγοῦ Σῆκομπ. Ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ κατόπιν μου, ἐτοποθέτησεν ἐμπρός μου ἕνα κάθισμα καὶ ἐκάθησε.

—Λοιπόν ; τί συμβαίνει ; τὸν ἠρώτησα ἔκπληκτος.

—Εἶνε περιττὸν νὰ γείνῃ θόρυβος, ἀπήντησεν. Ἐμήνυσα νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ὁ στρατηγὸς Σῆκομπ καὶ αὐτὸς θὰ μᾶς εἰπῇ ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ προχωρήσῃ ἡ ὑπόθεσις.

—Τί εἶν' αὐτὰ ποῦ λέγετε ; ἠρώτησα.

—Εἶμαι ἀστυνομικὸς πράκτωρ τῆς κεντρικῆς ἀστυνομίας, ἀπήντησε.

Καὶ ἤρχισε νὰ κυττάζῃ ἀταράχως μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου.

Πρὶν προφθάσω νὰ ἐκφράσω διὰ λόγων τὴν ἔκπληξίν μου, ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ στρατηγὸς Σῆκομπ.

—Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, εἶπεν ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ, παραμερίζων, διὰ ν' ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν δίοδον εἰς τὸν στρατηγὸν καὶ δεικνύων ἐμέ, εἶνε κλέπτης.

Ἐτόλμησε νὰ βάλῃ χέρι εἰς τὰ γαμήλια δῶρα.

Ὁ στρατηγὸς μ' ἐκύτταξε μὲ μάτια ὑπερβαλλόντως διεσταλμένα.

—Πῶς ! ἐσεῖς ; .... Ὁ Μαθιούς ;... Ἀδύνατον !... θὰ ἐτρελλαθήκετε, κύριε ! εἶπε στρεφόμενος μετ' ἀγανακτήσεως πρὸς τὸν ἀστυνομικόν.

Αὐτὸς ἐπροχώρησε τότε μερικὰ βήματα.

—Κυττάξετε ἐδῶ, εἶπε, ποῦ ἐξέχει ἕνα κορυτάλι ἀ-

σημένιο ἀπὸ τὴν τσέπην τοῦ πανταλονιοῦ τοῦ κυρίου.

Καὶ ταχὺς ὡς ἀστραπή, πρὶν προφθάσω ἐγὼ νὰ φέρω τὸ χέρι μου εἰς τὴν τσέπην μου, ἀπέσυρεν ἀπ' αὐτὴν ὅλον τὸ περιεχόμενον, δηλαδή, ἕνα κουτάλι ἀσημένιον, ἕνα μάτσον κλειδιὰ καὶ ἕνα κομμάτι χαρτί, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τὸν στρατηγόν.

—Ὤ ! στρατηγέ ! ἀνέκραξα δὲν εἶνε ἀνάγκη βέβαια νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι..

—Κύτταξε ἐδῶ, φίλε μου, μοῦ εἶπεν ὁ στρατηγός, δίδων μου τὸ χαρτί, τὸ ὁποῖον εἶχε βγάλει ἀπὸ τὴν τσέπην μου ὁ ἀστυνομικός. Αὐτὸ ἴσως θὰ σοῦ ἐξηγήσῃ τὰ διατρέχοντα.

Σ

Τὸ ἐπῆρα καὶ ἐδιάβασα τὰ ἑξῆς :

«Ἀγαπητὲ σύντροφε, μοῦ ἐπρόσφερες μεγάλην ἐκ» δούλευσιν, ἀποτρέψας κάθε ὑποψίαν ἀπὸ τὸ ἄτομόν » μου. Σ' εὐχαριστῶ πάρα πολύ. Δὲν σοῦ εἶμαι καθό» λου γνωστὸς καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μὲ γνωρίσῃς » ποτέ !»

Ὑπογραφὴ δὲν ὑπῆρχε.

—Συλλάβετέ τον ! ἐφώναξα. Εἶνε ὁ φίλος ὁποῦ μοῦ ἐκόλησεν εἰς τὸν δρόμον.

Ἀλλ' ὁ φίλος εἶχε δραπετεύσει καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸν εἶχαν κάμει πτερὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ δῶρα, ἀξίας ἑκατὸν περίπου λιρῶν.

Τὸ βράδυ, ὅταν ἤναψα τὸ συνηθισμένον σιγάρον ποῦ ἐκάπνιζα μετὰ τὸ δεῖπνον, ἐνθυμήθη ποῦ εἶχα ἰδεῖ τὰ μοῦτρα τοῦ φίλου μου. Ἦτο ἕνας νέος, τὸν ὁποῖον εἶχα ἰδῇ καταδικαζόμενον εἰς τὸ δικαστήριον εἰς ἓξ μηνῶν φυλάκισιν διὰ κλοπὴν ἑνὸς γραμματοκιβωτίου, γενομένην μίαν ἑβδομάδα πρὸ τῆς πρώτης μου δικηγορικῆς ἐμφανίσεως ὡς συνηγόρου ἐνώπιον τοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

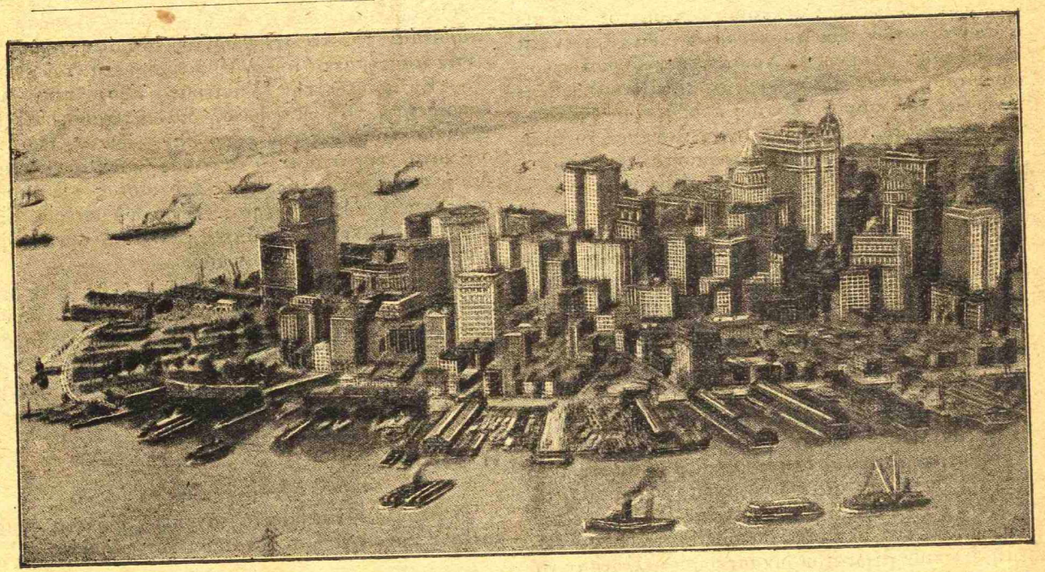

Ἡ Νέα Ὑόρκη, σχηματίζει γλῶσσαν μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. Μέσα εἰς τὴν ἀτελείωτη προκυμαία ποῦ τὴν περιζώνει κρύπτονται ὅλου τοῦ κόσμου τὰ ὑπερωκεάνεια χωρὶς νὰ φαίνεται τίποτε ἀπὸ τοὺς κολοσσοὺς αὐτοὺς τῆς θαλάσσης παρὰ ποῦ καὶ ποῦ ἡ κορυφὴ τῶν κατάρτιῶν τὰ ὁποῖα ἐξέχουν ἀπὸ τὰ ὑπόστεγα τῶν προβλήτων. Πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν βλέπει κανεὶς «οὐρανοξύστας», διακρίνονται μεταξὺ αὐτῶν τὸ Σίγγερ Μπύλτινγκ, δηλ. τὸ μέγαρον τῆς ἑταιρείας Σίγγερ, τὸ Γόλουορθ καὶ τὸ Ἄντερτ Μπύλτινγκ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο τοῦ ὁποίου ὁ κρυστάλινος θόλος χάνεται μέσα στὰ σύννεφα εἶναι ὅπως καὶ τὸ ὄνομά του δηλοῖ ἑκατονταόροφον οἰκοδόμημα, καὶ τὸ ὑψηλότερον τοῦ κόσμου. Εἶναι κατὰ 120 μέτρα ὑψηλότερον τοῦ πύργου Ἐφὲλ τῶν Παρισσίων, ἤτοι 420 μέτρα. Ἡ Νέα Ὑόρκη σχηματίζει σήμερον μὲ τὸ Μπροῦκλιν, Νέαν Ἱερσέην, καὶ ἄλλα προάστεια, τὴν μεγαλυτέραν πόλιν τοῦ κόσμου (κάτοικοι 7,400,000),

ΞΞ ΑΠΟΘΗΣΑΥΡΙΣΜΑΤΑ ΞΞ

Η ΕΥΠΕΙΘΕΙΑ ΤΩΝ ΒΕΝΕΤΩΝ

(Paulo Fambri J. banditi della Rep. Veneta).

Ἦσαν γνωστὰ εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην μερικὰ γνωρίσματα τοῦ χαρακτῆρος τῶν Βενετῶν, ἀρκεῖ δὲ ν' ἀναφέρω τὸ προτέρημα τῆς προθυμοτάτης ὑπακοῆς τοῦ βενετικοῦ λαοῦ εἰς τὰ κελεύσματα τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξεπλάγησαν καὶ αὐτοὶ οἱ φιλοξενούμενοι τότε ἐν Βενετίᾳ ρῶσσοι πρίγκιπες οἱ συνηθισμένοι νὰ εὑρίσκουν εἰς τὴν χώραν των τὴν πλέον ἀπόλυτον καὶ παθητικὴν ὑποταγήν.

Ἐτελοῦντο τότε αἱ ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τῶν δουκῶν τοῦ Βορρᾶ (Ducs de Nord ἢ μᾶλλον Comtes de Nord ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιηγήθη τότε τὴν δυτικὴν Εὐρώπην τὸ ἡγεμονικὸν ζεῦγος τοῦ διαδόχου τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς συζύγου του), τὰς ὁποίας ἀνέφερον μετ' ἐνθουσιασμοῦ οἱ ἐνθυμούμενοι αὐτὰς πρεσβύται, παραβάλλοντες αὐτὰς μὲ τὰς κατόπιν ναπολεοντικάς. Ὅλη ἡ πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἦτο πλήρης ἀνθρώπων, τόσος δὲ ἦτο ὁ συνωστισμός, ὥστε οὔτε κόκκος κέχρου ριπτόμενος ἀπό τινος τῶν ἐξωστῶν τῶν Προκουρατιῶν θὰ ἔπιπτεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Αἴφνης ὁ Χριστόφορος Χριστόφορι. (περιβόητον ἀστυνομικὸν ὄργανον τῆς Βενετικῆς Κυβερνήσεως τοῦ καιροῦ ἐκείνου) προβὰς ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς γωνίας τῆς στοᾶς, ἀνήγγειλεν εἰς τὸ πλῆθος, ἀριθμούμενον εἰς τεσσαράκοντα τοὐλάχιστον χιλιάδας, ὅτι «κατὰ διαταγὴν τῶν κυβερνώντων» ὤφειλε ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν. Μετὰ δέκα λεπτὰ οὔτε εἰς τὴν μεγάλην, οὔτε εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν εὑρίσκετο ἓν καὶ μόνον ἄτομον, παρεκτὸς τῶν ὑποχρεωμένων νὰ παραμένουν αὐτόθι ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ των, ἢ τῆς ὑπηρεσίας των.

—

ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

(Ὁ Αὐτὸς, αὐτόθι)

Εἷς τῶν τριῶν ἐξεταστῶν τοῦ Κράτους (Inquisitori di Stato) τῶν ὁποίων τὰ δημόσια ἔγγραφα καὶ τὰ μυθιστορήματα καὶ αἱ ἱστορικαὶ μελέται, ἐξῆραν τὴν παντοδυναμίαν (ἐὰν δὲ ἡ μνήμη δὲν μὲ ἀπατᾷ ἦτο οὗτος εἷς ἐκ τῶν τῆς οἰκογενείας Badoer) εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς ἕνα τῶν οἰκείων του, ἔχοντα δίκην ἐκκρεμῆ ἐνώπιον ἀνωτάτου δικαστηρίου μέλλουσαν νὰ ἐκδικασθῇ ἀκριβῶς τὴν ἐπομένην, ἀπόφασιν εὐνοϊκὴν παρὰ τὸ δί αιον. Ὁ ἀπερίσκεπτος δ' ἐκεῖνος διάδικος βέβαιος ἤδη ὢν περὶ τῆς ἐκβάσεως, ἐκαυχήθη περὶ αὐτῆς ἐνώπιον τρίτων. Τὸ πρᾶγμα περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ προέδρου τοῦ τριμελοῦς ἀνωτέρου δικαστηρίου τῶν Ἐξεταστῶν, ὅστις παρήγγειλεν εἰς τὸ τρίτον μέλος νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δικαστήριον τὴν ἐπομένην μίαν ὥραν ἐνωρίτερον τῆς προσδιωρισμένης· κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ ρηθεὶς πρόεδρος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν συνάδελφόν του τὰ διατρέχοντα καὶ συσκεφθέντες οἱ δύο ἀπεφάσισαν περὶ τοῦ πρακτέου.

Ὅτε κατὰ τὴν συνήθη ὥραν ὁ μεροληπτης δικαστὴς ἐνεφανίσθη διὰ νὰ μετάσχῃ τῆς συνεδριάσεως καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, ὁ κλητὴρ τοῦ δικαστηρίου ἐστάθη πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ τὸν ἠρώτησε:

— Ποῦ πηγαίνετε, Ἐξοχώτατε;

Ὁ Μπαδοὲρ προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὄμματα περιφλεγῆ, παρόμοια βεβαίως μὲ ἐκεῖνα ἑνὸς τῶν προγόνων του ὅταν εἰς τὸ φρούριον Ρομάνο διέτασσε τὴν σφαγὴν ὅλων τῶν Ἐζελίνων, ἀδιακρίτως φύλλου καὶ ἡλικίας· ἀλλ' οἱ κλητῆρες τῆς Βενετικῆς Δημοκρατίας δὲν ὑπνωτίζοντο εὐκόλως, ὅθεν καὶ ὁ τοῦ δικαστηρίου ἀπήντησεν ὑποκλινόμενος μὲ ἀταραξίαν ἀκλόνητον, ἀλλὰ καὶ εὐλαβῆ.

Ἔχω διαταγὴν νὰ μὴ ἐπιτρέψω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ εἰσέλθῃ.

Ὁ ἐξεταστὴς ἔστρεφε ἤδη τὰ νῶτα ν' ἀπέλθῃ, ἀλλὰ δεύτερος κλητὴρ πρὸ τῆς ἐξόδου καὶ ἐμποδίζων αὐτὸν τοῦ εἶπε μετὰ βαθείας ὑποκλίσεως, δεικνύων εἰς αὐτὸν κάθισμα:

— Παρακαλῶ τὴν Ἐξοχότητά σας νὰ καθήσῃ, διότι τὸ δικαστήριον θὰ σᾶς ἀκροασθῇ.

Τῷ ὄντι μετὰ μιᾶς περίπου ὥρας παραμονὴν ἐν ἀδημονίᾳ εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ὁ ἐξεταστὴς εἰσήχθη εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, ἅμα δὲ εἰσελθών, ἀπεσβολώθη ἰδὼν τὴν ἕδραν του κατεχομένην παρ' ἄλλου.

Ὁ πρόεδρος, ὡς νὰ μὴ εἶχε ποσῶς ἐννοήσῃ τὴν παρουσίαν τοῦ νεωστὶ ἐλθόντος, ἐστράφη πρὸς τὸν ἀντικαταστήσαντα αὐτὸν εὐπατρίδην καὶ τοῦ εἶπεν:

— Εὐχαριστῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, διότι εὐηρεστήθη νὰ συμπληρώσῃ διὰ τῆς παρουσίας του τὸ δικαστήριον εἰς τὴν παροῦσαν εἰδικὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ τακτικὸς ἡμῶν συνάδελφος δὲν ἠδύνατο νὰ μετάσχῃ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως διὰ λόγους λεπτότητος. Τώρα ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης εἶνε ἐλευθέρα ν' ἀπέλθῃ, διότι ὁ συνάδελφός μας θ' ἀναλάβῃ τὴν θέσιν του.

Ὁ εὐπατρίδης ἐχαιρέτησε καὶ ἐξῆλθε, τότε δὲ ὁ πρόεδρος, ὁ φέρων τὴν ἐρυθρὰν τήβεννον, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἐλθόντα συνάδελφον, ὅστις ἴστατο ὄρθιος, νὰ καταλάβῃ τὴν ἕδραν του, ὡς νὰ μὴ εἶχε συμβῇ τι τὸ ἔκτακτον καὶ τὸ δικαστήριον προέβη κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν λοιπῶν ὑποθέσεων.

—

Η ΥΠΟΨΙΑ

(Λόρδος Byron)

Ἡ ὑποψία εἶναι βαρεῖα πανοπλία, ἡ ὁποία περισσότερον κουράζει ἢ προστατεύει τὸν φέροντα.

—

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Ernest Rénan. Οἱ Ἀπόστολοι. Κεφ. Ζ').

Γενική τις ἀλήθεια ἀπεκαλύφθη εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς συγκριτικῆς ἱστορίας τῶν θρησκειῶν. Πᾶσαι αἱ θρησκεῖαι, ὅσαι ἔσχον ἀρχὴν τινα καὶ δέν εἶνε σύγχρονοι μὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τῆς γλώσσης, καθιερώθησαν διὰ λόγους κοινωνικοὺς μᾶλλον ἢ θεολογικούς. Τοῦτο συνέβη ἀσφαλῶς ὡς πρὸς τὸν Βουδδισμόν. Ἡ τεραστία εὐδοκίμησις τῆς θρησκείας ταύτης ὀφείλεται οὐχὶ εἰς τὴν μηδενιστικὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται, ἀλλ' εἰς τὰς κοινωνικὰς αὐτῆς

ἀρχάς. Διὰ τοῦ κηρύγματος τῆς καταργήσεως τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ τῆς καθιερώσεως «νόμου χάριτος δι' ἅπαντας», κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, ὁ Σάκνα-Μοῦνι καὶ οἱ μαθηταί του ἀπέκτησαν ὡς ὁπαδοὺς τοὺς κατοίκους τῆς Ἰνδικῆς πρῶτον καὶ κατόπιν τοὺς λαοὺς τοῦ πλείστου μέρους τῆς Ἀσίας. Ὅπως ὁ Χριστιανισμός, οὕτω καὶ ὁ Βουδδισμὸς ὑπῆρξε κίνημα τῶν πενήτων. Τὸ μέγα γόητρον τὸ συντελέσαν εἰς τὴν ἀποδοχήν του ἦτο ἡ παρεχομένη εἰς τὰς ἀποκλήρους τάξεις εὐκολία τοῦ νὰ ἐξαγνισθοῦν καὶ ν' ἀποκατασταθοῦν διὰ θρησκείας ἀνυψούσης αὐτοὺς καὶ παρεχούσης ἀναριθμήτους πόρους βοηθείας καὶ στοργῆς.

—

ΟΙ ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ

(Ὁ αὐτός).

Τὸ ἔλεος ἐκ τῆς ἀπόψεως τοῦ δικαίου οὐδὲν ἔχει τὸ ὑποχρεωτικόν, ἐξαρτᾶται ἐκ μόνων τῶν ἀτόμων, θεωρεῖται μάλιστα συνεπαγόμενον καί τινα ἄτοπα, ἐξ οὗ ὑπάρχει ποιά τις δυσπιστία. Πᾶσα ἀπόπειρα περὶ διαθέσεως τοῦ δημοσίου χρήματος ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν ἀποκλήρων ἐκλαμβάνεται ὡς κοινωνισμός. Ὅσάκις ἄνθρωπός τις ἀποθνήσκει ἐκ τῆς πείνης ἢ καὶ τάξεις ὁλόκληροι φθίνουν ἐν τῇ πενίᾳ, ἡ πολιτικὴ ἀρκεῖται νὰ λέγῃ ὅτι τοῦτο εἶνε δυσάρεστον. Ἀποδεικνύει μὲν αὕτη ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ τάξις ἀστικὴ καὶ πολιτικὴ εἰ μὴ διὰ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ συνέπεια τῆς ἐλευθερίας εἶναι ὅτι ὁ μηδὲν κεκτήμενος καὶ μηδὲν ἱκανὸς νὰ κερδήσῃ, λιμοκτονεῖ.

Καὶ εἶναι μὲν τοῦτο λογικόν, ἀλλ' ἡ κατάχρησις τῆς λογικῆς καταρρίπτει τὰ πάντα. Αἱ ἀνάγκαι τῆς πολυαριθμοτέρας τάξεως πάντοτε ὑπερισχύουν. Δὲν ἐπαρκοῦν μόνον οἱ πολιτικοὶ καὶ ἀστικοὶ θεσμοί· καὶ οἱ κοινωνικοὶ καὶ οἱ θρησκευτικοὶ πόθοι δικαιοῦνται ὡσαύτως νὰ τυγχάνουν νομίμου ἱκανοποιήσεως.

—

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

(Angelo Mosso N. Antol. T. 37 σ. 237)

Ἠρώτησα ἕνα τῶν περιφημοτέρων τῆς Ἰταλίας ἰατρῶν, τί φρονεῖ περὶ τῆς γυμναστικῆς. Μοῦ ἀπήντησεν ὅτι τινὲς τῶν καλλιτέρων γυμναστῶν ἐξ ὅσων ἐγνώρισεν ἀπέθανον φθισικοί. Τοῦτο δὲ σημαίνει ὅτι ἡ εὐρωστία καὶ ἡ ρώμη εἶνε δύο τινὰ διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων.

Ὁ Γαληνός, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος τῶν φυσιολόγων τῆς ἀρχαιότητος, ἐπραγματεύθη τὸ θέμα τοῦτο εἰς ἓν τῶν συγγραμμάτων του πρὸ δεκαὲξ αἰώνων. Ὅτε διετέλει ὡς ἰατρὸς εἰς τὴν σχολὴν τῶν μονομάχων, ἐν Ρώμῃ δὲ ἰδίως, ὅπου ὑπῆρξεν ὁ ἐπιφανέστατος τῶν ἰατρῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ 2ου μ. Χ. αἰῶνος, ὁ Γαληνὸς ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ τὴν ἀθλητικὴν γυμναστικὴν τόσον καλῶς, ὅσον οὐδεὶς τῶν σημερινῶν ἐπιστημόνων δύναται νὰ τὸ πράξῃ. Εἰς μίαν παράγραφον, λόγον ποιούμενος περὶ τῶν νόσων τῶν ἀθλητῶν, διὰ ν' ἀναποδείξῃ ὅτι ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τῶν μυώνων, δὲν ἀποτελεῖ σημεῖον ὑγείας ὁ Γαληνὸς λέγει: Ἡ «γυμναστικὴ εἶνε ἐπικίνδυνος εἰς τὴν ὑγείαν».

ΞΞ ΒΑΥΑΡΙΚΟΣ ΜΥΘΟΣ ΞΞ

Εἰς τὴν Νυρεμβέργην διηγοῦνται τὸν ἑξῆς μῦθον:

Ἦτο μίαν φορὰν ἕνας αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖος μὲ ἕνα του διάταγμα ἀπηγόρευσε δι' αὐστηροτάτων ποινῶν εἰς ὅλους τοὺς ὑπηκόους του νὰ ἐργάζωνται τὴν ἡμέραν ὁπου ἑωρτάζοντο τὰ γενέθλιά του. Ἐπειδὴ δὲ ἐγνώριζεν ὅτι ὁ λαός του ἦτο ὀλίγον τι κουτός, ἔστησεν εἰς μίαν πλατεῖαν τῆς Νυρεμβέργης ἕνα ἄγαλμα, διέσπειρε δὲ ἐπιτηδείως τὴν φήμην ὅτι, ἐὰν κανεὶς ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ διέβαιναν ἀπ' ἐκεῖ εἶχε παραβῇ τὴν διαταγήν του, τὸ ἄγαλμα εἶχε τὴν μαγικὴν δύναμιν νὰ τὸ μαντεύῃ καὶ νὰ καταγγέλλῃ τὸν παραβάτην.

Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὸ ἦτο μῦθος καὶ ὅτι ἡ μαντικὴ ἰδιότης τοῦ ἀγάλματος συνίστατο εἰς τὴν καλῶς διωργανωμένην μυστικὴν ἀστυνομίαν. Ἀλλὰ ὁ λαός, ὁ φύσει εὐκολόπιστος, καὶ μάλιστα ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἐπίστευσε τὸ πρᾶγμα, ὅταν δὲ ἤρχισαν ραγδαῖαι αἱ τιμωρίαι τῶν παραβατῶν, αἱ φυλακίσεις καὶ τὰ πρόστιμα, ἐκυριεύθη ἀπὸ φόβον μέγαν καὶ μὲ τρόμον καὶ φρίκην ἀντίκρυζε τὸ ἄγαλμα.

Ἕνας πτωχὸς μπαλωματής, ὁ ὁποῖος κρυφὰ παρέβαινεν ἐξ ἀνάγκης τὴν βασιλικὴν διαταγήν, εἶχε γλυτώσει διὰ κάμποσον καιρόν. Ἀλλὰ μίαν νύκτα, ὁποῦ ἔτυχεν ἐξ ἀπροσεξίας νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν πλατεῖαν — ἦτο δὲ ἴσως καὶ ὀλίγον πιωμένος — ἐκυριεύθη ἀπὸ φόβον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θυμὸν εὑρεθεὶς ἔξαφνα ἀπέναντι τοῦ ἀγάλματος, καὶ ἐκτείνας πρὸς αὐτὸ ἀπειλητικῶς τὸν γρόνθον, τοῦ εἶπεν ὠργισμένος:

— Ἄγαλμα τοῦ διαβόλου! κύτταξε καλὰ νὰ μὴ μὲ προδώσῃς, γιατὶ θὰ σοῦ σπάσω τὸ κεφάλι.

Κάποιος κατάσκοπος, ἔκρυμμένος, εἶδε τὸ κίνημα καὶ ἤκουσε τὰ λόγια τοῦ Χὰνς Σχὲλμ (ἔτσι ὠνομάζετο ὁ μπαλωματὴς) καὶ τὸ πρωὶ τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα τὸν συνέλαβον εἰς τὸ σπίτι του, τὸν ἔδεσαν καὶ τὸν ὡδήγησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

— Διατὶ νὰ παραβῇς τὴν διαταγήν μου; τὸν ἠρώτησε μὲ αὐστηρὸν ὕφος ὁ αὐτοκράτωρ.

— Ἄ, βασιλιᾶ μου πολυχρονεμένε, ἀπήντησε μὲ φωνὴν θρηνώδη ὁ ταλαίπωρος μπαλωματής, ἡ ἀνάγκη μ' ἔκαμε. Μοῦ χρειάζονται νὰ κερδίζω μὲ τὴν ἐργασίαν μου ὀκτὼ δεκάρες καθημερινῶς, διὰ νὰ ζήσω· καὶ ἐὰν δὲν δουλεύσω μίαν ἡμέραν, δὲν εἰξεύρω πῶς νὰ τὰ καταφέρω.

— Διατί σοῦ χρειάζονται ὀκτὼ δεκάρες; εἶπε μὲ περιέργειαν ὁ ἡγεμών.

— Ἰδοὺ διατί· δύο δίδω διὰ νὰ πληρώσω ἕνα χρέος, δύο δανείζω, δύο χάνω, καὶ δύο ἐξοδεύω δι' ἐμένα!....

— Ἐξήγησου καλλίτερα, διότι δὲν ἐννοῶ.

— Νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω: Δύο δεκάρες δίδω εἰς τὸν πατέρα μου, διὰ νὰ ἐξοφλήσω τὸ χρέος μου ἀπέναντί του, ὁποῦ μ' ἔτρεφε καὶ μὲ συντηροῦσε τόσα χρόνια καὶ τώρα εἶνε γέρος καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐργάζεται· δύο ἄλλες δανείζω εἰς τὸ παιδί μου, ὁποῦ εἶνε μικρὸ ἀκόμη, καὶ θὰ ἀποδώσῃ ὅταν μεγαλώσῃ, ὅπως κάμνω ἐγὼ μὲ τὸν γέρον μου· δύο δίνω εἰς τὴν γυναῖκά μου διὰ τὰς ἀνάγκας της, καὶ αὐτὲς τὰς θεωρῶ χαμένες, ἐπειδὴ αὐτὴ εἶνε ξεμυαλισμένη καὶ δὲν μὲ συλλογίζεται, καὶ ἂν ψοφήσω

ἐγώ, αὐτὴ θὰ πάρῃ ἄλλον ἄνδρα· καὶ τὴς δύο ὁποῦ μένουν τὴς ἐξοδεύω διὰ τὴν συντήρησιν τὴν ἰδικήν μου. Ὥστε βλέπεις, πολυχρονεμένε μου βασιληά, ὅτι δὲν ἔχω φταίξιμον καὶ πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσῃς.

— Καλά, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ· σὲ συγχωρῶ, πήγαινε τώρα. Πρόσεξε ὅμως νὰ μὴ ἀναφέρῃς εἰς κανένα τί μοῦ εἶπες καὶ διατί σ' ἐσυγχώρησα, εἰς κανένα, ἀκοῦς :... ἐὰν δὲν ξαναϊδῇς τοὐλάχιστον ἑκατὸν φορὲς τὸ πρόσωπόν μου. Σοῦ τὸ ἀπαγορεύω μὲ ποινὴν θανάτου· ἐὰν παραβῇς αὐτὴν τὴν προσταγήν μου, μὴ περιμένεις πῶς θὰ σὲ συγχωρήσω.

***

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὁ αὐτοκράτωρ, συνομιλῶν μὲ τοὺς ὑπουργούς του, εἰς μίαν στιγμὴν εὐδιαθεσίας, ἠθέλησε νὰ τοὺς θέσῃ εἰς ἀμηχανίαν· διότι ἦσαν ἄνθρωποι φαντασμένοι καὶ εἶχαν ἀξίωσιν πὼς τὰ γνωρίζουν ὅλα. Τοὺς διηγήθη λοιπὸν τὸ περιστατικὸν καὶ τὴν δικαιολογίαν τοῦ μπαλωματῆ καὶ τοὺς ἠρώτησε νὰ τοῦ ἐξηγήσουν τί νὰ ἐσήμαινε τάχα τὸ ὅτι μὲ τὴς ὀκτὼ δεκάρες ὁποῦ ἐκέρδιζεν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του τὴν ἡμέραν, δύο ἔδιδεν εἰς πληρωμὴν τοῦ χρέους του, δύο ἐδάνειζε, δύο ἐπήγαιναν χαμένες καὶ δύο τοῦ ἐχρησίμευαν εἰς συντήρησίν του.

Οἱ δυστυχισμένοι ὑπουργοὶ εὑρέθησαν εἰς ἀμηχανίαν, διότι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ εὕρουν τὴν ἐξήγησιν τοῦ αἰνίγματος, καί, ἀφοῦ ἀπήντησαν μερικὰ συγκεχυμένα, παρεκάλεσαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ τοὺς παραχωρήσῃ προθεσμίαν δέκα ἡμερῶν διὰ νὰ σκεφθοῦν καὶ νὰ δώσουν τὴν σωστὴν ἀπάντησιν.

Ἡ προθεσμία αὐτὴ τοὺς ἐδόθη· ἀλλὰ ἐπέρασαν ἐννέα ἡμέραι χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ εὕρουν τὴν ἐξήγησιν τοῦ προβλήματος. Ὅθεν, ἀφοῦ συνεκέρθησαν, κατέλῃξαν εἰς τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποταθοῦν πρὸς τὸν Χὰνς Σχὲλμ διὰ νὰ ἐξαγοράσουν ἀπὸ αὐτὸν τὸ μυστικόν.

Ὁ μπαλωματής, ἐνθυμούμενος τὴν σύστασιν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τὸν κίνδυνον τῆς φοβερᾶς ποινῆς, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν εἶχεν ἀπειλήσει, δὲν ἔστεργε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων του. Ὡστόσον ὅμως, καμφθεὶς ἀπὸ τὰς παρακλήσεις τῶν ὑπουργῶν καὶ πεισθεὶς περισσότερον ἀκόμη ἀπὸ τὴν προσφορὰν ἑνὸς ποσοῦ ἐξ ἑκατὸν χρυσῶν σκούδων, τοὺς ἔδωκε τὴν ἐξήγησιν, ἀφοῦ προτήτερα ἔλαβε τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐξήτασε προσεκτικῶς ἕνα πρὸς ἕνα, διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τῆς γνησιότητός των.

Οἱ ὑπουργοὶ χαρούμενοι ἔσπευσαν νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὴν ἀπάντησιν τοῦ προβλήματος. Αὐτὸς ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι ὁ μπαλωματὴς εἶχε παραβῇ τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὅθεν διέταξε νὰ τὸν συλλάβουν ἀμέσως καὶ νὰ τὸν φέρουν ἐνώπιόν του, τὸν ἤλεγξε δὲ σφοδρῶς διὰ τὴν παρακοήν του καὶ τὸν ἠπείλησε διὰ σκληροῦ θανάτου.

Ὁ μπαλωματὴς ὅμως ἔμεινεν ἀπτόητος εἰς τὰς ἀπειλὰς καί, ἀφοῦ ἀφῆκε νὰ περάσῃ ἡ πρώτη ἔκρηξις τῆς βασιλικῆς ὀργῆς, ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ αὐτοκράτορος λέγων :

— Αὐθέντα μου, ἐγὼ ἐτήρησα τὴν ὑπόσχεσίν μου. Μὲ διετάξατε νὰ μὴ ἀποκαλύψω τὸ μυστικὸν εἰς κανένα παρὰ ἀφοῦ ἰδῶ τὸ πρόσωπόν σας ἑκατὸν φορές. Αὐτὸ ἔκαμα πραγματικῶς καὶ ἐστάθηκα τόσον τυχερός, ὥστε νὰ ἰδῶ τὸ σεβαστόν σας πρόσωπον ἑκατὸν φορὲς ἐντὸς ὀλίγης ὥρας.

Καὶ τοῦ ἔδειξε τὰ ἑκατὸν χρυσᾶ νομίσματα, ὁποῦ εἶχε λάβει δι' ἀνταμοιβήν του ἀπὸ τοὺς ὑπουργούς, τὰ ὁποῖα ὅλα ἔφεραν εἰς τὴν μίαν ὄψιν των τὴν προτομὴν τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐγέλασε τότε αὐτὸς καὶ ἀπήλλαξε τὸν μπαλωματὴν λέγων :

— Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ πλέον ταπεινὸς ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους μου εἶνε περισσότερον ἔξυπνος ἀπὸ ὅλους μαζὶ τοὺς σοφοὺς ὑπουργούς μου !

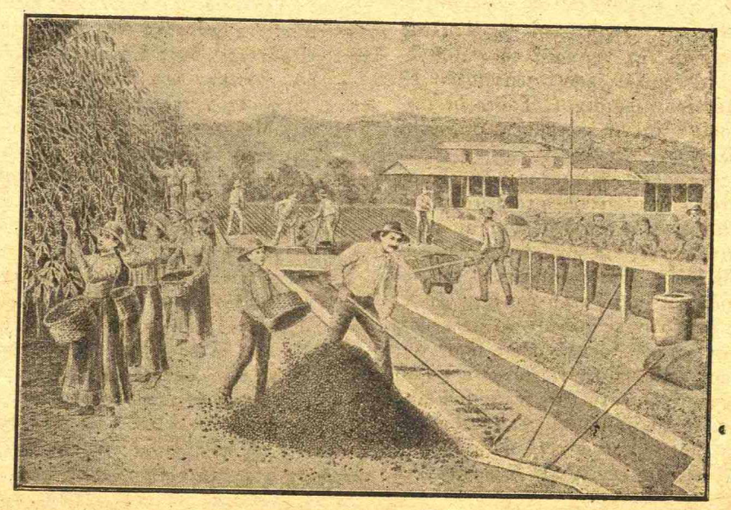

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΣΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Ἡ Κώστα Ρίκα. (Πλουσία ἀκτή). Εἶναι μικρὰ δημοκρατία τῆς Μέσης Ἀμερικῆς. Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων αὐτῆς προϊόντων εἶναι ὁ καφές, τοῦ ὁποίου τὴν συγκομιδὴν δεικνύει ἡ παρατιθεμένη εἰκών.

ΤΥΡΦΗ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΑΓΝΕΡ

Η ΓΗ ΜΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀερίων, ποῦ ἀποτελοῦν τὸ φωταέριον, εἶναι καὶ τὸ ἑλῶδες ἀέριον. Τὸ ὠνόμασαν ἑλῶδες, διότι παράγεται πάντοτε εἰς τὸν πυθμένα τῶν ἑλῶν, τῶν βάλτων, κάτω ἀπὸ τὸ νερὸ ἀπὸ τὰ φυτὰ ποῦ σαπίζουν ἐκεῖ. Δοκιμάσατε, ἂν σᾶς δοθῇ εὐκαιρία, νὰ βυθίσετε τὸ μπαστοῦνί σας, ἢ ἕνα ἄλλο ξύλο ἕως τὸν πυθμένα ἑνὸς βάλτου καὶ νὰ τὸν ἀναταράξετε ἐλαφρά. Θὰπ αρατηρήσετε νὰ ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸν πυθμένα φυσαλίδες ἀερίου· εἶναι τὸ ἑλῶδες ἀέριον· εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶναι καθαρὸν ἑλῶδες ἀέριον, διότι τὸ ἀέριον αὐτὸ περιέχει καὶ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ὑδρόθειον καὶ ἄλλα ἀκόμη· ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶναι ἑλῶδες ἀέριον. Οἱ κάτοικοι ἑλωδῶν μερῶν τὸ γνωρίζουν καλὰ τὸ ἑλῶδες ἀέριον καὶ πολλὰ παιδιὰ εὑρίσκουν ἀρκετὴν διασκέδασιν εἰς τὸ νὰ ἀναταράσσουν τὸν πυθμένα τοῦ ἕλους μὲ ἕνα μακρὸν καλάμι, διὰ νὰ παράγωνται αὐταὶ αἱ φυσαλίδες τοῦ ἑλώδους ἀερίου, ἐνῷ ἄλλα μὲ ἄλλο καλάμι, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου ἔχουν κολλήσει ἕνα ἀναμμένο κηρί, εἶναι ἕτοιμα νὰ μεταδώσουν τὸ πῦρ εἰς τὰ ἀέρια τῶν φυσαλίδων, διότι τὸ ἑλῶδες ἀέριον ἀναφλέγεται. Κάθε περίεργον εἶναι ἀφορμὴ διασκεδάσεως διὰ τὰ παιδιά· πολὺ περισσότερον τὸ νὰ βλέπουν ἔξαφνα μικρὰς φλόγας ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ τοῦ βάλτου.

Τὸ καθαρὸν ἑλῶδες ἀέριον καίεται εἰς τὸν ἀέρα μὲ ἥσυχη καὶ ἀρκετὰ φωτεινὴ φλόγα. Ἂν ὅμως εἶναι ἀναμεμιγμένον μὲ ἀέρα, τότε δὲν καίεται ἥσυχα, ἀλλὰ μὲ ἔκρηξιν.

Μέσα εἰς τὰ ὀρυκτὰ κάρβουνα ὑπάρχουν ἀρκεταὶ σχισμαί, καὶ μέσα εἰς αὐτὰς τὰς σχισμὰς ὑπάρχει πάντοτε ἑλῶδες ἀέριον, τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη κατὰ τὴν μακρυνὴν ἐκείνην ἐποχήν, ποῦ τὰ λείψανα αὐτὰ τῶν φυτῶν μεταβάλλονται εἰς ὀρυκτὸν κάρβουνον. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ μέρη ποῦ βγάζουν τὸ ὀρυκτὸν κάρβουνον, εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα, μαζεύεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον πολὺ ἑλῶδες ἀέριον. Ἀλλὰ εἰς τὸ βάθος ἐκεῖνο, ποῦ δὲν εἶναι εὔκολον νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ νὰ ἀνανεωθῇ ὁ ἀέρας, συχνὰ ἀναμιγνύεται τὸ ἑλῶδες ἀέριον μὲ τὸν ἀέρα· καὶ ἂν τύχῃ εἰς τοιοῦτον ὕποπτον μέρος νὰ ἀνάψῃ κανεὶς ἕνα φῶς, ἕνα σπίρτο, ἀκολουθεῖ τρομερὰ ἔκρηξις· ἡ γῆ σείεται, οἱ θόλοι τῶν ὑπογείων στοῶν κατακρημνίζονται καὶ καταπλακώνουν, καὶ σκοτώνουν, καὶ θάπτουν ζωντανοὺς πολλοὺς ἀπὸ τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρακωρύχους. Εἰς παλαιότερα χρόνια εἰς κάθε ἀνθρακωρυχεῖον εἶχαν ἐπίτηδες ἐργάτας οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἔργον νὰ περιφέρωνται εἰς ὅλας τὰς στοὰς συχνά, καὶ μὲ ἕνα ὑψηλὸ κοντάρι μὲ ἀναμμένο κηρὶ εἰς τὸ ἄκρον νὰ ἀνάπτουν καὶ νὰ καίουν τὸ ἑλῶδες ἀέριον πρὶν μαζευθῇ εἰς μεγάλην ποσότητα. Τὸ κοντάρι τοὺς ἐχρειάζετο διὰ νὰ φθάνουν τὸ ἑλῶδες ἀέριον, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ ἐλαφρόν, ὅπως καὶ τὸ φωταέριον, καὶ ἀρχίζει νὰ γεμίζῃ ἕνα κλειστὸν χῶρον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω.

Ὅλα τὰ ὀρυκτὰ κάρβουνα, οἱ λιθάνθρακες, ἢ οἱ γαιάνθρακες, ὅπως συνήθως τοὺς ὀνομάζουν, δὲν ἔγιναν ἀπὸ μεγάλα φυτά, ἀπὸ δένδρα. Συχνὰ ὀρυκτὸν κάρβουνο δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἀπὸ πολὺ μικρὰ φυτά, ἀπὸ ποώδη φυτά, ὅπως εἶναι τὰ χόρτα. Εἰς τὰς ὑγρὰς πεδινὰς χώρας, ὅπου τὸ ἀργιλλῶδες ἢ πετρῶδες ἔδαφος δὲν ἀφίνει τὸ νερὸ τῶν βροχῶν νὰ περάσῃ πρὸς τὸ βάθος, σχηματίζονται λίμναι μέσα εἰς τὰ δάση. Ἐκεῖ σιγὰ-σιγὰ μετατρέπονται εἰς ὀρυκτὸν κάρβουνο τὰ χόρτα καὶ τὰ βρύα ποῦ φυτρώνουν μέσα εἰς τὰς λίμνας αὐτάς. Ὅσον παράδοξον καὶ ἂν σᾶς φαίνεται αὐτό, σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἀπὸ τὰ μαλακὰ χόρτα γίνεται ὀρυκτὸν κάρβουνον.

Αἱ ὄχθαι τῆς λίμνης τοῦ δάσους γρήγορα χορταριάζουν. Γύρω εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης ἐξαπλώνεται πλατὺ πράσινον φόρεμα, καὶ ἡ ἥσυχη ἐπιφάνειά της ὅπου κατοπτρίζεται ὁ γαλάζιος οὐρανός, ὁμοιάζει τότε μὲ μεγάλον καθρέπτην, ποῦ αἱ κορνίζαι του εἶναι καμωμέναι ἀπὸ εὔμορφο πράσινον βελοῦδο. Ἀπὸ τὰς ὄχθας τὰ βρύα προχωροῦν καὶ εἰς τὸ νερό, καὶ τοιουτοτρόπως μὲ καιρὸ ἡ λίμνη σκεπάζεται μὲ στρῶμα ἀπὸ βρύα, ἀπὸ χόρτα, κάτω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑπάρχει τὸ νερό. Τὰ χόρτα δὲν βουλιάζουν· σχηματίζουν ἕνα πυκνὸν στρῶμα, τοῦ ὁποίου αἱ ἄκραι εὑρίσκονται εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης. Ἂν κοποῦν αἱ ἄκραι αὐταί, τότε τὸ στρῶμα θὰ βουλιάξῃ εἰς τὸ νερό. Ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο τὸ στρῶμα αὐτὸ γίνεται παχύτερον· ἐπάνω βλαστάνουν διαρκῶς νέα βρύα γεμάτα δύναμιν καὶ ζωήν· τὰ ὑποκάτω ἀποθνήσκουν· ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ στρῶμα αὐτὸ γίνεται τόσον παχύ, ποῦ γεμίζει ὅλην τὴν λίμνην ἕως τὸν πυθμένα.

Τώρα πλέον ἡ λίμνη κατήντησε βάλτος. Ἔτσι ἔγιναν ὅλοι οἱ βάλτοι· ἄλλοτε ἦσαν λίμναι καὶ μὲ τὸν καιρὸν ἐγέμισαν ἀπὸ βρύα. Τὸ νερὸ ἀκόμη καὶ τώρα εἶναι μέσα εἰς τὸν βάλτον· δὲν τὸ βλέπομεν γιατί εὑρίσκεται ἀνάμεσα εἰς τοὺς μπλεγμένους κορμοὺς τῶν βρύων. Μένει ἀνάμεσα ἐκεῖ ὅπως εἰς τὸ σφουγγάρι· εἰμπορεῖτε νὰ πάρετε ἕνα τέτοιον βῶλον ἀπὸ τὸν βάλτο καὶ νὰ τὸν πιέσετε μέσα εἰς τὸ χέρι σας· θὰ τρέξῃ νερό. Τὰ βρύα ἀπορροφοῦν τὸ νερὸ καὶ ὅταν βρέχῃ συχνὰ οἱ βάλτοι φουσκώνουν.

Ὅταν ἡ λίμνη τοῦ δάσους γίνῃ βάλτος, τὸ στρῶμα τῶν βρύων δὲν εἰμπορεῖ πλέον νὰ νίνῃ παχύτερον Τὸ ἐμποδίζει ὁ πυθμήν· ἐκτὸς τούτου, ἐνῷ ἐπάνω φυτρώνει διαρκῶς νέον χόρτον, εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ στρώματος ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν τὰ νεκρὰ βρύα, σχηματίζεται ἀπὸ αὐτὰ μία μᾶζα καστανή, ἡ ὁποία μὲ τὸν καιρὸν σκληρύνεται καὶ μετατρέπεται εἰς τύρφην. Ἡ τύρφη αὐτὴ εἶναι κάρβουνον ! Ὅσῳ παλαιότερος εἶναι ὁ βάλτος τόσῳ παχύτερον εἶναι τὸ στρῶμα τῆς τύρφης. Ὑπάρχουν μέρη εἰς τὰ ὁποῖα τὸ πάχος τῆς τύρφης φθάνει τὰ 10 μέτρα· ἄλλοῦ τὸ πάχος αὐτὸ εἶναι μόλις ὀλίγα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου.

Ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς βάλτους, ποῦ ἔχουν ξηρανθῇ πρὸ πολλοῦ, βγάνουν μεγάλ καομμάτια τύρφης, τὴν ξηραίνουν καὶ τὴν μεταχειρίζονται ὅπως τὰ ξύλα καὶ τὰ κάρβουνα πρὸς θέρμανσιν. Ἀναπτύσσει μεγάλην θερμότητα καὶ εἰμπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰ ξύλα.

Ἡ τύρφη ἔχει δι' ἡμᾶς σπουδαίαν σημασίαν καὶ διὰ τὸν ἑξῆς λόγον. Μέσα εἰς αὐτὴν εἰμποροῦν νὰ

διατηρηθοῦν ἐπὶ πολὺν καιρὸν πολλὰ λείψανα ζώων καὶ φυτῶν. Μέσα εἰς βάλτον μὲ τύρφην θὰ τύχῃ ἴσως νὰ πέσῃ κανένα δένδρον ἢ κανένα ζῷον. Ἡ τύρφη θὰ φυλάξῃ καὶ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου καὶ τὸν σκελετὸν τοὐλάχιστον τοῦ ζώου ἀκέραια (ἰδέτε τὴν ἱστορίαν τοῦ Μαμούθ εἰς τὸ βιβλιάριόν μας «ἡ ζωὴ τῶν ζώων»). Πολλὰς φορὰς ἔτυχε νὰ ἐπιτύχουν μέσα εἰς τὴν τύρφην τῶν βάλτων τοιαῦτα εὑρήματα, ποῦ μᾶς μαρτυροῦν διὰ τὴν μακρὰν διάρκειαν τοῦ βάλτου, ποῦ μᾶς λέγουν τί δάσος ὑπῆρχε ἐκεῖ γύρω, τί ζῷα ἐπεριφέροντο μέσα εἰς αὐτό τί πτηνὰ εἶχαν κτίσει ἐκεῖ τὰς φωλεάς των. Κάποτε εἰς ἕνα τέτοιον βάλτον μὲ τύρφην εὑρῆκαν ἕνα ἀρχαῖον στρατιώτην καβάλλα εἰς τὸ ἄλογόν του καὶ μὲ ὅλην τὴν πανοπλίαν του. Αἱ σάρκες καὶ τοῦ στρατιώτου καὶ τοῦ ἀλόγου εἶχαν βέβαια λυώσει καὶ εἶχαν μείνει μόνον οἱ σκελετοὶ καὶ τὰ ὅπλα· ἑκατοντάδες χρόνια αὐτὰ ἐφυλάχθησαν ἀκέραια εἰς τὴν θέσιν των. Ὁ κακότυχος αὐτὸς στρατιώτης θὰ ἤθελε φαίνεται νὰ περάσῃ διὰ μέσου τοῦ βάλτου καὶ ἐβυθίσθη μέσα εἰς αὐτόν· ὁ βαρὺς θῶραξ καὶ ἡ περικεφαλαία του ἡ βαρειὰ ἴσως τὸν ἠμπόδισαν νὰ βγῇ ἀπὸ τὸν βάλτον, καὶ ἔτσι ὁ βάλτος ἔγινε τάφος του. Εἷς ἄλλο μέρος εὑρῆκαν εἰς βάθος 3 μέτρων μίαν ἀρχαίαν ρωμαϊκὴν γέφυραν· βέβαια ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βάλτου ἦτο ἄλλοτε χαμηλοτέρα καὶ φαίνεται πῶς ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν βάλτον περνοῦσε δρόμος. Κανένα ἴχνος τοῦ δρόμου αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει πλέον· ὅμως ἡ γέφυρα ἔζησε ἕως τὴν ἐποχήν μας.

ΠΩΣ Η ΤΥΡΦΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΟΡΥΚΤΟΝ ΚΑΡΒΟΥΝΟΝ. ΠΩΣ ΟΙ ΟΡΥΚΤΟΙ ΑΝΘΡΑΚΕΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΓΡΑΦΙΤΗΣ. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΔΑΜΑΣ

Οἱ παλαιοὶ βάλτοι μὲ τοὺς αἰῶνας εἰμποροῦν ὄχι μόνον νὰ ξεραθοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ σκεπασθοῦν μὲ προσχώσεις καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ εὑρεθοῦν εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς. Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐκεῖ ποῦ ἦτο ἄλλοτε βάλτος, θὰ σχηματισθῇ ἴσως νέον δάσος· εἰς τὸ βάθος δὲ θὰ εὑρίσκεται παχὺ στρῶμα ἀπὸ τύρφην. Θὰ περάσουν χιλιάδες χρόνια καὶ ἡ τύρφη αὐτὴ θὰ μεταβληθῇ σιγὰ-σιγὰ εἰς ὀρυκτὸν κάρβουνο.

Ἀπὸ τὰ λείψανα τῶν φυτῶν, ποῦ εὑρίσκονται μέσα εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα, εἰμποροῦμεν πολλάκις νὰ μάθωμεν ἀπὸ τί φυτὰ ἐσχηματίσθη τὸ ὀρυκτὸν κάρβουνο ἑνὸς στρώματος· ἂν ἔγινε ἀπὸ φυτὰ ποώδη, ἢ ἀπὸ δένδρα καὶ ἀπὸ τί εἴδους δένδρα. Ὅσῳ παλαιότερον εἶναι τὸ κάρβουνο τῶν ἀνθρακωρυχείων, τόσῳ σκληρότερον εἶναι καὶ τόσῳ περισσότερον ὁμοιάζει μὲ πέτραν. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς πολλοὶ τὰ ὀρυκτὰ κάρβουνα τὰ λέγουν πετροκάρβουνα. Ἀπὸ τὸ χρῶμα εἰμποροῦμεν ἐπάνω-κάτω νὰ εἴπωμεν ποῖον εἶναι παλαιότερον. Ὅσῳ παλαιότερον εἶναι τόσῳ καὶ περισσότερον μαῦρο. Τοὐναντίον τὰ ὀρυκτὰ κάρβουνα ποῦ ἐσχηματίσθησαν εἰς ὄχι πολὺ παλαιὰν ἐποχήν, ἔχουν χρῶμα καστανὸν καὶ διατηροῦν ἀκόμη τὴν μορφὴν τοῦ ξύλου. Τὰ τελευταῖα αὐτὰ ὀνομάζονται λιγνῖται· ὅλα τὰ ἐν Ἑλλάδι ὀρυκτὰ κάρβουνα, τῆς Κύμης, τοῦ Ἀλιβερίου, τοῦ Ὠρωποῦ κ.λ.π., εἶναι λιγνῖται. Τὰ ὀρυκτὰ κάρβουνα ποῦ φέρομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ἢ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν εἶναι πολὺ ἀρχαιοτέρας γαιολογικῆς περιόδου· αὐτὰ τὰ λέγομεν γενικῶς λιθάνθρακας· ἔχουν σχηματισθῇ μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς ἀρκετὰ ἑκατομμύρια χρόνια πρὶν ἀπὸ τοὺς λιγνίτας μας.

Διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ φωταερίου θερμαίνουν ἰσχυρῶς τοὺς λιθάνθρακας μέσα εἰς μεγάλους κλειστοὺς σιδηροῦς φούρνους. Θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι καβουρδίζουν τοὺς λιθάνθρακας, διότι ἅμα γεμίσουν μὲ κάρβουνα τοὺς φούρνους τοὺς κλείουν καὶ χρίουν τὸ στόμιόν των μὲ λάσπην, διὰ νὰ μὴ εἰσέρχεται καθόλου ἀέρας μέσα. Καὶ μὲ ἄλλα κάρβουνα θερμαίνουν τοὺς φούρνους ἐξωτερικῶς, ἀπαράλλακτα ὅπως ἡμεῖς καβουρδίζομεν τὸν καφέ. Μὲ τὸ καβούρ-

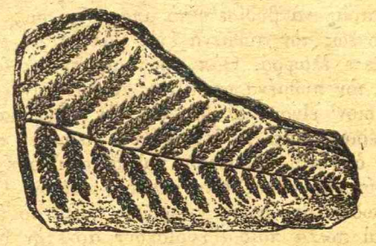

Ἀποτύπωμα φύλλου ἐπάνω εἰς ὀρυκτὸ κάρβουνο.

δισμα αὐτὸ τῶν λιθανθράκων φεύγουν πολλὰ ἀπὸ τὰ συστατικά των· φεύγουν ἀέρια καὶ πίσσα, καὶ ἀπομένει καθαρώτερον κάρβουνον, τὸ κόκ.

Φαίνεται ὅτι κάτι ὅμοιον μὲ αὐτὸ ποῦ γίνεται εἰς τὰ ἐργοστάσια τοῦ φωταερίου συμβαίνει καὶ εἰς τὴν φύσιν· πολλάκις καὶ τότε οἱ λιθάνθρακες μεταβάλλονται σπουδαίως· τὸ χρῶμά των καταντᾷ σκοῦρο μολυβί. Γίνονται τόσῳ μαλακοί, ὥστε καὶ μὲ τὸ νύχι νὰ χαράσσωνται καί, τὸ σπουδαιότερον δὲν ἀνάπτουν καὶ δὲν καίονται εἰς συνηθισμένην φωτιάν· οἱ λιθάνθρακες τώρα ἔχουν γίνει γραφίτης. Τὸ ὄνομα τὸ ἐδώσαμεν ἀπὸ τὴν ἰδιότητα ποῦ ἔχει ὁ γραφίτης. Τὰ μολυβδοκόνδυλα, μὲ τὰ ὁποῖ ἀγοράφομεν, τὰ κατασκευάζομεν ἀπὸ γραφίτην. Ἴσως νὰ μὴ ἔγινεν ὅλος ὁ γραφίτης, ποῦ ὑπάρχει εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, ἀπὸ μεταβολὴν τῶν λιθανθράκων· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ γραφίτου προέρχεται ἀπὸ λιθάνθρακας.

Τώρα θὰ γνωρίσωμεν καὶ μίαν ἄλλην μορφὴν τοῦ ἄνθρακος, ἀκόμη περισσότερον περίεργη. Ὅλοι σας ἢ ἔχετε ἴδῃ, ἢ ἔχετε ἀκούσῃ κάτι διὰ τοὺς ἀδάμαντας, διὰ τοὺς πολυτίμου ἐκείνους λίθους ποῦ βάνομεν εἰς τὰ δακτυλίδια ἢ εἰς ἄλλα κοσμήματα. Οἱ ἀδάμαντες εὑρίσκονται εἰς τὴν γῆν μέσα εἰς ὡρισμένα πετρώματα· δὲν τοὺς κατασκευάζουν, ὅπως κατασκευάζομεν εἰς ἐργοστάσια τὰ γυαλιὰ π. χ. τῶν πολυελαίων. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ δὲν τοὺς εὑρίσκομεν εἰς τὴν γῆν μὲ τὸ κανονικὸν σχῆμα ποῦ τοὺς βλέπομεν εἰς τὰ δακτυλίδια, τὸ ὁποῖον τὸ δίδομεν ἡμεῖς εἰς τοὺς ἀδάμαντας διὰ κοπιώδους καὶ προσεκτικῆς κατεργασίας διὰ τῆς ὁποίας τοὺς δίδομεν δύο εἰδῶν σχήματα· ἢ δηλαδὴ ἀφίνομεν εἰς τὸν ἀδάμαντα μίαν μεγάλην ἐπιφάνειαν καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τὸ κάμνομεν νὰ ἔχῃ πολλὰς μικρὰς ἕδρας, ἢ τοῦ δίδομεν τὸ σχῆμα ποῦ βλέπετε εἰς τὴν ἀπέναντι εἰκόνα. Φαντασθῆτε ὅτι σχίζομεν ἕνα ρεβίθι καὶ μὲ κοπτερὸν μαχαιρίδιον πελεκοῦμεν ἐλαφρὰ τὴν καμπύλην του ἐπιφάνειαν τοιουτοτρόπως ὥστε νὰ παρουσιάσῃ μικρὰς ἐπιπέδους ἐπιφανείας·

θὰ ἔχετε τὴν μίαν, τὴν ἁπλουστέραν, ἀπὸ τὰς δύο μορφὰς ποῦ δίδουν εἰς τοὺς ἀδάμαντας. Φαντασθῆτε ὅτι δὲν σχίζομεν καθόλου τὸ ρεβίθι, ἀλλ' ὅτι μὲ τὸ μαχαιρίδιον προσπαθοῦμεν νὰ τοῦ δώσωμεν τὸ ἀπέναντι σχῆμα· θὰ ἔχετε τότε τὴν δευτέραν μορφήν. Ἀδάμαντες μὲ τὸ δεύτερον σχῆμα, μὲ τὸσχῆμα ποῦ βλέπετε εἰς τὴν εἰκόνα, λέγονται μπριλλάντια. Μπριλλάντι εἶναι γαλλικὴ λέξις ποῦ σημαίνει ἀστραφτερός, καὶ πράγματι τὰ μπριλλάντια, ἐπειδὴ ἔχουν περισσοτέρας ἕδρας, κάμνουν περισσοτέρας φωτοθλάσεις περισσότερα παιγνίδια μὲ τὸ φῶς.

Τὸ διαμάντι εἶναι σκληρότερον ἀπὸ τοὺς λιθάνθρακαὸ, σκληρότερον ἀπὸ τὸ μάρμαρο, σκληρότερον ἀπὸ τὸ στουρνάρι, σκληρότερον ἀπὸ τὸ ἀτσάλι, ἀπὸ τὸ γυαλί· εἶναι σκληρότερον ἀπὸ ὅλα γενικῶς τὰ σώματα· τὰ χαράσσει ὅλα χωρὶς νὰ χαράσσεται ἀπὸ κανένα.

Λάβετε τώρα ὑπ' ὄψιν σας ὅτι τὸ διαμάντι εἶναι ὅσον εἴπομεν σκληρό· ὅτι εἶναι διαφανὲς καὶ χωρὶς

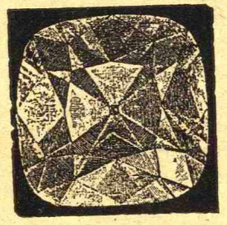

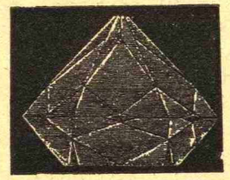

Μπριλάντι (εἰς δύο θέσεις διαφορετικάς)

χρῶμα συνήθως, ἂν καὶ ὑπάρχουν καὶ ἀδάμαντες μαῦροι καὶ μὲ ἄλλα χρώματα· ὅτι τὸ διαμάντι δὲν καίεται ἅμα τὸ βάλωμεν εἰς συνειθισμένην φωτιά· καὶ εἰπέτε μου· δὲν θὰ σᾶς ἐφαίνετο περίεργον, ἂν σᾶς ἔλεγε κανεὶς ὅτι τὸ διαμάντι εἶναι ἄνθραξ, ὅτι εἶναι κάρβουνο ; τὸ καθαρώτερο μάλιστα κάρβουνο ποῦ ὑπάρχει;

Καὶ ὅμως τὰ κάρβουνα ποῦ κάμνομεν σήμερον εἰς τὰ δάση, οἱ λιθάνθρακες ὁ γραφίτης καὶ τὸ διαμάντι εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ οὐσία, εἰς τρεῖς διαφόρους μορφάς. Τὴν οὐσίαν αὐτὴν εἰς τὸ ἑξῆς θὰ τὴν λέγωμεν ἄνθρακα, ὁσάκις θὰ τὴν ἐξετάζωμεν εἰς τὸν γενικώτερον ρόλον ποῦ παίζει εἰς τὴν φύσιν· ὅτι πράγματι καὶ ὁ γραφίτης καὶ τὸ διαμάντι εἶναι ἄνθραξ, τὸ ἀποδεικνύομεν ὡς ἑξῆς· ὅταν καίωμεν ξύλα ἢ λιθάνθρακας, παράγεται, ὅπως γνωρίζετε, ἀπὸ τὴν καῦσίν των ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ὁ γραφίτης καὶ τὸ διαμάντι σᾶς εἶπα ὅτι δὲν καίονται εἰς συνηθισμένην φωτιά· ὅταν ὅμως τοὺς πυρώσωμεν μέσα εἰς σωλῆνα ὑάλινον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον περνᾷ ρεῦμα ὀξυγόνου, τότε καίονται θαυμάσια, καὶ παράγεται ἀπὸ τὴν καῦσίν των ἀνθρακικὸν ὀξύ· δηλαδὴ τὸ ἴδιον ἀέριον ποῦ παράγεται ὅταν καύσωμεν ξυλοκάρβουνα ἢ λιθάνθρακας. Τί ἄλλο λοιπὸν εἶναι παρὰ ἄνθραξ ;

Ὁ ἄνθραξ λοιπὸν ἀπαντᾷ εἰς τὴν φύσιν εἰς τρεῖς ἐντελῶς διαφόρους μεταξύ των μορφάς· ὡς κοινὸς ὡς γραφίτης καὶ ὡς ἀδάμας. Ὁμοιάζει μὲ τὸν ἠθοποιόν, ὁ ὁποῖος μᾶς παρουσιάζεται εἰς τὴν σκηνὴν ἄλλοτε ὡς βασιλεύς, ἄλλοτε ὡς τραπεζίτης καὶ ἄλλοτε ὡς ἐπαίτης, ἐνῷ εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Τὴν ἰδιότητα αὐτὴν θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ τὴν εἴπωμεν ἰδιοτροπίαν, διότι πράγματι ἰδιοτροπία εἶναι· τὴν λέγομεν ἐν τούτοις ἀλλοτροπίαν.

Ἀλλοτροπίαν παρουσιάζει καὶ τὸ θειάφι. Εὔκολον εἶναι νὰ κάμετε τὸ θειάφι νὰ σᾶς δείξῃ τὰς ἀλλοτροπίας του, νὰ βεβαιωθῆτε ὅτι ἀλλάσσει τὴν μορφὴν καὶ τὰς ἰδιότητάς του. Λάβετε ἕνα κομμάτι θειάφι, θέσατέ το εἰς ἕνα φλιτζάνι καὶ θέσατέ το εἰς τὴν φωτιάν. Ἔχετε ἕτοιμον καὶ ἕνα ποτῆρι μὲ κρύο νερό. Τὸ θειάφι εἰς τὴν φωτιὰ θὰ ἀρχίσῃ σιγὰ-σιγὰ νὰ λυώνῃ καὶ νὰ γίνῃ ὑγρό· ἂν ἐξακολουθήσετε νὰ τὸ θερμαίνετε, θὰ παρατηρήσετε ὅτι τὸ λυωμένο ὑγρὸν θειάφι θὰ γίνῃ κάπως σφιγκτότερον, πυκνόν· τὸ χρῶμά του γίνεται τότε καστανὸν σχεδόν. Ἐὰν ἐξακοτο εἰς τὸ κρύο νερό. Θὰ λάβετε τότε ὄχι πλέον τὸ γνωστόν σας θειάφι τὸ κίτρινο, ποῦ εὔκολα τρίβεται, ἀλλὰ ὅλως διόλου διαφορετικόν· θὰ λάβετε μίαν οὐσίαν μλαακήν, μὲ τὸ χρῶμα παλαιοῦ κεχριμπαριοῦ, ἡμιδιαφανῆ, ποῦ εὔκολα ζυμώνεται μὲ τὰ δάκτυλα ὅπως τὸ κηρί. Τὸ θειάφι ἔμεινε βέβαια θειάφι· ἀλλὰ ἄλλαξε τὴν μορφὴν καὶ τὰς ἰδιότητάς του.

Ἀφήσατε τὸ μαλακὸ αὐτὸ θειάφι φυλαγμένο εἰς κάποιο μέρος. Ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὸν καιρὸν θὰ ἀρχίσῃ νὰ θαμπώνῃ, νὰ σκληρύνεται, νὰ κιτρινίζῃ· ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ γίνῃ πάλιν τὸ γνωστὸν κίτρινον εὔθραυστον θειάφι, ὅπως ἦτο πρὶν κάμωμεν τὸ πείραμα. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν φύσιν δὲν εὑρίσκομεν θειάφι εἰς τὴν μαλακὴν μορφήν, ἀλλὰ μόνον τὴν κίτρινη εὔθραυστη ἀλλοτροπίαν.

Ἴσως ἡ ἐπισήμη μίαν ἡμέραν ἀνακαλύψῃ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ φύσις ἐνεργεῖ διὰ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ὁ ἄνθραξ τὴν ἀλλοτροπίαν τοῦ ἀδάμαντος. Σήμερον δὲν τὸ γνωρίζομεν ἀκριβῶς.

(Ἀκολουθεῖ)

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ
ὑπὸ ***Μ. Τσακίρη***

Διασκευὴ
Δημ. ***Τσαμασφύρου***
Καθηγητοῦ τῶν Φ. Μ. ἐν τῷ Διδ. τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως

ΑΠΟ ΤΗΝ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΝ

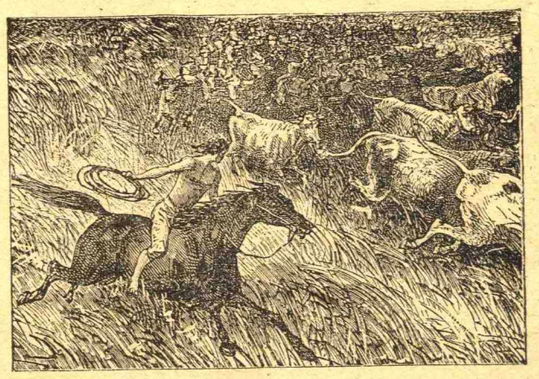

Εἰς τὰς ἀχανεῖς πεδιάδας τοῦ Ὀρενόκου αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται ***Λιάνος*** κυνηγοῦν τὰ ἄγρια βουβάλια ἔφιπποι μὲ τὸ λάσο (θηλειά).

Κ. ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗ

ΜΑΡΙΑ Η ΑΝΥΦΑΝΤΡΑ

Πῶς νὰ τῆς ἐφάνηκε τάχα τὴ πρώτη στιγμὴ ποῦ τὰ μάτια της ἀντίκρυσαν τὴ γρεντᾶ, τὰ περαστάρια, ψηλὰ τὰ πέταυρα, ὅλα κατάμαυρα καὶ βερνικωμένα ἀπὸ τὸν καπνὸ μέσα στὸ σπιτοκάλυβο ποῦ ἐγεννήθηκεν ἡ Μαρία. Ἀσφαλῶς τὸ περιβάλλον αὐτὸ δὲν τὴν ἐνθουσίασε. Ἡ κόττες ἔμπαιναν ἀπὸ τὴν αὐλὴ ὅλη τὴν ὥρα μέσα καὶ ἔπρεπε διαρκῶς νὰ τὲς διώχνουν μὲ τὸ κοσσσὶ καὶ τὸ χαρακτηριστικὸ ἐκεῖνο κίνημα τῶν χειρῶν.

Ἐκεῖ ποῦ τὴν κουνοῦσανε μέσα στὴ σαρμάνιτσα γιὰ νὰ κοιμηθῇ φασκιωμένη σφιχτὰ σφιχτὰ σὰν μούμια· καλῶς ἐγύριζε τὸ κεφάλι της ἀπὸ 'δῶ κι' ἀπὸ 'κεῖ. Ἔβλεπε τὶς πολίτσες πάντα κ' ἄλλη ποῦ ἤτανε ἀπάνω ἀραδιασμὰ τὰ πιάτα, τὰ χαλκώματα· τὰ ποτήρια, κι' ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὶς πολίτσες, τοὺς μαστραπάδες μὲ τὰ λουλούδια καὶ τὲς χρυσαλοιφάδες.

Τὰ ἐκύταζε, τὰ ἐκύταζε καὶ ἐφαινόντανε σκεπτικὴ σὰν νἄλεγε μὲ τὸ μικρό της τὸ μυαλό. «Ἂν ἤξερα πῶς πρόκειται νὰ γεννηθῶ καὶ νὰ ζήσω ἐδῶ μέσα δὲν θὰ ἐδεχόμουνα νὰ ρθῶ εἰς τὸν κόσμο». Ποιὸς ξέρει τὸ κακόμοιρο θὰ εἶχε κάποια προαίσθηση.

Ὅταν ἐγεννήθηκε ἤτανε Μάρτης. Σ' ἐνάμισυ μῆνα ἀπάνω ἐφουντώσανε τὰ κλαριὰ ποῦ ἤτανε στὴν αὐλή· μιὰ συκαμινιὰ μιὰ ζερδελιά, μιὰ κουμπουνιά. Ἡ μάννα της τὴν ἔβγανε ἔξω μὲ τὴ σαρμάντσα καὶ τὴν ἔβανε ἀπὸ κάτω στὸν ἴσκιο τῆς σκαμνιᾶς, κ' ἐκείνη ἐγύριζε μέσα ὄξω καὶ ἔκανε τὶς δουλιές. Στὴ μέση τῆς αὐλῆς ἤτανε τὸ πηγάδι ἢ μᾶλλον ἡ βλίχα καὶ σιμὰ στὴ βλίχα μιὰ πέτρινη σκαφίδα νιὰ τὴ πλύσι.

Ὁ πατέρας τῆς μικρῆς, ὁ Σπῦρος Κουτσάφτης, ἤτανε ψωράς καὶ ἔμενε χρονικῆς σὲ χρόνο γβάρι. Δὲν ἤτανε ἐκεῖ, ὅταν ἐγεννήθηκε καὶ ἦρθε νὰ τὴν ἰδῇ ὕστερα ἀπὸ δέκα μέρες ἀφοῦ ἔμαθε πῶς ἐπόχτησε ἡ γυναῖκά του. Ἐκάθησε δυὸ μέρες κ' ἔφυγε.

Ξανάρθε πάλι ὅταν θὰ τὴν βαφτίζανε ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες.

Νουνὸς ἤτανε ὁ Νάκος ὁ Χαράμης ὁ καφετζῆς. Ἕνα βράδυ ἦρθανε πρῶτα τὰ παιδιὰ καὶ φέρανε τὴν κολυμβήθρα. Ἀπὸ κοντὰ ὁ φταξίας μὲ τὸ θυμιατό, τὸ βαγγέλιο, καὶ τὸ πετραχεῖλι τοῦ παπᾶ, ἔπειτα ἦρθεν ὁ νουνὸς, προηγεῖτο ἕνα παιδὶ κρατῶντας ἕνα μεγάλο δίσκο. Εἰς τὸ δίσκο ἤτανε τὰ φωτίκια, τὰ κηρία, καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται γιὰ τὰ βαφτίσια. Ἕνα ἄλλο παιδὶ κρατοῦσε ἕνα διπλὸ γυάλινο δοχεῖον μὲ ὑψηλοὺς σταυρωτοὺς λαιμοὺς ποῦ βάνουνε λάδι καὶ κρασί.

Τὸν νουνὸ συνόδευαν δύο τρία παιδιὰ καὶ κοσμήτορας. Στὸ σπίτι ἤτανε ἡ μάννα τῆς Σπύρενας, ἡ ἀδερφή της ἡ Παναγούλα, ὁ ἀδερφός της ὁ Λάμπης, ὁ Τεριζῆς, ἡ θεία της ἡ Θοδώρεσα καὶ ἡ γιτόνισσά της ἡ Ἀνδρέενα καὶ κάμποσα παιδιὰ καὶ τσοῦπρες.

Τελευταῖος ἦλθεν ὁ παπᾶ Δημήτρης καὶ ἔγινεν ἡ βάφτιση. Ὁ νουνὸς τὴν ἔβγαλε Μαρία.

Ὁ νουνὸς ἐμοίρασε στοὺς μεγάλους ἀπὸ ἕνα γροβάκι ἀσημένιο. Στὰ παιδιὰ ἀπὸ μιὰ δεκάρα. Ἐμοιράσανε—τὸ περισσότερο γιὰ τὰ παιδιὰ—καὶ ἀπὸ λίγα λεφτοκάρυα. Αὐτὰ ἄλλως τε ποῦ κάνανε ἤτανε καὶ πολλά. Ποιὸς ἔχει ὄρεξι νὰ κάμῃ περισσότερα πράματα γιὰ μιὰ τσοῦπρα.

Ὅλοι περιμένανε σέρκο παιδὶ καὶ περισσότερο ἡ μάννα τοῦ Σπύρου ἡ θειὰ Γιώργενα γιατί καὶ ἡ ἄλλη τῆς ἡ νύφη εἶχε κάμει στὴν ἀράδα δυὸ τσοῦπρες. Ὅταν τὴν εἶδε λοιπὸν ἐφαρμακώθηκε. Καὶ στὸ δρόμο ποῦ τὴν ἐσταμάτησε ἡ Μπακαστάθενα νὰ τὴν φκηθῇ, νὰ τοὺς ζήσῃ, ἡ θειὰ Γιώργενα τῆς ἀπάντησε· «Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ πάρῃ τὴ βάφτισι καὶ νὰ φύγῃ». Καὶ ὅταν ἔκλαιγεν ἡ Μαρία, ἡ βάβω της ἀντὶ νὰ τὴν καλοπιάνῃ καὶ νὰ τὴν χαϊδεύῃ γιὰ νὰ τὴν καθησυχάζῃ τῆς ἔλεγε μὲ ἕνα ἄγριον καὶ ἀπάνθρωπον ὕψος·. «Νὰ φᾶς τὸ κεφάλι σου».

Ἡ Μαρία τότε σὰν νὰ καταλάβαινε τὴν ἔννοια τῶν λόγων—ἀλλὰ τὴν διησθάνετο ἀπὸ τὸν τόπον—τὴν ἔπιανε ἕνα δυνατὸ παράπονο ποῦ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὴν συνεφέρουν.

Ὡστόσο εἰς τὸ πεσῖμα τῆς βάβως της ἡ Μαρία ἐμεγάλωνε καὶ ἐγινόντανε καὶ ὄμορφη καὶ ἔξυπνη καὶ ἀπὸ μικρὴ ἔδειχνε πῶς θὰ ἐξελιχθῇ σὲ καλὴ νοικοκυρά.

Μόλις ἄρχισε νὰ περπατᾷ καλά, ἐδοκίμαζε νὰ πάῃ τὴ σκοῦπα ποῦ ἤταν μεγαλήτερη ἀπὸ αὐτὴ καὶ ἡ Μαρία ἔχανε τὴν ἰσορροπία καὶ ἔπεφτε. Ἐπήγαινε στὴ σκαφίδα καὶ ἔκανε γιὰ νὰ πλύνῃ· καὶ ὅταν ἐμεγάλωσεν ἀκόμη λίγο ἐζητοῦσε τὸ βελόνι ποῦ ἐρράφτεν ἡ μάννα της γιὰ νὰ ράψῃ κι' αὐτή.

Στὰ δυὸ χρόνια ἀπάνω ἡ μάννα της ἔκανε ἀγόρι. Τότε ἡ Μαρία ἐνανούριζε τὸ δράκο σὰν νἄταν μεγάλη.

Ἀπὸ πότε ἄρχισε τὰ παιγνίδια μὲ τὴν ξαδέρφη της τὴ Βιργινία καὶ μὲ τὴ Ζωίτσα τῆς γειτόνισσας, ποῦ ἤτανε ἀπάνω κάτω σύσκαλες. Τὰ παιγνίδια κυρίως ἤτανε ἡ κοῦκλες καὶ ἡ κουμπάρες.

Εἰς τὶς κουμπάρες ἡ μιὰ ἀπὸ τὰ κορίτσια ἔκανε τὴν οἰκοδέσποινα καὶ ἡ ἄλλες ἐρχόντανε νὰ τῆς κάνουν βίζιτα. Μὲ τί σοβαρότητα ἐμιμοῦντο ὅλην τὴν ἐθιμοτυπία τὰ τσουρδέλια!

Καλὴ μέρα, κυρὰ κουμπάρα, τί κάνετε, τί κάν' ὁ κὺρ κουμπάρος, τί κάνουνε τὰ παιδιά», καὶ ἡ ἄλλη ἀπαντοῦσε:

«Καλὰ εὐχαριστῶ, κόπασε, κυρὰ κουμπάρα. κόπασε», καὶ τῆς προσέφερε καμμιὰ πέτρα—ὑποτίθεται πολυθρόνα—νὰ καθίσῃ.

Ἔπειτα ἤρχετο τὸ τρατάρισμα. Προσφέρετο καθ' ὅλους τοὺς τύπους γλυκό. ἤτοι μέσα σ' ἕνα κουμιάτι κεραμίδι ὀλίγο χῶμα καὶ μετὰ ὀικαφές. Τὰ φλυτζάνια ἤτανε λιθαράκια ὅσον τὸ δυνατὸν στρογγυλεμένα καὶ καθαρά, καὶ γιὰ δίσκος ἐχρησιμοποιεῖτο πάλιν ἕνα κομμάτι κεραμίδι. Ἡ μουσαφίρισσες ἔπαιρναν τὰ φλυντζάνια μὲ ὅλην τὴν εὐγένειαν καὶ ἔπιναν τὸν καφὲ καὶ μὲ ὅλους τοὺς τύπους ὅπως κάνανε οἱ μεγάλες.

Καὶ ὅταν θὰ ἔφευγαν αἱ ἐπισκέψεις ἡ οἰκοδέσποινα παρήγγελλε «τὰ προσκυνήματα στὸν κὺρ κουμπάρο». αἱ δὲ ἐπισκέπτριαι ἀπαντοῦσαν. «Μὲ τσαρίσιους τὰ ἀφεντιᾶς σου».

Ἀλλὰ τὰ παιγνίδια αὐτὰ τὰ χάρηκε γιὰ λίγον καιρὸν ἡ Μαρία, διότι τῆς ἀνετέθη ἡ φύλαξις τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ παιδὶ αὐτὸ ἀνηθέτως πρὸς τὴ Μαρία ἦταν ἕνα μαλινιασμένο πλάσμα, μυζιάρικο, κλαψάρικο καὶ ἀρρωστιάρικο.

Ἀλοίμονον, ἐὰν ἡ Μαρία ἔπαυε γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ ἔχῃ τὸ νοῦ της στὸ παιδὶ καὶ τὴν ἀντελαμάνετο ἡ μάννα της ἢ ἡ βάβω της. Ἄκουες νὰ τῆς φωνάζουν μὲ ὕφος ἄγριον:

«Τοῦ παιδί, μουρή!» ὅπου τῆς καϋμένης τῆς Μαρίας τῆς ἐκόβετο τὸ αἷμα.

Ὅ,τι ἔτρωγε ἔπρεπε νὰ δώσῃ καὶ τοῦ παιδιοῦ, καί, ἂν τὸ παιδὶ ἐπέμενε, νὰ τοῦ τὸ δώσῃ ὅλο. Ἀλλοιμονό της ἂν ἄφινε νὰ κλάψῃ ἐξ αἰτίας της τὸ παιδί.

Ἡ Μαρία ἐν τῷ μεταξὺ ἔμαθε νὰ πλέκῃ φασκιὰ καὶ κατόπιν καὶ κάλτσα. Καὶ σιγὰ σιγὰ ἐσυνείθισε νὰ κάμνῃ πολλὲς δουλιὲς εἰς τὸ σπίτι ἰδίως τὸ σκούπισμα.

Εἰς τὸ ράψιμο κατεγίνετο ὅταν εἶχε καιρὸν ράπτουσα τὰ κουκλοπάνια μὲ τὴ Βιργινία καὶ τὴ Ζωίτσα.

Ἀλλ' ὅταν ἔγινε πέντε ἕξη χρονῶν, ἤτανε πλέον γυναῖκα. Τὰ παιγνίδια τῆς ἀπαγορεύθησαν αὐστηρῶς, ὁ ἀδελφός της ὁ κοσμούλιας, τὸν ὁποῖον εἶχανε βγάλει Χρῆστο, δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκη νὰ τόνε φυλᾶνε, καὶ τὴν Μαρία τὴν ἔμαθε ἡ θειά της νὰ πλέκῃ βαλκό. Εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν κατεγίνετο ἐπαγγελματικῶς, καὶ διὰ νὰ μὴ τυχὸν τὴν παραμελῇ τῆς ἔβαζαν στοίχημα.

Ἀλλὰ τὸ πλέξιμον τοῦ βαλκοῦ ἦτο γιὰ τὴ Μαρία παιγνίδι. Ἐκάθητο εἰς τὴν αὐλὴν χάμου, τὰ ποδαράκια της τὰ εἶχε τεντωμένα πέρα τὸ ἕνα ἀπάνω εἰς τὸ ἄλλο καὶ ἔπλεκε τὸν βαλκό, ποῦ ἦτον τεντωμένος ἀντίκρυα στὴν ζερδελιά. Καὶ ἦτον ὅλη τὴν ὥρα γελαστή. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ ἐπεδοκίμαζεν ἡ βάβω της, ἡ ὁποία ἔλεγεν εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς Μαρίας δὲν ἐγελοῦσε ποτέ. Καὶ μὲ μία χαρεκάκιαν τὴν ἔπηρε μιὰ μέρα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἔπηγε στὴ Γιούλα τὴν ἀνυφάντρα καὶ τῆς τὴν παράδωκε νὰ τῆς ἀνοίξῃ τὰ μάτια.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ πᾶνε τὰ γέλοια τῆς Μαρίας. Τὰ μάτια δὲν ἀνοίγονταν μὲ γέλοια. Ἡ καϋμένη ἡ Μαρία παρεδόθη σκλάβα εἰς τὸ σπίτι τῆς δασκάλας της.

Ἐπήγαινε πρωῒ πρωῒ πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος καὶ ἄρχιζε τὶς δουλιές. Δουλιὲς ἐντελῶς ἀσχετες μὲ τὴν τέχνην ποῦ θὰ μάθαινε. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔκανε καὶ κομμιὰ δουλειὰ ἡ ὁποία εἶχεν ὁπωσδήποτε σχέσιν μὲ τὴν ὑφαντουργίαν, ὅπως λ.χ. νὰ μάσῃ γνέμα. Ἀλλ' αὐτὰ τῆς τὰ ἔδειχνεν ἡ δασκάλα της μὲ τὸ σταγονόμετρο, καθόσον ὑπελόγιζεν ὅτι ἡ Μαρία πρέπει νὰ τὴν δουλέψῃ καὶ μάλιστα βαρειά, τουλάχιστον πέντε χρόνια γιὰ νὰ τὴ μάθῃ νὰ γυφαίνῃ, νὰ τῆς ἀνοίξῃ δηλ. τὰ μάτια. Τὸ φαγητό της τὸ πήγαινε τὸ μεσημέρι ἡ μάννα της ἢ ἡ βάβω της, ἡ ὁποία ἐπωφελεῖτο κάθε τοιαύτης εὐκαρίας διὰ νὰ παροτρύνῃ τὴν δασκάλα εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλητέραν αὐστηρότητα πρὸς τὴν Μαρίαν.

Ἡ δασκάλα τῆς Μαρίας, ἡ γρηὰ Γιούλα, μιὰ ὑψηλὴ ἀποστεωμένη μορφὴ σπρίγλας καὶ ἀπὸ ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἀνωτέρας ἀντιλήψεως τοῦ καθήκοντος καὶ ἰδαιτέρως χάριν τῆς θειὰ Γιώργενας μὲ τὴν ὁποίαν ἦσαν παληὲς φιλινάδες καὶ εἶχαν καὶ μακρυνὴ κουμπαρία, ἐδοσε ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς Μαρίας. Ὅσακις τὴν ἔβλεπε νὰ ἀφαιρῆται ἢ νὰ γελᾷ ἢ νὰ ἀργοπορῇ εἰς τὴ δουλειὰ τῆς ἔκοβε ἀπὸ μιὰ συνα ἡ τσιμπιά, ποῦ ὁλο τὸ κορμὶ τῆς Μαρίας εἶχε γίνει καταμαῦρο. Στὴν ἀρχὴ ἡ Μαρία ἐπεχείρησε νὰ κλάψῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπαναληψὶν τῆς τιμωρίας καὶ μάλιστα μὲ περισσοτέραν αὐστηρότητα, ἡ Μαρία ἐσυνείθισε νὰ δέχεται τὲς τσιμπιὲς χωρὶς καμμίαν διαμαρτυρίαν.

Καὶ ὅμως ἡ ἱερὰ ἐξέτασις τῆς δασκάλας ἦτο γιὰ τὴ Μαρία ἀνακούφισι ἀπὸ τὰ μαρτύρια τὰ ὁποῖα ἐτραβοῦσεν εἰς τὸ σπίτι ἀπὸ τὸν ἀδερφό της τὸ Χρηστάκη.

Ὁ Χρηστάκης τοῦ ὁποίου τὰ πρῶτα λόγια ποῦ βγῆκαν ἀπὸ τὸ στόμα του ἦτανε «Ἀ! τὸ γιάολο» δηλ. «Νὰ πᾷς στὸ διάβολο», εἶχε γίνει ὕστερα ἀπὸ τὰ χάϊδια ποῦ τοῦ κάνανε ἡ μαστὶς τοῦ σπιτιοῦ πολὺ περισσότερα, ὅπου ἔλειπεν ὁ πατέρας του. Ἂν δὲν τοῦ ἔδιναν ὅ,τι ἤθελε καὶ δὲν τοῦ ἔκαναν ὅ,τι ζητοῦσε, τῆς ἀρχίζε, ὄχι μόνον τὴ Μαρία, ἀλλὰ καὶ τὴ μάννα του καὶ τὴ βάβω του στὰ βλαστήμια καὶ στὲς πετριές. Τὴ Μαρία τὴν ἐκτυποῦσε μὲ ξύλα, τῆς ἔπαιρνε τὰ μαλλιὰ καὶ ἀκόμα τὴν ἐφοβέριζε ὅτι θὰ τὴν μαχαιρώσῃ μὲ τὸ σουγιά. Ἡ μάννα του καὶ ἡ βάβω του τοῦ ἔκαναν δι' αὐτὰ παρατηρήσεις, ἀλλ' εἰς τρόπον ὁ ὁποῖος ἐπρόδιδε τὴν ἐνδόμυχον ἱκανοποίησι των, ὅτι ὁ Χρηστάκης δι' ὅλων αὐτῶν ἀπεδεικνύετο ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς οἰκογενείας. Ἀλλὰ καὶ ποῦ ἐτολμοῦσαν νὰ ἔχουν ἀντίθετν γνώμην ἀφοῦ ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ ὁσάκις ἤρχετο γιὰ λίγες μέρες ἀπὸ τὸ γιβάρι δὲν ἔβλεπε εἰς κανένα ἄλλον προσοχὴν παρὰ μόνον εἰς τὸν διάδοχόν του. Τοῦ ἀγόραζε διαρκῶς γλυκὰ καὶ ὅταν ἔφευγε πάλιν γιὰ τὸ γιβάρι τοῦ ἄφινε ἕνα σωρὸ παράδες.

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια ἀφοῦ συνεπληρώθη ἡ τεχνικὴ προπαίδευσις τῆς Μαρίας ἡ δασκάλα της τὴν ἔβαλε στὸν ἀργαλειό. Καὶ ἡ Μαρία ἐδούλευε τὴ ζαΐτα ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ, δηλ. ὡς τὸ θάμπωμα μὲ ἕνα μικρὸ διάλειμμα τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ νερό! Αἴ, μὰ ἐντεῦθεν καὶ τὸ δημῶδες δίστιχον:

Τὸ κέντημα εἶνε γλέντημα κ' ἡ ρόκα εἶνε σεργιάνι
Κι' ὁ μπεζερησμένος ἀργαλειὸς εἶνε σκλαβιὰ μεγάλη

Καὶ ὑπῆρχε σκλαβιὰ μεγαλήτερη ἀπὸ τὸν ἀργαλειό; Νὰ ἐργάζεται ἡ γυναῖκα διαρκῶς μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια συνεσφιγμένη εἰς μίαν στενόχωρον θέσιν!

Καὶ ὅμως ἡ Μαρία ἤτανε σὰν τὸ τριαντάφυλλο κάθε βράδυ ποῦ πήγαινε στὸ σπίτι της. Καὶ ἡ βάβω της ποῦ τὴν ἔβλεπε δὲν ἠμποροῦσε νὰ τῆς τὸ συγχωρήσῃ. Καὶ ὁσάκις ἡ Μαρία διεμαρτύρετο ζωηρότερον γιὰ καμμιὰ κατακεφαλιὰ ἢ καμμιὰ κλωτσιὰ ποῦ τῆς ἔδωσε ὁ Χρηστάκης, ἐπετίμησανε ἀμέσως ἡ βάβω.

«Σκασμὸς κακή σου ἡμέρα. Τῶφαγε, π' νὰ φᾷς τὸ κεφάλι σου, τῶφαες. Τί ἀνάγκη ἔχεις, ἐσὺ π' χοντραίνεις σὰν τὴ γουρούνα». Πράγματι δὲ ἐνῷ ἡ Μαρία ἦτο ροδαλὴ καὶ παχουλὴ καὶ πρὸ πάντων πρὸ πρότυπον τῆς ὑγείας καὶ δὲν εἶχεν ἀρρωστήσει ποτέ της, ὁ ἀδερφός της ἀντιθέτως ἦτανε λιμφάτικος, κι

τρινιάρης καὶ κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄρρωστος. Δὲν ὑπάρχει σὲ καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι αὐτὸ ὠφειλετο κατὰ μεγα μερος εις τὴν Μαρια, ἡ ὁποια το «ετρωγε το παιδι».

Ἡ Μαρία ἔκανε ἑτσι μιὰ κακὴ ζωὴ εἰς τὸ σπιτι της ὅπου δὲν ἐβλεπε τὴν ὥρα ποτε νὰ ξημερωσῃ νὰ παῃ χαραματα στὴ δασκαλα της νὰ καθησῃ εις τον ἀργαλειο. Ὁ ἀργαλειὸς ἦτανε γι' αὐτὴ σωτηρια. Καὶ καταντησε νὰ ἀγαπαῃ τὴν δασκαλα της καὶ νὰ εἶνε ἀφωσιωμενη εις αὐτὴν μὲ ὅλη της τὴν καρδιά.

Ἂν ρωτᾶτε καὶ γιὰ τὸν πατερα της, αὐτος δὲν ἐγύριζε ποτὲ νὰ τὴν κυταξῃ καὶ δὲν της μιλοῦσε παρα μονον γιὰ νὰ τὴν βρισῃ. Μιὰ μέρα—ὢ ποσον ἀπανθρωπον ἦταν ἐκεῖνο—εἶχεν ἐρθει ὁ πατέρας της Μαριας ἀπὸ τὸ γιβάρι τὸ ἀπογευμα καὶ ηὗρε τὸν Χρηστάκη ἄρρωστο. Τί, ὁ Χρηστακης ἄρρωστος! Ἐκεῖνος ὁ ἡλιθιος μὲ τὶς χονδρὲς μουστακες εἶχε τὴν ἀξίωσιν ἡ ἀρρώστια νὰ σεβασθῇ τὸ παιδὶ του ἀφοῦ ἦτανε δικό του παιδί. Ἐφυσοῦσε ὅλη τὴν ὥρα.

Τὸ παιδὶ εἶχε θέρμη καὶ ὅλα τοῦ φταιανε. Ὅταν ἤρθεν ἡ Μαρια ἀπὸ τὴ δασκάλα ἔτρεξεν ἡ καϋμένη νὰ περιποιηθῇ τὸν ἀδερφό της. Ἐκεῖνο τὸ διεστραμμένο ὅμως δὲν ἄργησε νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ Μαρία ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθῇ διὰ τὴν προθυμία της. Δὲν ἤθελε περισσότερα ἀπὸ κτῆνος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἦτον ὁ πατέρας τῶν δύο παιδιῶν. Σηκονεται λιπόν, πιάνει τὴ δύστυχη τὴ Μαρία καὶ μὲ τὶς χεροῦκλες του τῆς καταφέρει κάμποσες κατακεφαλιὲς ποῦ ἄστραψεν ἡ ἄλλη της. Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ἂν ἐσκότωνε δέκα ἀνθρώπους ἠμποροῦσα καὶ νὰ τὸν συγχωρήσω. Ὕστερα ἀπὸ μίαν τοιαύτην φαινομενικῶς ἀσήμαντον πρᾶξιν ἐγὼ θὰ εἶχα τὸ κουράγιο νὰ τὸν κρεμάσω καὶ νὰ τὸν τουφεκίσω.

Ἡ Μαρία τὴν ἐπῆρε τὸ παράπονο καὶ ὅλη τὴν νύχτα δὲν ἐκοιμήθηκε ἀπὸ τὰ κλάματα. Τὰ δάκρυά της ἔγιναν φαρμάκι καὶ ἐστάλαξαν μέσα στὴν ψυχή της καὶ τῆς ἐδηλητηρίασαν τὴν ζωή.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ Μαρία ἄρχισε ἀνεπαισθήτως νὰ μισῇ. Καὶ τὸ μῖσος αὐτὸ ἐμεγάλωνε μέσα της, ὅσο ἀντελαμβάνετο ὅτι εἰς τὸ σπίτι της δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὴν ἰδοῦν διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀντὶ νὰ ἀρρωσταίνῃ αὐτὴ ἀρρώσταινε ὁ ἀδερφός της.

Ἡ Μαρία ἐν τῷ μεταξὺ ἔκλεισε τὰ τέσσερα χρονια ποῦ ἐδούλευε στὴ δασκάλα της καὶ ἐμπῆκεν εἰς τὸ πέμπτον. Εἶχ μάθει πλέον εἰς τὴν ἐντέλειαν τὸν ἀργαλειὸ ἀλλὰ κατὰ τὸν νόμον δὲν ἠμποροῦσε νὰ φύγῃ, ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ἄλλον ἕνα χρόνο γιὰ νὰ δουλέψῃ γιὰ τὴ δασκάλα της. Καὶ ἡ Μαρία ἐκάθησε εὐχαρίστως, καὶ ἐπέμενε νὰ καθήσῃ μολονότι ἀπὸ τὸ σπίτι ἤθελαν πλέον νὰ τὴν πάρουν γιὰ νὰ τὴν στρώσουν αὐτοὶ στὴ δουλειά.

Μολονότι ἡ Μαρία ἦτανε τόσον ἐργατικὴ καὶ μολονότι δὲν παρεῖχε καμμίαν ἀπολύτως ἐνόχλησιν εἰς τὸ σπίτι, ἀλλὰ καὶ κουρασμένη ἀπὸ τὸν ἀργαλειὸ ἔκανε κάθε μέρα ὡς τὴ νύχτα χίλιες δουλειές, ἡ θέσις της ἐν τούτοις ἦτανε θέσις ἀνοχῆς.

Τὸ παιδί! Ὅλη ἡ οἰκογένεια ἐκρεμόντανε ἀπὸ τὸ παιδί.

Ὁ ἡλίθιος ὁ πατέρας της ἐφοβέριζε κάποτε τὴ Μαρία χωρὶς κανένα ἀπολύτως λόγον.

«Ἂν πάθῃ κακομοῖρα τίποτα τὸ παιδὶ σ' ἔσφαξα!» Μὴ σᾶς φαινεται παράξενο. Δὲν ἀκούσατε, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀγρίων ὑπάρχει συνήθεια, ὅταν πεθαίνῃ ὁ ἄνδρας νὰ σφάζουν ἐπὶ τοῦ τάφου τὴ γυναῖκα του καὶ ἄλλας ἀναλόγους συνηθείας. Ἀφοῦ καὶ στὴν Ἰαπωνία γίνονται παρόμοια πράγματα. Λοιπὸν καὶ ὁ πατέρας τῆς Μαρίας ἦτον ἐν τάξει ἀπειλῶν ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ μόνου υἱοῦ καὶ διαδόχου του θὰ ἐθυσίαζε τὴν Μαρίαν. Ὁ σκοπὸς ἦτανε νὰ ζήσῃ τὸ παιδί, εἰ δὲ ποιος σκοτίστηκε γιὰ τὴ ζωὴ μιανῆς ποσῦπρας!

Θὰ ἐρωτήσετε ἴσως καὶ γιὰ τί προωρίζετο τὸ παιδί, ἡ ζωὴ τοῦ ὁποίου ἐθεωρεῖτο τόσον πολύτιμη; Ὁ πατέρας του, ἡ μάννα του καὶ ἡ βάβω του, εἰς αὐτὸν εἶχαν τὸ μυαλό τους καὶ δὲν ἐκάνανε χρουσουζουλιές. Νὰ ζήσῃ μιὰ φορὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἔπειτα δικός του εἶνε. Νὰ ζήσῃ!

Γι' αὐτὸ καὶ προσπαθοῦσαν νὰ μὴ σεκλεπίζουν τὸ Χρηστάκη γιὰ τίποτε. Σκολειὸ δὲν τὸν βάλανε, γιατὶ δὲν θέλησε νὰ πάῃ. Τὸν ἄφηκαν νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλει. Καὶ τὸ φυσικώτερον ποῦ ἤθελε νὰ κάμῃ ὁ Χρῆστος ἦτανε νὰ γίνῃ μπαντίδος. Ἐγύριζε ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ μὲ ἄλλα παιδιὰ τοῦ δρόμου, κ' ἐκάνανε χίλιες δυὸ ἀταξίες καὶ χίλια δυὸ βρωμοπράματα. Ἡ συνηθεστέρα των ἐνασχόλησις ἦτο νὰ κλέφτουν διάφορα φροῦτα ἀπὸ τὰ περιβόλια καβαλαρώνοντες τὲς φράχτες, νὰ καπνίζουν τσιγάρα, καὶ νὰ κάνουν χίλιες δυὸ ἄλλες ἀσχημίες.

Ὁ Χρῆστος ἐφοβέριζε τὴ μάννα του καὶ τοῦ ἔδινε ὅ,τι παράδες εἶχε καὶ ὅσα δὲν τοῦ ἔδινε κατωρθωνε νὰ τῆς τὰ κλέφτῃ. Εἰς τρόπον ὥστε συχνὰ γιὰ μέρες πολλὲς δὲν εἶχαν νὰ ψωνίσουν τίποτε καὶ περνοῦσαν μὲ ξερὸ ψωμί. Ἀλλὰ ποιὸς τὰ λογάριαζε αὐτά. «Ζωὴ νἄχῃ, ὁ Χρῆστος ἂς φᾶνε καλά», ἔλεγεν ἡ μάννα του.

Ἐτελείωσαν καὶ τὰ πέντε χρόνια καὶ ἡ Μαρία θὰ ἔφευγε πλέον ὁριστικῶς ἀπὸ τὴ δασκάλα της. Ἡ βάβω της ἐφρόντισε καὶ ηὗρεν ἀργαλειό, τὸν ὁποῖον ἐδιόρθωσε καὶ ἔστησε στὸ σπίτι τῆς Μαρίας στὴ μέσα γωνία ποῦ ἦτανε ἀντίκρυα ἀπὸ τὴν πόρτα.

Ἡ Μαρία ἐγύφαγε ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ δικά τους καὶ ξένα. Καὶ ἔκανε καὶ ὅλες τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ τὸ χειρότερο γι' αὐτὴ ἦτανε διαρκῶς σήκω σήκω, κάτσε κάτσε εἰς τὸν ἀδερφόν της, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε ζωή.

Ὁ Χρῆστος ὁ ὁποῖος ἦτανε τώρα δεκατέσσερα χρονῶνε, εἶχε μαχαῖρι καὶ μὲ αὐτὸ ἀπειλοῦσε συχνὰ τὴ Μαρία ὅτι θὰ τὴν σφάξῃ. Αὐτὰ ἱκανοποιοῦσαν τὴν μάννα τῆς Μαρίας ἢ μᾶλλον τὴ βάβω της, ἡ ὁποία ἔβλεπεν ὅτι ὁ Χρῆστος ἀνελάμβανε πλέον ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ὑπεράσπισιν τῆς τιμῆς τῆς οἰκογενείας. Ὥστε δὲν εἶχαν ἄδικο νὰ γίνωνται ὅλοι θυσία γιὰ ἕνα τέτοιο παιδί. Καὶ πούεισαι πούεισαι ἀκόμα νὰ μεγαλώσῃ.

Καὶ πραγματικῶς ὅσο ἐμεγάλωνε ὁ Χρῆστος τόσον βαθύτερα ἐχαράσσετο μέσα του ἡ συναίσθησις τῶν πρὸς τὴν οἰκογένειαν ὑποχρεώσεών του, καὶ ἐφρόντιζε μὲ κάθε τρόπον νὰ γίνῃ ἱκανὸς ὅπως ἐν δεδομένῃ στιγμῇ φανῇ ἄξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς οἰκογενείας του, καὶ ἰδίως τοῦ πατέρα του! Σὺν τῷ

χρόνῳ ἐπρομηθεύθη πιστόλι καὶ κατόπιν περίστροφο καὶ ἐπεδίωκε τὴν συναναστροφὴν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν νὰ κάμουν μὲ μαχαίρια καὶ μὲ κουμπούρια. Προσεκολλήθη ἰδίως εἰς τὴν παρέα ἑνὸς φυγοδίκου Κεφαλωνίτη ὁ ὁποῖος εἶχε κάμει πολλοὺς φόνους. Αὐτὸς διετήρει καφενεῖον εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως. Ἐκεῖ ὁ Χρῆστος κατεγίνετο ὁλ' ὅλης τῆς ἡμέρας χαρτοπαικτῶν μὲ ἄλλους μπαντίδας καὶ φρονηματιζομένους, καὶ ἐπέστρεφε κάθε βράδυ εἰς τὸ σπίτι του ἀπειλητικός.

Ἡ Μαρία εἶχε γίνει πλέον γυναῖκα, ἦτανε εἴκοσι χρονῶν. Ἔξω δὲν ἔβγαινε ποτὲ τὴν ἡμέρα. Ἂν ἔβγαινε καμμιὰ φορὰ νύχτα νὰ τὴν πάῃ ἡ βάβω της ἢ ἡ μάννα της σὲ κανένα συγγενικὸ σπίτι. Ὅλη τὴν ἡμέρα στὸν ἀργαλειὸ ἀμίλητη. Παρ' ὅλον ὅμως αὐτὸν τὸν αὐστηρὸν περιορισμὸν ἡ φήμη τῆς ὁμορφιᾶς της εἶχε διαδοθῇ καὶ πολλοὶ ἐγύριζαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι της μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν ἰδοῦν. Εἶχαν δὲ καμπόσο καιρὸ ποῦ ἠρχόντανε ἡ προξενιές.

Ἐνόσῳ ἦτανε μικρότερη ἡ μάννα της καὶ ἡ βάβω της δὲν ἔδιναν προσοχὴν εἰς τὶς προξενιές. Καὶ ἀπαντοῦσαν στερεοτύπως «Δὲν ἔχομε καιρὸ» ἐννοοῦσαν δῆθεν ὅτι ἡ Μαρία ἦτανε ἀκόμη πολὺ μικρὴ γιὰ παντρειά.

Ὅταν ἐπάτησεν ὅμως τὰ εἴκοσι, δὲν ἐπετρέπετο πλέον νὰ λένε «Δὲν ἔχομε καιρό». Αὐτὰ τὰ πράγματα διέπονται ὑπὸ κοινωνικῶν νόμων οἱ ὁποῖοι εἶνε ἄτεγκτοι. Καὶ ὑπάρχουν πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνουν τὴν ἐπιβολὴν τῶν νόμων αὐτῶν.

Ἕνα ἀπόγευμα ἐκεῖ ποῦ ἡ Σπύρενα ἐκαθόντανε ἔξω στὴν αὐλὴ καὶ ἔγραινε μαλλιὰ νὰ σου καὶ ἦρθε ἡ γρηὰ ἡ Κολιοδήμενα πλέκωντας τὸ σκαλτσοῦνι. Τὴν ἐχαιρέτησε καὶ ἐκάθησε κοντά της. Ἀπὸ μιὰ κουβέντα σ' ἄλλη καὶ χωρὶς καμμία εἰσαγωγήν.

«Ἀλήθεια» τῆς λέει «τί τὴ φυλᾶτε τὴν τσούπρα; Καρτερεῖτε νὰ σᾶς γυρέψῃ ἐκείνη τὸν ἄνδρα ἢ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα; Ἡ τσούπρα σου χρυσαυγή μου τὰ πατησε τὰ εἴκοσι ἐδῶ καὶ τρεῖς μῆνες. Γεννήθηκε μιὰ ἑβδομάδα μὲ τὴν ἐγγονιά μου τὴ Θοδοῦλα. Ἐκείνη ἐπόχτησε τὸ Λίγια, νὰ τῆς ζήσῃ, κ' εἶνε καὶ καὶ τρία μηνῶνε ἀγκαστρωμένη.

Αὐτὰ δὲν ἦτανε λόγια, ἦτανε μαχαιριὲς ποῦ ἐμπαίνανε σταυρωτὲς μέσα εἰς τὸ στῆθος τῆς Σπύρενας.

Ἀντίρρησις δὲν ἐχωροῦσε. Ἡ Σπύρενα ὠφειλε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν σύστασιν διὰ νὰ μὴ ἐπισύρῃ ἐναντίον της βαρεῖαν τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς κοινωνίας. Ἦτανε δὲ ἀπὸ σόϊ καὶ ἀπὸ νοικοκυρόσπιτο καὶ αἱ οἰκογενειακαί της παραδόσεις δὲν τῆς ἐπέτρεπον νὰ περιφρονήσῃ τὰς αὐστηρὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις. Ἐπεφωρίσθη λοιπὸν μόνον δικαιολογουμένη νὰ ἀπαντήσῃ.

Ποιὸς δὲ θέλει νὰ βγάλῃ τὸ θηλυκὸ ἀπὸ μέσα μιὰ ὥρα ἀρχήτερα θειὰ Ψυχίγια. Ἄμ' βλέπεις εἶνε καὶ τυχερό.

«Μπὰ Χρυσαυγή μου» ἐπανέλαβε ἡ ἐπισκέπτρια. Ἀμ' καὶ ἐσεῖς εἴχατε τόσες προξενιές! Δὲν κάνει ὁ ἕνας κάνει ὁ ἄλλος. Νὰ κάμετε τὸ σταυρό σας καὶ νὰ μὴν ἀφίνετε τὸ θηλυκὸ μέσα στὸ σπίτι. Καλὰ πρᾶμα δὲν εἶνε».

Ἡ φιλία ἐσταμάτησεν ὡς αὐτοῦ.

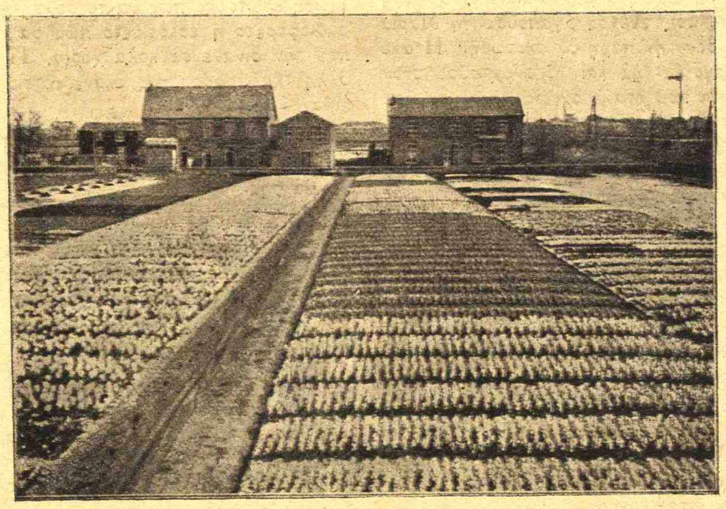

Ἡ ἀνθοκομία εἰς τὸ* Haarlem *τῆς Ὁλανδίας. Περὶ τὰ 100 ἑκτάρια γῆς καταλαμβάνουν τὰ χωράφια τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν ἀνθοκομίαν εἰς τὸ Haarlem καὶ περίχωρα. Προπάντων καλλιεργοῦνται τουλίπες, νάρκισσοι, λείρια, καὶ στέλλονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ ὡραιότης τῶν χρωμάτων τῶν ἀνθιζόντων ἀνθοκηπίων καὶ ἡ δυνατὴ εὐωδία εἶναι ὑπέροχοι. Ἡ Ὁλανδία εἶναι τὸ σπουδαιότερον κέντρον ἐμπορίου καὶ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀνθέων καὶ ἰδίως Λειρίων. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰῶνος οἱ βολβοὶ τῶν Λ. ἐπωλοῦντο εἰς τὸ χρηματιστήριον ὅπως σήμερον τὰ χρεώγραφα εἰς τιμὰς μυθώδεις. Ἀναφέρονται βολβοὶ Λ. πωληθέντες 2—4 χιλιάδες φιορινίων ἕκαστος.

Ὅταν μετ' ὀλίγον ἦλθεν ἡ Μαρία νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν γρηὰ Κολιοδήμενα καφέ, ἐκείνη τῆς ἔρριξε ἕνα βλέμμα ἀπὸ πάνω ὡς κάτω καὶ ὅταν ἔφυγεν ἐγύρισε καὶ εἶπε εἰς τὴ Σπύρενα, τώρα μὲ περισσότερη οἰκειότητα ;

« Ἀλήθεια, ποῦ τὴν κρατᾶς, Χρυσαυγή μου, αὐτὴ τὴ γυναικάρα στὸ σπίτι σου!

«Εἶδες κακή της ἡμέρα» ἦτον ἡ ἀπάντησις.

Ὅταν ἦρθε τὸ βράδυ ἡ μάννα της, ἡ Σπύρενα τῆς εἶπεν ὅλη τὴν κουβέντα τῆς Κολιοδήμενας καὶ ἐκείνη ἐπῆρε νερὸ καὶ βράχηκε. Ἀκοῦς ἐκεῖ ἡ Κολιοδήμενα νὰ πάρῃ στὸ στόμα τὴν τσοῦπρα της καὶ τὴν ἀγγονιά της. Ἄμ δὲν εἶνε τὸ σόϊ το δικό της σαν τὸ σόϊ τῆς Κολιοδήμενας. Τὸν καθένα τόνε ξέρουνε. Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ λέῃ γιὰ τὴν ἐγγονιά της τὴ Θοδοῦλα ποῦ τὸν ἔμπασε ἀπὸ τὸ παραθύρι καὶ ποῦ στεφανώθηκε πέντε μηνῶνε. Δὲν κυτάζουνε τῆς πομπές τους.

Ὡστόσο ἡ ὁμιλία τῆς Κολιοδήμενας δὲν ἔμεινε χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἡ Σπύρενα ἴσως δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἀφήσῃ πλέον τὴ δουλειὰ πίσω. Καὶ μὲ τὴ μάννα της ἐβάλανε κάτω τῆς προξενιές γιὰ να πάρουν μια ἀπόφασι.

Εἴχανε ἐπὶ τοῦ τάπητος τρεῖς προξενιές.

Ἡ μία ἦτανε ἀπὸ ἕνα παιδί, Λαμπράκη, ποῦ ἐδούλευε στὸ γιβάρι κοντὰ στὸν πατέρα τῆς Μαρίας. Ἤτανε δύο χρόνια ἢ τρία μεγαλήτερος ἀπὸ τὴ Μαρία, εἶχε τὸ σπίτι του καὶ καμμιὰ ἑκατοστὴ ἐλιὲς καὶ μια μάννα. Καλὸ παιδί, τὸ ξέρανε ποῦ ἐρχότανε ἀπὸ χρόνια στὸ σπίτι μαζὺ μὲ τὸν Σπῦρο, φρόνιμο, ταπεινό. Ἀλλὰ δὲν ἐπλήρου τὰς ἀξιώσεις καὶ τὰς φιλοδοξίας των. Ἄλλη προξενιὰ ἤτανε ἀπὸ ἕνα τσαγγάρη τὸν Μπάσταρη, ὁ ὁποῖος εἶχε μιὰ μάννα καὶ μιὰ ἀδερφὴ καὶ δὲν ἤτανε ἀπὸ σόϊ. Αὐτὸς ἀγαποῦσε τὴ Μαρία καὶ ἔλεγε πῶς ἂν δὲν τὴν πάρῃ θὰ σκοτωθῇ. Ἤτανε δὲ περίφημος τραγουδιστὴς καὶ ἐξενυχτοῦσε στὸν καφενὲ τοῦ Πλόσκα, ποῦ ἤτανε ὄχι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Μαρίας καὶ εἶχε καὶ κῆπο πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Φαίνεται δὲ ὅτι μὲ τὰ τραγούδια του τὰ παθητικὰ καὶ τοὺς ἀμανέδες εἶχε κατακτήσει τὴν καρδιὰ τῆς Μαρίας, μὲ τὸν ὁποῖον ὅμως δὲν εἶχε καμμίαν ἀπολύτως σχέσιν ὄχι ἀθέμιτον ἀλλ' οὔτε θεμιτήν.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι αὐτὸς ἐπερνοῦσε κάθε βράδυ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Μαρίας, ἀλλὰ οὔτε στὸ μῆνα μιὰ φορὰ δὲν ἐλάμβανε τὴν εὐκαιρία νὰ ἰδῇ τὴ Μαρία, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή.

Καὶ ὅμως ἁπλῶς τὸ ὅτι αὐτὸς ἀγαποῦσε τὴν Μαρία καὶ ἐτραγουδοῦσε στὸν καφενὲ ἐρωτικὰ τραγούδια καὶ ἐπερνοῦσε πηγαίνοντας τὸ βράδυ περίπατο ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Μαρίας, αὐτὸ ἤτανε ἱκανὸν νὰ δυσφημίσῃ τὴν Μαρίαν καὶ ἐὰν ἐκείνη δὲν εἶχε κάμει τίποτε ἀπολύτως τὸ ἐπιλήψιμον.

Κατόπιν αὐτῶν τῶν λεπτομερειῶν τὸ συνοικέσιον αὐτὸ ἐθεωρεῖτο ὡς μεγάλη ὕβρις καὶ προσβολὴ ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῆς Μαρίας καὶ ἀπέφευγαν ὡς κάτι τι ἀνόσιον καὶ ἀτιμωτικὸν καὶ νὰ τὸ σκεφθοῦν καὶ νὰ τὸ ἀναφέρουν.

Ὑπῆρχε καὶ τρίτον συνοικέσιον. Ὁ ἐπίδοξος γαμβρὸς τώρα ἤτανε ὁ Γιάννης Μανούρης, ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας ποῦ εἶχε τὸ μαγαζὶ στὸ παζάρι, νοικοκύρης βαρβάτος, ἀλλὰ ἄνθρωπος πενηντάρης, μισοχτικιασμένος καὶ ποῦ βρώμαε ὁ ντορας του ἀπὸ δῶ καὶ πέρα.

Ἀλλὰ μιὰ οἰκογένεια αὐστηρῶν ἠθῶν, ἡ ὁποία ἐκήδετο διὰ τὴν ὑπόληψιν της καὶ ἠθικήν της ὑπόστασιν εἰς τὴν κοινωνίαν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπορρίψῃ ἕνα συοικέσιον διὰ τοιούτους λόγους. Διότι εἰς τὸν γάμον τοῦ κοριτσιοῦ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ ἦτον ἡ ἀποκατάστασις, νὰ τὴ βάλῃ σὲ καλὰ χέρια καὶ ὄχι νὰ τῆς δώσῃ ἄ ν δ ρ α. Εἰς τὸ δεύτερον ἀποβλέπει ὁ κόσμος τῆς διαφθορᾶς.

Λοιπὸν χωρὶς δισταγμοὺς καὶ χωρὶς συζητήσεις ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις καὶ χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ, βέβαια, ἡ Μαρία, ἔδωκαν τὸν λόγον των· ἀφοῦ μάλιστα ὁ γαμπρὸς τοὺς ἄφινε ἀπολύτως ἐλευθέρους ὡς πρὸς τὴν προῖκα. Ἐννοεῖται ἐζητήθη διὰ τὸν τύπον ἡ συγκατάθεσις τοῦ πατρός, ὁ ὁποῖος οὔτε γνώμην εἶχεν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ προκειμένου μάλιστα νὰ μὴ ζητῆται προίξ, καί, ὅπως ἐπεριμένετο, τὸ ἐθεώρησεν ὡς μέγα κατόρθωμα ὅτι θὰ κάνῃ τὸ Γιάννη τὸ Μανούρη γαμπρό.

Μὲ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμὸ ἐδέχθη τὴν εἴδησιν καὶ ὁ Χρῆστος, ὁ ὁποῖος ἄρχισε νὰ συχνάζῃ εἰς τὸ μαγαζὶ τοῦ γαμπροῦ.

Ἔπειτα ἀπὸ δύο ἑβδομάδες ἔγιναν τὰ ἀρρεβωνίσια μὲ ὅλην τὴν ἐπισημότητα τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Τὰ συγχαρητήρια κυρίως ἐδέχετο ἡ θειὰ Γιώργενα ἀκτινοβολοῦσα ἀπὸ ἱκανοποίησιν, ὑπερηφάνειαν καὶ εὐτυχίαν.

Καὶ ἡ Μαρία πῶς ἐδέχθη τὸ συνοικέσιον αὐτό ; Ποιος ἐρωτοῦσε πῶς θὰ το δεχθῇ ἡ Μαρια καὶ ποιὸς ἐνδιεφέρετο ἢ ἐσκοτίζετο πῶς θὰ τὸ δεχθῇ. Φτάνει ποῦ τὴν δίνανε σὲ καλὰ χέρια. Τί ἄλλο ἤθελε. Ποιὰ ἄλλη τῆς ἀράδας της ἔκανε τέτοιο γάμο; Καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο.

Οἱ ἀρραβῶνες τῆς Μαρίας συνετάραξαν τοὺς κοινωνικοὺς κύκλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆκεν ἡ οἰκογένειά της.

«Μωρὲ γαμπρὸ ἡ Σπύρενα !»

«Ἀκοῦς ἐκεῖ ! Ἄμ' ποιὰ θὰ πάρῃ ἐκείνη ποῦ τό' βῆ στὰ σαράγια καὶ νὰ μπῆ στὸ βιὸ τοῦ Γιάννη Μανούρη; Αὐτὸ εἶνε τύχη !»

Καὶ ὁ φθόνος ἐτέθη ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἄρχισαν ἡ κατηγόριες τῆς νύφης.

«Ἀκοῦ ἐκεῖ ! Ἄμ' ποιὰ θὰ πάρῃ ἐκεῖνον ποῦ τοῦ βγάνουνε τὰ τραγούδια στὸν καφενὲ τοῦ Πλόσκα ! ἢ Αἴ, ἄμ' τρομάρα σ' Γιάννη. Θὰ πάρῃς καὶ τὸ Μπόσταρη νὰ τό' τραγουδάει τό' ἀμανέδες ἀποκάτω ἀπὸ τὰ παραθύρια !» καὶ δός του τὰ γέλοια.

Αὐτὰ ἔφτασαν εἰς τὰ αὐτιὰ τοῦ γαμπροῦ Τοῦ τὰ πρόφτασε ἡ ξαδερφή του ἡ Ξένη ποῦ δὲν τἆχε καλὰ μὲ τὴ Σπύρενα.

Καὶ ὁ γαμπρὸς θέλωντας καὶ μὴ ἐκρύωσε.

Ἀρχίνησε νὰ κάνῃ μοῦτρα στὸ Χρῆστο ποῦ πήγαινε στὸ μαγαζί. Ὁ Χρῆστος δὲν τὸ καταλάβαινε. Τὸ κατάλαβαν ὅμως ἡ γυναῖκες στὸ σπίτι· γιατί σὲ

τέτοια ζητήματα ἡ γυναῖκες ἔχουν μίαν εὐαισθησίαν ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄνδρες.

Ἄρχισαν λοιπὸν γιὰ νὰ μὴ πάθουν ἀπέναντι τῆς κοινωνίας τὴν προσβολή, νὰ μὴ δείχνουν τὸν πρῶτον ἐνθουσιασμὸν γιὰ τὸ γαμπρό, καὶ μάλιστα νὰ λένε ὅτι ἔμαθαν πῶς αὐτὸς ἔχει ἀρρώστιες, πράματα ποῦ δὲν τὰ ξέρανε πρωτήτερα. Καὶ ἀφοῦ ἐπείσθησαν ὅτι τοῦ Γιάννη τοῦ ἐγύρισε γιὰ καλὰ τὸ μυαλὸ καὶ ὅτι ὁ γάμος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ τοῦ στείλανε πίσω τὸ δαχτυλίδι συμφωνοῦντος καὶ τοῦ Σπύρου, ὁ ὁποῖος μὲ ὅλην του τὴν ἠλιθιότητα εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔπαιξε καλίτερα κι' ἀπὸ τὴ γυναῖκες τὸ μέρος του. Ὁ μόνος ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ τὰ χωνέψῃ ἤτανε ὁ κακομοίρης ὁ Χρῆστος, ὁ ὁποῖος δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐξοικειωθῇ μὲ μίαν τοιαύτην ἰδέαν.

Καὶ ἡ γυναῖκες ὅμως κατὰ βάθος βαρέως ἔφερον τὸ ὅτι ἐχάλασε τὸ συνοικέσιον καὶ περισσότερον διότι ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ἐχάλασε, ἄφινε νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι ἐχάλασε διότι εἰς τὸν γαμβρὸν ἐκατηγόρησαν τὴ νύφη.

Τί κατηγορίες ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν τῆς Μαρίας; Ἡ Μαρία ἦτον ὄμορφη, προκομένη, νοικοκυρά. Αἱ κατηγόριες ἀπέβλεπον τὸ ἠθικόν της. Τὴν ἀγαποῦσε ὁ Μπάσταρης, ἐπερνοῦσε κάθε μέρα ἀπὸ τὸ σπίτι της, ἐξενυχτοῦσε στὸν καφενὲ τοῦ Πλόσκα ποῦ ἦταν σιμὰ στὸ σπίτι της καὶ ἐτραγουδοῦσε γι' αὐτὴ ἀμανέδες. Αὐτὸ ἦταν στίγμα γιὰ τὴν οἰκογένειά της.

Μὰ καλὰ τί ἔφταιε γι' ὅλα αὐτὰ ἡ κακομοίρα ἡ Μαρία, ἡ ὁποία ἐκολλοῦσε ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ στὸν ἀργαλειό;

Τί ἔφταιε; —Νὰ φτύσῃ αἷμα ! Ἀκοῦς ἐκεῖ τί ἔφταιε. Καὶ τότε ποιὸς ἔφταιε;

Ὁ Χρῆστος κατελήφθη ἀπὸ μίαν μελαγχολίαν καὶ ἄρχισε νὰ γίνεται πολὺ σκεπτικός. Προφανῶς ἐσκέπτετο νὰ σκοτώσῃ τὴ Μαρία ἐξοργιζόμενος διαρκῶς ἀπὸ τὰ λόγια ποῦ πέταε ἡ βάβω του.

Ἡ μάννα της ὅμως δὲν ἦτο τόσον πολὺ κατὰ τῆς Μαρίας, διότι εἶχε πεποίθησιν εἰς τὴν ἁγνότητα τῆς κόρης της. Τοῦτο ὅμως δὲν τὴν ἠμπόδιζε καὶ αὐτὴν νὰ αἰσθάνεται βαθειὰ τὴν προσβολήν, τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἡ ὑπόληψίς των.

Ἡ Μαρία μολονότι εἶχε τὴν συνείδησιν ὅτι ἦτο τόσον ἀθῶα καὶ ἁγνὴ καὶ ἠθικὴ ὅσον εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε μιὰ κόρη, ἐν τούτοις ᾐσθάνετο καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία κάποιον ἀποτροπιασμὸν διὰ τὸν ἑαυτόν της, ἔπειτα ἀπὸ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν ἡ οἰκογένειά της. Ἰδιαιτέρως δὲ τὸ ὕφος τοῦ ἀδελφοῦ της τῆς ἐπροξένει ἕνα ἀκατανόητον τρόμον. Ἡ διάλυσις ὅμως τοῦ ἀρραβῶνος της τῆς ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν σὰν νὰ τῆς βγῆκε μία μεγάλη πλάκα ἀπὸ τὸ στῆθος.

Ἡ ὅλη ὅμως ἀτμόσφαιρα μέσα εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς Μαρίας ἦτο πολὺ βεβαρυμένη καὶ ἐφαίνετο ὅτι δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ ξεσπάσῃ κατὰ ἕνα οἱονδήποτε τρόπον.

Τὸ ἐπικίνδυνον στοιχεῖον ἦτον ὁ Χρῆστος, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἡ ἐπιχείρησις τοῦ καφενὲ μὲ τὸν Κεφαλωνίτη—ὅπως ἦτον ἑπόμενον—δὲν ἐπῆγε μπροστὰ ἦτο πάλιν ἀπὸ καιρὸν ἄεργος. Καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπῆρε κατάκαρδα τὴν διάλυσιν τοῦ συνοικεσίου τῆς Μαρίας μὲ τὸν Μανούρη, διότι ἤλπιζεν ὅτι ὁ γαμπρὸς θὰ τοῦ ἄνοιγε μεγάλο καφενέ! ὅπως εἰς τὰς πρώτας διαχύσεις τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ.

Ἕνα βράδυ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Μαρίας ἀκούστηκαν δύο πιστολιές. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἔτυχαν ἐκεῖ γύρω, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ φοῦρνο ποῦ ἤτανε πέρα στὴ γωνία ἔτρεξαν ἐπὶ τόπου νὰ ἰδοῦν τί συνέβη.

Εὑρῆκαν εἰς τὴ μέση τοῦ δρόμου ἕναν ἄνθρωπον ξαπλωμένον νὰ πλέῃ εἰς τὸ αἷμα. Ἤτανε ὁ Χρῆστος.

Τὸν ἐσήκωσαν, ἐχτύπησαν παρέκει τὴν αὐλόπορτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὸν ἔμπασαν μέσα.

Ὁ Χρῆστος ἤτανε ἀκόμη ζωντανός, ἀλλὰ ὅσο νὰ φέρουνε τὸ γιατρὸ σὲ μισὴ ὥρα ἐξεψύχησε.

Ὁ θρῆνος καὶ ὁ κοπετὸς τῆς μάννας τοῦ Χρήστου καὶ τῆς βάβως του δὲν περιγράφονται. Τὴ Μαρία δὲν τὴν ἄφηκε ἡ βάβω της νὰ κλάψῃ μαζύ τους τὸν νεκρό, καὶ ἐκείνη ἐκάθητο μόνη της εἰς τὸ μαγερειὸ καὶ ἔκλαιε.

Τὰ μοιρολόγια διεκόπτοντο ἀπὸ φοβερὲς κατάρες γιὰ τὴ Μαρία, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὑπαίτιος διὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ της, μολονότι δὲν ἤξευραν οὔτε ποιὸς τὸν ἐσκότωσε οὔτε πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα.

Ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἐγέμισε τὸ σπίτι ἀπὸ γυναῖκες ἰδίως ἡλικιωμένες, συγγενεῖς, γειτόνισσες καὶ ἄλλες γνωστές, αἱ ὁποῖαι ἔσπευσαν, μολονότι ἦτο πλέον περασμένη ἡ ὥρα, γιὰ νὰ συντροφεύσουν τὴ Σπύρενα καὶ τὴ μάννα της νὰ ξενυχτήσουν τὸν νεκρόν. Εἰς τὲς γυναῖκες τοῦ λαοῦ αὐτὸ θεωρεῖται ἱερὰ ὑποχρέωσις καὶ εἰς μίαν τοιαύτην νεκρικὴν παννυχίδα πηγαίνουν μὲ περισσότερη εὐχαρίστησιν παρ' ὅτι αἱ κυρίαι τῶν καλυτέρων τάξεων πηγαίνουν εἰς τὰ θέατρα καὶ εἰς τοὺς χορούς.

Τὴν ἄλλη μέρα χαράματα ἐστάλη ἄνθρωπος μὲ μονόξυλο στὸ γιβάρι νὰ φέρῃ τὸν πατέρα τοῦ Χρήστου γιὰ νὰ προφθάσῃ νὰ ἀσπασθῇ τὸ παιδί του ἔστω καὶ νεκρόν.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ στενότεροι συγγενεῖς καὶ κουμπάροι, οἱ ὁποῖοι—ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις—ποὺς βρεθήκανε σὲ μιὰ τέτοια περίστασι καὶ ἐφρόντιζαν γιὰ ὅλα, ἐσκέφθησαν νὰ ἀπομακρύνουν τὴ Μαρία σ' ἕνα γειτονικὸ σπίτι φοβούμενοι μὴ τυχὸν ὁ Σπῦρος, ὁ ὁποῖος ἦτο πολὺ ἀράθυμος, εἰς τὴν παραφορὰν τῆς λύπης του ξεθυμάνει σ' αὐτὴν καὶ τὴν κακοποιήσῃ.

Οἱ τοιοῦτοι φόβοι των ὅμως ἀπεδείχθησαν ἀβάσιμοι. Διότι ὁ Σπῦρος ἐν τῇ ἠλιθιότητί του ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ πάτησε τὸ ποδάρι του μέσα στὸ σπίτι ἀντὶ νὰ κλάψῃ τὸ παιδί του δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τὰ βάλῃ καὶ νὰ φοβερίζῃ φανταστικοὺς ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι τοῦ σκότωσαν τὸ παιδί, διότι τὸ φθονοῦσαν ποῦ ἤτανε προκομένο καὶ καλύτερο ἀπὸ τὰ παιδιά τους !

Ἐγνώσθη ἐν τούτοις, ὅτι τὸν Χρῆστο τὸν ἐσκότωσε ὁ Μπάσταρης ὁ ἐραστὴς τῆς Μαρίας καὶ ὅτι τὸν ἐσκότωσε ἀμυνόμενος μὲ τὸ ρεβόλβερ, διότι ὁ Χρῆστος τοῦ ἐπετέθη μὲ τὸ μαχαίρι. Πράγματι δὲ εὑρέθη πλησίον τοῦ Χρήστου μιὰ πελωρία κάμα δική του, ἡ ὁποία, ὅταν αὐτὸς ἐπληγώθη θανασίμως, τοῦ ἔπεσε προφανῶς ἀπὸ τὸ χέρι.

Ὁ Μπάσταρης μετὰ τὸν φόνον ἔγινεν ἄφαντος.

Ἐγνώσθησαν δὲ κατόπιν καὶ λεπτομέρειαι τοῦ φόνου προφανῶς προερχόμεναι ἀπὸ τὸν Μπάσταρη καὶ ἔχουσαι ὡς ἑξῆς: "Οτι δηλαδὴ ὁ Μπάσταρης ἐδιάβαινε ἀπὸ τὸ σπίτι ὅπως συνείθιζε χωρὶς νὰ ἐπιχειρῇ ποτὲ τὸ ἐπιλήψιμον, ὅτι συνέπεσε τὴν ὥρα ἐκείνη νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος ὁ Χρῆστος, ὁ ὁποῖος ἐπέρασε ξυστά του καὶ τὸν ἔσπρωξε. "Οτι ὁ Μπάσταρης τοῦ ἔκαμε ἁπλῶς κάποιαν παρατήρησιν διὰ τὸ σπρώξιμο, ὁπότε ὁ Χρῆστος ἄρχισε νὰ τὸν βρίζῃ μὲ φράσεις βαρείας καὶ ἔβγαλε τὴν κάμα διὰ νὰ τοῦ ἐπιτεθῇ. Τότε ὁ Μπάσταρης βλέπων ὅτι ἦτο χαμένος ἔσυρε τὸ ρεβόλβερ ποῦ ἔφερεν ἐπάνω του καὶ τὸν ἐπυροβόλησε μιὰ καὶ δεύτερη γιατί μὲ τὴ πρώτη δὲν τὸν πῆρε.

Ὁ θάνατος τοῦ Χρήστου ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐπέφερε τὸν ἠθικὸν θάνατον τοῦ σπιτιοῦ του καὶ ἰδίως τῆς Μαρίας, ἡ ὁποία δὲν εἶχε πλέον καμμίαν θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν. Περὶ γάμου τῆς Μαρίας δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ γίνῃ λόγος. Ποιὸς ἦτον ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀπεφάσιζε νὰ πάρῃ γυναῖκα μιὰ κόρη τῆς ὁποίας ὁ ἀδελφὸς ἐσκοτώθηκε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι της ἐν συμπλοκῇ πρὸς τὸν ἐραστήν της; Ποιὸς ἄνθρωπος θὰ ἐβαστοῦσεν ἀπάνω του μιὰ τόση ἀτιμία;

Ἡ Μαρία δὲν ἐθεωρεῖτο μόνον ἀπ' τὴν κοινωνίαν ὡς μιὰ κόση ἡ ὁποία εἶχε χάσει τὴν τιμήν της, ἀλλὰ ὡς πρόσωπον ἀπαίσιον, τὸ ὁποῖον ἀνέφεραν μετὰ φρίκης.

Καὶ ὅμως ἡ Μαρία δὲν εἶνε διαποάξει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης τίποτε ἀπολύτως, τίποτε τὸ ἐπιλήψιμον! διότι βέβαια δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ καὶ κατὰ τὴν αὐστηροτέραν ἀντίληψιν τῆς γυναικείας ἠθικῆς ὡς ἐπιλήψιμον ὅτι ἠσθάνθη συμπάθειαν δι' ἕνα ἄνδρα, μὲ τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν εἶχε μιλήσει, ποτὲ δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς καμμίαν συνάφειαν καὶ τοῦ ὁποίου οὔτε τὴν φυσιογνωμίαν καλὰ καλὰ δὲν ἐννοοῦσε.

Τὴν στιγμὴν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἰδανικὸν καὶ ρωμαντικὸν αἴσθημά της αὐτὸ ὑπέστη τοιαύτην οἰκτρὰν κατατροφήν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔκλεισε διὰ παντὸς ἡ καρδιά της καὶ ταὐτόχρονα ἐγήρασε τρόπον τινὰ καὶ ἔχασε κάθε τοιοῦτον αἴσθημα.

Ἔπειτα ἀπὸ δύο τρία χρόνια ἐπέθανε ὁ πατέρας της ἀπὸ πόνια. Ἡ Μαρία ἔμεινε τότε μόνη μὲ τὴ μάννα της. Ἐκείνη ἡ κακομοίρα ἔτρεχε ὅξω γιὰ νὰ τῆς φέρνῃ δουλειά, ἐνῷ ἡ Μαρία ἐκόλλησε στὸ ἀργαλειὸ καὶ ἐγύφαινε γιὰ νὰ ζήσουνε.

Ἔτσι ἐπεράσανε πολλὰ πολλὰ χρόνια ὅπου ἡ Μαρία ἦτανε θαμμένη ἀπὸ σπίτι ζωντανή, καὶ ὅταν εἰς τὸ τέλος ἐπέθανε καὶ ἡ μάννα της ἦτανε γερασμένη καὶ αὐτή. Εἰς τὸ σπίτι ἐπῆρε γιὰ συντροφιὰ καὶ γιὰ νὰ τὴν μάθῃ τὴν τέχνη τὴν ἀνεψιά της τὴ Σεβούλα. Τότε ἀπεφάσισε νὰ βγῇ καὶ αὐτὴ πλέον εἰς τὸν κόσμον γιατί ἦταν ἡ πρώτη ἀνυφάντρα τοῦ τόπου καὶ ἦταν περιζήτητη ἀπὸ τὶς μεγαλήτερες κυράδες ποῦ τὴν ἤθελαν πότε ἡ μία πότε ἡ ἄλλη γιὰ νὰ τῆς δώσουνε παραγγελίας.

Τὸ πρόσωπόν της διατηροῦσεν ἀκόμη ἴχνη τῆς παλαιᾶς της ὠμορφιᾶς, τὸ αὐλάκωναν ὅμως κάτι περίεργες βαθειὲς ρυτίδες καὶ τὸ βλέμμα της εἶχε μιὰ σκιαχτὴ ἔκφραση. Καὶ ὅπουἐμπαινε ἡ γυναίκες τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἰδίως τὰ κορίτσια τὰ ἔπιανε λαβοῦρα, ἐπειδὴ χωρὶς νὰ τὸ θέλουν ὅταν τὴν ἔβλεπαν ἐσυλλογίζοντο τὸ παρελθόν της διὰ τὸ ὁποῖον εἶχαν ἀκούσει ἀπαίσια πράγματα.

Ὅλοι ὅμως ὡμολόγουν ὅτι πρὸς ἕνα τοιοῦτον παρελθόν, τὸν ὁποῖον ἡ παράδοσις εἶχε ζωγραφίσει μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα, ἀπετέλει ζωηρὰν ἀντίθεσιν τὸ σημερινὸν συνεσταλμένον παρουσιαστικόν της καὶ ἡ σεμνὴ καὶ μετρημένη ὁμιλία της.

Ἡ Μαρία εἶχε καταβληθῇ τώρα ἀπὸ μίαν θρησκοληψίαν καὶ ὅσα χρήματα τῆς ἐπερίσσευαν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν της καὶ τὴν εἰς ἄκρον λιτὴν ζωήν της τὰ μετεχειρίζετο διὰ νὰ ἀγοράζῃ λάδι γιὰ τὰ κανδήλια τῆς ἐκκλησίας, νὰ ἀσπρίζῃ τὰ διάφορα ἐξωκκλήσια καὶ νὰ κάνῃ λειτουργίες.

Καὶ ὁ κόσμος ἔλεγεν ὅτι τὸ κάνει γιὰ νὰ σώσῃ τὴν ψυχή της ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες. Ποιὲς ἁμαρτίες;

ΤΕΛΟΣ

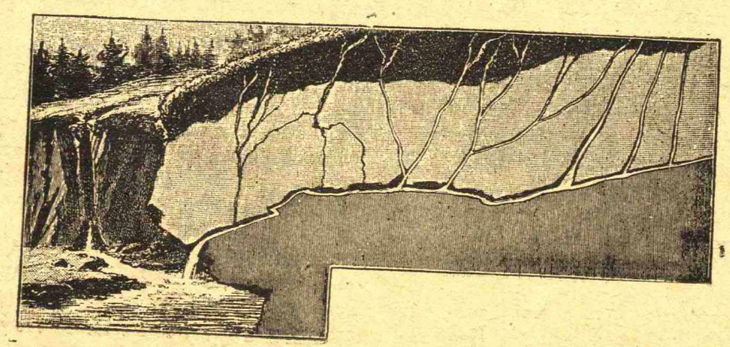

Πῶς σχηματίζονται αἱ πηγαί.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΣΤΗΝ «ΨΥΧΗ ΤΟΥ»

Χαῖρε τοῦ «Μπάϋρον» Ψυχή!
Ἡ Ἑλλάδα, ἀπ' ἄκρη 'ς ἄκρη,
Σοϋπλεξε πολυτίμητο Στεφάνι ἀπὸ δάκρυα
Κρυσταλλωμένα σὲ καϋμὸ ἀπέραντο.... βαθύ!....

Τὸ Στέμμα αὐτὸ τὸ φωτεινό, περίλαμπρη νεφέλη,
Ψηλά, ψηλὰ ὡς τὸν Οὐρανό, αἰθέρια, Σοῦ στέλλει
Μ' εὐγνωμοσύνη ἄπειρη ἡ Ἑλλάδα ἡ φτωχή!....

Χαῖρε τοῦ «Μπάϋρον» Ψυχή!
Τὸ Πνεῦμά Σου τὸ θεῖο,
Ποὺ 'μάγεψε κι' ἀνέλαμψε μ' ὅλο τὸ μεγαλεῖο,
Ἀφῆκε στὴν Ἑλλάδα Σου μιὰ ἔνθεη πνοή!...

Κι' ἂν τόσα χρόνια 'πέρασαν, κι' ἂν θὰ περάσουν
κι' ἄλλα,
Ὅλα Σου τὰ αἰσθήματα, γενναῖα καὶ μεγάλα,
Θὰ συγκινοῦν αἰώνια τοῦ Ἔθνους τὴν ψυχή!....

Ὦ! πόσο τὴν ἐλάτρευσες τὴν εὔμορφη Ἑλλάδα!
Ἀπὸ λαχτάρα ἄναψες στῆς «Λευτεριᾶς» τὴν δᾷδα
Τὴν νειότη Σου τὴν ὥμορφη, θυσία πιὸ τρανή,
Πανώρηα τῆς Ἀνάστασης, πανύψηλη, λαμπάδα
«Μπρὸς στὸν Ἀγῶνα τὸν Ἱερό», μεγάλη, φωτεινή!
... ...

Καὶ τώρα ἡμεῖς, γονατιστοί,
ψάλλουμε τ' Ὄνομά Σου
Μὲ πόθο, γιὰ τὴ Μνήμη Σου τὴν τόσο λατρευτή,
Ποὺ ὑπέρλαμπρη ἡ Ἀρετή,
Τὸ Κάλλος τῆς Ψυχῆς Σου,
Μὲ θάμβος καὶ μὲ δάκρυα αἰώνια μᾶς κρατεῖ!

Ἀθῆναι, 19)IV)1924.

Μαρ. Σαριβαξεβάνη
πρ. Μικρασιᾶτις

****

ΑΠΟ ΤΟ ΓΚΙΟΥΛΙΣΤΑΝ ΤΟΥ ΣΑΑΔΗ

ΤΟ ΦΩΣ ΜΟΥ

Μιὰ νυχτιὰ — πῶς τὸ θυμοῦμαι! — ἡ ἀγάπη μου ἡ γλυκειὰ
μπῆκε μέσ' τὴ κάμαρά μου.
Πήδηξα ἀπ' τὸ διβάνι κι' ἦταν τόσο ξαφνικιὰ
τῆς λαχτάρας ἡ χαρά μου,
ποὺ μὲ τ' ἀπαλό τ' ἀγέρι
ξάφνου σβύστηκε τὸ φῶς μου, ὅπως ἄπλωνα τὸ χέρι.
Καὶ νά! ἐκάθησε ἡ καλή μου δίπλα-δίπλα πεταχτὴ
καὶ μὲ τὸ γλυκό της στόμα
ἄρχισε νὰ μὲ μαλώνῃ: τάχα πῶς, τάχα γιατὶ
πρὶν νὰ τὴν κυτάξω ἀκόμα
ἔσβυσα μὲ μιᾶς τὸ φῶς μου ἀπ' ἀντίκρυ μάνι-μάνι...
Καὶ τῆς εἶπα :—Τί τὸ θέλω, μιὰ ποὺ ὁ ἥλιος μου ἐφάνη!

****

Η ΧΑΡΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ

Ἄκουσα ποτὲ νὰ λένε πῶς στὰ χρόνια τὰ παληὰ
πρόσταξε τρανὸς Σουλτάνος νὰ χαλάσουν κάποιον κλέφτη·
κι' ὁ φτωχός, τὴν ὥρα ποῦ εἶδε τὸ μαχαῖρι πειὰ νὰ πέφτῃ,
ἄρχισε νὰ σκυλοβρίζῃ τὸν τρανὸ τὸ Βασιληᾶ,
καὶ νὰ τοῦ σωριάζῃ τόσα
ὅσα πρὶν νὰ τόνε κόψουν, ἔκοβε ἡ κακιά του γλῶσσα.

«Ὅταν κανεὶς ἀπελπισθῇ ξεχύνεται κι' ἀφρίζει,
ὡσὰν τὴν γάτα ποῦ κλειστὴ καὶ στὸ σκυλλὶ χυμίζει.
Σᾶν ἀγριέψῃ πειὰ ἡ ματιὰ καὶ κιτρινίσ' ἡ ὄψι,
τὸ χέρι ἁρπάζει τὸ σπαθὶ κι' ἂς εἶναι κι' ἀπ' τὴν κόψι.»

Καὶ ρωτᾷ ὁ Σουλτάνος τότε τὸ Βεζύρη του κοντὰ
τὸ τί λέει. Κι' ὁ Βεζύρης ὁ καλὸς τὸν ἀπαντᾷ:
— Λέει πῶς ὅποιος τὸν θυμό του τὸν κρατᾷ καὶ συγχωρᾷ
ὁ Θεὸς τόνε πλερώνει, μὲ συχώριο στὰ ὑστερνά.
Κι' ὁ Σουλτάνος ἀπὸ λύπη καὶ γιὰ δόξα τοῦ Προφήτη,
δίνει χάρη μπρὸς στὰ λόγια τοῦ φτωχοῦ βαρυποινίτη.

Μὰ πειὸ πέρ' ἄλλος Βεζύρης, ποὖχ' ἐχθρό του τὸ Βεζύρη,
μπρὸς στὸ ρήγα τώρα σύρει.
Καὶ τοῦ λέει : — Ποτὲ δὲν στέκει σὲ κανέν' ἀπὸ τὸ Γένος
νὰ μιλᾷ στοὺς Βασιλιάδες, ὅσο νἄναι τιμημένος,
παρὰ μόνον σᾶν τοῦ λέει τὴν ἀλήθεια μὲ τὰ λόγια...
Βασιληᾶ σὲ βρίζει ὁ κλέφτης· ἄκου ἄστονε στὸν μπόγια!»

Καὶ τοῦ ἀπάντησεν ἐκεῖνος μ' ἀσπραπόφωτη ματιά:
— Ἀπὸ τὴν κακιά σου ἀλήθεια, πειὸ καλὴ ἦταν ἡ ψευτιά:
Γιατ' ἡ δεύτερη εἶναι μάνα τοῦ καλοῦ μὲς ἀπ' τὰ στήθεια,
κ' εἶναι μητρυιὰ τοῦ πόνου ἡ πικρόλογή σου ἀλήθεια.
Κι' εἶπαν οἱ σοφοί: Σὰν τύχῃ νἄναι χρήσιμο τὸ φέμμα,
πειὸ καλὸ κι' ἀπ' τὴν ἀλήθεια ποῦ θὰ ξέσπαζε στὸ αἷμα.

Μιχαὴλ Ἀργυρόπουλος

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΩΝ ΝΙΜΠΕΛΟΥΓΚΕΝ

(ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΘΡΥΛΟΣ)

(Συνέχειά ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ φόνος τοῦ Σίγκφριντ.

Ἐγλυκοχάραζε ἡ αὐγὴ ροδοστεφανωμένη. Σιγὰ σιγὰ ξυπνοῦσε τὸ παλάτι· εἶχαν ἀρχίσει νὰ γαυγίζουν τὰ σκυλιά, καὶ τ' ἄλογ' ἀνυπόμονα ποδοπατοῦσαν τὰ λιθόστρωτα. Ὁ ἥλιος εἶχε ἀνεβῆ ψηλὰ στὸν οὐρανό, κι' οἱ κυνηγοὶ εἴχανε μαζευθῆ γεμάτοι εὐθυμία. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἱππότες ἱπποκόμοι σκύλοι κι' ἄλογα εἶχαν ἑτοιμασθῆ γιὰ τὸ κυνήγι. Πολλοὶ διαβάτες εἴπανε τρομασμένοι, πῶς εἶχαν δῆ ἀρκοῦδες μὲσ'στὸ δάσος, κι' αὐτὸ τὸ νέο ἐγέμισε τοὺς κυνηγοὺς ἀπὸ χαρά, γιατὶ ὁ κίνδυνος προσθέτει στὸ παιχνίδι νέο θέλγητρο.

Ἐκεῖ ὁ Γκύντερ ἕτοιμος νὰ πηδήσῃ πάνω στ' ἄλογο. Ἐδὼ ὁ Σίγκφριντ ὀρθὸς στὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ, μὲ τὴν ἀσπίδα του στὸ μπράτσο καὶ μὲ τὴ λόγχη στὸ χέρι του. Μὲ μάτια ποὺ ἀπ' τὴν ὑγεία λαμποκοπούσανε, φεύγει εὐτυχισμένος γι' αὐτὸ τ' ἀπαίσιο κυνήγι. Μὰ ἡ Κοιμχίλδ ἤτανε κατακίτρινη. Ὅλη τὴ νύχτα δὲν εἶχε κοιμηθῆ οὔτε μίαν ὥρα ἡ ταλαίπωρη. Βγαίνει μὲ βία ἀπ' τὸ παλάτι, φωνάζει τὸν ἀγαπημένο της καὶ τὸν παρέκαλεῖ θερμὰ νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ μοναχὴ αὐτὴ τὴ μέρα, γιατὶ ἡ καρδιά της εἶν' ἀκόμα φοβισμένη ἀπὸ τὸ ὄνειρο. Ὅταν παύσει ὁ ἀέρας νὰ φυσᾷ, τὰ κύματα ξεσποῦν ἀκόμα λυσσασμένα στὸ γιαλό.

Ὁ Σίγκφριντ πῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὴν Κριμχίλδ καὶ τὴν παρηγόρησε. «Κύτταξε», εἶπε, «ὁ ἥλιος λάμπει, καὶ τ' ὄνειρο σου θὰ χαθῆ σὰν τὸ σκοτάδι στὸ ἄστρο τῆς ἡμέρας. Ποῦ βλέπεις τὸν κίνδυνο, γλυκειά μου Κριμχίλδ; Κανένας δράκος μέσ' στὸ δάσος δὲ θὰ τολμήσῃ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τόσους κυνηγούς».

Οἱ σάλπιγγες ἄρχισαν νὰ ἠχοῦν. Ὁ Σίγκφριντ φίλησε γλυκὰ τὴ γυναῖκα του κι' ἔφυγε μὲ τὴν εὐθυμη συντροφιά του. Ἡ Κριμχίλδ ἔτρεξε στὸ παράθυρο καὶ εἶδε τοὺς κυνηγοὺς νὰ σκαροφαλώνουν πάνω σ' ἕνα βράχο ψηλὸ γύρω ἀπ' τὸ λόφο καὶ νὰ χάνουνται μέσα στὰ φυλλώματα. Ὕστερα ἀπὸ λίγο δὲν ἄκουγε πειὰ κανένας παρὰ τὸ γαύγισμα τῶν σκύλων καὶ τοὺς ἦχους τῶν σαλπίγγων. Ἔπειτα ὅλα βυθίσθηκαν στὴ σιωπή.

Ἀλλὰ ἡ Κριμχίλδ ἤταν ταραγμένη, καὶ ὁλοένα πηδοῦσε πάνω μὲ σπασμούς, σὰ ν' ἄκουγε νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸ δάσος μιὰ στριγλιά, καὶ τῆς φαινότανε πῶς ὁ ἀέρας ἤταν γεμάτος ἀπὸ βρυκόλακες, ὁποῦ περνοῦσαν δίπλα της ἀράτοι.

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἔδινε κι' ἔπαιρνε τὸ κυνήγι· Γρήγορα εἶχαν βρῆ οἱ κυνηγοὶ τὰ ἴχνη μιᾶς ἀρκούδας, ποῦ ἐκυνήγησαν ὡς στὴ σπηλιά της καὶ τὴν σωριάσανε στὸ χῶμα ἀναίσθητη. Ὕστερα χωριστήκανε στὸ δάσος δεξιὰ κι' ἀριστερὰ γυρεύοντας στὴν ἄμμο τῆς ἀρκούδας τὰ πατήματα, ποῦ εἶχαν δῆ οἱ διαβάτες. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Χάγκεν καὶ ὁ Σίγκφριντ πῆγαν οἱ δυό τους μοναχοὶ μέσ' στὴν καρδιὰ τοῦ δάσους. Ἄξαφνα ὁ Σίγκφριντ ἔβγαλε μιὰ φωνή. Εἶδε ἀνάμεσα στὰ ἔλατα τὸν ὄσκιο ἑνὸς θηρίου, ποῦ 'χε καρφώσει πάνω του τὰ μάτια του τ' ἀστροφτερά.

«Ἡ ἀρκούδα!»—φώνοξε,—καὶ πήδησε ἀπ' τὸ ἄλογό του γιατὶ τὰ δέντρα ἤταν πολὺ πυκνὰ σ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ δὲ μποροῦσε νὰ τὰ περάσῃ τ' ἄλογο. Μπροστά του ἡ ἀρκούδα στήθηκε ὀρθή. Πῆγε κοντὰ στὸν Σίγκφριντ μὲ λύσσα καὶ ἄγριο μουγγριτό. Τὰ μάτια της λαμποκοποῦσαν!

Πρόσεξε Σίγκφριντ δὲν εἶναι παιχνίδι παιδικό! Ἡ ἀρκούδα στάθηκε ὀρθὴ γιὰ νὰ παλαίψῃ μὲ τὰ σκυλιὰ καὶ ἦταν ἕτοιμη νὰ τὰ σπαράξῃ. Μὰ ὁ Σίγκφριντ δὲ τῆς ἔδωσε καιρό. Τράβηξε ἀπὸ τὴ θήκη της τὴν Μαλμπουγκ καὶ μ' ἕνα κτύπημα σκότωσε τὸ θηρίο.

Κι' ὁ Χάγκεν τι' εἶχε κάμει σ' αὐτὸ τὸ μεταξύ; Ὅταν εἶδε πῶς ὁ Σίγκφριντ εἶχε πηδήσει κατὰ γῆς, τὸν ἀκολούθησε τραβῶντας τ' ἄλογό του. Μιὰ σκέψις ἔλαμψε στὴ ψυχή του σὰν ἀστραπή. Ἴσως εἶπε στὸν ἑαυτόν του, ὁ Σίγκφριντ νὰ σκοτωθῆ ἀπ' τὸ θηρίο κι' ἔτσι δὲ θὰ λερωθῆ ἡ ψυχὴ μου μὲ ἕνα ἄτιμο κακούργημα. Μὰ γοήγορα εἶδε τὴν ἀρκούδα νὰ πέφτῃ πάνω στὸ χορτάρι. στὸ αἷμα βουτηγμένη. Καμιὰ δὲν εἶχε πειὰ ἐλπίδα, κι' ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ δρόμο τὸ σκοτεινό, ποῦ ὁδηγοῦσε τὴ ψυχή του σ' ἕνα βυθρο αἰώνιο. Πῆγε κοντὰ στὸν Σίγκφριντ, ποῦ σκούπιζε τὸ σπαθί του τὸ ξακουστό, καὶ τοῦ 'πε: «Γενναῖο κτύπημα, Σίγκφριντ, εἶναι στὸν κόσμο λίγα παλληκάρια ποῦ θά 'χανε τὸ θάρρος νὰ μετρηθοῦνε μὲ τέτοιο ἐχθρό».

Ἡ μέρα ἤτανε ζεστὴ καὶ βαρειά. Στὸν οὐρανὸ πρὸς τὴ δύση, εἴχανε μοζευθῆ μαῦρα σύνεφα καὶ οἱ σκιὲς εἶχαν ἀρχίσει νὰ γλυστροῦν στὸ δάσος. Πέρ' ἀπ' τὸ δάσος μακρυά, ἄκουε κανένας τὸν κρότο τῆς βροντῆς, ὅμοιο μὲ τὸν γρυλλισμὸ λεοντα-ριοῦ ἀγριεμένου, καὶ ὅταν ἔπαυε ὁ κρότος τῆς βροντῆς ὅλα γύρω βυθιζόντανε σὲ μιὰ σιωπὴ θανάτου.

«Τί ζέστη εἶπε ὁ Σίγκφριντ, τί κυνήγι κουραστικό. Θὰ δινα γιὰ μιὰ γουλιὰ νερὸ τὸ βασίλειό μου». «Κι' ἐγὼ» εἶπεν ὁ Χάγκεν. «Μοῦ φαίνεται ἐδῶ κοντὰ εἶναι μιὰ βρύση. Στὰ νειάτα μου, ὅσες φορὲς γύριζα μέσ' στὸ δάσος κυνηγῶντας, ἐδροσιζόμουνα σ' ἐκείνη τὴν πηγή. Νὰ κεῖ κάτω. Βλέπεις; ἐκεῖ ποῦ τοέχει τὸ ποταμάκι, κοντὰ σ' ἐκείνη τὴν φτελιά. Ἔλα σήκω νὰ πᾶμε. Ἔχεις φτερὰ στὰ πόδια σου, τὸ ξέρω, μὰ τ' ἀλογό μου στοιχηματίζω πῶς θὰ φθάσω πρῶτος ἐγώ».

Δὲν τὸ πιστεύω, ἀποκρίθηκε ὁ Σίγκφριντ. Εἶμαι πειὸ νέος ἀπὸ σένα, καὶ ἂς εἶμαι φορτωμένος μὲ τὴ λόγχη καὶ τὴν ἀσπίδα μου, ἐνῷ ἐσὺ τίποτα δὲ σηκώνῃς καὶ μπορεῖς νὰ τρέξῃς σὰ ζαρκάδι.

Οἱ δύο ἱππότες πήδησαν πάνω κι' ἔτρεξαν πρὸς τὴ βρύση, μὰ ὁ Σίγκφριντ ἔφθασε πρῶτος φυσικά. Καμένος ἀπὸ δίψα τρομερὴ ἔρριξε τὴν ἀσπίδα καὶ τὴ λόγχη του στὴ γῆ κι' ἔσκυψε κάτω σὲ μιὰ μικρὴ σπηλιὰ γιὰ νὰ πιῇ νερὸ μὲ τὴ φούχτα του.

Τότε ὁ Χάγκεν χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ ἅρπαξε τὴ λόγχη καὶ τὴν ἔχωσε μ' ὅλη τὴ δύναμί του σὲ λυσσασμένος πάνω στὸ σταυρὸ ποῦ ἡ Κριμχιλδ εἶχε ράψει στὸ μανδύα του. Ἡ ψυχὴ τοῦ Σίγκφριντ χωρίστηκε ἀπ' τὸ σῶμα. Τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ ἀστραπὲς σκύσανε τὸν οὐρανό, καὶ στροπελέκια πέσανε γύρω τρομαχτικά. Ὁ ἱδρως ἔτρεχε στὸ σῶμα τοῦ φονηᾶ σὰν βρύση· Τὰ γόνατά του λυγιστήκανε καί 'μεινε στὸ χῶμα ξαπλωμένος λίγες στιγμὲς ἀναίσθητος, μέσ' στὴ βροχὴ καὶ στὸ χαλάζι. Οἱ ἀστραπες πηδοῦσαν ἀνάμεσα στὰ ἔλατα καὶ ἐνόμιζε κανένας πῶς τὸ δάσος ἤταν μεσ' στὴ φωτιά.

Σιγὰ σιγὰ ὁ Χάγκεν ἠρθε στὸν ἑαυτόν του, τράβηξε τὴ λόγχη ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Σίγκφριντ καὶ τὴν ἐσκούπισε μὲ τὰ βρεγμένα χόρτα. Ὕστερα πῆρε δρόμο σὰν τρελλὸς ἀνάμεσα στὴ λυσσασμένη μπόρρα. Κάποιοι κυνηγοὶ ποῦ 'χανε πάει κάτω ἀπ' τὰ κλαδιὰ νὰ φυλαχτοῦν μὲ τὰ σκυλιά τους, βλέποντας πρὸς τὸ μέρος, ὅπου τὸ δάσος ἤταν πειὸ σκοτεινό, εἶδανε νὰ βγαίνῃ ἀπὸ κεῖ ἕνας ἄνθρωπος καὶ νὰ κλονίζεται σὲ κάθε βῆμα. Βάδιζε μέσ' στὶς ἀστραπὲς καὶ ἤταν τόσο κίτρινος κι' ἀγριεμένος ὁποῦ πιστέψανε πῶς ἦτον ζωτικό. Ἄξαφνα ἕνας κυνηγὸς ἐφώναξε μὲ τρόμο: «Ὁ Χάγκεν!» κι' ὅλων τὰ μάτια καρφωθῆκαν πάνω του.

Γότε ὁ φονηᾶς ἐξουσιάζοντας τὸν φόβο του μὲ θάρρος φώναξε: Ἀλλοίμονο! Μέρα κακή, μέρα φαρμακεμένη! Ὁ Σίγκφριντ, ὁ ἀγαπημένος μας σκοτώθηκε κυνηγῶντας ἕνα θηρίο. Εἶναι ξαπλωμένος κοντὰ στὴ βρύση, χωρὶς πνοή. Σ' αὐτὰ τὰ λόγια φρίκης κραυγὴ βγῆκε ἀπ' τὰ στήθη τῶν κυνηγῶν καὶ ὅλοι τρέξανε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ μέσα στὸ δάσος γιὰ νὰ φωνάξουν τοὺς συντρόφους των. Σὲ λίγο ὅλοι μαζευτήκανε ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς κι' ὁ Γκύντερ μεταξύ τους. Ὅταν ὁ βασιληᾶς ἔμαθε τὸ νεο τὸ τρομαχτικό, ἄρχισε ἀπ' τὸ φόβο του νὰ τρέμῃ. Φώναξε τὸν Χάγκεν κατὰ μέρος καὶ τὸν ρώτησε.

Ὁ Χάγκεν ἀποκρίθηκε: «Τελείωσε! Ὁ Σίγκφριντ δὲ θὰ ξαναπῇ γιὰ τὴ βασίλισσα κακό».

Ὤ, ποιὸς μπορεῖ τὰ κλάματα καὶ τοὺς δαρμοὺς τῶν κυνηγῶν νὰ περιγράψῃ! Ὁ Χάγκεν βκδίζοντας μπροστά, ἔφερε τοὺς κυνηγοὺς κοντὰ στὴ βρύση ὅπου ὁ Σίγκφριντ ἤτανε στὴ γῆ νεκρός. Κάμανε ἕνα νεκροκρέββατο ἀπὸ κλαδιὰ καὶ φέρανε τὸ σῶμα μέσα στὴ βροχὴ καὶ στὸ χαλάζι, τὴ μοῖρα καταργιῶντας τὴ σκληρή, ποῦ σκότωσε τὸν ἥρωα καὶ τὸν ξάπλωσε κεῖ χάμω ἀκίνητο στὰ χέρια τοῦ θανάτου.

Τὸν φέρανε στὴν Ἐκκλησιὰ καὶ κάμαν' ἕνα φέρετρο ποῦ τὸ τοποθετήσανε κοντὰ στὸ ἅγιο βῆμα. Ἄλλοι ἱππότες τὸ φυλάγανε γύρω μὲ τὶς λόγχες καὶ ἄλλοι πήγανε στὴν πολιτεία γιὰ νὰ φέρουνε τὴν εἴδησι τοῦ θανάτου τοῦ Σίγκφριντ.

Μὰ τὸ πειὸ δύσκολο ἤτανε νὰ πάῃ στ' αὐτιὰ τῆς Κρίμχιλδ αὐτὴ ἡ εἴδησις. Τέλος ἕνας γέρος σεβάσμιος παππᾶς ἐδέχτηκε νὰ πιῇ τὸ πικρὸ ποτήρι. Ἐπῆγε λοιπὸν στὸ παλάτι βιαστικά, ὅπου ἕνα κορίτσι τῆς αὐλῆς στὰ δάκρυα πνιγμένο, τὸν ἔφερε στὴν Κρίμχιλδ.

Ἦταν πειὰ βράδι. ἡ Κρίμχιλδ μέσ' στὴν κάμαρά της ἔτρεμε ἀπ' τὸ φόβο της. Ὅταν τῆς εἶπε ὁ παππᾶς τὸ νέο τὸ φριχτό, ἔμεινε λίγες στιγμὲς ἀκίνητη σὰν ἄγαλμα, βλέποντας μπρός της, σὰ νά 'τανε χαμένη σ' ἕνα ὄνειρο. Ὕστερα σηκώθηκε σιγὰ καὶ παρακάλεσε τὸν ἅγιο πατέρα νὰ τὴ συνοδέψῃ στὴν ἐκκλησία. Ὅλοι βγήκανε στὸ δρόμο νὰ δοῦνε τὴ δυστυχισμένη τὴν πριγκήπισσα, καὶ βρᾶχηκε τὸ πέρασμά της μὲ δάκρυα θερμά.

Μέσα σὲ μιὰ βαθειὰ σιωπὴ πῆγε μπρὸς στοὺς ἱππότες ποῦ 'χαν περικυκλώσει τὸ σῶμα μὲ τὶς λόγχες τους καὶ μὲ μιὰ χειρονομία τοὺς ἔγνεψε νὰ φύγουνε λίγες στιγμές. Ὅταν ἔμεινε μόνη πῆγε κοντὰ στὸ φέρετρο, κι' ἐτράβηξε τὸ σάβανο, ποῦ σκέπαζε τὸ πρόσωπο τοῦ Σίγκφριντ. Πολλὴ ὥρα ἔμεινε μπρός του σιωπηλή. Ἄξαφνα τὰ μάτια της σβύστηκαν μέσα σ' ἕνα ποτάμι δάκρυα καὶ ἀγκαλιάζοντας τὸ σῶμα τοῦ Σίγκφριντ ἐφώναξε. Ἀλλοίμονό μου! εἶσαι σὺ ὁ Σίγκφριντ, τὸ ξακουσμένο παλληκάρι κεῖ μέσα ξαπλωμένος χωρὶς πνοή; Σὲ χτύπησαν λοιπὸν προδοτικὰ οἱ ἄτιμοι ἐχθροί σου; Ἔχουν σπαράξει τὸ γεράκι μου οἱ δύο ἀητοί, ὅπου διψοῦσαν αἷμα; Καὶ βλέποντας στὴν πλάτη τοῦ Σίγκφριντ τὴν ἀνοιχτὴ πληγή, ἔρριξε τὰ μπράτσα της σὰν τρελλὴ στὸν ἀέρα. Δὲν εἶχε πειὰ κατα-μίαν ἀμφιβολία ἡ ταλαίπωρη. Τὸν εἶχε πιάσει ὁ Χάγκεν στὴν παγίδα του.

«Ἀλλοίμονο, ἄγγελέ μου, ἐγὼ ἡ ἴδια ἑτοίμασα τὸν δρόμο στοὺς θανασίμους σου ἐχθρούς. Ἐγὼ ἡ ἴδια μὲ τὴ βλακεία καὶ τοὺς φόβους μου ἄνοιξα τοῦ τάφου σου τὴν πόρτα. Ἄχ τὶ ἀνόητη ποῦ ἤμουνα ν' ἀνοίξω τὴν καρδιά μου σ' αὐτὸ τὸ ἄπιστο τὸ σκυλολόϊ, ποῦ γαύγιζε γύρω σου!»

Πάλι βυθίστηκε στὴ σιωπή, μὰ ξαφνικὰ αἰσθάνθηκε νὰ φωτίζει τὴν ψυχή της μιὰ λάμψι τρομαχτική.

«Ἄμ' ὁ παππᾶς ποῦ θέλησε νὰ μὲ παρηγορήσῃ; Ἦταν, μοῦ εἶπεν θέλημα τοῦ Θεοῦ. Θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ Θεός, ποῦ μπρὸς στὰ μάτια του θερίσανε οἱ ἄκαρδοι τὸ ὥμορφό μου ἄνθος καὶ τὸ πετάξανε σ' ἕνα χαντάκι σὰν κουρέλι; Εἶν' ὁ Θεὸς ποῦ ἄκουγε μέρα καὶ νύχτα τὶς προσευχές μου τὶς θερμές; Εἶν' ὁ Θεὸς ποῦ φανταζόμουνα καλὸ καὶ δίκαιο. Ἀπὸ τὴν ὥρ' αὐτὴ θεὸς γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει. Εἶν' ὅλα ψέματα.... Θάνατος καὶ κατάρα στοὺς ἐχθρούς μου. Ἀμὲ οἱ ἅγιοι αὐτοὶ ποῦ μὲ κυτάζουν ἀπὸ τὰ τζάμια τῆς Ἐκκλησιᾶς μ' αὐτὰ τὰ μάτια, χωρὶς ζωὴ καὶ χωρὶς ἔκφρασι; Τί εἶν' αὐτὰ τὰ λόγια ποῦ 'ναι γραμμένα στὰ ἱερὰ βιβλία τους καὶ μουρμουρίζουνε στ' αὐτιά μου. Ὦ Ἅγιοι σκληροί, μιλήσετέ μου! Ἄχ πέτε μου ποῦ 'ταν ἡ δύναμί σας ποῦ 'ταν ἡ εὐσπλαχνία σας, ὅταν ὁ Σιγκφριντ μου βρισκότανε στὰ δίχτυα τῶν ἐχθρῶν του;»

Μέσ' στὴ ταραχή της καὶ στὸν πόνο της ἡ Κρίμχιλδ ἔλεγε λόγι' ἀσυνάρτητα καὶ ἡ φωνή της ἀντηχοῦσε μέσα στὴν ἀδειανὴ ἐκκλησιά. Σιγὰ σιγὰ στὸ φῶς ποῦ ὀλιγόστευε ὁλοένα οἱ ἅγιοι χαθήκανε μὲς' στὶς σκιὲς καὶ ἡ ἐκκλησία ἔγινε κρύα καὶ ὑγρὴ σὰν ἕνα κελάρι. Ρίχνοντας πίσω ἀπ' τὸ κεφάλι της τὰ ξέπλεκα μαλλιά της ἡ ταλαίπωρη ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ νεκροῦ καὶ εἶπε μὲ φωνὴ παγωμένη. Ἄς, τελειώσω μακρυὰ ἀπ' τὸν Θεὸν τὶς μέρες μου! Ἄς κυλιστῇ ἡ ψυχή μου αἰώνια μέσα στὸ σκοτάδι! Λίγο μὲ μέλει· θὰ σὲ ἐκδικηθῶ ὡς τὸ τέλος. Κατάρα στὸν Χάγκεν, θάνατος στὸν βασιληᾶ! Κατάρα στὴν Μπρούνχιλδ, θάνατος στὴν Βουργουνδία. Στὸ ὁρκίζομαι: δὲ θὰ ἡσυχάσω ἂν δὲ δῶ νὰ σπαρταροῦν μέσα στὸ αἷμα τὰ ἄπιστα σκυλιά. Ἀπὸ τώρα μιὰ καὶ μόνη ἐλπίδα ἔχω στὴ ζωή: τὴν ἐκδίκησι,

Θάνατος κοι καταστροφὴ σὲ ὅλους. Σ' αὐτὰ τὰ λόγια βγῆκε ἀπ' τοὺς τάφους ποῦ 'τανε γύρω στοὺς τοίχους τῆς ἐκκλησίας, ἕνα βουητὸ ποῦ θά κανε ν' ἀνατριχιάσῃ καὶ τὸ πειὸ γενναῖο παλληκάρι. Μὰ ἡ Κρίμχιλδ δὲν ἐταράχτηκε. Φίλησε στὸ στόμα τὸν πεθαμένο κι' ἔφυγε σιγά. Στὴν πόρτα οἱ ἱππότες παραμέρισαν μὲ θαυμασμὸ γιατὶ βάδιζε ἴσια μπρὸς καὶ χωρὶς δάκρυα. Οἱ φύλακες πῆγαν πάλι γύρω στὸ φέρετρο. Φέρανε λαμπάδες καί ἀνάψανε τὰ φῶτα τῆς ἐκκλησιᾶς. Ὅλη τὴν νύχτα ψάλλανε οἱ μοναχοὶ παρακαλῶντας τὸν Θεὸ γιὰ τὴ ψυχὴ τοῦ Σιγκφριντ.

Διακοπή. Ὅλοι βλέπουνε πρὸς τὴ φωτιὰ σὲ σκέψεις βυθισμένοι. Ἡ πολιτεία σωπαίνει καὶ μόνο τὸ γαύγισμα ἀκούετε τοῦ σκύλου.

Ἡ φωνὴ τῆς Κρίμχιλδ.

Στὴν πολιτεία λίγοι τὴ νύχτα κείνη κοιμηθήκανε. Τὰ ρολόγια σημαίνανε βαρειά, χτυπῶντας καὶ τὰ λεπτά. Στὰ παράθυρα καθ' ἐκκλησιᾶς ἕνα καντίλι σκόρπιζε γύρω τ' ἀδύνατο καὶ μελαγχολικὸ του φῶς. Στὸ παλάτι γυναῖκες κι' ἄντρες περπατούσανε σιγὰ σὰ νὰ 'ταν σὲ θάλαμο νεκροῦ. Ὁ Γκύντερ ξάπλωσε στὸ κρεββάτι του γυρεύοντας τὸν ὕπνο, μὰ ἦταν μὲς 'στὶς φλόγες τὸ κεφάλι του. Σηκώθηκε λοιπὸν ἀπ' τὸ κρεββάτι κι' ἐστριφογύριζε στὴν κάμαρά του. Ἡ Μπρούνχιλδ τὸν στραβοκύτταζε λέξι δὲν ἔβγανε, μὰ ἤτανε χαρούμενη Ὁ Χάγκεν μεσ' στὸ ἐρημικὸ του καμαράκι ἄκουγε τὴ βραχνὴ ἑνὸς κόρακα φωνή, ποῦ γαυριαζε ὅλη τὴ νύχτα. Μὰ ὁ φόβος εἶχε φύγει πειὰ ἀπ' τὴν καρδιά του. Ἔβλεπε ν' ἀνοίγεται μπροστὰ του δρόμος ἀτέλειωτος καὶ σκοτεινός, ὅπου ὁ ἥλιος δὲ θὰ δινε πειὰ τὸ φῶς του, μὰ ἔβλεπ' αὐτὸ τὸ δρόμο ἀκλόνητος. Δὲν εἶχε γίνει ἐκδικητὴς τοῦ βασιλιᾶ; Ἂν ἡ ψυχὴ του ἦταν χαμένη αἰώνια, τι σημαίνει; Φτάνει ποῦ ἐκδικήθηκε τὸν ὑβριστὴ τοῦ Γκύντερ καὶ τῆς βασίλισσας. Τώρα πειὰ πῆρε τὴν ἀπόφασι. Ἂς γίνει, ὅτι θέλει!

Καὶ μέσ' τὴ κάμαρα τῆς Κρίμχιλδ ἡ γρηὰ βασίλισσα Οὐτὲ ἔχυνε δάκρυα πικρά, κρατῶντας τῆς κόρης της τὸ χέρι. Ἔκαμε γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸ παιδί της ὅτι μπόρεσε. Μὰ ξαφνικὰ ἔπαψε νὰ λέγῃ λόγια παρηγορητικὰ στὴ θυγατέρα της, καὶ σώπασε ἀνήσυχη παρατηρῶντας τὰ μάτια τῆς Κρίμχιλδ, ὅπου δὲν ἦταν δακρυσμένα κι' ἦταν ἀνύσυχη γιατὶ ὅταν τῆς ἔλεγε πῶς ἦταν θέλημα θεοῦ ὁ θάνατος τοῦ Σίγκφριντ, ἡ Κρίμχιλδ τῆς εἶπε νὰ σωπάσῃ καὶ νὰ τὴν ἀφήσῃ ἥσυχη. Τὶ εἶχε λοιπὸν συμβῆ μέσ' τὴ ψυχὴ τῆς Κρίμχιλδ ποῦ 'ταν στραμμένη πάντα στὸν οὐρανό, σὰν τὰ λουλούδια στὸ φῶς τοῦ ἥλ.ου; Γιατὶ δὲν ἤθελε νὰ δῇ μπροστὰ της πειὰ τὰ ἱερὰ βιβλία;

Ἡ νύχτα πέρασε. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ μαζεύτηκε τὸ παλάτι γιὰ νὰ κλάψῃ τὸν Σιγκφριντ κι' ὁ Γκύντερ μίλησε γιὰ τὸ δυστύχημα, ποῦ 'στειλε στὸ βασιλειο τῶν σκιῶν τὸν πρίγκηπα τῆς Νίδερλαδ. Ἄξαφνα φάνηκε ἡ Κρίμχιλδ, κατάμαυρα ντυμένη. Ὅλοι σηκωθηκανε, μὲ μάτια δακρυσμένα κυττάζοντας τὸν πόνον τῆς ταλαίπωρης.

Μὰ 'κεινη σηκώνοντας τὸ δεξὶ της χέρι φώναξε μ' ἀκλόνητη φωνή: «Δικαιοσύνη! Ζητῶ δικαιοσύνη γιὰ τὸν ἄντρα μου. Σκοτῶστε τὸν φονηᾶ!»

«Κρίμχιλδ, εἶναι λόγια τρελλοῦ αὐτὰ ποῦ λὲς, εἶπε ὁ Γκύντερ. Ὁ θάνατος τ' ἀγαπημένου σου εἶναι σκληρὸς τὸ ξέρω. Μὰ ἤτανε γραφτὸ του νὰ σκοτωθῇ παλαίβοντας μετ' ἄγρια θηρία ὁ Σίγκφριντ. Χέρι δὲν τὸν ἐκτύπησε προδοτικό. Ἔλα λοιπὸν στὸν ἑαυτόν σου, καὶ βγάλε αὐτὰ τὰ μαῦρα φείδια ἀπ' τὸ κεφάλι σου.»

«Δικαιοσύνη. Φώναξε πάλι ἡ Κρίμχιλδ! Ζητῶ δικαιοσύνη! Θάνατος καὶ κατάρα στὸ φονηᾶ!» Καὶ στρέφοντας τὰ μάτια της ἐδῶ κι' ἐκεῖ τὰ κάρφωσε στὸν Χάγκεν. Μ'αὐτὸς δὲν ἐκιτρίνησε καθόλου κι' ἔκανε τὸν ἀνήξερο. Ὁ κόσμος ποῦ' ταν στὸ παλάτι ἐνόμισε, πῶς εἶχε τρελλαθῇ ἀπ' τὴν ἀπελπισία της.

Μὰ ἡ πριγκήπισσα εἶπε μ' ἀκλόνητη φωνή: «Λένε πῶς ὅταν ὁ φονηᾶς πλησιάσῃ ὁ νεκρὸς μιλᾶ. Λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ ποῦ ἦταν στὸ κυνήγι, ἂς μ' ἀκολουθήσουν στὴν ἐκκλησιά». Καὶ πέρασε μεσ' ἀπ' ὅλους Οἱ κυνηγοὶ τὴν ἀκολούθησαν, ἄν κι' εἴχανε πεποίθησι πῶς ἡ Κρ μχιλδ παραμιλοῦσε στὸν πυρετὸ τοῦ πόνου της. Ὅταν ὅλοι φθάσανε στὴν ἐκκλησία ἡ Κρ μχιλδ ὀρθὴ μπρὸς στὸ ἅγιο βῆμα, π' σω ἀπ' τὸ νεκρό, ἔγνεψε στοὺς κυνηγοὺς νὰ πλησιάσουν καὶ νὰ πιάσουν τὸ χέρι τοῦ Σίγκφρινς, ὁ ἕνας ὕστερα ἀπ' τὸν ἄλλον. Ὅλοι ὑπακούσανε. Ὁ Γκύντερ καὶ ὁ Χάγκεν πήγανε τελευταῖοι στὴν ἐκκλησιά, κι' ὅταν ὁ Χάγκεν ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ Σίγκφριντ, τὸ σῶμα ἀνατινάχτηκε κι' ἔτρεξε ἀπ' τὴν πληγὴ καινούργιο αἷμα. Τότε ἡ Κρίμχιλδ φώναξε, μ' ἀγριεμένα μάτια: «Νὰ τον ὁ φονηᾶς! Μπρὸς στὸ Θεὸ ζητῶ τὸ αἷμα του» Μὰ δὲν κούνησε κανένας ἀπ' τὴ θέσῃ του κι' ὁ Χάγκεν ἔρριξε στὴν Κρίμχιλδ ἕνα σκληρὸ βλεμμα.

Ἡ ἐκκλησιὰ εἶχε γεμίσει ἕνα μουρμουρητό, κι' ὁ ἕνας ἔλεγε στὸν ἄλλον, πῶς ἡ Κρίμχιλδ εἶχε τρελλαθῇ. Δὲν ἤτανε ὁ Χάγκεν ὁ πιστὸς φιλος τοῦ Σίγκφριντ; Στὶς πειὸ ἄγριες μάχες δὲν εἶχε ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλο πολεμήσει; Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο αὐτὸς ὁ γενναῖος καὶ εὐγενικὸς ἱππότης θὰ κανε μιὰ τέτοια προδοσιά, ἔνα τέτοιο πρόστυχο φονικό;

Βγῆκαν λοιπὸν ἀπ' τὴν ἐκκλησία γεμάτοι λύπη καὶ συγκίνησι, μὰ καὶ μὲ τὴν πεποίθησι, πῶς ἡ Κρίμχιλδ εἶχε χάσει τὰ λογικά της.

Ἀλλοίμονο, ἀδελφοί μου. Ἀλλοίμονο στὴν Κρίμχιλδ μὰ καὶ στὴ Βουργουνδία, γιατὶ ὁ φόνος εἶναι σὰ φαρμακερὸ χορτάρι, ποῦ φυτρώνει καὶ μεγαλώνει ὡς ποῦ νὰ πνίξῃ κάθε λουλούδι χαριτωμένο καὶ τρυφερό. Γι' αὐτὸ τὸ πρόστυχο κακούργημα, ποῦ γίνηκε μέσα στοῦ δάσους τὴν ἐρημιά, πολλὰ παλληκάρια θὰ θερήσῃ ὁ θάνατος καὶ πολλὲς εὐγενικὲς ψυχὲς θὰ βυθιστοῦνε στὸ σκοτάδι.

***

Περνοῦσαν οἱ ἡμέρες περνοῦσαν οἱ μῆνες, περνοῦσαν τὰ χρόνια. Ὁ Χάγκεν μιὰ κι' ἔκαμε τὴν ἀρχή, τραβοῦσε ἴσια στὸ κατηφόρι. Τίποτα πειὰ δὲ φοβότανε, ἔχοντας στὸ κεφάλι του μιὰ καὶ μόνη σκέψι: νὰ δουλεύει πιστὰ στὸν βασιλιᾶ.

Ὁ Σίγκφριντ πηγαίνοντας στὸ Σαντὲν, εἶχε πάρει μαζὶ του τὸν θησαυρὸν του μέσα σὲ μιὰ πελώρια σιδερένια κάσσα καὶ κρατοῦσε πάντα ὁ ἴδιος τὸ κλειδί. Ὅταν τὸν θάψανε μὲς' στὴν ἐκκλησιά, ἡ Κρίμχιλδ πῆρε ἀπ' τὸν θησαυρὸ χρυσάφι, γιὰ νὰ τοῦ κάμῃ ἕνα μνῆμα μαρμάρινο. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μνῆμα ποῦ φτειάξανε οἱ μεγαλύτεροι τῆς γῆς τεχνίτες, ἦταν τὸ θαῦμα τῆς Βουργουνδίας κι' οἱ ταξειδιῶτες, ποῦ πήγαιναν σ' αὐτὸ τὸ τόπο ἀπὸ μέρη μακρυνά, μιλοῦσαν μ' ἐνθουσιασμὸ γι' αὐτὸ τὸ μαρμάρινιο μνῆμα. Ἡ Κρίμχιλδ πούλησε καὶ πολλὰ διαμαντικὰ γιὰ νὰ ἐλεήσῃ τοὺς φτωχούς.

Ἡ ἐκδίκησις φώλιαζε μέσ' στὴ ψυχή της παντοτινά, σὰν ἕνα κουλουριασμένο φείδι, ἕτοιμο νὰ δαγκάσῃ φαρμακερὰ σὰν τὸν καπετάνιο ποῦ γιὰ νὰ κυβερνήσῃ τὸ καράβι του, βλέπει τὸ ἄστρο τῆς τραμουντάνας. Μὰ μ' ὅλη αὐτὴ τὴ σκέψι, ποῦ τῆς ρουφοῦσε τὸ μυαλό, ἡ Κρίμχιλδ δὲ ξεχνοῦσε καὶ τοὺς δυστυχισμένους. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι λέγανε πῶς ἦταν ἕνας ἄγγελος ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κατεβασμένος γιὰ νὰ χύνῃ μπάλσαμο στὶς ψυχὲς καὶ πῶς οἱ τόσες καλοσύνες της ἦταν σὰν σπόροι φτερωτοὶ ποῦ σπέρνει ὁ ἀέρας καὶ ποῦ σκεπάζουν τὰ χωράφια μὲ πρασινάδα καὶ μὲ λουλούδια.

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ὁ Χάγκεν, ποῦ ἤξερε πῶς εἶχε πειὰ στερέψει τὸ χρυσάφι τοῦ βασιληᾶ, γιατὶ οἱ πόλεμοι τρῶνε βουνὰ μαλαματένια, ἐσυλλογίστηκε τὸν θησαυρὸν τῶν Νιμπελοῦγκεν κι' ἀφοῦ τὸν γύρεψε δεξιὰ καὶ ἀριστερά, κατώρθωσε νὰ βρῇ τὸ μέρος ὅπου ἡ Κρίμχιλδ εἶχε κρυμμένο τὸ κλειδί. Μιὰ μέρα λοιπὸν ποῦ ἡ πριγκήπισσα ἦταν στὸν τάφο τοῦ ἀντρὸς της, ἐμπῆκε μέσ' στὴ κάμαρά της καὶ πῆρε ἀρκετὸ χρυσάφι, ἀσήμι καὶ μαλαματικά. Τὰ βαλε μέσα σὲ μιὰ σιδερένια κάσσα ποῦ κρυψε σ' ἕνα μέρος μυστικὸ μέσα στοῦ ποταμοῦ τὰ βάθη.

Μιὰ μέρα ἡ Κρίμχιλδ ἀνοίγοντας τὴν κάσσα της εἶδε πῶς κάποιος τὴν εἶχε κλέψει, Τρέμοντας ἀπ' τὸ θυμὸ της ἔτρεξε στὸν Χάγκεν καὶ τοῦ' πε πῶς αὐτὸς ἦταν ὁ κλέφτης τοῦ θησαυροῦ της ὅπως ἤτανε καὶ ὁ φονηᾶς τοῦ Σίγκφριντ. Ὁ Χάγκεν τῆς ἀποκρίθηκε, μ' ἕνα χαμόγελο,
χρησιμεύανε τίποτα γι' αὐτὴν
ὅπως ὁ χωριάτης σκορπᾶ
ράφια, μὰ ὅτι ἦταν ἀναγκ
πατρίδα του. Ἡ Κρίμχιλο
Γκύντερ καὶ τοῦ' πε νὰ τιμωρ
κλέψει τὸ χρυσάφι της. Μὰ ὁ βασιλιὰς
ντροπιασμένος γι' αὐτὴ τὴν πρόστυχη κλο
ἑτιμώρησε τὸν Χάγκεν, καὶ ὅταν ἔλαβε ἀνάγκη, δέχτηκε ἀπ' τὸν κλέφτη χρυσάφι, ἀσήμι καὶ ὅτι ἄλλο μπόρεσε νὰ τοῦ δώσῃ.

Ὁ Γκερνὸτ καὶ ὁ Γκύσελερ, ποῦ δὲν γνωρίζανε τὶς ἀτιμίες τοῦ Γκύντερ, παρηγορούσανε τὴν ἀδελφοῦλα τους. Κι' ὅταν αὐτὴ μέσα στὴ λύσσα τοῦ θυμοῦ σκυλόβριζε τὸν κλέφτη καὶ τὸν φονηᾶ τοῦ Σίγκφριντ, πιστεύανε πῶς ἤτανε τρελλή.

Κι' αὐτὴ τοὺς ἀγαποῦσε, γιατὶ τὴ συμπονούσανε, μὰ ἡ ἀγάπη της δὲν ἤτανε μπρὸς στὴν ἐκδίκησι παρὰ ἕνα σπιρὶ ἄμμου στὴ ζυγαριά. Ὅσες φορὲς εἶχε στὸ νοῦ της τὴν ἐκδίκησι τίποτε δὲν λογάριζε, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδέλφια, οὔτε φίλους Κι' ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, θὰ τὸ δείξουνε τὰ μελλούμενα κακά.

Ὁ γάμος τῆς Κρίμχιλδ μὲ τὸν Ἔτζελ [1] βασιληᾶ τῶν Οὔννων

Ἀπὸ τὴ μέρα ὅπου κατέβηκε ὁ Σίγκφριντ στὸν κόσμο τῶν σκιῶν, πέρασαν τρία καλοκαίρια, καὶ ὁ καιρὸς φαινότανε πῶς εἶχε στάξει μέ' στὴν καρδιὰ τῆς Κρίμχιλδ λίγο βάλσαμο. Μ' ἕνα χαμόγελο γλυκὸ περνοῦσε ἀπ' τοὺς δρόμους, πηγαίνοντας

1. Ἔτζελ, ὄνομα ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Ἀττίλαν ὑπὸ τῶν γερμανῶν χρονογράφων.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΕΛΓΙΟΝ

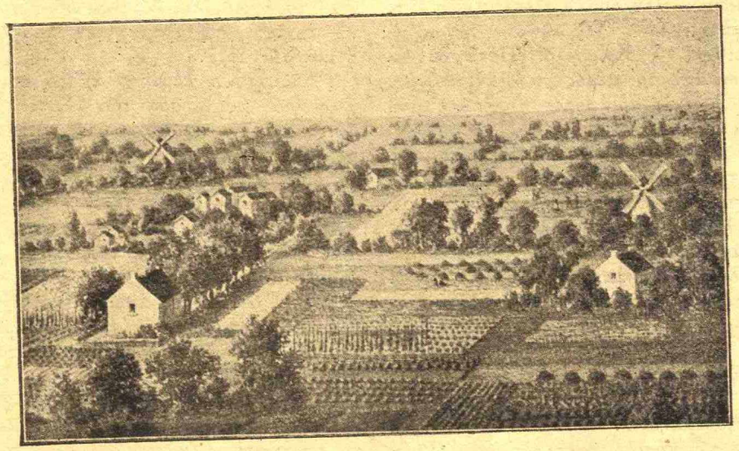

Βελγικὴ καλλιεργημένη χώρα εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀμβέρσης. Ἡ πεδιὰς τῆς Φλάνδρας φαίνεται ὡς μία ἔκτασις ἀγρῶν καὶ κήπων, ὅπου ἀνόμικτα ἁπλώνονται αἱ καλλιέργειαι λαχάνων, ζακχαροκαλάμου καὶ σιτηρῶν. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν ἡ παραγωγὴ τοῦ σίτου δὲν καλύπτει τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πλέον πυκνὰ κατοικημένη χώρα τοῦ κόσμου.

…στοὺς φτωχούς. Μὰ ἡ βα-
…κιτρινάδα τοῦ προσώπου της
…τ δέν εἶχε ξεχαστῆ. "Οταν
…ερ μιλούσανε μαζύ της,
…ουσε ποτὲ μὲ τὴν Μπρουν-
…Χάγκεν δὲν ἔριχν' ἕνα βλέμμα.
…ου τὸ καιρὸ ὁ Ἔτζελ τῶν Οὔννων
…ληας, κουρασμένος ἀπὸ τὶς μάχες πειὰ καὶ
ἀποκαμωμένος, ζοῦσε σὰν ἐρημίτης κι' ἔτρωγε
μοναχὸς στὸ ἐρημικὸ τραπέζι του. Ἡ βασίλισσα
Ἔλχε, ἡ γυναῖκα του εἶχε πεθάνει καὶ τά παιδιά του
εἶχανε σκοτωθῆ στὸν πόλεμο. Ἡ φήμη τοῦ Σίγκ-
φριντ καὶ τῆς ὡραίας Κρίμχιλδ εἶχανε φθάσει ὡς
τὸ Ἐτζελμπουργ. Ὁ Ἔτζελ ἤξερε πῶς ὁ Σίγκ-
φριντ σκοτώθηκε ἀπὸ ἕνα ἄγριο θηρίο, κυνηγῶντας
μὲσ' στὰ δάση τὰ σκοτεινά. Μὴ θέλοντας πειὰ νὰ
ζῆ σὰν ἐρημίτης στὸ παλάτι του, ἔστειλε στὸ Βόρμς
τὸν Ρούδιγκερ, ὑποτελῆ του γιὰ νὰ τοῦ κάμῃ προ-
ξενιὰ μὲ τὴν Κρίμχιλδ.

Ἀμέσως ἡ χαρὰ ξάπλωσε στοῦ Γκύντερ τὸ
παλάτι τὰ φτερά της, γιατὶ ὁ Ἔτζελ ἦταν μεγάλος
βασιληᾶς. Οἱ Οὔννοι σὰ λυσσασμένα κύματα, εἶχαν
σαρώσει τοὺς ἐχθρούς τους, κι' ὁ Γκύντερ ἔτρεμε
γιὰ τὴν πατρίδα του, γιατὶ οἱ Οὔννοι σὰν ἀκρίδες
σκοῦσαν ἀπ' τὴ γῆ κι' ἦταν σκληροὶ καὶ ἄγριοι.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ γάμος τοῦ βασιληᾶ των μὲ
τὴν Κρίμχιλδ θά 'κανε τὴ Βουργουνδία σύμμαχό τους
κι' αὐτὸ θὰ ἦταν γιὰ τὸν Γκύντερ σωτηρία Γι' αὐτὸ
χωρὶς καιρὸ νὰ χάσῃ ἔστειλε τὸν Γκύσελερ στὴ
Κρίμχιλδ—κι' ἦταν ὁ Γκύσελερ τ' ἀγαπημένο της ἀ-
δέλφι—γιὰ νὰ τῆς πῇ πῶς ἕνας βασιληᾶς μεγάλος
τῆς εἶχε κάμει προξενιά. Ὁ Γκύσελερ βρῆκε τὴν
ἀδελφή του μπρὸς στὸν ἀργαλειό, ὑφαίνοντας ἕνα
παράξενο νυφάδι ποῦ στόλιζε μὲ νήματα χρωμα-
τιστά.

«Ἄκουσε Κρίμχιλδ, εἶπε ὁ Γκύσελερ, εἶναι
καιρὸς νὰ πάψῃς πειὰ νὰ κλαῖς τὸν Σίγκφριντ. Ἐσὺ
'σαι ἀκόμα νέα, κι' εἶναι γλυκειὰ ἡ ζωή. Ἡ μοῖρα
νέο ἀνθόσπαρτο σ' ἀνοίγει δρόμο. Σκύψε λοιπὸν
καὶ κόψε τὰ μυρωμένα λούλουδα». Τέλος τῆς εἶπε
τὶ τὸν ἔφερνε σ' αὐτή.

«Ὄχι ἀποκρίθηκε ἡ Κρίμχιλδ. Ποτὲ δὲ θὰ
μπορέσω νὰ φύγω ἀπ' τὸ μέρος ποῦ ἀναπαύεται
ὁ ἄντρας μου. Μοῦ εἶναι ἀδιάφορος ὁ κόσμος μοῦ
εἶν' ἀδιάφορη ἡ ζωή!»

«Σκέψου τῆς εἶπε ὁ Γκύσελερ, θὰ 'σαι ἡ πειὸ
τρανὴ βασίλισσα τοῦ κόσμου. Θὰ 'χης μεγάλη δύ-
ναμι. Θὰ κάνῃς ὅτι θὲς. Θὰ φέρῃς καὶ τὸ μνῆμα
τοῦ Σίγκφριντ στὴν νέα σου πατρίδα.»

"Οταν ἡ Κρίμχιλδ ἄκουσε πῶς θὰ 'τανε βασί-
λισσα τρανὴ μὲ δύναμι μεγάλη, μιὰ σκέψι πέρασε
στὸ νοῦ της γοργὴ σὰν ἀστραπή. «Καλὰ εἶπε στὸν
Γκύσελερ, φέρτε μου δῶ τὸν Ρούδιγκερ. Θὰ τὸν
ἀκούσω!»

Σὲ λίγο ὁ ὑποτελὴς τοῦ Ἔτζελ βρέθηκε μπρὸς
στὴ πρ γκήπισσα. Ἡ πονηρὴ πριγκήπισσα τὸν ρώ-
τησε μὲ τρόπο. Ἦταν ἀλήθεια. Ὁ βασιληᾶς ὁ Ἔτζελ
ἦταν ὁ πειὸ τρανὸς τοῦ κόσμου βασιληᾶς καὶ ὁ Ρού-
διγκερ θὰ 'ταν πιστὸς ἱππότης τῆς βασίλισσας
Πολλοὶ ἦτανε οἱ ὑποτελεῖς καὶ δυνατοί, καὶ ὅλοι
στὴ τέα βασίλισσά τους θὰ δουλεύανε. Τότε ἡ φαντα-
σία τῆς Κρίμχιλδ εἶδε τὸν Χάγκεν νεκρὸ σ' ἕνα λει-
βάδι, πνιγμένο μὲς' στὸ αἷμα του. Εἶδε τὴ Μπρούχιλδ μοναχὴ πνιγμένη μὲσ' τὰ δάκρυα. Καὶ κρύβοντας τὸ ἄγριο παιχνίδι της εἶπε στὸν Ρούδιγκερ, πῶς ἀπὸ τὴ μέρα ποῦ 'χασε τὸ Σίγκφριντ, δὲ μπορεσῦε νὰ ζήσῃ πειὰ στὴ Βουργουνδία κι' ἤθελε νὰ φύγῃ μακρυά. Ἡ προξενιὰ τοῦ βασιληᾶ σου εἶναι γιὰ μένα, ἔλεγε, τιμὴ μεγάλη, καὶ ἂν ὁ Γκύντερ θέλη, δέχομαι νὰ γίνω βασίλισσα τοῦ τόπου σου».

"Ολοι τὴν ἐπαινέσανε μικροὶ μεγάλοι, γιατὶ πιστέψανε πῶς δέχτηκε νὰ πάρῃ τὸν Ἔτζελ ἄντρα της, χωρὶς νὰ θέλῃ πῶς ἡ θυσία της αὐτὴ ἕνα καὶ μόνο σκοπὸ εἶχε τὴν συμμαχία τῆς πατρίδας της μὲ τοὺς ἀγρίους Οὔννους, ποῦ 'χαν τρομοκρατήσει ὁλόκληρη τὴ γῆ. Κανένες δὲ μποροῦσε νὰ μαντέψῃ τὶς φλόγες ποῦ 'ταν ἀναμένος μὲσ' τὴ ψυχρή της τὴν ἀπόφασι.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε πῶς ὑποδέχτηκε ὁ Ἔτζελ τὴν πριγκήπισσα; "Οταν σιμὰ του εἶδε τὴ γλυκειὰ Κρίμχιλδ ὁ βασιληᾶς αἰσθάνθηκε τὴν εὐτυχία ν' ἁπλώνῃ πάνω του τὰ χρυσᾶ φτερὰ της. Γιατὶ οἱ Οὔννοι ἦταν ἄγριοι. Στὰ χείλη τους ποτὲ ἕνα χαμόγελο δὲ γλυκοχάραζε, κι' ἡ Κρίμχιλδ μέσα σ' αὐτὰ τ' ἀγρίμια μ' ἀνθρώπινη μορφὴ φαινότανε σὰν ἄγγελος ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κατεβασμένος. Εἶχε μαζύ της φέρει τὸν θησαυρὸ τὸν Νιμπελοῦγκεν· γιατὶ ὁ θησαυρὸς μ' ὅλο τὸ κλέψιμο τοῦ Χάγκεν, ἦταν ἀκόμα ὁ μεγαλύτερος τῆς γῆς, καὶ σπερνε σπόρους καλωσύνης μέσα στῶν Οὔννων τὶς ψυχὲς πιστεύοντας πῶς οἱ σπόροι αὐτοὶ θὰ φύτρωναν μέσ' στὶς καρδιὲς καὶ θὰ 'διναν λουλούδια καὶ καρπούς. "Ητανε καταδεχτικὴ σὲ ὅλους καὶ γύρω της σὰν ἄστρο λαμπερό, τὸ φῶς σκορποῦσε τῆς ψυχῆς της.

Μὰ κεῖ μακρυὰ στὴ Βουργουνδία ὁ Χάγκεν, ἀκούοντας πῶς ἄντρες καὶ γυναῖκες λατρεύανε τὴ βασίλισσα Κρίμχιλδ, γενότανε σιωπηλὸς ὁλόενα. Μέσα στὴ σκέψι βυθισμένος παρατηροῦσε τὴ Μπαλμουγκ, τὸ σπαθὶ ποῦ εἶχε κλέψει ἀπὸ τὸν Σίγκφριντ τὴ μέρα ποῦ τὸν σκότωσε. Γιατὶ στὴ Βουργουνδία κανεὶς δὲν ἤξερε γιὰ τὸν Χάγκεν τὸ μῖσος τῆς Κρίμχιλδ τὸ ἄγριο, καὶ κανένας δὲν μποροῦσε τὴ μπόρρα νὰ μαντέψῃ τὴ τρομαχτικὴ ποῦ θὰ ξεσποῦσε ξαφνικὰ μιὰ μέρα.

Δύο χρόνια πέρασαν ἀπ' τὴ στιγμὴ ποῦ ἡ Κρίμχιλδ ἦταν βασίλισσα τῶν Οὔννων κι' ἐχάρισε στὸν ἄντρα της ἕνα παιδὶ ἀρσενικό. Μεγάλα γίνηκαν στὴν πολιτεία πανηγύρια κι' ὁ βασιληᾶς ἀπ' τὴ χαρά του θὰ δινε ὅλο τὸν κόσμο στὴ βασίλησσα. Ὁ θάνατος ἀχόρταγος τοῦ εἶχε πάρει τὴ γυμναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του, μὰ νὰ πάλι τώρα ποῦ 'βλεπε στὸ σπιτικό του γυναῖκα καὶ παιδιά. Ἡ Κρίμχιλδ μὲ γυναικεία πονηριὰ ἐζέστανε τὸν ἔρωτά του σὰν ἕνας ἐπιδέξιος ἀοιδὸς π' ἀγκίζοντας τῆς λύρας τὶς χορδὲς παίζει τὴ μουσική, ποῦ τοῦ ἀρέσει. Κάμανε πανηγύρια, ἀγῶνες καὶ γιορτὲς γιὰ τοὺς ἁγίους Οὔννους καὶ μερικοὶ ἱππότες, ποῦ ἦταν στὶς μάχες ξακουστοί, ὁ Ρούδιγκερ, ὁ Δίτριχ, ὁ γέρο Κίλδεμπραντ κι' ἄλλοι πολοὶ ἱππότες πήγανε κεῖ πέρα ἀπὸ τόπους μακρυνοὺς γιὰ τοὺς ἀγῶνας ποῦ τόσο ἀγαπούσανε. Μὰ στὰ μάτια τῶν Οὔννων ποῦ δὲν εἶχανε τὴ συνήθεια νὰ βλέπουν ἀγῶνες ἱπποτῶν, αὐτὰ ὅλα ἦτανε παράξενα παιχνίδια.

("Επεται συνέχεια)

ΕΠΙΔΟΡΠΙΑ

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν στίχων ἀνεκδότων τοῦ οἰκοδεσπότου εἰς φιλικόν του κύκλον:

— Φίλε μου, λέγει εἷς τῶν ἀκροατῶν, ἐὰν ὑπῆρχε περισσοτέρα φωτιὰ εἰς τοὺς στίχους σου, ἢ περισσότεροι στίχοι σου εἰς τὴν φωτιὰν δὲν θὰ ἐκρυώναμεν τόσον πολύ.

***

Ὁ περίφημος καὶ μέγας ἰταλὸς ποιητὴς Ἀριόστος ᾠκοδόμησεν ἀπλῆν καὶ ἀπέριττον ἐξοχικὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπεσύρετο συχνὰ διὰ νὰ μελετᾷ καὶ νὰ γράφῃ τὰ ποιήματά του ἐν ἡσυχίᾳ. Φίλοι τού τινες τὸν ἠρώτησαν διατί δὲν ἔκτισεν οἴκημα πλέον εὐρύχωρον καὶ πολυτελές, αὐτὸς ὅστις εἶχε τόσον λαμπρῶς περιγράψει εἰς τὰ ἔπη του μεγαλοπρεπῆ μέγαρα καὶ στοὰς καὶ ἀπέραντα κτίρια.

— Διότι, ἀπήντησεν ὁ ποιητής, εἶνε εὐκολώτερον νὰ συνάξῃ κανεὶς λέξεις, παρὰ πέτρας.

***

Κάποιος φιλόσοφος, τὸν ὁποῖον ὁ ἡγεμών του, φίλος τῆς παιδείας καὶ τῶν γραμμάτων καὶ εὐνοῶν αὐτὸν εἶχε διορίσει εἰς θέσιν ὑψηλὴν καὶ πλουσίως ἀμειβομένην, ἀπήντα συχνάκις εἰς τὰς γενομένας πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεις μὲ τὴν φράσιν: «Δὲν γνωρίζω».

Ἡμέραν τινὰ ἀμαθὴς αὐλικός, σκανδαλισθεὶς διὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, τὸν παρετήρησε μὲ αὐστηρότητα:

—Ὁ ἡγεμὼν σὲ πληρώνει διὰ νὰ τὸ γνωρίζῃς.

—Ὁ ἡγεμών, ἀπήντησεν ὁ σοφός, μὲ πληρώνει δι' ὅσα γνωρίζω. Ἂν μ' ἐπλήρωνε δι' ὅσα δὲν γνωρίζω, ὅλοι οἱ θησαυροί του δὲν θὰ ἤρκουν πρὸς ἀμοιβήν μου.

Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΜΑΣ

Πιλάφι μὲ μύδια.

Ποσότης διὰ 4 ἄτομα.
Διάρκεια κατασκευῆς 2 1)2 ὥρας.
1 ὀκᾶ μύδια
νερὸ ζεστὸ
1 φλ. λάδι
1 κρεμμῦδι
1 κουτ. ἁλάτι—πιπέρι
1 κουτ. τοῦ γλυκοῦ τομάτα πελτὲ ἢ φρέσκη.
1. φλ. τοῦ γάλακτος ρῦζι.
2 1)2 φλ. τοῦ γάλακτος νερό.

Κατασκευή.

Ξύομεν τὰ μύδια μ' ἕνα μαχαῖρι διὰ νὰ φύγῃ τὸ χνοῦδι. Τὰ πλύνομε, καὶ τὰ ζεματίζομε σὲ ἄφθονο νερὸ ζεστό, διὰ ν' ἀνοίξουν.

Ἀφαιροῦμεν ἔπειτα τὰ ὄστρακα καὶ κρατοῦμεν μόνον τὸ περιεχόμενον. Βάζομε σὲ μιὰ κατσαρόλα χάλκινη τὸ λάδι μὲ τὸ ψιλοκομμένο κρεμμῦδι, καὶ ἀφοῦ κοκκινήσῃ λιγάκι ρίπτομε τὰ καθαρισμένα μύδια, τὸ ἁλάτι, πιπέρι καὶ τὴν τομάτα λυωμένη μὲ κρύο νερὸ καὶ ἀφίνομε 10—12 λεπτὰ σκεπασμένα σὲ σιγανὴ φωτιά. Κατόπιν ρίπτομε τὸ νερὸ τοῦ ρυζιοῦ (2 1)2 φλ.) καὶ ἀφοῦ αὐτὸ βράσῃ προσθέτομε τὸ ρῦζι, τὸ ὁποῖον προηγουμένως ἐμουσκέψαμε σὲ ἁλμυρὸ νερὸ ἐπὶ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας. διὰ νὰ μὴ λασπώσῃ.

"Οταν ἀπορροφήσῃ τὸ ὑγρὸν τὸ ρῦζι σερβίρομε

Ρωσσικὴ σαλάτα νηστίσιμη.

Ποσότης διὰ 4 ἄτομα.
Διάρκεια κατασκευῆς 3 ὥρας.
50 δρ. πατάτες καθαρισμένες
25 δρ. φασόλια ξηρὰ
25 δρ. φασόλια πράσινα
25 δρ. μπιζέλια (ἁρακὰ)
25 δρ. καρότα
ὀλίγη κάπαρι
ὀλίγο μαϊντανὸ ψιλοκομ
1 1)2 κουτ. τῆς σούπας
ὀλίγο πιπέρι καὶ ὀλίγη μόξ
1 φλ. ὄχι πολὺ γεμᾶτο λάδι
1 » » » » ξύδι.

Κατασκευή.

Καθαρίζομεν καὶ βράζομεν ἕκαστον εἶδος χόρτου χωριστὰ κατόπιν τὰ κόπτομεν (ἐκτὸς τῶν μπιζελίων φυσικὰ) εἰς μικρὰ τετραγωνίδια, ὄχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ ξηρὰ φασόλια. Ἑτοιμάζομεν ἔπειτα εἰς μία μεγάλη λεκάνη τὸ λάδι μὲ τὸ ξύδι, εἰς τὸ ὁποῖον λυώνωμεν καὶ τὴ μουστάρδα. Ρίπτομε ὅλα τὰ ἑτοιμασμένα χόρτα, τὴν κάπαρι, τὸ ἁλάτι, τὸ πιπέρι καὶ εἰς τὸ τέλος τὸν ψιλοκομμένο μαϊντανό. Σερβίρομε εἰς τὴν σαλατιέρα εἰς σχῆμα λοφοειδές, καὶ γαρνίρομε ἐὰν θέλωμεν μὲ ἐλιὰς καὶ βαπανάκια.

Σημ. Τὰ κοκκινογούλια ἅμα βράσουν πρέπει νὰ ξεπλύνομε μὲ ἄφθονο νερό, διότι ἀλλέως κοκκινίζουν ὅλη τὴ σαλάτα.

Κομπόστα ἀχλάδια.

Δόσις διὰ 4 ἄτομα.
Διάρκεια κατασκευῆς 1 1)2 ὥρα.
1)2 ὀκᾶ ἀχλάδια
75 δρ. νερὸ
4 κουτ. τῆς σούπας ζάχαρι
1 κομ. λεμονόφλουδα.

Κατασκευή.

Καθαρίζωμε τὴν φλούδα, μ' ἕνα λεπτὸ μαχαῖρι καὶ ἔπειτα ἀφαιροῦμε μὲ προσοχὴ τὰ κουκούτσια

χωρὶς νὰ σπάσῃ τὸ ἀχλάδι. Ἐὰν τ' ἀχλάδια εἶνε μεγάλα τότε τὰ κόβωμε εἰς δύο. Ὅσα καθαρίζομε τὰ βάζωμε σὲ κρῦο νερὸ διὰ νὰ μὴ μαυρίζουν. Ἔπειτα τὰ βάζομε σὲ πήλινη κατσαρόλα μὲ τὸ νερὸ καὶ τὴ ζάχαρι τῆς συνταγῆς, καθὼς καὶ τὴν λεμονόφλουδα καὶ ἀφήνομε νὰ βράσουν σκεπασμένα καὶ γρήγορα.

Τὸ σπουδαιότερο εἶνε νὰ ἐπιτύχωμε τὰ ἀχλάδια νὰ διατηρήσουν τὸ φυσικό τους χρῶμα.

Ἐὰν θέλωμε νὰ κοκκινίσουν τότε τὰ βράζωμε ἀργὰ καὶ σὲ σιγανὴ φωτιά.

Σερβίρομε τ' ἀχλάδια χωριστὰ καὶ ἀφίνωμε τὸ σιρόπι νὰ δέσῃ ὀλίγα λεπτὰ ἀκόμη μόνο του, καὶ τὰ περεχύνομε ἔπειτα. Προσφέρομε κρύα.

Κατὰ τὸ ἴδιο τρόπο γίνονται καὶ τὰ μῆλα.

Κουλούρια.

Δόσις διὰ 35—40 περίπου.
1 ὀκᾶ ἀλεῦρι ἄσπρο
130 δρ. ζάχαρι
[illegible]00 δρ. γάλα
[illegible]γη ἀνθρακικὴ ἀμμωνία
[illegible]γὰ
[illegible]. βούτυρο
[illegible] 1 λεμονίου
[illegible]αλάκι σόδα.

[illegible]λόκληρα μαζὺ μὲ τὴν ζάχαρι
[illegible]ά· λυώνομε τὴν ἀμμωνία στὸ
[illegible]ρίπτομε στ' αὐγά. Κατόπιν
[illegible] κουταλιά, κουταλιά, ἔπειτα
[illegible]αὶ εἰς τὸ τέλος τὴ σόδα διά-
[illegible]ς τοῦ λεμονιοῦ. Ζυμώνομε τόση
[illegible]. κάνῃ φοῦσκες ἡ ζύμη. Ἔπειτα πλά-
κομψὰ στρογγυλὰ σχήματα καὶ στέλλομε στὸ ψυῦρνο.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Κατὰ τῆς ἀϋπνίας.

Ἡ ἀϋπνία εἶνε ἀναντιρήτως ἐν τῶν χειροτέρων δεινῶν ἐξ ὧν πάσχει ὁ ἄνθρωπος, Βεβαίως δὲν ἠμπορεῖ ὁ καθεὶς νὰ κοιμᾶται ὁπόταν θέλῃ· ἀλλ' ὅμως αἱ συχναὶ ἀϋπνίαι κατὰ τὴν νύκτα εἶνε σύμπτωμα ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ ἀτόμου δὲν εὑρίσκεται εἰς καλὴν κατάστασιν. Ὁ καλὸς καὶ ἥσυχος ὕπνος εἶνε πάντοτε σημεῖον εὐεξίας.

Τί ἀντάλλαγμα δὲν θὰ ἔδιδον οἱ βασανιζόμενοι ἐκ τοῦ δεινοῦ τῆς ἀϋπνίας, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ διέλθουν ἡσύχως κοιμώμενοι μίαν ἀναπαυτικὴν νύκτα; Μερικοὶ δυστυχεῖς τοιοῦτοι ἀναγκάζονται νὰ καταφεύγουν εἰς φάρμακα ὑπνωτικά, χλωράλην, ὀπιοῦχα καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλὰ δηλητηριάζονται καὶ βλάπτουν τὸν ὀργανισμόν των διὰ τῶν ναρκωτικῶν αὐτῶν, χωρὶς πραγματικὴν ὠφέλειαν.

Εὐτυχῶς ὑπάρχουν καὶ ἄλλα μέσα πρὸς καταπολέμησιν, τὰ ὁποῖα ἐνῶ εἶνε ἀποτελεσματικώτερα, δὲν εἶνε καθόλου ἐπιβλαβῆ. Ἡ κίνησις, ἡ ἄσκησις τὸ ὕπαιθρον καὶ ὁ καθαρὸς ἀὴρ εἶνε τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν.

Πορευθῆτε οἱ πάσχοντες ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ μείνατε εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἀναπνέοντες τὸν καθαρὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν. Διανύσατε πεζῇ, ἓξ, ὀκτώ, δέκα χιλιόμετρα, ὅσα ἐπιτρέπουν αἱ σωματικαί σας δυνάμεις, καὶ ὕστερα ἐπιστρέψατε εἰς τὴν κατοικίαν σας καὶ κατακλιθῆτε. Θὰ κοιμηθῆτε ὕπνον ἥρεμον καὶ ἀναπαυτικώτατον.

Παρετηρήσατε πόσον εὐχάριστος καὶ προκλητικὸς εἶνε ὁ ὕπνος εἰς τοὺς ὀρεινοὺς τόπους; Προέρχεται τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ὀξυγόνον εἰς τὰ μέρη αὐτὰ ἐνεργεῖ θαυμασίως ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ, τὸ νευρικὸν σύστημα πραΰνεται καὶ ὁ ὕπνος ἐπέρχεται ἥρεμος καὶ φυσιολογικώτατος.

Ἰατρός τις, ὁ δόκτωρ Χώξλεϋ συνεβούλευσεν ἄλλοτε μέσον τι περίεργον πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀϋπνίας, μέσον ὁπωσδήποτε πρωτότυπον, ἂν ὄχι τόσον δραστικὸν ὅσον τὸ παρίστα ὁ ρηθεὶς ἐπιστήμων.

Τὸ μέσον αὐτὸ ἀποβλέπει εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς συρροῆς τοῦ ὀξυγόνου εἰς τοὺς πνεύμονας, προκαλουμένης ἐλαφρᾶς ἀσφυξίας. Ἡ λειτουργία τῆς καρδίας καὶ τῆς κυκλοφορίας καθίσταται δι' αὐτοῦ ἠρεμωτέρα, τὰ ἐξερεθιστικὰ αἴτια τοῦ ἐγκεφάλου κατευνάζονται καὶ ὁ ὕπνος κατέρχεται γαλήνιος καὶ σφραγίζει τὰ βλέφαρα.

Ὁ τρόπος τοῦ προκαλεῖν τὴν τοιούτου εἴδους ἀσφυξίαν ἔχει ὡς ἑξῆς· ὁσάκις τις κατακλιθεὶς προαισθάνεται τὴν ἀϋπνίαν, χώνεται ὑπὸ τὰ σινδόνια καὶ σπεπάζει μὲ αὐτὰ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν κεφαλήν, ἀναπνέων τὸν περιωρισμένον ἐκεῖνον ἀέρα. Ἡ δόσις τοῦ ὀξυγόνου ἐλαττοῦται τοιουτοτρόπως κατὰ πολύ, ὁ κατακλιθεὶς εἰσπνέει ὀλίγον ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ἀποκοιμᾶται.

Βεβαίως ὁ περιωρισμένος αὐτὸς ἀὴρ εἶνε δηλητήριον, ὅπως ἀπέδειξαν οἱ ἐπιστήμονες Μπράουν-Σεκὰρ καὶ Ἀρσονβάλ· ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἀναπνοὴ δὲν διαρκεῖ πολύ. Εὐθὺς ὡς ἀποκοιμηθῇ ὁ ἄνθρωπος ἀσυνειδήτως ἀπομακρύνει τὰ σκεπάσματα ἀπὸ τοῦ προσώπου του καὶ ἀναπνέει πλέον ὅπως συνήθως.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας του ταύτης ὁ ρηθεὶς Χώξλεϋ ἐπάγεται τὸ ἑξῆς. «Τί πράττουν οἱ σκύλοι καὶ οἱ γάτοι ὅταν θέλουν νὰ κοιμηθοῦν; Περιστρέφονται ἐπὶ μερικὰς στιγμὰς καὶ ἔπειτα κατακλίνονται καὶ χώνουν τὸ ρύγχος των εἰς τὸ τρίχωμα τοῦ δέρματός των. Μιμηθῆτε λοιπὸν τὸ παράδειγμά των καὶ σεῖς ἄνθρωποι

Τὴν συμβουλὴν του αὐτὴν ὁ καθεὶς δύναται νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.